

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY
DEBATES

OFFICIAL REPORT

*Forty-seventh day of the Third Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.*

ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY.

Thursday, the 19th March, 1964

The House met at Half past Eight of the Clock.

[*Mr. Speaker in the Chair*]

ORAL ANSWERS TO QUESTIONS

Survey and Settlement Operations in Chintapalli Taluk

1123 —

*953 (2897) Q:—*Sri D. Kondal Rao* [Put by *Sri K. Govindarao*](*Anakapalli*) Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether any proposal is under consideration of the Government to conduct Survey and Settlement works in Lammasingi, Pedawalasa, Lothugedda, Cudem and Darakonda muthas as was done in some areas in Chintapalli taluk, Visakhapatnam District; and

(b) if so, when?

[*The Minister for Law deputised the Minister for Revenue and answered the questions*]

The Minister for law. (Sri P.V. Narasimharao): (a) The answer is in the negative. Survey and Settlement operations will not be undertaken in these areas as there is at present no settled or regular pattern of cultivation. Survey operations were however undertaken in some areas of Chintapalli taluk

as they fall within the catchment area of Machkund river under the Soil Conservation Scheme.

(b) Does not arise.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— ఏజెన్సీ ఏరియాస్ ను సర్వే చేయాలనే స్క్రీము ప్రభుత్వానికుందా? రాష్ట్రంలో మిగతా ప్రాంతం అయిపోయినతరువాత వీటిని సర్వే సెటిల్మెంటు ఆపరేషను చేయడానికోసము ప్రభుత్వం ఎందుకు పూనుకో కూడదు?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఇదివరకే చెప్పాను. Settled pattern of cultivation ప్రారంభం అయేంతవరకు సెటిల్మెంటు చేయడంవల్ల ఫలితం ఉండదు కనుక ఆ ప్రాంతంలో అటువంటి స్క్రీము ఏమీ లేదు?

Sri K. Govinda Rao :—What is the settled pattern, Sir

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఒక చోట స్థావరంగా ఉండి వ్యవసాయం చేయడం అనేది. పొడు వ్యవసాయం జరుగుతున్నంతవరకు సెటిల్ చేసికూడా లాభం లేదని ప్రభుత్వం అభిప్రాయం.

శ్రీ మహమ్మద్ తహశీల్ (భద్రాచలం) :— పొడు వ్యవసాయం అనేది వేరు. అది కాకుండా వ్యవసాయం చేసుకుంటూ స్థిరపడిపోయిన గ్రామాలు వేల కొలది ఉన్నాయి. వాటిని సర్వేచేయకుండా పొడు వ్యవసాయం అంతటా చేస్తున్నారనే అభిప్రాయం ప్రభుత్వానికి ఎందుకు కలిగింది?

Sri P. V. Narasimha Rao : In the opinion of Revenue Department there is no settled pattern of cultivation in that area; that is why the Government have not proposed to undertake settlement of that area.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య (సత్తెనపల్లి) :— అధ్యక్షా, Settled conditions ఉన్నచో లేవో చెప్పవలసినది రి'న్యూ డిపార్టుమెంటు కాదు. ఏజెన్సీ డిపార్టుమెంటు చెప్పాలి. ఒక సారి సెటిల్మెంటు అయిపోయిన తరువాత పొడు కల్లి వేసు త్వరగా పట్టుకొనడానికి వీలుంటుంది. ఇప్పుడు వీలులేకుండా ఉంది. అందు చేత ఏజెన్సీ డిపార్టుమెంటు ప్రత్యేకంగా విచారణచేసి సెటిల్మెంటు చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తుందా?

Sri P. V. Narasimha Rao :—The Revenue Department in conclusion with the department concerned has come to this conclusion.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు (ఏలూరు):— పోడు వ్యవసాయాన్ని డిస్కంలేజీ చేయాలని ప్రభుత్వం ఉద్దేశ్యం. ఆ ఏరియా అంతా unsettledగా డిక్లెయర్ చేసి దానికంటే కొన్ని ప్రాంతాలలో సెటిల్డ్గా వ్యవసాయం చేస్తున్నారని చెబుతున్నారు కనుక కొంత భాగమైనా సెటిల్డ్ చేయవచ్చును. Unsettledగా ఉంచేస్తే ప్రభుత్వం ఉద్దేశ్యం సెరవేరేమోననిపిస్తున్నది. ఉన్నవాటిని సెటిల్డ్ చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— Partial settlement జరగడానికి వీలండదు. పూర్తి trackలో తీసుకోవలసివస్తుంది. స్థావరంగా ఉండి వ్యవసాయం చేస్తున్నవారిని dispossession చేయడం లేదు. వారికి ఏమీ ఇబ్బందులు లేవు. ఇంకొక ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పబోతున్నాను. ఒక ఏరియాలో సెంట్రలు ప్రావిన్సుయొక్క మాల్టాబీ సిస్టం ఉంది. అవికూడా మార్కెటింగ్ ప్రయత్నం చేస్తున్నాం. స్థావరంగా వ్యవసాయం చేసేవారికి ఇబ్బందులు ఏమీ లేవు. ఆ ఏరియా ఎప్పుడు సెటిల్మెంటు చేస్తారంటే జవాబు చెప్పాను.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— సర్వే సెటిల్మెంటు జరగకపోవడంవల్ల యిబ్బందులు లేవని చెబుతున్నారు. సర్వే సెటిల్మెంటు అక్టో అంబు జరిగేటప్పుడు ఎంత వసూలు చేయాలో తెలియని అంధకార పరిస్థితి ఉంది. అందుచేత settled conditions ఉన్నచోట్లనూ సర్వే సెటిల్మెంటు ఆపలేమన్న చేస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— ఒకటి రెండు గ్రామాలలో piece-mealగా చేయడానికి అవకాశం ఉండదు. Additional assessment యొక్క impact గురించి ఆలోచన చేయడానికి అభ్యంతరం లేదు. Examine చేయిస్తాం.

శ్రీ మహమ్మద్ తహశీల్:— వారిని తొలగించడంలేదు కనుక వారికి బాధలు లేవని మంత్రిగారు అంటున్నారు. సర్వే కాకపోవడం మూలాన పట్టాలు కాకపోవడం గవర్నమెంటు యిచ్చే aid చేరకపోవడం జరుగుతున్నది. అస్థి లేని వారికి యివ్వడానికి రూల్స్ అంగీకరించడం లేదు. 50-60 సంవత్సరాలనుంచి పొలాలవివాద ఉన్నవాటి పట్టాలు లేవు, హక్కు లేదని రివిన్యూ కాబువారు చెప్పడం జరుగుతున్నది. Loans రావాలంటే పట్టాలు కావాలి. కాబట్టి వెంటనే సర్వే సెటిల్మెంటు చేయిస్తారా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— అధ్యక్షా, దానికి గెమిడీ సర్వే సెటిల్మెంటు కాదు. అప్పు యిచ్చే రూల్స్ మార్చడం గెమిడీ. In that department we can take action, Sir.

శ్రీ ఎం. వీరరాఘవరావు (పత్తిపాడు) :— ఏజెన్సీ గ్రామాలలో సర్వే సెటిల్మెంటు కానందువల్ల ప్రజలకు నష్టం లేదని మంత్రిగారు తెలిపిన్నారు. సెటిల్మెంటు కాని కారణంవల్ల కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలలో అప్పుకావాలన్నా భూమి తనఖా ప్యాంకులో అప్పు కావాలన్నా మన్యవాసుల దినుసుక్రింద గ్రామాలకు తీసుకునివచ్చి సొంతంగా వ్యాపారం చేసుకుందామనుకున్నా అడ్డు వస్తున్నాయి. అందువల్ల తొందరగా సెటిల్మెంటు చేయడానికి ఆలోచిస్తారా ?

Mr. Speaker :— That is the same question as put by Mr. Mohd Tahseel.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :— ఇబ్బందులు లేవని మంత్రిగారు చెబుతున్నారు, ఎప్పటికీగాని ఆ భూమినుంచి వైదొలగించకుండా ప్రయత్నం చేస్తారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :— Every case will depend on its own merits.

Non receipt of Salary by the Headman of Devada Village
1124—

*2165 Q:—**Sri B. Srirama Murthy (Vizayanagaram)**
Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the Headman of Devada village in Vishakhapatnam taluq has not been receiving his salary for the past 15 years or so?

(b) if so, what are the reason;

(c) what are the steps taken to expedite action?

Sri P. V. Narasimharao :—(a) and (b):—It is a fact that the headman of Devada village in Visakhapatnam District has not been receiving his salary for the past 15 years, but that is because there has been no paid establishment for the village from the very beginning and his predecessors have all along worked on an honorary basis.

(c) The question of sanction of paid village establishment for the village is now under consideration of Government taking into account certain changes which have come about in the village.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— అధ్యక్షా, పూర్వం ఇనాం యిచ్చిన కారణంగా కేవలం honorary posts అని అప్పుడు జీతం యివ్వకపోవడం సబబుగా ఉండేదేమో. ఇనాములను రద్దుచేయడం 1956లో జరిగింది. ఏ రకమైనా, అదాయం యివ్వకుండా ఉద్యోగం చేయాలని చెప్పడం న్యాయం అవుతుందా? పదే పదే జీతం యివ్వాలని చెబుతున్నప్పటికీ కనీసం సమాధానం యివ్వకుండా జాప్యం చేయడం న్యాయమా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, అది ఇప్పుడు చూస్తున్నాం. Examine చేస్తున్నాం. అయితే శ్రీ రామమూర్తిగారి information కోసం ఒకటి చెబుతున్నాను. ఒక కాలంలో ఇనాము కాదు, రెమ్యూనరేషన్ కాదు. వట్టి నే ఆప్లేసు ఇచ్చినందుకు గవర్న మెంటుకి యివ్వడానికి సిద్ధంగా ఉండేవారు.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— అధ్యక్షా, పూర్వం జీతం లేకుండా పని చేయడానికి ఎదురు ఇవ్వడానికి ఎవరు సిద్ధపడ్డారో చెప్పలేను. జీతం ఇవ్వకుండా పని చేయించుకునే పద్ధతి ప్రభుత్వానికి ఉంటుందనుకొను. పనిచేయించుకునే మనిషి జీతం యివ్వాలనే ఆలోచన ఎప్పుడు ప్రారంభమైనది? ఎంతకాలంలో పెటిల్ చేస్తారు?

Sri P. V. Narasimha Rao :— త్వరలో అవుతుంది. Now we have come to the conclusion that he has to be given salary; but the Board of Revenue and the local authorities have all along said that he has been working in an honorary capacity. Now the Government have come to the conclusion that changes do not warrant his continuance on an honorary basis.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— 1956 సంవత్సరంలో ఇనాము రద్దయినది కాబట్టి 1957 సంవత్సరం నుంచి జీతం యిచ్చే పద్ధతిని ప్రవేశపెట్టాలని కలెక్టరు రిక మెండు చేసినమాట నిజమా? అది గత ఎనిమిది సంవత్సరాలుగా pendingగా ఉన్నమాట నిజమా?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— అదికాదు. తద్వ్యతిరేకంగా ఆయన రిక మెండు చేసినమాట నిజం. 1956 నుంచి arrears claim చేయడానికి claim లేదు. He has been working only in an honorary capacity. కాని శ్రీ రామమూర్తిగారు చెప్పినట్లుకాదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, పూర్వం honorary మాత్రమే కాకుండా ఆ ఉద్యోగం యిచ్చినందుకు డబ్బు యిస్తాం అనేవారన్నారు. ఊరు మొత్తాన్ని exploit చేసుకునే పద్ధతి ఉన్నట్టుగా ఉంది. అది న్యాయం కాదు. ఇనాం ఉన్నప్పుడు honorary అనడం బాగానే ఉంది. కాని ఇనాములను ఎప్పుడైతే రద్దు చేశాలో ఆరోజునుంచి జీతం యివ్వడం న్యాయం. కలెక్టరు వ్రాసినంతమాత్రాన మంత్రిగారు జీతం యివ్వరనడం న్యాయం కాదు. పనిచేస్తున్న కాలానికి జీతం retrospectiveగా యివ్వడానికి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, తరతరాలనుండి honoraryగా చేస్తున్నట్లు రిపోర్టులు వచ్చినాయి. Confirm అయినది. అది అట్లా ఉండగా arrears యివ్వడం ఎట్లా సాధ్యపడుతుందో అర్థం కావడం లేదు. అయితే ఆయనకు రెమ్యూనరేషను యివ్వడానికి paid establishment యివ్వడం ప్రారంభిస్తాము.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :— ఈ రకంగా ఇతర జిల్లాలలో honourary postsను paid establishmentగా convert చేసి చాలాకాలం అయినది. Exceptionalగా ఉండిపోయినది ఇది ఒకటేనని ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చిందా? జీతం చెల్లించవలసిన అవసరముందని ప్రభుత్వానికి గ్రామోద్యోగస్తులు దరఖాస్తు చేసుకుని ఎంతకాలమైనది ? ఎంతకాలంనుంచి ప్రభుత్వం ఆలోచనలో ఉందో సెలవిస్తారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :— The present working incumbent is reported to have submitted a petition to the Collector, Visakhapatnam representing that he was appointed by the R. D. O. in 1949 and that he was not paid salary from his date of appointment, అయిన 1949లో appointed అయినాడు. అప్పటినుంచి salary pay చేయలేదని అన్నారు. అయితే ఆయనకు ఇప్పుడు arrears యివ్వడానికి వీలులేదు. Honorary basisపైన పని చేస్తున్నారని కలెక్టరు రిపోర్టు చేశారు. తర తరాలనుంచి అట్లాగే వస్తున్నది, claim ఏమీ లేదని అన్నారు. ఎప్పుడు convert చేస్తే అప్పటినుంచి వారికి remuneration ఇవ్వడము జరుగుతుంది. ఈ ఒక్క case convert చేయడములో ఆలస్యమైన సంగతి చెప్పలేను. ఎన్ని cases వున్నవో off handగా చెప్పలేను. ఏనాడు convert చేస్తే అప్పటినుంచి ఇవ్వడము ఆరేపి ఆచారము.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :— అధ్యక్షా retrospective effect ఇవ్వకకర లేదని, arrears pay చేయకకర లేదని కలెక్టరు చెప్పారనుకొండి, ఇది మాస్తే చాలా

దారుణముగా కస్పిస్తోంది. ప్రభుత్వముకనుక జేతము ఇవ్వకపోతే గవర్నమెంటుకు వసూలు చేసే డబ్బులోనే తీసుకొనే పరిస్థితికి నెట్టివారు అవుతారు. అందువల్ల కష్ట పద్ధతిలో pay చేయడానికి తిరిగి ఆలోచిస్తారా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ప్రస్తుతము reconsider చేయడానికి ఏమాత్రం scope లేదు. Honorary capacityలో ఇంతవరకు పని చేశారని బోర్డు ఆఫ్ రెవిన్యూ కలెక్టరు రిపోర్టు చేశారు. ఇకముందు మార్పాలని అన్నారు. మారుస్తున్నాము.

Pandurangi Village

1125—

* 2551 Q.—*Sri K. Govindarao*:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state.

(a) whether Pandurangi village in Bhimunipatnam taluk, Visakhapatnam district has been taken over by the Government under the Estates Abolition Act originally;

(b) Subsequently whether it was declared 'Not Estate and the Government cancelled the original notification;

(c) whether it was declared under the Inams Abolition Act 1956; and

(d) if not, the reasons therefor?

Sri P. V. Narasimharao: (a) and (b):—Yes, Sir. But it was subsequently brought to light that the village comprises of two portions, one consisting of a darimila inam being a post settlement grant, and the other a presettlement grant confirmed by the Inam Commission. The notifications issued in respect of this village were quashed and set aside by the High Court, and after prolonged litigation the darimila inam portion has been treated as having been abolished along with the parent estate viz. Vizianagram zamin after the passing of the Act XV of 1959.

(c) and (d):—The other portion of Pandurangi village which is not a darimila inam as referred to in the reply to clauses (a) and (b) is being treated as a minor inam under

the Inam Abolition Act, 1956 and action is being taken accordingly under the Inams Abolition Act, 1956.

శ్రీ కె. గోవిందరావు:— అధ్యక్షా, కోర్టు ఆర్డరు చేయడము అనేది ఏ సంవత్సరములో జరిగింది? మిగిలిన ఇనాములు ఇనామ్స్ ఎబాలిషన్ ఆక్ట్ క్రింద రద్దు కావడానికి ఎంత ఆలస్యము పడుతుందో చెబుతారా?

Sri P. V. Narasimharao:—There was a protracted litigation in this and we had to wait till the Supreme Court's decision in another case from Madras and after that decision was given, we again approached the High Court for permission to go up in appeal to the Supreme Court; that permission also was disallowed. Now the actual position is it is not because of the Supreme Court's decision that we have taken action or taken this decision but because of section 3 (b) of the Abolition Act which was subsequently passed which gave the matter retrospective effect in spite of the High Court's decision, Sir. It is only because of that legislative measure that we have been able to take this decision; therefore the delay.

Abolition of Malguzari system

1126—

*2611 Q:— *Sri Mohammed Tahaseel:*—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether the Government decided the question of abolition of Malguzari system prevalent in Nugur, Alabaka and Cherla areas of Khammam district (vide letter No. 2952 J/63-1) dated 29-10-63; and

(b) if so, whether any such regulation issued by the Department in this regard and when?

Sri P. V. Narasimharao:—(a) Yes, Sir,

(b) A suitable Regulation for abolition of the Malguzari as required under para 5 (2) in the fifth Schedule to the Constitution of India is being prepared.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అ ధ్యక్షా Constitution ప్రకారము ఏదో చేయాలని అన్నారు. కర్నూలునుంచి వస్తున్నది. ఇప్పుడు ఏ స్థాయిలో వుంది. ఎప్పుడు చేసి తీరాలని నిర్ణయించుకొన్నారు. ఎందువల్ల regulationsని promulgate చేయలేదు ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—చివరి స్థాయిలో వుంది. Within a very short period it will be done. The Law Department had drafted the regulation and sent to the Revenue Department. The Revenue Department wanted certain changes to be made by the Law Department. Now it is in the last stage but still it has to go to the President for his assent,

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఇది చేద్దామని నిర్ణయము ఎప్పుడు తీసుకొన్నారు ? ఇంత ఆలస్యము కావడానికి కారణము ఏమి ? ఆ date చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—చేద్దామని నిర్ణయము ఎప్పుడు తీసుకొన్నది ఇదనుకొనుకొనగా నాదగ్గర date లేదు. నిర్ణయము తీసుకొన్నాము త్వరలోనే అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—కర్నూలులో వుండగా decision తీసుకొన్నారు. అసెంబ్లీలో announce చేశారు. మూల్ గుజారీ సిప్రమ్ అనవసరముగా వుంది. తీసివేస్తున్నాము అని చెప్పారు. ఇక్కడకువచ్చి 7 సంవత్సరాలయింది. ఇంతవరకు కాకపోవడానికి కారణము ఏమిటి ? Dates తరువాత అయినా చెబుతారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—My information is only this at this moment; “it has been engaging the attention of the Government for some time”; it is rather indefinite. I cannot make it more definite.

Transfer of Revenue Tahsildars

1127—

*3122 Q:— Sri Vavilala Gopalakrishnayya:—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether it is a fact that five Revenue Tahsildars and a Huzur Tahsildar working in west Godavari District were transferred to distant places in March, 1963 for serious

corruption charges levelled against very senior official in the District; and

(b) if so, in what stage the matter stands?

Sri P. V. Narasimharao.—(a) Yes, Sir. They were transferred as corruption charges were levelled against them and there was a *prima facie* case for enquiry.

(b) The enquires are in various stages of progress.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, కలెక్టరు ఇండులో ఎండుకు miss అయినదో తెలియదు. కలెక్టరుపైన charges level అయినది. Transfer చేయబడినారు. Anti-corruption Bureauకి ఈ charges పంపబడినవి. వారు పూర్తిగా inquire చేసి prosecutionకి permit ఇవ్వాలని గవర్న మెంటుకి వ్రాశారు. గవర్న మెంటు withhold అయినట్లు తెలుస్తున్నది. ఎందువల్ల withhold చేసినది. Prosecute చేయడమో లేదా ఆ తే stageలో వుంది. దానిమీద ప్రభుత్వము ఏమి చెబుతుంది ?

Sri P. V. Narasimha Rao :— Mr. Gopalakrishnayya is giving information to the Government. అది కాదండి. I think this information which is generally treated as confidential when the enquiries are going on and they are at different stages, should not be divulged at this moment.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు:— అధ్యక్షా, తహసిల్ దార్లపైన ఏ నేరాలు మోపబడినవి ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు:— చెప్పానుకదా. Various charges of corruption.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, ఇది జరిగిన తరువాత వారిని transfer చేశారు. Transfer చేసిన తరువాత charges విచారణ చేశారు. ఇప్పుడు ఏ stageలో వుంది అంటే various stagesలో వుందని అంటున్నారు. అసలు prosecution చేయదలచుకున్నారా ? లేక withdraw చేయదలచుకున్నారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :— How can the Minister say now at this stage; the Government have not taken a uniform decision in all the cases; a different decision is taken in each case, depending on its own merits.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, అయితే దీనిలో కలెక్టరు కూడ ఉన్నారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—The collector's name does not appear in the question itself. How can I say whether the Collector is involved? If he wants to know about the Collector he has to put a separate question. I am not in a position to say now.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, మొత్తము ఈ case అంతా enquiryకి పోయింది. నేను ప్రశ్న ఇచ్చినపుడు కలెక్టరు విషయముకూడ వుంది. ఎలా miss అయినదో తెలియదు. ఎవరిపైన నేరము వేయడము లేదను కోండి. కలెక్టరు involve అయినారు. కలెక్టరును పట్టుకొన్న తరువాత నే తహశీల్దారును పట్టుకొన్నారు. *Prima facie* గా case prove అయినది. అప్పుడు వారిని transfer చేశారు. అందువల్ల కలెక్టరు involve అయినాగో లేదో రికార్డులు చూడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—లేదు సర్. It does not form part of the main question. I am not in a position either to contradict or confirm what the hon. Member has said.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు :— అధ్యక్షా, *prima facie* case ఋజువు అయినది. అందుచేతే వారిని transfer చేశామని అన్నారు. ఈ లంచ గొండి ఉద్యోగస్తులను transfer చేసి ఈ లంచగొండి విధానాన్ని వరకా చోటకు extend చేసేదానికన్న వారిని suspensionలో పెట్టి ఎందుకు enquiry ప్రభుత్వము చేయదు అని అడుగుతున్నాను.

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— *Prima facie* case ఎప్పుడయితే establish అయినదో అప్పుడే వారిని transfer చేశారు Some of them are under suspension also Sir.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి :—అధ్యక్షా, corruption chargesలో involve అయిన ప్రభుత్వోద్యోగులను, *prima facie* case వుందని ప్రభుత్వము అనుకొన్నతరువాత సంవత్సరమున్నర దాటినా తీసుకొనవలసిన చర్య ఏదో ఇదమిగ్గ మని నిర్ణయనా చేయకుండా వున్న కారణ మేమి? ఇకమీదట అయినా ఆలస్యము జరగకుండా తగిన చర్యలు తీసుకొనే యోచన చేస్తారా ?

Sri P. V. Narasimha Rao :—I have gone through the whole case; I can assure the House that on the part of the

Government there has been no delay. The delay has been caused because of several remedies open to the officers under the Constitution and under the Rules; they have been taking shelter under these rules and when that happens this delay becomes inevitable; it is not because of Government laxity.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు (తవనంపల్లి) :— జిల్లా కలెక్టరు దీనిలో ఇన్ వాల్వ్ అయినది లేనిది తెలియదని అన్నారు. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని ఐదు గురు రెవెన్యూ తహసీల్దార్లను, ఒక హుజూర్ తహసీల్దారును, 1963 సం. మార్చి నెలలో ఆ జిల్లాలోని బహు ఉన్నత ఉద్యోగిపై తీవ్రమైన ఆవినీతి నేరము మోపి నందుకు... అని ప్రశ్నలో వుంది. ఆ బహు ఉన్నత ఉద్యోగి ఎవరు ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ప్రశ్నలో తహసీల్దార్లను ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారా అని వుంది. ప్రశ్నలో “Whether it is a fact that five Revenue Tahsildars and a Huzur Tahsildar working in West Godavary District were transferred to distant places in March 1963 for serious corruption charges levelled against very senior official in the district.” అని వుంది. Actually the question pertains to the Tahsildars.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— సీనియర్ అఫీషియల్ అని వుంది సర్.

Sri P. V. Narasimha Rao :—Nothing has been asked about the Collector and so I have no information.

Sri P. Rajagopala Naidu :—Who is the senior official ?

Sri P. V. Narasimha Rao :— I am not in a position to say.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— కాన్ స్టిట్యూషన్ ప్రొటెక్షన్ లోకి వెళ్ళారన్నారు. కేసు పెడితే కదా కాన్ స్టిట్యూషన్ ప్రొటెక్షన్ లోని వెళ్ళేది. అసలు మేము కేసు పెట్టలేదు అని అంటున్నారు. కేసు పెడితే ట్రిబ్యునల్ కు కాని, హైకోర్టుకు కాని వెళ్ళటానికి వీలు లేదు. ఎంక్వయిర్ స్టేజీలో వుందని చెబుతున్నారు. వారు దీనిక్రింద షెల్టర్ అయ్యారని గవర్నమెంటు ఎందుకు షెల్టర్ అవుతున్నది ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :— ఎవరూ షెల్టర్ కావటం లేదు. ఎవరెవరిని ఎక్కడకు పంపించాలో ఆక్కడకు పంపించటం జరిగింది. I have divulged

some information which I think is not desirable. I can only assure the House that the delay has not been on the part of the Government. It is inherent in such proceedings. I hope the preceeding will come to termination very soon.

శ్రీ పి. సుందరయ్య (గన్నవరం) :—ప్రశ్నలో Whether it is a fact that five Revenue Tahsildars and a Huzur Tahsildar working in West Godavary District were transfered to distant places in March 1963 for serious corruption charges levelled against very senior official in the district అన్నప్పుడు పీరికిమించిన సీనియర్ ఆఫీసర్ మిద హుజుర్ ఛార్జెస్ పెట్టి వుండాలి. అలా పెట్టి నప్పుడు ఆ సీనియర్ ఆఫీసర్ గతి ఏమైనది? Is he involved in this case? What action has been taken? అనేది క్లియర్ గా చెప్పాలి. If the Minister says that the question relates to Huzur Tahsildars and Tahsildars, it is not correct.

Mr. Speaker :— The question itself is not properly framed. Look at the language of the question, “Whether it is a fact that five Revenue Tahsildars and a Huzur Tahsildar Working in West Godavari District were transferred to distant places in March 1963 for serious corruption charges levelled against very senior official in the district.’. These people were transferred because of the corruption charges levelled against them. So the question has not been properly framed.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—ప్రశ్నను తెలుగులో చూడండి. “పశ్చిమగోదావరి జిల్లాలోని ఐదుగురు రెవిన్యూ తహసీల్దార్లు, ఒక హుజుర్ తహసీల్దార్లను, 1963 సం. మార్చి నెలలో ఆ జిల్లాలోని బహు ఉన్నత ఉద్యోగిపై తీవ్రమైన ఆవినీతి నేరమును మోపినందుకు దూర ప్రదేశములకు బదలాయించు చేసిన విషయము వాస్తవమేనా అని... ఇక...

Mr. Speaker :—Why were these people transferred?

Sri P. Sundaragya :—Because of the serious charges levelled against them.

Mr. Speaker :—According to you, because the charges were levelled against the Collector, these people were transferred. It may be possible that the corruption charges were against the Collector also. It is due to these corruption charges that these officers have been transferred.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— వారిమీద చార్జి షీటు డిపార్టుమెంటువారు పెట్టి వుండవచ్చు.

Mr. Speaker :—That is why they are transferred.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :—వారిమీద డిపార్టుమెంటువారు చార్జి షీటు పెట్టి నప్పుడు మేమే కాదు, కలెక్టరుకూడా చేకారని కాంటర్ చార్జ్ పెట్టవచ్చు. Actualగా ఏమి జరిగిందో మంత్రిగారికి తెలిసివుండాలి. వారిమీద ప్రజలు పెట్టారా, మీరు ఉన్నతోద్యోగిమీద పెట్టారా అనేది వారికి తెలిసివుండాలి. వారిలో కొంత మందిని సస్పెండ్ చేశారు, కొంతమందిని ట్రాన్స్ఫర్ చేశారు. కాని ఇంతకంటే ఉన్నతాధికారి—He may be Collector, he may be District Judge, he may be anybody. ఆయనమీద ఏమి యాక్జన్ తీసుకొన్నారు; ఆయన ఎక్కడ వున్నాడు అనేదానికి సమాధానం చెప్పాలి.

Mr. Speaker :—Since the question itself is not quite clear, it is not as though the Government is keeping back the information. The question is not clear. Now we can ask the Minister to get the information and inform the House tomorrow.

శ్రీ పి. సుందరయ్య :— కలెక్టరు అని స్పష్టముగా ప్రశ్నలో లేదు. అయినా చేసినవారిమీద యాక్జన్ తీసుకొనడానికి గవర్నమెంటుకు అధికారం వుంది? కలెక్టరు కానీ కాకపోనీ ఆ ఉన్నత ఉద్యోగి ఎవరైతే వారు ... వారి గతి ఏమైనది.

Mr. Speaker.—He is not in a position to say. Moreover, he has been deputising on behalf of somebody.

Sri P. V. Narasimharao.—I would like to submit that it is not fair to say anything about a person about whom no question has been directly put without getting authentic information. I am not shielding him. I would like to assure you that I have no hesitation in divulging the informa-

tion regarding the Collector also. There is no question of shielding the Collector. If you so wish, I will get the information.

Mr. Speaker.—They are interested in knowing whether there are charges against the Collector. If you have got the information you can furnish.

Sri K. Brahmanandareddy.—When there is no information, it is a serious allegation against the Collector.

Sri P. V. Narasimharao.—If there is a question, I would like to answer specifically.

Mr. Speaker.—I agree with you.

శ్రీ పి. సుందరయ్య:— ప్రశ్నలో లేనివన్నీ అడిగి ప్రపంచం అంతా మంత్రిగారు విప్పి చెప్పాలని మేము కోరటంలేదు. ప్రశ్నలో స్పష్టంగా వుంది; ఉన్నతోద్యోగిపై తీవ్రమయిన అవినీతి నేరమును మోపినందుకు... అని. అందుచేత వారిపై ఏమి చర్య తీసికొన్నారు? ప్రశ్నను బట్టి అవినీతి నేరములు తహసిల్దార్లు చేసినట్లు లేదు. సీనియర్ ఆఫీసర్ చేస్తే వారిపై నేరము మోపినట్లుగా వుంది. మరి పీరిని ట్రాన్స్ఫర్ చేయటం ఎందుకు? మంత్రిగారి సమాధానంలో పీరిపై కరప్షన్ ఛార్జెస్ వచ్చాయి కనుక చేకామని చెప్పారు. కలెక్టరు ప్రసక్తే ఇందులో లేదన్నారు. కాసనసభలో ఒక సభ్యుడు ఒక ప్రశ్న వేసినప్పుడు ఒక ప్రశ్న కాసన సభ్యుండుకు పూర్తిగా ఆ వివరాలన్నీ తీసుకురాకుండా ప్రశ్న స్పష్టంగా లేదని సమాధానం చెప్పి ఒకటి అడిగితే మరొక సమాధానం చెప్పితే చాలా కష్టంగా వుంటుంది. ప్రశ్న పంపి 2, 3 నెలలు దాటినా సరైన సమాధానాలు రావటంలేదు. మీ రడిగినది ఈ ప్రశ్నలో లేదు కాబట్టి నేను ఏమీ మనివి చేయలేననే వాదం సరైనది కాదని మీ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను.

Mr. Speaker.—Now he is not in a position to furnish the information.

Sri P. V. Narasimharao.—I would like to submit that the purport of the question has been noted and according to that the answer has been given. In this case the Government cannot be charged with not giving any information. I will give the information. I will inform the Revenue Minister.

Mr. Speaker :—I will see that the information is placed before the House.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్షా, అసలు సీనియర్ ఆఫీసర్ మిద శేరం ఉన్నదండి. వాళ్ళంతా భాగస్థులుగా ఉన్నారని ..

Mr. Speaker.—Let us not further go into the matter. He has promised to furnish the information. After the full information is received, if further discussion is necessary, I will consider it.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ) :— అధ్యక్షా, సీరియస్ ఛార్జెస్ అని చెప్పారు ఏ క్రైస్టు ఆఫ్ సీరియస్ ఛార్జెస్ అవి. ఒక్కొక్క తహశీల్ దారు పైన ఎంత మొత్తమునకు ఈ మిస్ ఎప్రోప్రియేషన్ తేబడినది ?

Mr. Speaker.—He has already said that there are charges of corruption against those people. What more can he say.

Resignations of the Village Officers in Adoni Taluk

1128—

*3138 Q.—**Sri G. C. Kondaiah (Nellore).**—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:

(a) whether it is a fact that the village officers in Adoni taluk, Kurnool district and in some other places in the State have submitted resignations in November, 1963;

(b) if so, the number of such resignations;

(c) the reasons for the same; and

(d) the steps taken by the Government for administration in the said places?

Sri P. V. Narasimharao:—(a) Yes, Sir.

(b) In Adoni and Alur taluks of Kurnool Dt., 97 and 69 village officers respectively have submitted their resignation letters.

(c) The Rayalaseema Village Officers Association at its meeting held on 4-10-1963 resolved to relinquish the offices of Village Officers, if no reply was received from Government regarding their future set up. Since Government could not take decisions on all the recommendations of the Unnithan Committee for various reasons, such as the general elections early in 1962 and the National Emergency caused by the Chinese aggression thereafter, some of the members of the Association implemented its resolution.

(d) As the agitation was called off by the Village Officer's Association in time, the need for taking steps by Government for administration in the places of the village Officers who had offered to resign did not arise.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య :—ఇప్పుడు అక్కడ వాళ్ళ placesలో ఎవరి నై నా అప్పాయింటు చేశారా లేక వాళ్ళ రిజిస్ట్రేషన్సును accept చేశారా? వాళ్ళను వదిలివేశారా? లేక వాళ్ళమీద ఏదైనా ఎన్క్వయిరీస్ ఉన్నాయో ఏమి జరుగుతున్నదండి అక్కడ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—లేదండి. వాళ్ళ ప్లేసెస్ లో ఎవరిసీ కూడ మళ్ళీ అప్పాయింటు చేయడం జరగలేదు; నా దగ్గర ఉన్న భోగట్టానుబట్టి. వాళ్ళు కాలిఆఫ్ చేశారు. కాబట్టి మళ్ళీ ఆల్టర్ నేటివ్ ఎరెంజ్ మెంట్సు చేయడం జరగలేదని చెప్పి క్లౌజ్ డి. యొక్క ఆన్సర్ లో నే ఉన్నదండి.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య :—రాయల సీమలో విలేజ్ ఆఫీసర్సు ప్రభుత్వానికి సబ్జె చేసిన మెమోరాండంస్ లో కోర్కెలు ఏమిటిండి? చెప్పగలుగుతారా?

Sri P. V. Narasimharao.—The Village Officers Association submitted a memorandum according to which the following items were high-lighted as the disturbing factors which added insult to injury according to them.

(a) The village officers were prevented from entering upon the office after the expiry of leave or period of suspension.

(b) Appointments to village officers were made on temporary basis subject to renewal from time to time and no salary was paid till the orders of renewal were received which were issued after a long delay.

(c) Unqualified outsiders were appointed as village officers in the vacancies indiscriminately flouting the instructions of the Government contained in their memorandum dated 5—11—1963 not to by-pass the members of the family of the last holder. These are the latest but now the matter has been settled and there is nothing that remains to be done.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— సెటిల్ మెంటు వచ్చేసి వాళ్ళు ఉద్యమం మానుకున్నప్పుడు వీళ్ళను మళ్ళీ ఆ రాజీనామాలు రద్దు అయినట్లు కాదండి ? వాళ్ళను రీ ఇన్ స్టేట్ చేయకుండా ఇవి కాళీగానే ఉన్నాయన్నారు. ఎందువల్ల ఉన్నాయని ప్రశ్న.

Mr. Speaker.—He says the matter is settled.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది కాదండి. అప్పుడు ఉంటే అర్థం చేసుకొనేవాళ్ళం. ఇప్పుడు కూడా కొన్నాళ్ళుగా ఉన్నాయంటున్నారు ఎందు వల్ల ? సెటిల్ మెంటు అయిపోయింది. రాజీనామాలు ఇచ్చినది ప్రొటెస్టుక్రింద, మెమోరాండములు ఇచ్చారా ? ఆ ఇన్స్ట్రక్షన్ సెటిల్ అయిపోయింది. సెటిల్ అయి పోతే పాతవాళ్ళు అంతా రీ ఇన్ స్టేట్ అయినట్లేకదా లెక్క. కాలేదు కాళీగా ఉన్నాయని అంటున్నారు. అది ఎందువల్లనో చెప్పగలరా ?

శ్రీ పి. వి. నరసింహారావు :—కాళీగా ఉన్నాయని అనలేదే. అల్టర్నే టివ్ ఎరేంజ్ మెంటు చేయడం అవసరపడలేదు అన్నాను.

Misappropriation by the President of Chennur Panchayat

1129 —

*2876 Q:—*Sri G. Ramarao (Gudivada):*—Will the hon. Minister for Planning and Panchayati Raj be pleased to state.

(a) whether it was a fact that a petition regarding the misappropriation of some amounts was submitted by some Panchayat Members and people of Chennur Panchayat of Bandar Taluk against the President of the Panchayat in the months of February and March 1963 to Government and to the District Panchayat Officer, Krishna; and

(b) if so, the action taken thereon?

The Minister for Planning and Panchayatraj (Dr. M. Chenna Reddy):—(a) and (b):—Yes Sir. The Revenue Divisional Officer Bandar in his proceedings Rc. G. 5944/63 dated 9 12 1963 passed orders removing the President of Chennur Panchayat.

శ్రీ జి. రామారావు:—ఏ మాత్రం మిస్ ఎప్రొప్రియేషన్ జరిగినదని చెప్పారు?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి:—310 రూపాయలు.

Sri A. Venkateswararao.—Whether the amount was recovered from the Panchayat President.

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి:—అది ఎలిగేషన్. మిగతా ఇరెన్యూలరీటీస్ ను బట్టి ఆయనను రిమోవ్ చేశారు. Actual ఎహౌంట్ ఎంత అయినది కలెక్టరుగారు ఇంకా విచారణ చేస్తున్నారు. అవసరం అయితే ఆ విచారణ చేసినతరువాత చర్య ఏమి తీసుకోవలసి ఉంటుందో...

Mr. Speaker.—He says the matter is under investigation.

Dr. M. Chenna Reddy:—The Collector has been asked to make an enquiry and report.

శ్రీ జి. రామారావు:— తెల్లకాగితాలమీద మునసబుగారు రసీదులు ఇచ్చారని పెటిషన్ లో ఉన్నది కదా? ఆ రసీదులేమైనా తీసుకున్నారా?

Dr. M. Chenna Reddy: — The charges included among others that the President misappropriated by debiting an

amount of Rs. 310 without getting the supply of books purchased after a period of one year. ఇది మేము చెప్పే డబ్బుకు సంబంధించినంతవరకు ఎలిగేషన్. మిగతా మాటలకు జరుపలేదు, ఇవన్నీ టిలో ఇగ్రెస్సు లారిటీస్ ఉంటే ఆయనను తీసివేశారు. ఈ మిన్ ఎప్రొప్రియేషన్ వరకు ఏక్స్యూట్ వల్ గా రెసిదులున్నాయో ఆ వివరాలన్నీ నేడు జరుగుతున్నది కాబట్టి ఆ ఎన్క్వయిరీ అయినతరువాత గాని చెప్పలేను.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి) :—ఇది మార్చి 1963ది. ఇది మార్చి 1964ది మిన్ ఎప్రొప్రియేషన్ జరిగినటువంటి కంప్లెయింట్సులో కూడా ఇలా ఉంటే ఏక్స్ న్ లేక, ఇట్లాంటివాటిమీద రికవరీలేక పోతే ఇట్లాంటివి చాల కేసెస్ ఉన్నాయి, మంత్రిగారి దృష్టికి వచ్చినాయి. మరి ఎట్లా చాక్ చేస్తాము, ఈ మిన్ ఎప్రొప్రియేషన్స్పైన ప్రాంట్లు ఏక్స్ న్ లేక పోతే పరిశీలిస్తారా?

డా. ఎమ్. చెన్నారెడ్డి :— అతనిని డిసెంబరులోనే రిమూవ్ చేశారు కాబట్టి ఏక్స్ న్ తీసుకోలేదు అని చెప్పడం సరియైనది కాదు. అయితే ఫరదర్ ఏక్స్ న్, మిన్ ఎప్రొప్రియేషన్ రికవరీ, ఆర్ ప్రాసిక్యూషన్ ఈ పోసబిలిటీస్ ఎజ్డా మిన్ చేయడానికి ఇష్టం కలెక్టరు పరీక్ష చేస్తున్నారు. ఇది తొందరలో ముగించడానికి ప్రయత్నం చేస్తారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :— దీనికి సంవత్సరం పట్టాలండి.

Village Patel and Patwari

1130—

*3261 Q.— *Sri P. Mahendranath (Nagarkurnool)*:—
Will the hon. Minister for Planning and Panchayati Raj be pleased to state:

(a) whether the Government propose to recognise the village Patel and Patwari as the Executive Officer and Accountant respectively of the concerned village Panchayat and

(b) if not, the reasons therefor?

Dr. M. Chenna Reddy:—(a) No, Sir.

(b) The service conditions of an Executive Officer of a Panchayat are different from those of a village Patel and

Patwari. Village Patels and Patwaries have different duties in regard to collection of land tax and maintenance of revenue accounts. Hence it is not considered desirable to recognise them as Executive Officers and Accountants of Panchayats.

Executive Officers Working in the Panchayats

1131—

*3480 Q.—*Sri N. Venkataswamy (Paruchuru)*.—Will the hon. Minister for Planning and Panchayati Raj be pleased to state:

(a) whether there is any proposal with the Government to merge all the grades of Executive Officers working in the Panchayats into one uniform grade; and

(b) if so, the details thereof?

Dr. M. Chenna Reddy.—(a) Yes, into two grades of Rs. 100–150 and Rs. 150–200.

(b) The matter is under consideration.

Krishna Patnam Channel

1132—

*81 (2859) Q.—*Sri B. Sri Ramamurthy*.—Will the hon Minister for Public works be pleased to state:

(a) whether the villagers of Majjipet and Narayanam Rajupeta Villages in Bhimunipatnam Taluk of Vizag District have requested the Government for digging up a channel extending the Krishnapatnam channel for their benefit;

(b) whether the scheme has been investigated; and

(c) if so, when it will be taken up?

The Minister for Public Works (Sri A.C. Subbae Reddy).—

(a) and (b) No, Sir.

(c) Does not arise.

శ్రీ బి. శ్రీరామమూర్తి:— అధ్యక్షా, ప్రస్తుతం అక్కడ నేను పైన ఉదహరించినటువంటి కృష్ణాపురం కాలువ అనేది చాలా కాలం క్రిందటినుంచే పాడై రైతాంగానికి నీరుకూడ సమైచ్యం చేయలేని పరిస్థితులలో ఉన్నది. అటువంటి సందర్భంలో దానిని మరమ్మత్తు చేయించడానికి ప్రభుత్వం దగ్గర ప్రతిపాదన లేకపోతే దానికి ఉన్నటువంటి కారణం ఏమో చెబిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. వి. సుబ్బారెడ్డి:— క్వశ్చన్ ఏమిటి ? ప్రజలు ఏమైనా అర్జీలు పెట్టినారా ? లేదు అన్నాను. అందువల్ల ఎస్. ఇ. ఇన్ వెస్టిగేషన్, వాళ్ళు ఇంత వరకు చేయలేదు అన్నారు. ఈ ప్రశ్న వేసిన తరువాత వాళ్ళను చూడవలసినదని ఉత్తరస్థానం చేశాను.

Koyyur Reservoir

1133—

*172 (2944) Q:— *Sri Ch. Mallikarjuna (Yellavaram):*— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

whether the Government propose to reinvestigate and construct the Koyyur reservoir in Visakhapatnam District by constructing the embankments;

(i) from the upland where Mallikarjuna Swamy's Temple is located to Baddigundi (Eastwards) on 'Pedda Konda' in Gairamma Gumma;

(ii) from the same upland to Jakaramma hill, westwards?

Sri A. C. Subba Reddy:—(i) and (ii) No, Sir. There is, however, a proposal to construct an anicut across the hill stream at about 3/4 mile north of Koyyur in Chintalapalli taluq Visakhapatnam District.

Upparagadda Drainage Scheme

1134—

*1310 (3585-D) Q:— *Sri P. V. Ramana (Put by Sri K. Govindarao):*— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state:

(a) whether the Uppara Gadda Drainage Scheme in Elamanchili Taluk, Visakhapatnam District has been sanctioned; and

(b) if so, what is the estimated cost?

Sri A. C. Subbareddy:—(a) No, Sir, it is under investigation.

(b) Does not arise.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య:—ప్రిలిమినరీ ఇన్ వెస్టిగేషన్ ఏదైనా అయినదా? అయి ఉంటే దానికి ఎంత ఎస్టిమేట్ అయినది. దాని రిటర్న్ కూడ బాగుందని ఏమైనా తెలిసినదా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—దానిలో ఇన్ వెస్టిగేషన్ జరిగినది. 100 అడుగుల వెడల్పుగా వెయ్యి క్యూసెక్కుల వాటర్ పొయ్ కాలవ త్రవ్వితే 4 లక్షల రూపాయలు అవుతుందని అన్నారు. అసలు ఈ 240 అడుగుల వెడల్పు ఉండి 3000 క్యూసెక్కులు పొయ్ కాలవ కావాలి. ఈ డ్రైయిన్ అంతా ఒక సారిగా చేయాలంటే ప్రస్తుతం ఒక నూరు అడుగుల వెడల్పు కాలవతో ఒక వెయ్యి క్యూసెక్కులు పొయ్ట్లు చేయాలి అని 4 లక్షలకు ఎస్టిమేటు ఉన్నదండి.

ఒక గౌరవ సభ్యుడు :—అధ్యక్షా, డిటైల్స్ ఇన్ వెస్టిగేషన్ పూర్తై ఈ మధ్యనే ప్రభుత్వానికి సి. ఇ. గారు పంపించారు. అది మళ్ళీ పరిశీలిస్తారా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ప్రిలిమినరీ ఇన్ వెస్టిగేషన్, డిటైల్స్ ఇన్ వెస్టిగేషన్ చేయాలంటేనే పరిశీలించడం, సర్, అది తరువాత సి. ఇ. ఇన్ వెస్టిగేషన్ గారు చూచి గవర్నమెంటుకు పంపిస్తారు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:—ఈ డ్రైనేజ్ సరిగా లేకపోవడంవల్ల ఎన్నాళ్లై ముంపు వస్తున్నది? ఎన్ని ఎకరాలకు ముంపు వస్తున్నది ఈ డ్రైనేజ్ సరిగా లేనిపోవడంవల్ల? ఎన్ని సంవత్సరాలై వస్తున్నది. ఈ ఇన్ వెస్టిగేషన్ ఎన్నాళ్లై అలాచిస్తున్నారు?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—అసలు ముంపు ఎన్ని ఎకరాలు అనేది, ఆ information ఏమీ నా దగ్గర లేదు. ముంపు వచ్చినా రాకపోయినా, ప్రతి దానికి drainage అవసరము. Drainage లేకపోతే, yield తక్కువ అవుతుంది. అందువల్ల తప్పకుండా దీనిని investigation చేస్తున్నాము. అందులో first

scheme 8 lakhs, second scheme 4 lakhs. అందువల్ల ఇవి irri-
gation జరపబడుతుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఈ scheme materialise అయితే, ఎన్ని
వేల ఎకరాలకు benefit అవుతుందంటే ?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ఇది irrigation scheme కాదు, ఇది
drainage scheme అంటే.

Mr. Speaker :— How many acres is this going to
benefit.

Sri A. C. Subba Reddy :— For that I have no infor-
mation, Sir.

Kadam Project

1135—

*1379 Q.—Sri P. V. Ramana (Put by Sri K. Govinda
Rao).—Will the hon. Minister for Public Works be pleased
to state:

(a) the extent of land which has become sandy on
account of the damage to the Kaddam Project;

(b) the steps taken to repair the said land; and

(c) the extent to which it has been repaired?

Sri A. C. SubbaReddy:—(a) 82.28 acres.

(b) Ryots have cleared wherever possible.

(c) About 55 acres.

శ్రీ కె. రాజగోపాల నాయుడు :—కడం ప్రాజెక్టువల్ల కలిగిన నష్టం ఎంతో
మట్టి చెప్పండి?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— Sound cost అయింది 82 వేల ఎకరాలు,
28 సెంటు.

Raiwada Scheme

1136—

*1503 Q.—*Sri A. Dasavataram (Bodan)*:—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state?

(a) whether the Government have any proposal to take up Raiwada scheme on the River Sarada in Srungavarapukota Taluk of Visakhapatnam District; and

(b) if not whether the Government propose to enquire into the said scheme?

Sri A. C. Subba Reddy.—(a) Yes, Sir;

(b) Does not arise in view of (a) above.

శ్రీ ఎస్. సి. ఎచ్. అవుల నాయుడు (గోలకొండ).—ఇప్పుడు విశాఖ పట్నంలో పెట్టడలుచున్న Steel plant కు ఈ రైవాడపూజెట్టునుంచి నీరు మళ్ళించడానికి ఏదైనా investigation జరిగిందా?

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—Proposal ఉన్నదండి, For Reservoir construction near Rivdu on the River Sarada in Chodavaram taluk Steel plant కు నీళ్లుకోసం existing ఆయకట్టు ధృఢపరచిన తరువాత Steel plant కు నీళ్లు supply చేయడానికి ఒక scheme చూడబడుతుంది.

శ్రీ కె. గోవిందరావు.— ఇప్పుడు ఈ రైవాడ scheme లో existing ayacut ను strengthen చేయడానికి మొత్తము ఆయకట్టు ఎంత ఉన్నది? అంతేకాకుండా ఎన్ని cusecs of water Steel Plant కు పంపిస్తారు.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి:—ఇంకా final investigation కాలేదు అయిన తరువాత ఆ information ఇవ్వగలము.

Irrigation Facilities in Penta Srirampuram Village

1137—

*2492 Q.—*Sri B. Sriramamurthy*.—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state.

(a) whether the Penta Sri Rampuram channel from Gosthani river Vizianagaram taluk of Visakhapatnam District is at present providing irrigation facility to lands in Penta Srirampuram Village;

- (b) if so, what is the total ayacut under the channel;
- (c) whether the said ayacut would continue to get assured irrigation facilities after the construction of the Thatipudi Reservoir on the river Gosthani; and
- (d) if not, what are the reasons?

Sri A.C. Subba Reddy.—(a) Yes, Sir;

(b) The existing ayacut under Penta Sriramapuram channel and Mutha channel which take off above Tatipudi dams etc. is 5840 acres.

(c) Yes, Sir;

(d) Does not arise.

Survey of Nagapur and Pullimudg Rivers in Uttoor Taluk
1138—

*2834 Q.—*Sri K. Bhimrao (Asifabad)*:— Will the hon. Minister for public Works be pleased to state:

(a) whether it is a fact that Nagapur and Pullimudg rivers in Uttoor Taluk, Adilabad District have been surveyed for construction of projects;

(b) if so, what is the cost of estimates and extent of the ayacuts served by them respectively; and

(c) when the Government propose to take up the same?

Sri A. C. Subba Reddy.—(a) Yes, Sir;

(b) the cost of the schemes and their ayacut are

shown below:—

S.No.	Name of the scheme	Amount of estimate sanctioned.	Ayacut
		Rs.	
1.	Anicut across Nagapur stream, near Nagapur village, Utnoor Taluk.	74,500	500
2.	Anicut across Pullimadgu stream, near Pullimadgu village, Utnoor Taluk.	21,850	200

(c) The estimates have been sanctioned by Superintending Engineer P. W. D. and the works are being taken up during the current financial year itself.

Sri K. Bhimarao :—What is the date of completion of the work, Sir?

Sri A. C. Subba Reddy :—These are small works, Sir. It will be completed in a year.

Agricultural Model Farms

1139—

*3149 Q.— *Sri G. C. Kondaiiah* :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) the criteria adopted in deciding the Agricultural Model farms in the State;

(b) whether the Government are rendering any aid to the said model farms; and

(c) if so, the basis on which such aid is given?

The Minister for Agriculture (Sri A. Balarami Reddy

(a) .The criteria are:

(1) Readiness of the farmer to adopt all improved methods of agriculture, suitable to the soil and the crops grown therein, as advocated by the Department.

(2) Central Location and easy accessibility of the holding to enable cultivators to visit and watch the advantage of improved methods of Agriculture.

(3) Willingness of the farmer whose farm is selected, to allow other to enter his fields and observe the demonstrations in its various stages.

(4) Willingness of the holder not to ask for compensation if there is failure of crops for any unforeseen reasons.

(b) The concerned farmers are given preference in the supply of improved seeds, fertilisers and other credit facilities, besides subsidies on seeds, fertilizers and pesticides and extra cultivation expenses if any, envisaged under the scheme. In addition to this, a Block budget of Rs. 400/- per annum for stage I and Rs. 1,000/- per annum for stage II is made towards demonstration charges under the Community Development Programme.

(c) The standing committee of the Panchayat Samithy takes into account local conditions and distribute the amount under the Block Budget among the model farms according to needs.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య :— ఈ Demonstration forms మీద ప్రభుత్వము పెట్టే పెట్టుబడికి లాభము వస్తున్నదా నష్టము వస్తున్నదా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— దీనికి పెట్టుబడి ఏమీ పెట్టడం లేదండీ. ప్రతి పంచాయితీ సమితిలో ఒక్కొక్క Blockలో రెండు ప్రాంతాలలో ఈ Administrative farms arrange చేస్తున్నారు. దీనిని చూచి ఈ improved agricultural practicesలో వారికి నమ్మకం కలుగుతుందని, అటువంటి నమ్మకం దీనిద్వారా వారికి కలిగించాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. దీనికి మనమేమీ పెట్టుబడి

పెట్టడంలేదు. చిన్నచిన్న subsidies క్రింద, ఒక్కొక్క Blockకు 400 మొదలు కొని వేయి రూపాయలవరకు ఖర్చుపెడుతున్నాము.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఈ forms యొక్క విస్తీర్ణము ఇంకా ఉండాలని దానికేరైనా minimum గాని, maximum గాని, fix up చేసినారా ? చేస్తే ఎంత ? ఆ subsidy ఇవ్వడంలో కూడా ఇంతకంటే ఎక్కువ ఇవ్వమనిగాని, అది material గా గాని, డబ్బుగా గాని, రెండువిధాలుగా ఇస్తారా లేక వట్టి ఎరువులు మాత్రమే ఇస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఈ పెద్ద forms గవర్నమెంటు యాజమాన్యం క్రింద ఉండేటటువంటివి కాదు. రైతులు దగ్గర ఉండే భూములలో ఒకఎకరానో, అరఎకరానో తీసుకొని, అక్కడ improved ఆ చట్టుప్రక్కల రైతులకు agricultural practice, చేర్చించేదానికి వీలుగా ఇవి ఏర్పాటు చేయబడుతున్నాయి. ఆ formsలో ఉండే రైతులకు మిగతా వారికంటే ఓరికి కొంత preference ఇచ్చి fertilizers గాని, pesticides గాని, seeds గానిటిక్రింద కొంత subsidies ఇస్తున్నాము. దానికి గాను ప్రతిబ్లాకులోను 4,5 వందల రూపాయలకు ఖర్చు అవుతుంది.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఇప్పుడు అది ఒక ఎకరా, అరఎకరాలని స్పష్టంగా చెప్పుతున్నారు. అంటే అర ఎకరా ఇచ్చినవారికి ఇస్తారా ? లేకపోతే ఎకరా ఇవ్వవలెనా, లేక 2 3 ఎకరాలు ఇవ్వవలెనా, అంచనా చెప్పితే బాగుంటుంది. ఎందుకంటే అర ఎకరాఅయితే, చాలామంది సన్నరైతులు ముందుకు వస్తారు. ఎక్కువగా కూడా దీనిని ఆభివృద్ధి చేయవచ్చు. వారిని encourage చేయవచ్చు. అవిధంగా అలోచన చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఒక పంచాయితీ సమితిలో ఇద్దరు రైతులను మాత్రం ప్రోత్సహిస్తున్నామని చెప్పినాము. ఆ రైతుకు ఉండేటటువంటి భూమినిబట్టి, అర ఎకరంగాని, ఒకఎకరంగాని వేసుకొనేదానికి ఇస్తున్నాము. మనము ఇచ్చే subsidy అతను ఇచ్చేటటువంటి విస్తీర్ణముపైన ఆధారపడి ఉంటుంది.

Export of Fruits

1140—

*3310 Q:—*Sri M. Pitchayya (Put by Sri E. Subba Rao):—*Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state;

(a) the various kinds of fruits which are being exported from our State to foreign countries; and

(b) the value of the fruits that have been exported to foreign countries during 1962-63 ?

Sri A. Balarami Reddy :—(a) Fruits are not being exported at present from Andhra Pradesh to foreign countries.

(b) Does not arise.

Production of Eggs

1141—

*3331 Q.—*Sri M. Pitchaiah (Put by Sri E. Subba Rao)*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the quantity of eggs produced in Andhra Pradesh during the year 1962-63; and

(b) whether the present production of eggs is sufficient for the needs in Andhra Pradesh State ?

Sri A. Balarami Reddy :—(a) 30.3 crores.

(b) No, Sir.

శ్రీ ఎన్. సిహెచ్. అప్పలనాయుడు :—ఇప్పుడు dairy forms నుంచి supply చేసే గుడ్ల ధరలు చాలా అధికంగా ఉన్నాయి. ఒక్కొక్కటి ఆరు ఆణాలు local variety 2,3 ఆణాలకంటే హెచ్చులేదు. ఈ disparityని తగ్గించడానికి వివిధంగా ఇవి ప్రచారంలోకి రావడానికి, ఏదైనా యోచన ప్రభుత్వానికి ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—Hatching purposes కు ఇచ్చేదానికి మాత్రము 37 న.పై. (ఆరు ఆణాలు) తీసుకొంటున్నారండి, కాని table eggs సామాన్యంగా ఇతరులు అమ్మేధరకే అమ్ముతున్నారు.

శ్రీ వి. శ్రీకృష్ణ :—ఈ గుడ్లు ఉత్పత్తి estimate ఎట్లా వేయగలిగి వారండి మొత్తము

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—రాష్ట్రంలో ఉంచేటటువంటి కోళ్ల సంఖ్యబట్టి దీనిని estimate చేస్తాము.

శ్రీ ఎన్. సి.హెచ్. అప్పలనాయుడు :—ఇప్పుడు Blocksలో కావలసిన పరిమాణంలో గుడ్లు supply చేయలేక పోవడానికి కారణం ఏమిటి ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ఇప్పుడు ప్రభుత్వము దగ్గరఉండే farms లో గుడ్లు ఖర్చుకావడం ఎట్లా అనేసమస్యను ఎదుర్కొంటున్నామంటే. హెచ్చుగా గుడ్లు ఖర్చుకాకుండా నిలబడి పోతున్నాయి. హైదరాబాదులో 10, 12 వేలు గుడ్లు Department వారిదగ్గర stock ఉంది. దానిని market చేడు.

శ్రీ పి. బాపయ్య (తిరుపూరు) :— ఈ poultry schemes పెట్టు కొన్నట్లయితే Central Government ఏమైనా aid గాని loan గాని ఇస్తుందా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—Central Government సంగతి నాకు తెలియదు. కాని రాష్ట్రప్రభుత్వమువారికి అనేక విధాలుగా సహాయం చేస్తున్నది. వారికి కొంత loan ఇవ్వాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అంతేకాకుండా, దీనిని ఒక small scale Industryగా మార్చి, ఆ Industries corporation ద్వారా loans ఇవ్వాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. అంతే కాకుండా వీళ్ళకు hat-ching facilities ఇంకా అనేకరకాలైన facilities market facilities ఇవన్నీ కల్పిస్తున్నాము.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న :—Poultry farms గవర్నమెంటు ఏర్పాటుచేసి నవి నష్టమని చాలాచోట్ల తీసివేసినారు. ఏవి తీసివేసినారు,, ఎన్ని తీసివేసినారో చెప్పగలుగుతారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—Farms ఎక్కడ తీసివేయలేదు. కాని Gov-ernment forms అంటే, ప్రత్యేకంగా కొంత ఆదనంగా ఉంటుంది. private builder తన యింటిలో చేసుకొనేదాని కంటే దీనికి సిబ్బంది వగైరా ఉంటే దీని వల్ల, కొంతనష్టము వచ్చిన మాటవాస్తవము. కాని ఇప్పుడు అటువంటి నష్టము రాకుండా దానిని selfsufficient చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. గత సంవత్సరం, ఈసంవత్సరం లెక్కలుచూస్తే, కొంత ఖర్చులేగ్గింది. ఇంక 1,2 సంవత్సరాలలో హెచ్చుగానష్టం రాకుండా చేసేదానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము.

శ్రీ ఎ. సర్వేస్వరరావు :—మన రాష్ట్రంలో గుడ్లు ఉత్పత్తి ఎక్కువగా ఉన్నది. ఆఖరుకు ఏమిచేసుకోవాలో తెలియకుండా పోతున్నదని మంత్రిగారు చెప్పుతున్నారు. సరే, తిండిగింజలు సరిగాదొరకని ఈ పరిస్థితులలో ఈ గుడ్లుగనుక supply చేసినట్లయితే అందరు కళ్ళకు అద్దుకొని తింటారు. కనుక ఈ ఏర్పాటు అయినా చేయడానికి ఏదైనా plan ఉన్నదా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—గుడ్లు ఉత్పత్తి చాలా ఎక్కువగా ఉన్నదని చెప్పలేను. 30.3 crores ఉన్నదని చెప్పాను. కాని ఉండేటటువంటి గుడ్ల ఖర్చుకావడం లేదంటే, ప్రజలవద్ద కొనుగోలు శక్తి లేదన్నమాట. అందుకనే గుడ్లు కావాలనేటటువంటి సిద్ధాంతం ఉన్నది. ఆ ప్రకారంగా కావాలంటే, ఇంకా చాలాపెచ్చుగా కావాలి. కాని ఇప్పుడు ఉండేటటువంటి గుడ్లమాత్రం కొంత ఖర్చు కావడంలేదని నేను మనవిచేశాను.

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (మహోల్) :—అధ్యక్షా, న్యూమెనకోడి గుడ్లకు నాటుకోడిగుడ్లకు విటమిన్సులో భేదం ఉంటుందా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—గవర్నమెంటు కోళ్ళలో పెచ్చుగా ఆహార పదార్థాలు, విటమిన్సు; ఉంటాయని నా అభిప్రాయం.

శ్రీ జి. రామారావు :—ఇందులో బాతుగుడ్లు కలిసియున్నవా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—అన్నీ మొత్తం.

Milk Powder

1142—

*3370 Q.—*Sri K. Appala Naidu (Revide).*—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) whether any proposal is under consideration of the Government to manufacture milk powder from plantains in the State as is being done in the State of Gujarat;

(b) if so, the details thereof; and;

(c) whether the Government propose to provide any additional facilities to the ryots to grow more plantain orchards in the State in pursuance of the said scheme?

Sri A. Balarami Reddy:—(a) The answer is in the negative.

(b) The question does not arise.

(c) The question does not arise.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—గుజరాతులో ఇలాంటి పరిశ్రమ చేయ బడుతుందని చెప్పారు. దానిని తెప్పించి పరిశీలన చేయిస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—గుజరాతు రాష్ట్రములో ఇలాంటి పరిశ్రమ ఉన్న దని ప్రభుత్వదృష్టికి రాలేదు. ఆరాష్ట్రముంచి ఇతర దేశాలకు పండ్లు ఎగుమతి చేస్తున్నారు. మనం కూడా అదే విధంగా ఈ రాష్ట్రముంచి అదనంగా ఉండే పండ్లను ఎగుమతి చేయుటకు స్కీము తయారు చేశాము. అది ఒకటి రెండు నెలలలో సాధ్యం అవుతుందని నమ్ముతున్నాను.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— ప్రభుత్వానికి తెలియకపోవచ్చు. గా. సభ్యులు ప్రశ్న వేశారు గనుక ఆ ప్రభుత్వానికి వ్రాసి ఇలాంటి పరిశ్రమ ఉన్నదేమో తెలుసుకుంటారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— తెలుసుకుంటాము, గవర్నమెంటు వద్ద information లేదు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—Export చేస్తామనే plantains ఏవిధంగా protect చేస్తారు ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—Plantains, Mangoes, Acid limes, ఎగుమతి చేయాలని ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. మద్రాసులో కార్పొరేషన్ ఏర్పాటు చేశాము. వాటాధనం క్రింద మన రాష్ట్రముంచి రు. 2,50,000 ఇచ్చేందుకు అంగీకరించాము. 9-3-64న అక్కడ డైరెక్టర్లు సమావేశం జరిగింది. తిరిగి 30-3-64న మద్రాసులో జరుగబోతుంది. అతి శీఘ్రములో ఈ పళ్ళు ఇతర దేశాలకు పంపే ప్రయత్నము చేస్తున్నాము.

శ్రీ కె. రాఘవులు (జనగామ్) :—ఏ ఏ దేశాలకు ఎగుమతి చేస్తున్నారు.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—పర్షియన్ డెల్ఫ్ అదేశాలకు పంపిస్తున్నారని తెలిసింది.

శ్రీ ఇ. సుబ్బారావు :— అరబిఫల్లు ఎగుమతి చేస్తున్నాము అంటున్నారు.....

మిస్టర్ స్పీకర్ :—ఎగుమతి చేసేందుకు ప్రయత్నం చేస్తున్నామన్నారు.

Tractor Spare Parts

1143—

*3413 Q.— *Sri A. P. Vajravelu Chetty*:(Put by *Sri D. Seetaramayya*).—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) what is the value of orders for Tractor spare parts placed by the Agricultural Engineer, Hyderabad, during 1959–60;

(b) was it placed on a rate contract basis;

(c) how much was supplied by the Contractor during that year;and

(d) if he failed to supply the full contracted quantity what penalty was imposed on the defaulting contractor?

Sri A. Balarami Reddy.—(a) Rs. 2,98,513.82 nP.

(b) On rate contract	...	Rs.	2,72,377.03
Outside rate contract	...	Rs,	26,136.79

Total	Rs,	2,98,513.82
-------	-----	-------------

(c) Value of spares supplied			
on rate contract	...	Rs.	66,306.68
Outside rate contract	...	Rs.	12,039.08
Total	Rs.	78,345.76	

(d) No penalty was imposed on the Contractor.

Ban on Export of Rice

1144—

*3685 Q.—*Sarvasri S. Vemayya and G. C. Kondaiiah*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether it is a fact that ban is imposed with effect from 1-2-1964 on the export of rice; and

(b) if so, the reasons therefor?

Sri A. Balarami Reddy:—(a) No, Sir.

(b) Does not arise.

శ్రీ జి. పి. కొండయ్య :—Price Control Order క్రింద 75% exempt చేసి 25% గవర్న మెంటు తీసుకొంటుందని అన్నారు. 25% తీసుకొని 75% ప్రేడర్స్ ను వదులుతున్నారు. ఈ 75%కు price control అప్లై అవుతుందా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—ప్రాక్యూర్ మెంటుకు రేటు, కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఆ ప్రకారం, export చేసేవారివద్ద ఖరీదుచేసి మిల్ చేసిన qualityలో 25% తీసుకొంటున్నాము. మిగతాది వారు ఇతర రాష్ట్రాలకు export చేసి అమ్ముకొంటున్నారు.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య :—ఈ 25% మిల్లర్స్ వద్ద తీసుకొనుటవల్ల రైతు కంటే మిల్లర్స్ కు ఎక్కువ లాభం వస్తోంది. మిల్లర్స్ నుంచి ప్రాక్యూర్ చేస్తే వారికి ఇంకొక 10% అదనంగా పోతోంది. రైతులనుంచే డై రెక్టుగా కొంటే ఆ 10% వారికే దొరుకుతుందిగనుక రైతులనుంచి ఎందుకు కొనకూడదు?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—రైతువద్ద directగా తీసుకొనాలంటే హెచ్చుగా సిబ్బంది కావాలి. అది నిలువచేయడానికి Godowns, rice mills, కావాలి. అందువల్ల డై రెక్టుగా రైతువద్ద తీసుకునే ఏర్పాటు లేదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—బియ్యం ఎగుమతి రాష్ట్రాలలోని వివిధ జిల్లాల మధ్య జరుగకూడదని ban విధించిందా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—అలాంటి నిబంధన లేదు.

శ్రీ కె. గోవిందరావు :—తూర్పుగోదావరి నుంచి బియ్యం తీసుకు పోవటానికి అటంకం కలిగింది. నిబంధన లేదంటే ఎట్లా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— అలాంటి complaints నాకు వచ్చాయి. అప్పుడు సివిల్ సర్జన్ డైరెక్టరుకు చెప్పి అటువంటి పొరపాట్లు జరగకుండా చేశాము.

శ్రీ మల్లిఖార్జున :— తూర్పుగోదావరి జిల్లానుంచి బియ్యం, ధాన్యం రాకుండా నిత్యం ఆడుతున్నారు. వెంటనే ఉత్తర్వులు జారీ చేసి అలా జరగకుండా చేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— తూర్పుగోదావరి కలెక్టరుకు చెప్పాము. విశాఖపట్టణంలో వైద్య నష్టంవల్ల ధరలు పెరిగాయని ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చింది. అందు వల్ల విశాఖపట్టణమునకు తూర్పుగోదావరినుంచి వీలై సంతకరకు పంపే ఏర్పాటు చేయమని కలెక్టరుకు చెప్పాము.

శ్రీ డి. సీతారామయ్య :— రెండు నెలలక్రిందట బెజవాడ రైసుమిల్సు నుంచి మదనపల్లికి తీసుకుపోయే బియ్యంబస్తాల లారీ నెల్లూరులో సేల్సుటాక్స్ ఆఫీసర్కు అటకాయించారు. అప్పుడు నెల్లూరు జిల్లా కలెక్టరుకు చెబితే ఆయన కృష్ణా జిల్లా కలెక్టరునుంచి పర్మిషన్ తేవాలని చెబితే దానిమీద కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరును అడిగితే ఆయన తనకు పర్మిషన్ ఇచ్చే అధికారం లేదని చెప్పితే ఆ విధంగా అలాంటి 6 దినాలు నెల్లూరులో నిలబడిపోయింది; దానివల్ల మదనపల్లి వర్తకులకు ఇబ్బంది కలిగింది. ఈ ఇబ్బందులు కలిగించిన ఆఫీసరుమీద చర్యతీసుకొంటారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— డిసెంబరు మాసములో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం, కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతితో పెంపరరి షాన్ నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టులో ప్రవేశపెట్టాము. నెల్లూరుజిల్లాలో విపరీతముగా ధరలు పెరిగిన సందర్భములో కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుమతి కోరి, పెట్టినాము. కాని ఆ ban 24 రోజులు మాత్రమే ఉన్నది. అప్పుడు ఇతర జిల్లాలనుంచి తీసుకుపోయే ధాన్యానికి ఆ జిల్లా కలెక్టరునుంచి పర్మిషన్ తీసుకుపోవాలని చెప్పాము. అట్లా తీసుకొనకపోతే నెల్లూరునుంచి పోయే బియ్యం ఏవో, వైసుంచి వచ్చే బియ్యం ఏవో తెలియదు. పర్మిట్ ఇవ్వమని ఇతర జిల్లా కలెక్టరుకు చెప్పాము. అందువల్ల పర్మిట్ తీసుకోనందువల్ల వచ్చిన ఇబ్బందులకు ప్రభుత్వం జవాబుదారీ కాదు.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు (నరసన్నపేట) :— ప్రొక్యూర్ మెంట్ టు ప్రైవేటు, మార్కెట్ ధరకు భేదం ఉన్నదా ? ఎంత భేదం ఉన్నది ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— లేదా ఉన్నది. అది ఒక్కొక్క కేంద్రంలో ఒక్కొక్కరకంగా ఉంటుంది.

శ్రీ మహమ్మద్ తాహసీల్ (భద్రాచలం) :— భద్రాచలం తాలూకా ఖమ్మం జిల్లాలో కలిసినందున తూర్పుగోదావరి జిల్లానుంచి బియ్యం రానివ్వకుండా ఆభ్యంతర పెట్టుతున్నారు. భద్రాచలం తాలూకాకు రాజమండ్రితో వ్యాపారం సాగుతుంది కాబట్టి తూర్పుగోదావరినుంచి భద్రాచలం తెచ్చుకునేందుకు ఎటువంటి ఆభ్యంతరం లేకుండా చేస్తారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— రాష్ట్రంలో ఒక జిల్లానుంచి మరొక జిల్లాకు పోయేదానికి ఆహారధాన్యాలపైన ఏమీ నిషేధం లేదు; ఎవరైనా చేసిఉంటే చేయకూడదని ప్రభుత్వం ఉత్తర్వులు చేసింది.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య :— అధ్యక్షా, నేను అడిగిన ప్రశ్నకు మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పలేదు. 25 పర్సెంట్ గవర్నమెంటు తీసుకొనేదిపోను 75 పర్సెంట్ ప్రీప్రైడ్ ఉన్నది. దానిమీదకూడ యీ ప్రొక్యూర్ మెంట్ రేట్ ఆప్లయి అవుతుందా, కాదా? అని అడిగాను. గవర్నమెంటు ఉత్తర్వులు కలెక్టర్ కు తెలియజేస్తున్నారు. చక్ పోస్టులకు తెలియజేయటంలేదు. అందువల్ల చక్ పోస్టులో ఆభ్యంతరం తెలుపుతున్నారు. అది ఒకటి చూడవలసి ఉన్నది. కృష్ణాజిల్లాలో ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన అక్కుక్కు రేటుకన్నా, బస్తాకు 8, 10 రు.ను ఎక్కువగా లోకల్ రేటు ఒకటి కలెక్టర్ ప్రకటించారు. అందువల్ల ప్రభుత్వం ప్రొక్యూర్ మెంట్ రేట్ డిఫీట్ అయిపోయింది. పర్సన్ లో. ఆ రకంగా చేసినపుడు ప్రొక్యూర్ మెంటు రేటు అమలు జరగడానికి వీలుండదు. స్టేటులో 4 లక్షల టన్నులు మాత్రమే సరఫ్లస్ ఉన్నదని స్టేటస్టిక్స్ అండ్ ఎకనమిక్స్ మీద గవర్నమెంట్ ప్రకటించిన లెక్కలు ఉన్నవి. మరి, మూడు లక్షల చిల్లర ప్రభుత్వం ప్రొక్యూర్ మెంట్ చేస్తున్నారు. ప్రీగా మిలటరీ సెంటర్స్ కు పంపించుకొనేవారు పంపించుకోవచ్చునని ప్రభుత్వ ఉత్తరువులో ఉంది. అవిధంగా ప్రీ ప్రైడ్ లో ఇచ్చి వచ్చినట్లు స్టేట్ నుండి దాటిపోయిన తర్వాత స్కేర్ సిటీ అన్నది స్టేట్ లో ఏర్పడుతుంది. గవర్నమెంట్ ఆర్డర్స్ చాలా కన్ ఫ్యూజ్ గా ఉన్నవి. కలెక్టర్స్ వాటిని అర్థం చేసుకొని అమలు జరపడంలో ఏర్పడుతున్న సమస్యలు తీవ్రంగా ఉన్నవి. గవర్నమెంట్ యీ ఆర్డర్స్ చేసినతర్వాత ధరలు తగ్గకపోగా పెరుగుతున్నవి. కాబట్టి యీ విషయంపై హౌస్ లో హాఫ్ యాన్ ఆవర్ డిస్కంషన్ కు పర్మిషన్ ఇవ్వాలని కోరుతున్నాను. లేకపోతే యీ సమస్య పరిష్కారం కాదనే నేను అనుకుంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, వారు చాలా విషయాలు గురించి ప్రస్తావన చేసినారు. ప్రొక్యూర్ మెంట్ రేటు తక్కువ ఉందని వారు అభిప్రాయం ఇచ్చారు. నిజమే. అందుకనే కేంద్రప్రభుత్వాన్ని యీ ప్రొక్యూర్ మెంట్ ప్రైవైజుకూడ రివైజ్ చేయమని అడుగుతున్నాము. తూర్పుగోదావరి, కృష్ణా జిల్లా

అలా ఏ డెనిమిది రూపాయలు ధర ఎక్కువగా కలెక్టర్ ఫిక్స్ చేసినారని చెప్పినారు. అది నిజమేనండి. అది గవర్నమెంట్ అనుమతి ఇచ్చింది. ఎందుకంటే, ప్రొక్యూర్ మెంట్ లేకుండా తక్కువ ఉన్నప్పుడు బయట మిగతా 75 పర్సెంట్ కంటే మిల్లర్స్ పైన కంట్రీలు పెడితే ప్రొడ్యూసర్స్ కు న్యాయమైన ధర దొరకదు అనే ఉద్దేశ్యంతో ప్రభుత్వం దానిపైన ఏమీ చర్య తీసుకోవటం లేదు. ఇప్పుడు వ్యవసాయ ఖర్చులు జాస్తి అయిపోయాయి. అందుకుగాను కేంద్రప్రభుత్వంలో హెచ్చు ధర ఇస్తున్నమని ఉద్దేశ్యమే. వారు కూడా అంగీకరించినట్లు తెలుస్తుంది. త్వరలో వారు కూడా యీ ప్రొక్యూర్ మెంట్ ధరను ఎక్కువచేసే అవకాశం ఉన్నది. కనుక యీ ట్రీ మాన్యూట్రల్ లో ప్రొడ్యూసర్ కు కన్సుమర్ కు ఒక న్యాయమైన ధర ఫిక్స్ చేయవని ప్రభుత్వం కలెక్టర్ కు ఉత్తరువు చేసింది.

Inter-State Sales Tax on Export of Rice

1145—

*3723 Q.—*Sri A. Sarveswararao (Eluru)*:- Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state.

(a) whether the Andhra Pradesh Rice Millers Association or its members represented to the Agricultural Minister of the Andhra Pradesh in the first week of January, 1964, at Madras to waive the inter-State sales tax on the export of rice; and

(b) whether it is a fact that the Government of Andhra Pradesh agreed to recommend the exemption of the tax to the Centre?

Sri A. Balarami Reddy:- (a) and (b). The answer is in the affirmative.

శ్రీ ఎ. శర్వేశ్వర రావు:— అధ్యక్షా, ఈ సదుపాయం ఎప్పటినుండి అమలులోకి వస్తుంది? ఈ సదుపాయం సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ ద్వారా మీరు కల్పించినందువల్ల ఆహార ధాన్యాలు అమ్యేవిషయంలో కన్ సెషన్ చూపిస్తారు; ధారాళంగా అమ్మిస్తాము; అని వర్తకాలనుండి ఏదైనా వాగ్దానం తీసుకున్నారా?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి:— అటువంటి వాగ్దానం ఏమీ ఉండదు. మిల్లర్స్ కు సేల్యూట్స్ 1-3-63 తర్వాత రివిజన్ అయినది. అందువల్ల వారిపైన ఇన్ సి డెంట్స్ హెచ్చుగా ఉన్నవని, అందువల్ల ఫేగ్ కు 400 రూ.ల వస్తుం వచ్చే పరిస్థితి

ఉన్నదని మిల్లర్స్ చెప్పినారు. అది కేంద్రప్రభుత్వంతో మాట్లాడినాము. వారు దీనికి అంగీకరించారు. కానీ, యీ మాదిరివారు ఉత్తరపు ఇచ్చినట్లు ఇంతవరకు ఫార్మల్ గా మన ప్రభుత్వానికి అర్జర్స్ రాలేదు.

Lockout in Langar Cigar Factory, Nellore

1146—

*2801 Q.—*Sri G.C. Kondaiah* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) whether there was a lockout in Langar Cigar Factory in Nellore in the month of November, 1963.

(b) what are the causes for the same; and

(c) what action Government has taken to re-open the Factory ?

The Minister for Labour and Transport (Sri B. V. Gurusamy) :—(a) Yes, Sir.

(b) There was difference of opinion between the workers and the Management, over the implementation of the agreement dated 25-6-1963 regarding rolling of cigars.

(c) The Government considered the refusal of the management to give work to some workers as amounting to lockout, and therefore prohibited the continuance of the lockout.

శ్రీ జి. సి. కొండయ్య :—ఇప్పుడు ఆ ఫ్యాక్టరీ పని చేస్తున్నట్లా? మూసివేసినట్లా ?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :—ఫ్యాక్టరీలో ఉండే అందరికీ పని ఇవ్వలేదని భాగట్టా ఏమీ లేదండి. 185వదికి మాత్రం 21-10 63 నుండి పని ఇవ్వటం లేదు. ఎగ్రిమెంట్ ప్రకారం వారికి పని ఇవ్వవలసిన బాధ్యత మేనేజ్ మెంటుకు ఉంది. అయినా, ఇంకొక కార్మిక సంఘం ఏర్పాటు కావటం, కొందరు అక్కడ సభ్యులుగా చేరటం, అందులో చేరినవారు ఇండివిడ్యువల్ గా ఎగ్రిమెంట్ చేయటానికి సిద్ధంగా ఉండటం, పాత యూనియన్ కు చెందినవారు చేయకపోవటం,— ఇదంతా జరగడం

చేత—ఒక లాకవుట్—అది గవర్నమెంట్ కన్సిడర్ చేసింది. ప్రభుత్వం Refusal to give work constitutes lockout అనే ఉద్దేశానికి వచ్చి, ఆ మేటర్ ఎడ్జ్యుడికేషన్ రిఫర్ చేయటం జరిగింది. అదే విధానం మేనేజ్మెంట్ అవలంబించినట్లయితే అది continuousగా ఇల్లీగల్ అనికూడ చెప్పి, ప్రొహిబిట్ చేయటం జరిగింది.

Mr. Speaker :—He wants to know whether the factory is now working or not.

Sri B. V. Gurumurthy :—According to my report, the factory is working. But the management refused to give work to 195 workers as and from 21-10-1963.

Tax on Vehicles not in Use

1147—

*3180 Q.—**Sri A. Sarveswara Rao :—**Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to State :

(a) whether the Government have received a memorandum either in the first or second week of December, 1963. from the General Secretary of the State Motor Unions Congress, urging the Government not to collect the tax on vehicles that are not in use; and

(b) if so, the action taken thereon ?

Sri B. V. Gurumurthy :—(a) The answer is in the affirmative.

(b) The matter is under consideration of the Government.

శ్రీ ఎ. సర్వేశ్వరరావు :—“యాక్టివ్ కన్సిడరేషన్” అన్న పదం చాలా ఎలాప్సైక్ గా ఉంది. ఈ విషయంలో ఏదన్నా ఒక లిమిట్ చెప్పగలరా ?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :—ఫండమెంటల్ గా కొంత మార్పుచట్టంలో ఉంది. ఇంతవరకు ఉన్న చట్టం ప్రకారం లారీ నసుగాని, వెహికల్స్ గాని ఆపి టాక్స్ లేకపోయినట్లయితే వారిని ప్రొసీక్యూట్ చేయటం జరుగుతూ ఉండెను. కొత్త చట్టం ప్రకారం బాధ్యత యజమానులపై ఉన్నది. అది వారికి తెలియనందు

వల్ల కన్ డెడ్డు వెహికల్స్ వారు ముందుగానే ఇవ్వటానికి సాధ్యం కాలేదు అనేటటువంటి ఒక జెనియుస్ హార్డ్ షిప్ ఉన్నదని వారు చెప్పినారు. అయితే యాక్టునైనా ఆ మెండ్ చేయవలసి వస్తుంది; రూల్స్ నైనా ఆ మెండ్ చేయవలసి వస్తుంది. ఇది చేయవలెనా, లేదా, దీనిలో సాధక బాధకాలు ఏవీటో తెలుపవలసింది అని కమిషనర్ కు వ్రాశాము. కమిషనర్ గారు మొన్ననే తమ ప్రపోజర్స్ 29-2-64న పంపించారు. సెక్రటేరియట్ ఎగ్జామిన్ చేసి ఇందులో లా పాయింట్స్ చాలా ఇన్ వాల్వ్ అయిఉన్నవి కాబట్టి లా డిపార్టుమెంట్ ఎంతవరకైతే దానిని ఫరికీలించి ఒపీనియన్ ఇవ్వరో, అంతవరకు ఒక నిర్ణయానికి రావటానికి వీలండదు అనే ఉద్దేశ్యంతో 16వ తారీఖున మూడు రోజులక్రితమే దానిని లా డిపార్టుమెంట్ కు రిఫర్ చేసినారు. కనుక, ఇప్పుడే ఇదమిద్దమైన నిర్ణయం వచ్చిందని చెప్పటానికి సాధ్యం కాదు.

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :—మన రాష్ట్రంలో కన్ డెడ్డు వెహికల్స్ ఎన్ని ఉన్నవి ?

శ్రీ బి. వి. గురుమూర్తి :—సెపరేట్ క్వశ్చన్ వేయండి.

మిష్టర్ స్పీకర్ :—ప్రశ్నోత్తరములు అయినవి.

WRITTEN ANSWERS TO QUESTIONS

(Unstarred Questions)

Distribution of Banjar Lands in Visakhapatnam District.

230—

2746 Q.—*Sri K. Appala Naidu* :—Will the hon. Minister for Revenue be pleased to state:—

(a) the total number of ryots to whom Banjar lands were given on patta during 1960-1963 in Visakhapatnam District and of together with the extent to the same;

(b) whether the said lands have been handed over to the said persons after completing the work like sub-Division etc., pertaining to the said lands ; and

(c) if not, the reasons therefor ?

A. (a) Total number of Ryots: 10,778. Area assigned. Acres 28,133-43

(b) & (c) : In 4730 cases, the lands have been handed over to the assignees after completion of demarcation and subdivision on ground. In the remaining cases, the subdivision work is in progress. As there is only one Surveyor in each Taluk, who is attending to this work also besides other items of work the subdivision work could not be pushed through briskly. The Tahsildars have been, however, instructed to complete this work early by fixing monthly targets to the Taluk-Surveyor and watching the outturn more closely.

Tube Wells.

231—

3412 Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetty* :—Will the hon. Minister for Planning and Panchayati Raj be pleased to state :

(a) how many tube wells were sunk during 1961-62 under the Exploratory Tube Wells Organisation of the Government of India in Andhra Pradesh ,

(b) what is its total cost and what proportion of that cost was paid by Andhra Pradesh Government ; and

(c) What is the extent of benefit derived from those tube wells ?

A.—(a) (b) and (c) Information is placed on the Table of the House.

Paper placed on the Table of the House.

(a) During 1959-60, the Exploratory Tube Wells Organisation had sunk 11 tube wells in Andhra Pradesh. No tube wells were sunk during 1961-62.

(b) The total cost amounting to Rs. 7,93,697 was met by Government of India. This cost is treated as loan from Government of India which is repayable by the State

Government in 12 annual equated instalments with interest at 4-1/8% per annum.

(c) One tube well situated in Venkataramanagudem, West Godavari District is exclusively serving the State Seed Farm to irrigate 60 acres of Wet or 20 acres of light irrigated crops.

Four Tube Wells, two of which are situated at Gunampalli and Nallamadu in West Godavari District, one at Sitarampuram in Krishna District and one at Rajavolu in East Godavari District have been put to use only during the current year and the actual area brought under irrigation by these four wells will be known only after irrigation to the second crop is completed. For the remaining wells, action is being taken by the Electricity Department to give electric power lines etc.

A total area of 1,016 acres (both for wet and light irrigated crops) is expected to be irrigated by the 11 tube wells of which 1/3rd will be under wet crops and the rest under light irrigated crops.

Students in the Arts Colleges.

232—

844 Q.—*Sri E. Ayyapu Reddy*:—Will the hon. Minister for Education be pleased to state :

(a) the number of students, in all the Arts Colleges of the State in the academic year 1962-63 ;

(b) the number of Arts Students who graduated in the academic year 1962-63 in all the Universities of the State; and

(c) whether the Government is taking into consideration the graduated youth of the State in moulding its Third Year Plans for the remaining year ?

A --(a) The strength of students in all Arts and Science Colleges in the State is as follows :—

<i>Arts Students</i> (Degree Course)		<i>Science Students</i> (Degree Course)	
Boys	Girls	Boys	Girls
6,879	2,184	12,622	2,566

(b) A statement is appended.

Name of University	September Examinations 1962				March Examinations 1963			
	Arts Students		Science Students		Art Students		Science Students	
	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls	Boys	Girls
Osmania University	335	117	186	46	484	194	390	178
Sri Venkateswara University	23	...	20	4	164	36	174	37
Andhra University	456	42	313	26	482	112	1028	192

(c) The hon. Member presumably desires to know whether employment opportunities for these graduates are provided in the plan. In this connection it may be pointed out that it is doubtful whether this problem can ever be completely eliminated. The State's Third Plan has been formulated with the objective of providing employment to 11 lakh persons. However, on account of emergency and

the consequent re-orientation of the Plan with a view to giving more emphasis to certain sectors of development, it is not known whether it will be possible to achieve this target.

Minor Dams Across the Akeru River.

233—

2778 Q.—*Sri G. Mallikharjuna Rao* :—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) Whether investigation has been completed for the schemes for construction of Minor dams across the Akeru river in Warangal District ;

(b) the names of villages near which investigation for the construction of dams has been made ;

(c) whether the construction of said dams will be taken up this year ; and

(d) if so, the amount allotted there for ?

A. (a) Investigation of four schemes for construction of minor dams across the Akeru river has been completed.

(b) The following are the names of the villages near which investigation for the construction of Dams has been taken up ;

(i) *Tatikal*.—Surveyed and the estimate is under disposal.

(ii) *Naskal*.—Sanctioned and work is in progress,

(iii) *Basai*.—To be investigated.

(iv) *Rollakal-Kothur*.—Surveyed and the estimate is under disposal.

(v) *Mandatherthy*.—Surveyed and the estimate is under disposal.

(vi) *Ugganpally*.—Surveyed and the estimate is under preparation.

(vii) *Purushothamgudem*.—Surveys will be taken up in the year 1964-65.

(c) Construction of Damercherla anicut near Naskal village is in progress. The construction of the other minor dams will be taken up after the estimates of the schemes are sanctioned technically and administratively.

(d) Rs. 24,500 has been allotted for Damercherla anicut.

Mahabubabad—Yellandu Road

234—

2780 Q.—*Sri Ch. Mallikharjuna* :— Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) the progress made so far in the construction of the Mahabubabad—Yellandu road :

(b) when the construction of the said road will be completed ;

(c) whether construction of the bridges over the rivers and rivulets have been completed on the road so far constructed : and

(d) when the bridges across the “ALUGUYERU” and “MUNERU” will be completed ?

A.—(a) & (b) The formation and metalling of the road from Mahabubabad to Yellandu is completed.

(c) All the C.D. Works on Mahabubabad—Yellandu road with the exception of the two Major bridges across Aligeru and Muneru Rivers in Warangal District portion have been taken up and completed. In Khammam District Portion of the road only three C. D. works at cost of Rs. 83,000 have been taken up for execution from the Andhra Pradesh Regional Committee funds and they are nearing completion. The balance C. D. Works on the road twenty four in Khammam District portion are proposed to be taken up for execution in 1964-65 and 1965-66.

(d) The bridges across the Aligeru and Muneru Rivers are not yet taken up for execution. These will be taken up for execution either in 1965-66 or early in the Fourth Five Year Plan Period.

Bridge on 'Peddavagu' on Asifabad to Sirpur Road.

235—

2830 Q.—*Sri K. Bhim Rao* :—Will the hon. Minister for Public Works be pleased to state :

(a) whether the Government has sanctioned the estimate for the construction of “BRIDGE ON PEDDAVAGU” on Asifabad to Sirpur Road ;

(b) if so, what is the value of the estimate ; and

(c) when it will be taken up, and date of its completion ?

A.—(a) There is no sanction of Government for construction of bridge on Peddavagu on Asifabad to Sirpur Road.

(b) Does not arise.

(c) Does not arise.

Amounts Granted to Wakf Board.

236—

836 Q.—*Sri Sultan Salahuddin Qwaisi*:—Will the hon. Minister for Home be pleased to state.

(a) the amounts so far allotted by the Government to the Wakf Board since its formation and the schemes undertaken so far by the Board with these amounts for the welfare and amelioration of the economic condition of the Muslims.

(b) the number and names of the members of the wakf Board.

(c) whether any amount has been fixed for the members to meet the travelling expenses or to attend the Board's meetings ;

(d) the number of illegal possessions traced out so far by the Wakf Board in the whole State and the details thereof ; and

(e) whether the State Government propose to constitute a non-official Advisory Committee consisting of M.Ps. and M.L.As. representing the Muslims in order to improve the efficiency of the Wakf Board and to make it more effective ?

A.—(a) Rs. 2,00,000—. A statement regarding the schemes undertaken is enclosed.

(b) 11. A statement is enclosed.

(c) The answer is in affirmative.

(d) 130 cases. A statement giving details of the cases is enclosed.

(e) The answer is in the negative.

APPENDIX II

Answer to Clause (a) :—

Sl. No.	Number of persons trained and staff employed Scheme undertaken so far	Staff Trainees		Total		Duration of training in months.	Estimate including stipends.	Remarks
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	
1.	Masonry Training (I batch)	10	175	185	6	50,150	Completed.	
2.	Masonry Training (II batch)	5	50	55	4	10,000	Being started.	
3.	Lower Grade Engineering Course.	2	80	82	12	9,300	Completed.	
4.	Alladin Technical Training Institute (I batch).	5	80	85	12	26,475	In progress.	
5.	Alladin Technical Training Institute (II batch).	5	80	85	18	36,580	Just commenced.	
6.	Industrial Training institute.	50	50	—	—	13,500	do	

7. Wiremen	2	25	27	12	8,420	In progress.
8. Plumbing	2	20	22	6	5,700	do
9. Carpentry	2	20	22	12	13,320	do
10. Cane-work	2	20	22	12	6,800	do
11. Cement Tiles	3	10	13	6	9,700	Completed.
12. Garment Making	6	25	31	—	30,000	In progress.
13. Composing and Printing	2	34	34	—	2,480	Just com- menced.
14. Lower Grade Type and Shorthand.		50	50	—	4,000	To be started.
15. Tailoring Cen- tres for male.	1	20	21	—	8,500	do
16. Tailoring Cen- tres for female.	1	20	21	—	3,000	do

Total.	48	759	805		2,37,925	
--------	----	-----	-----	--	----------	--

*Schemes undertaken by the Unemployment Relief
Committee (Andhra Pradesh) Wakf Board*

Answer to Clause (b) :—

*List of the Present Members of the Andhra Pradesh
Wakf Board.*

Chairman.

1. Sri Osman Ali Khan, M.P.

Members.

2. Sri Mohammed Abdur Raheem.
3. Sri M. Karamulla Khan.
4. Dr. Syed Akhtar Ahmed.

5. Sri Mohammed Osman.
6. Sri Shahabuddin Ahmed Khan.
7. Sri K. Sharfuddin (Anantapur).
8. Sri S. M. Hasan, Barrister.
9. Sri Munshi Mohammed Masthan (Guntur).
10. Sri Mohammed Khader Khan.
11. Sri Shaik Ghalib (Guntur).

Answer to clause (d) :—

Statement of cases relating to the illegal possessions traced by the Andhra Pradesh Wakf Board in the whole State.

Sl. No.	No. of cases with year.	Short note of the case.
(1)	(2)	(3)
1.	139/8/55	Illegal possession of the land at Mokbera Mama Kulsoom at Dargah Brahma Shah Sahib.
2.	138/8/55	Illegal possession of house at Troop Bazar Syed Ali Hyder versus Fatima Sogra.
3.	220/8/55	Report of Mr. Moinuddin, about eviction of Sharfuddin, blind beggar from mosque Sadullah illegal possession at Chowk Maidan Khan.
4.	239/8/55	Illegal possession of land, Masjid Bagdadi at Tek Nampalli.
5.	243/8/55	Illegal possession of land, Masjid Sifali at Dhool Pet.
6.	279/8/55	Illegal possession of Sarfekhas Mubarak, at Dargah Hazrat Ahmed Ali Shah.

7. 291/8/55 Illegal possession of land at grave yard opposite Masjid Gabbar Shah, Koocha Bawaheer, inside Old Bridge.
8. 296/8/55 Eviction of illegal possession of rooms under Masjid Bi Sahiba.
9. 298/8/55 Joint application of the residents of Bazar Chilkalguda, regarding eviction of the illegal possession of Abdul Aziz.
10. 30/8/56 Application of Nizamuddin, Mutawalli, regarding illegal possession of the property at Masjid Attaram, near Masjid Kunta.
11. 32/8/56 Application of Abdul Raheem and Mohiuddin etc., residents of village Koratla, regarding eviction of illegal possession of Ashoorkhana.
12. 39/8/56 Representation of Mr. Md. Sami, Inspector regarding illegal possession of endowed property and land near Jumerat Bazar.
13. 112/8/56 Siyanat Kabrishtan, Sultan Bazar, illegal possession.
14. 118/8/56 Illegal possession and tilling of land at Masjid Gousia, Kabristan, Imambada, Rain Bazar.
15. 37/8/57 Illegal possession of land belonging to Shamat Jung, Umer Daraz Khan—tenant Takya Asad*
16. 58/8/57 Illegal possession of land at Kabristan and room at Gadwal.

17. 25/8/58 Illegal possession and desecration of Chilla Hazrath Banda Nawaz, Bada Bazar, Nizamabad.
18. 34/8/58 Report of Rent Collector, regarding illegal possession on the land belonging to Dargah situated at Chowk Meidan Khan.
19. 5/8/59 Application of Syed Ahmed for removing the wrongful possession of Sri Abdur Rahim, Mohalla Mahboob Subhani.
20. 20/8/59 Petition of ryots of Imapur village, Jangaon taluk, for removal of illegal possession on the graveyard, Imapur.
21. 40/8/59 Illegal possession of Kaberunnisa Begum on the Mashrutul Khidmat land, Dargah Ujale Shah Sahib.
22. 52/8/59 Request of the Committee, Kutbe Alam mosque for removal of illegal possession on the land of the mosque.
23. 67/8/59 Request of the Secretary Aukaf, Karimnagar, for the removal of illegal possession of Ashurkhana, Achampet.
24. 4/8/60 Letter from the Mohtamim, Aukaf regarding illegal possession of wakf property.
25. 5/8/60 Intimation by the Secretary, Committee of Masjid-e-Ibrahimia, outside, Aliabad regarding illegal possession of wakf property.

26. 12/8/60 Intimation by the Secretary, Aukaf Nalgonda District, regarding removal of illegal possession from the land of the graveyard, Binjamal village, Nalgonda District.
27. 13/8/60 Joint application of Muslims, Michal Bunda locality, outside Lal-Darwaza, regarding removal of illegal possession.
28. 14/8/60 Report of Inspecting Officer, Medak, called for, on the removal of illegal possession.
29. 15/8/60 Sri Md. Nizamuddin's move regarding desecration of mosque and illegal possession Bhoiwari locality.
30. 18/8/60 Application of Sri A. Venkat Rao, Advocate, Elamanpalli, Vizag regarding removal of illegal possession.
31. 20/8/60 Application, of Muslims, Nizamabab district regarding complaint of Municipality.
32. 22/8/60 Lr. from A. P. Government along with the application of Mutawali Dargah Borekpalli, reg. eviction of illegal occupation,
33. 41/8/60 Application of Shaik Rahmatullah regarding illegal possession of Ashoorkana Khanderpalli.
34. 49/8/60 Application of Shaik Bandagi and Muslim inhabitants of village Mugdampalli, Tq. Achampet District Mahboobnagar regarding

ding eviction of illegal possession of Muslim graveyard.

35. 53/8/60 Application of Shujat Ali Inamdar and Mutawalli Masjid Qutube Shahi, Agapura regarding eviction of illegal possession of endowed property.
36. 64/8/60 Application of Shamsuddin regarding illegal possession of inam land under mosque. Kakinada.
37. 79/8/60 Intimation from the Managing Committee, graveyard at Chowni Nad Ali Baig regarding eviction of huts from the graveyard.
38. 88/8/60 Joint application from the inhabitants of village Sadasivpet regarding desecration of graveyard and interference in the same.
39. 7/8/61 Joint application of Muslim residents of Bolaram regarding illegal possession of Dargah Syed Sadat at Aklem Jah Kotla.
40. 8/8/61 Letter from mosque committee Toli masjid, Karwan regarding illegal possession of Venkat Swamy, over the land of Toli masjid.
41. 11/8/61 Joint application of residents of Kondapalli, Krishna District regarding eviction of illegal possession of Sarai Khana.

42. 12/8/61 Application, of Dr. Abdul Latif regarding eviction of illegal possession of graveyard at Dargah Syed Ahmed Qadri.
43. 26/8/61 Application of Md. Abdul Haq regarding eviction of illegal possession of the land of Dargah Shasha Meeran.
44. 28/8/61 Intimation of Secretary mosque committee, Macherla regarding eviction of illegal possession of land.
45. 36/8/61 Joint application of resident of Kutlapalli, Taluk Huzurabad, District Karimnagar regarding eviction of illegal possession of land at Ashoorkhana, Kutlapalli.
46. 43/8/61 Application of Shaik Md. Pesh Imam masjid, Masulipatam, Nellore regarding eviction of illegal possession.
47. 44/8/61 Joint application of residents of village Haji Zaide Guda, Taluk Suryapet, District Nalgonda, regarding eviction of illegal possession of land at graveyard.
48. 51/8/61 Application of Yosuf Khan resident of village Rai Badi, taluk and district Guntur regarding eviction of illegal possession of land at graveyard.
49. 72/8/61 Intimation of Ward Committee Muslim Aukaf Ward No. 2 Amberpet, regarding eviction of illegal possession of Kutub Shahi land.

50. 82/8/61 Application of muslims of Atmapur taluk, district Hyderabad regarding interference and illegal occupation of Koral Malliah from the land at graveyard.
51. 87/8/61 Application of Abdul Qadar reg. eviction of illegal possession of land of Ashoor-khana, Astana Masulipatam.
52. 85/8/61 Application of Syed Md. Fountain Pen Works, post District Chittoor regarding eviction of illegal possession of land.
53. 2/8/62 Lr. from Government regarding eviction of illegal possession of Dara Singh over the land at Bazar Jumerat.
54. 7/8/62 Application of Massom Bi resident of Gumbi Munchal Kanta, taluk Nandyal. District Kurnool regarding illegal possession of land.
55. 13/8/62 Joint application of Muslims of Risala Abdullah etc., regarding eviction of illegal possession of house at Risala Abdullah.
56. 16/8/62 Intimation of Chairman Ward Committee District Medak regarding eviction of illegal possession of land by Hyder Khan at Topran, District Medak.
57. 17/8/62 Intimation of Inspector Auditor, Mah-boobnagar District regarding eviction of illegal possession of land on graveyard of Pangal, taluk Kolapur.

58. 18/8/62 Cutting of Rahnumai Deccan daily regarding illegal possession of graveyard at Azamabad.
59. 28/8/62 Joint application of residents of Bazar Shah Ali Banda regarding eviction of illegal possession of endowed property and desecration of Alam Mubarak.
60. 43/8/62 Intimation of Inspector Auditor, City regarding eviction of illegal possession of graveyard, Sultan Bazar.
61. 44/8/62 Intimation of Inspecting Officer, City regarding eviction of illegal possession of property Md. Muslihuddin, Sultan Bazar.
62. 45/8/62 Intimation of Inspecting Officer, City regarding eviction of illegal possession of endowed land of Masjid Kutub Shahi, Lingampalli.
63. 59/8/62 Report of Rent Inspector of Hyderabad, regarding protection of property of Musk Mahal, at Atapur and eviction of illegal possession of land at Musk Mahal.
64. 61/8/62 Application of Baliah and others, residents of Satamrai, at West taluk Shamshabad, regarding eviction of illegal possession of land of Ashoorkhana and graveyard at Satamrai.
65. 65/8/62 Intimation of Chief Inspector, Telangana regarding eviction of illegal possession of Milkman, on land at Parwarish Bagh.

66. 71/8/62 Application of Kazi Md. Abdur Rahman, regarding eviction of illegal possession of inami land at Kadri.
67. 72/8/62 Intimation of the Chairman Committee Jamai Masjid, Bholakpur, Musheerabad regarding eviction of illegal possession of mulgi under mosque Bakwaram.
68. 32/8/63 Intimation of Jamiatul Ulma Andhra Pradesh regarding breaking of graves and illegal possession of land under mosque of Bahadur Pura.
69. 19/8/56 Application of Syed Moinuddin, regarding eviction of illegal possession of property, under Dargah Syed Abdul Ali Sahib.
70. 37/8/56 Application of Satyanarayan and others, regarding acquiring of land of Ashoor-khana and eviction of illegal possession.
71. 97/8/57 Arrangement of eviction of illegal possession of land at Sultan Daira of Chowni Nad Ali Baig.
72. 49/8/57 Cutting of 'Hamara Iqdam' regarding eviction of illegal possession of land of Dargah.
73. 116/8/59 Report of Inspecting Officer, City regarding eviction of illegal possession and erection of Tin Shed at mosque Main Misk.
74. 81/8/60 Joint application of residents of Malkaj-giri, regarding eviction of hut from the graveyard.

75. 110/86/60 Note of Settlement Department regarding the illegal possession of land at Kattalguda.
76. 117/86/60 Intimation of Inspecting Officer, District Hyderabad regarding eviction of illegal possession of rooms of mosque at Medchal.
77. 138/86/60 Intimation of Inspecting Officer, Hyderabad regarding illegal possession of Masjid Lal Madsena at Mustaidpura.
78. 148/86/60 Report of Rent Collector of this office regarding interference of unconcerned person and illegal occupation of Ashoorkhana Khooni Alawa.
79. 153/86/60 Joint application of residents of village, Kulpak, Bhongir taluk, Nalgonda District, regarding interference of illegal possession of graveyard by Vausal Kishta Reddy, adjacent to Darga Syed Abdul Nabi Shah Sahib.
80. 1/86/61 Application of Rasheed Khan resident of Petlaburj regarding interference, illegal occupation and illegal erection of house on land at Takie Burhan Shah.
81. 106/86/61 Joint application of resident of village Qadri District Anantapur, regarding eviction of illegal possession of endowed land.
82. Intimation of the managing committee, Darushifa mosque, regarding eviction of illegal possession of house under the mosque.
83. 117/86/61 Intimation of Inspector Auditor, Nizamabad regarding eviction of huts of land at Chaman Ashoorkhana Inam Qasim, Dharagalli, Nizamabad,

84. 121/86/61 Intimation of Chairman Ward Gommittee (23) regarding eviction of huts at Subhan Khan graveyard Gowlipura.
85. 126/86/61 Application of Qasim Baig, regarding eviction of illegal possession of the land of masijd at village Varkhsha Rama-
T a l u k Ramchanderpuram, Rajah-
mundry.
86. 127/86/61 Intimation of inspector-Auditor, District Nalgonda regarding eviction of illegal possession of Sarai Meer Alam, district Nalgonda.
87. 141/86/61 Application of Sheik Peer Md. resident of village Pedapalli taluk, Ramachandra-
puram, District East Godavari regard-
ing eviction of illegal possession.
88. 4/86/62 Application of Md. Ahmed Khan, regard-
ing euiction of illegal possession of
Abdul Quddus, over the graveyard at
Takia Faizulla Shah.
89. 8/86/62 Application of Syed Md. Shah Habeebud-
din, Sajjada Dargah Habeeb Pahelwan,
Shah, at Shahabad regarding eviction of
illegal possession of lands and houses of
Dargah.
90. 97/86/62 Intimation of Chairman Committee,
Khammam regarding dishonour of gra-
veyard and illegal possession of lands of
graveyard at Khammam.
91. 103/86/12 Application of Badshah Bi Bi, regarding
eviction of illegal possession of lands
under Masjid, Taluk, Vijayawada, Dist-
rict Krishna,

841 19th March, 1964

Written Answers to Questions

92. 105/86/62 Application of Fakrunnisa Begum, B.A., B.Ed. resident of Barkatpura regarding illegal possession of graveyard and Moqbara at Mansab Tank.
93. 112/86/62 Intimation of Aukaf Committee Market-palli, regarding eviction of weekly Bazar of cattles at Posham Darwasa at Sarai Meer Alam at Market palli.
94. 116/86/62 Intimation of Secretary, Anjuman Momin Tenali, Andhra State, regarding eviction of illegal possession of shops under Madina masjid at Tenali.
95. 124/86/62 Application of Majwars of Ashoorkhana of Makthal, district Mahboobnagar regarding eviction of illegal possession of Ashoorkhana.
96. 134/86/62 Application of Syed Ruknduddin and others muslim residents of Adilabad, regarding eviction of illegal possession of Kali masjid.
97. 139/86/62 Lr. From Chairman Intezami Committee, Masjid New Bhoiguda mosque and graveyard, Secunderabad, regarding eviction of illegal possession by Veeriah on lands of graveyard, at Secunderabad.
98. 149/86/62 Application of Md. Ali Jawan P. W. D. Nirmal, District Adilabad, regarding eviction of illegal possession of lands of Mohiuddin (late).
99. 153/86/62 Intimation of Muslim Aukaf Committee, District Adilabad regarding eviction of illegal possession of Lingiah Ramloo on Survey Nos. 92, under Durgah and majid Hamid Sarieff, Adilabad.

100. 161/86/62 Complaint of muslims of Srikakulam regarding illegal possession of land of mosque and graveyard at Balkonda.
101. 180/86/62 Lr. from Aukaf Committee Ward No. 17 Hyderabad regarding eviction of illegal possession of land of mosque and graveyard at Chowni Nade Ali Baig, namely Sultan Daera.
102. 198/86/62 Cutting of 'Iqdam' weekly, dated 24-12-62, regarding illegal possession of graveyard of Charkandil Haji Md. Ibrahim, Beroon Aliabad.
103. 8/86/63 Application of Yousuf Haneeff, R. T. C. employee regarding eviction of illegal possession of graveyard of Rasoolpura, Secunderabad.
104. 9/86/63 Intimation of managing committee, Ghat Uppal, Taluk and District Nalgonda, regarding eviction of illegal possession of lands, wet and dry under masjid Ghat Uppal, District Nalgonda.
105. 13/86/63 Application of residents of Qila District Nizamabad regarding eviction of illegal possession of graveyard.
106. 16/86/63 Application of Mussalims of masjid village Balkonda Taluq, Armoor, District Nizamabad, regarding eviction of illegal possession of well under masjid.
107. 39/86/73 Eviction of motor workshop from Bakshi mosque at Lingampalli.
108. 43/86/63 Application of Shaik Moulana resident of Taluk Bhadrachalam, regarding eviction of illegal possession of land under masjid.

109. 49/86/63 Intimation of President Jamietul Ulama taluk Sircilla District Karimnagar, regarding eviction of illegal possession of Ashoorkhana of taluk Sircilla.
110. 51/86/63 Eviction of illegal possession of Ashoorkhana and lands at Lingampet, Taluk, Yellareddy, District Nizamabad by Sri Bala Goud, Sarpanch.
111. 65/86/63 Application of Abdul Nabi, Moazzam masjid, Topran District Nalgonda, regarding eviction of illegal possession of land under the mosque.
112. 68/86/62 Intimation of Chairman Aukaf Committee, District Khammam regarding eviction of illegal possession of inam lands of graveyard under Dargah Burhanuddin Shah.
113. 79/86/63 Intimation of Chairman Committee Rauzatul Hadis Rain Bazar, regarding illegal possession of land under the Dargah.
114. 84/86/63 Application of muslim residents of village Narankhed regarding eviction of illegal possession of inam lands of Durgah Bayazeed Hyderari.
115. 111/86/63 Application of Mahboob Bi wife of Dilawar Ali (late) Pattedar Imambada Rain Bazar, regarding eviction of illegal possession.
116. 118/86/63 Application of Fatima Sugra wife of Md. Bahadur Khan Sahib, regarding protection of graveyard, and eviction of illegal possession of land at graveyard, Karwansahu,
117. 127/86/63 Intimation of Zilla Muslim Committee Chinnoor, regarding eviction of illegal possession of land at graveyard Chinnoor.

118. 131/86/63 Application of residents of Chanchalguda regarding eviction of illegal possession of muslim graveyard, adjacent Devdi Samsuddolow.
119. 134/86/63 Intimation from office of the Jamiatul Ulma, Karimnagar regarding eviction of illegal possession of land at graveyard, Sircilla, District Karimnagar.
120. 139/86/63 Application of Hafiz Abo Fahim Gulam Ahmed Sahib, Mutawalli, masjid opposite Post Office High Court regarding eviction of illegal possession of land under the mosque.
121. 146/86/63 Intimation of Intezami Committee, masjid Dargah Ujale Shah Sahib, regarding eviction of huts of Balraj, tenant,
122. 158/86/63 Application of Safar Khan, inside Fateh Darwaza, regarding eviction of illegal possession of land under Dargah.
123. 160/86/63 Application of Mr. Mahboob Ali Shah Qadri Moosvi Hussaini, Sajjada and Mutawalli regarding eviction of illegal possession of land under Dargaha.
124. 165/86/63 Application of Raj Md, Mujawar Bada Ashoorkhana village Sircilla, District Mahbubnagar, regarding protection of land under Ashoorkhana at Sircilla and eviction of illegal possession of land under Ashoorkhana.
125. 173/86/63 Application of Md. Jamal, resident of Traingular Chaman, Gowliguda, regarding protection of dishonour of graveyard under Darkah Syed Shah wajhuddin Sahib.

126. 176/86/63 Application of Syed Rasheed Ahmed, Khateeb Masjid Afzalguni regarding eviction of illegal possession of Dargah at Chaman Afzalgunj.
127. 193/86/63 Application of residents of Chowni Nade Ali Baig, Mohalla Malamma Guda, regarding eviction of illegal possession of Md. Shariff, graveyard, under the masjid.
128. 196/86/63 Application of Mahmood Khan resident of Bazarguard, regarding eviction of illegal possession of land of graveyard Bazar Guard, and stay order regarding erection of hut by Baliah.
129. 202/86/63 Application of Md. Obedullah Sahib, member M. C. H. regarding protection of land rooms, under Dargah Hazreh Meer Mahmood Sahib, and eviction of illegal possession of land under the Dargah.
130. 55/86/60 Application of Hussaini Begum, Dargah Moula Mushkilkusha, regarding eviction of illegal possession of land at Panchagutta.

Joint Stock Companies.

237—

3462 Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetty* :—Will the hon-
Minister for Industries be pleased to state :

(a) the number of the Joint Stock Companies, in which the State Government has invested money, and which are now under liquidation; and

(b) what are their names and the amounts invested by the Government in each case ?

A.—(a) There are 8 Joint Stock Companies under liquidation in which the Government have invested.

(b) A statement is enclosed, *31/3/64*

APPENDIX

Sl. No.	Name of the concern	No. of shares	Total value	Loan advanced and interest as on 1-10-1963	
(1)	(2)	(3)	(4)	Principal (5)	Interest (6)
(1)	Taj Glass Factory		(i) 17,79,089-91		Interest free
			(ii) 4,07,142-86		1,84,218-25 (as on 1-4-63)
(2)	Deccan Procelain and Potteries Ltd.		(i) 2,14,285-72		1,16,134-05
			(ii) 11,142-86		6,238,-88
(3)	Hyderabad Vegetable Product Ltd.		(i) 10,00,000-00		5,59,945-22
			(ii) 5,00,000-00		2,79,972-62
(4)	S.P. Oil Cloth and Allied Product Ltd.		88,489-70		15,944-87
(5)	Vijaya Card Board	(i)	20,571-43		32,326-16
		(ii)	5 of O.S. Rs. 125 O.S. Rs. 25 each.		
(6)	Fine Hosiery Mills Ltd.	14,000 of 3,50,000 O.S. Rs.	O.S. Rs. O.S. Rs. 25 each		
(7)	Hyderabad Pictures Ltd.	25,000 of 2,50,000 O.S. Rs.	O.S. Rs. O.S. Rs. 10 each		
(8)	Hyderabad Tanneries Ltd.		(i) 2,57,142-85		1,26,761-67
			(ii) 2,57,142-85		1,25,071-78
			Government purchase the assets of the Co.		

Licences to the Industries

238—

2720 Q.—*Sri V. Visweswara Rao* :—Will the hon. Minister for Industries be pleased to state :

What are the Industries for which licences are given in the State during 1962-63 and 1963-64 ?

A:— A list is placed on the Table of the House.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

Sl. No. (1)	Name and address of the undertaking ^a (2)	No. & date of Licence. (3)	Location. (4)	Capacity and products. (5)
1.	M/s Bilogical Products Ltd., Hyderabad.	L/22/107/62/CH III. dt. 15-2-62	Hyderabad	830 kgs. per annum of Iso-Micotinic Acid. 80 Kgss Tolbutamide.
2.	M/s Indian Drugs and Pharmaceuti- cals Ltd., New Delhi.	L/22/112/62 Ch III 9-3-62	do	510 T. per annum of sulpho drugs. 340 T. per annum of other items.
3.	M/s Raghunath Metal Inds. Chit- toor.	L/12 (2)/56/62 2-3-62	do	(1) 2,50,000 nos. per annum of screw tap (2) 2,50,000 nos. per annum of screw adjustable tapwren ches, (3) 2,50,000 nos. per annum of Dies (4) 2,50,000 nos per annum of die holders.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	M/s Kamani Brothers Pvt. Ltd., Pvt. Ltd., Bombay.	L/IA (7)/21/62/ EI (M) 15-2-62	do	4,000 tons per annum of transmission towers, 4000 tons per annum of structural.
5.	M/s Siri Pharama, Vijayawada.	L/27(3)/(3) CA II 4-4-62.	Vijaya- vada.	14½ tons per annum of malted milk food.
6.	M/s Sarvaraya Sugars Ltd. Chelluru East Godavari Dist.	L/26 (1) /4/62 Ch II 3-3-62	Chelluru.	4,80,000 glas. per annum of Industrial Alcohol and 600 tons per annum of acetone.
7.	M/s Andhra Steel Corporation Pvt. Ltd. Visakhapatnam.	L/IA (3)/58/62 EI (M) 15-2-62	Visag.	1,200 tons per annum of Chilled Iron shots and grit
8.	do	L/IA (7)/N267/ 8-5-62	do	600 tons per annum of Box strapings

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
9.	M/s Thirupathi Cotton Mills, Renigunta, Chittoor Dist.	L/23 (1) 208/62 Tex (13)	Renigunta.	12,000 spindles to 21,000 spindles.
10.	M/s Foods, Fats and Fertilizers Private Ltd. Tadepalligudem West Godavari District	L/27 (3) /1 /62 CH. III 8-1-62	Tadepalligudem	600 tons per annum of malted milk food.
11.	M/s Jaya Traders, Proddatur, Cuddapah District.	L 23 (1)/365 Tex B/62. 22-5-62	Proddatur	12,000 spindles
12.	Sri L. G. Balakrishna, Hindupur, Ananthapur District.	L/23 (1)/357 Tex B/62. 22-5-62	Ananthapur Dist.	do
13.	Sri M. K. V. Reddy, Hyderabad.	L 23 (1) 361 Tex (B) 62	Nandyal, Kurnool Dt.	do
14.	Sri N. P. Chengalraya Naidu, Chittoor.	L 23 (1) 355 Tex (B) 62	Chittoor Dt.	
15.	Sri V. S. Sivalingam, Chittoor, Madras.	L 23 (1) 351 Tex (B) 62 22-5-62	Nellore Dt.	12,000 spindles
16.	Sri E. B. V. Raghavaiah, Vijayawada.	L 23 (1) 358 Tex (B) 62 22-5-62	Krishna Dt.	do
17.	Sri B. Venkatarathnam, Chodavaram, E. G. Dist.	L 23 (a) 353 Tex (B) 62 22-5-62	Vijayanagar.	do

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
18.	Sri P. Parthasarathy, Kodur, [Cud- dappah Dt.	L 23 (1) 362 Tex (B) 62 22-5-62	Kodur	do
19.	Sri M. Ramanna M/s M. G. Bros., Yemmiganur, Kurnool Dt.	L 23 (1) 362 Tex (B) 62 22-5-62	Kurnool Dt.	do
20.	M/s Surajmal Dhulichand, Secun- derabad.	L 23 (1) 367 Tex (B) 62 22-5-62	Nirmol Adi- labad Dist.	do
21.	Sri T. V. Naidu, Hyderabad.	L 23 (1) 366 Tex (B) 62 22-5-62	Hyderabad.	do
22.	M/s Ravindra Kumar and Co., Secunderabad	L 23 (1) 360 Tex (B) 62 22-5-62	Mahaboob- nagar Dt.	do
23.	Sri J. Rameshwararao, Hyderabad.	L 23 (1) 363 Tex (B) 62 22-5-62	Hyderabad	do
24.	Sri B. Narayanamurthy, Amudala- valasa, Srikakulam Dist.	L 23 (1) 352 Tex (B) 62 22-5-62	Amudalava- lasa	12,000 to 12,096 spind- les
25.	Sri T. N. Venkata Subba Reddy, Madanapalli, Chittoor Dist.	L 23 (1) 334 Tex (B) 62 22-5-62	Madanapalli	12,000 spindles
26.	Sri V. Krishna Prasad, Hyderabad	L 23 (1) 359 Tex (B) 62 22-5-62	Anantapur Dt.	do

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
27.	M/s Kishanmal, Nathmal Adilabad	L 23 (1) 356 Tex (3) 62 22-5-62	Nizamabad Dt.	do
28.	M/s Pravinchandra Modi, Secun- derabad.	L IA (7) 34 62 EI (M) 25-5-62	Hyderabad	3600 tons per annum of Stru- cturals.
29.	M/s Andhra Foundry and Mac- hine-Co., Hyderabad.	L/I (7) 63 62 EI (M) 28-9-62	Hyderabad	(1) 1,200 tons per annum of structu- rals. (2) Chemical pla- nt and Machinery (capacity not fixed
30.	M/s Sri Ramadas Motor Trans- port Private Ltd. Kakinada.	A. E. Ind. 17 (114)/ 61 28-2-62	Kakinada	15 bodies per month of Bus Lor- ry and Station wa- gon Bodies:
31.	M/s Tungabhadra Industries Ltd., Kurnool.	L 29 (2) (3) 62-Ch. II 29-8-62	Kurnool	360 tons per an- num of Glycerine.
32.	M/s Hyderabad Laminated Pro- ducts Ltd., Hyderabad	L 12 (1) 7 62 Chem V	Hydera- bad	1600 tons per an- num of phenotic and melamine la- minates sheets rods and tubes.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
33.	M/s Sri Satyanarayana Spinning Mills, Rajahmundry.	L 23 (1) 481 Tex. B 20-8-62	Rajahmundry	7000 spindles.
34.	M/s Singareni Collieries Co., Hyderabad.	L 2 (1) N 101 15-12-62	Kothagudem	2.65 million tons per annum of coal.
35.	M/s Caltex Oil Refining (India Ltd.) Bombay	L/2 (2) N 10/62. 11-12-62	Visakhapatnam.	(1) 5100 tons per annum of petroleum Napatha. (2) 2400 tons per annum of liquid petroleum gas.
36.	M/s Indian Detonators Ltd., Hyderabad.	L 19 (10) 10/62 III 4-5-62.	Hyderabad	20 million feet per annum of detonating fuse
37.	M/s Hyderabad Chemicals and Pharmaceutical Works Ltd., Hyderabad.	L 19 (3) 62 24-4-62	Hyderabad	(1) 15000 kgs. per month of Benzyl Chloride. (2) 7000 kgs. per month of benzyl acetate.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
				(3) 2500 kgs. per month of benzyl benzoate.
				(4) 3500 kgs. per month of Benzyl alcohol.
				(5) 1500 kgs. per month of Phenyl Ethyl Alcohol
38.	M/s Andhra Pradesh Industrial Development Corporation Ltd., Hyd.	L 34 (6) 85 62 Chem IV 26-11-62	Hydera- bad	(1) 1920 tons per annum of H. T. Insulators. (2) 480 tons per annum of L. T. Insulators.
39.	M/s Kalinga Industries Ltd., Calcutta.	L (IA) (1) N 39/62, 15-8-62.	Yellandu Kham- mam Dt.	(1) lac. tons per annum of pig iron.
40.	M/s Praga Tools Corporation Ltd., Secunderabad.	L 9 84 MEI 62 7-4-62	Secundera- bad	(1) 200 nos. per annum of Tool

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
				and butter grinding machines. (2) 240 nos. per annum of milling machines.
41.	M/s T. G. V. Naidu, Barma Buildings, Hyderabad.	L 3 355 62 MP. 8-11-62	Hyderabad	600 spindles of waste cotton,
42.	M/s Warner Hindusthan Ltd. Hyderabad	L 22 143 62 Ch. III 14-12-62.	Hyderabad	4600 Tons per annum of pharmaceuticals.
43.	M/s L. L. Varadarajulu Coimbatore.	AE Ind. 13 (43) 60 12-12-62	Tirupati	Mopeds from 3000 Nos. to 7500 Nos.
44.	Sri A. Nageswara Rao, Madras.	L 23 (1) 349 Tex (B) 62 22-5-62	W. Godavari Dt.	12,000 spindles
45.	M/s. Biological Products Ltd.; Hyderabad.	L 22 123 62 CA III 30-6-62	do	10 tons per annum D. D. S.
46.	M/s N. B. Vakil and C. C. Desai Bombay.	L 22 143 62-Ch. III 2-3-62	Hyderabad	463 T. per annum of Beta picoline, pyradine etc.

Statement showing the Licences granted for the year 1963-64.

S. No.	Name and address of the Under taking.	No. & date of licence.	Location	Capacity and products.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
1.	M/s Anam Electrical Manufacturing Co., Kadium, East Godavari	L/5(6)/47/LEE/ I/63 4-2-63	Kadium	2000 tons per annum of A.C.S.R. and A.A. conductors
		L/IB(2)/33/63 MEI 13-8-63.		3000 Aluminium rods suitable for manufacture of ACCR&AAC
2.	Sri N. B. Prasad, Secunderabad.	L/IA(7)/6/LEI (3)/63 11-1-63	Hyderabad	60 million R. ft per annum of Welding Electrodes.
3.	M/s Krishi Engine Works, Secunderabad.	L/10(1)/12/63 AEI dt.21-5-63	Hyderabad	3000 Nos. per annum of power Telly and 500 Nos. of Power Sprayers.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
4.	M/s Nav Bharat Enterprises, Hyderabad	L/12-2/86/MEI/63 4-5-63	Hyderabad.	Rs. 15 lac annual capacity of Jugs and fixtures fitting and tools moulds and dies.
5.	M/s Vazir Sultan Tobacco Ltd.,	L/38(2)/63 Chem IV. 17-7-63	Hyderabad	360 million pieces of cigarettes annual licenced capacity.
6.	M/s A. P. I. D. C. Ltd. Hyderabad	L/33(2)/1163- Chem II dt. 5-6-63	Hyderabad.	24 Million Sft. Sheet glass 12000 tons per annum of Glass Bottles.
				900 tons per annum of glass shell 900 tons per annum of glass tubes. 1500 tons per annum of crystal glass and glass ware.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
7.	M/s D. B. R. Mills Ltd., Hyderabad	L/23(1)-535/63 TEX(B) 28-2-63	Hydera- bad.	3520 Spindles.
8.	M/s Andhra Foundry and Machine Co. Hyderabad.	L/8/A-9/ 37/63/ MEL/ 4-11 -63.	Hydera- bad.	Rs. 12/- lac worth Rubber lince Equipit.
9.	M/s Raja Rajeswari Paper Mills, Nuzvid.	L/24(1)/NV(77)/ Ch. (1)/26-3-63	Nuzvid.	900 tons per an- of paper 900 tons per an- num of pulp.
10.	M/s Andhra Cement Co., Vijaya- wada.	L/IA(1)/N-40-63 dt. 7-3-63.	Vijaya- wada	1 lac tons of sponge iron per annum.
11.	M/s Krishna Jute Mills, Eluru.	L/23(2)/70/J & C/63 27-9-63	Eluru	30 Sacking Looms
12.	M/s Akkamamba Textiles Ltd., Tanuku.	L/23(1)553/Tex/ (B) 63. 25-3-63	Tanuku	600 spindles of cottonware
13.	M/s Sarvaraya Textile, Kakinada.	L/23(1)/541(Tex (D))/63. 20-3-63	Kakinada	1240 Spindles.

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
14.	M/s Ferro Alloys Corporation Ltd. Tunser PO	L/IB(2)/35/63 MET. 11-9-63	Galividi	1800 M. Tons per annum of Mangane Metal and corresponding quantity of Manganese Dioxide.
15.	M/s A. V. Swamy & Co. 17 Greams Road, Madras-6.	L/IB(2)/32/63 MET 20-7-63.	Vijayana- garam	-do-
16.	M/s Azam Jahi Mills Ltd., Hyder- abad.	10/189/TEX(B)/ 61 dt. 28-3-63	Warangal	From 6000 spind- les to 6400 spind- les.
17.	M/s Biological and Synthetic Pro- ducts Ltd., Hyderabad.	L/19(31(6)/63- Chem II 19-21-63.	Hydera- dad	30 para Hydroxy Benzioc Acid and its derivatives.

Government Harijan Hostels,

239—

1553 Q.—*Srimathi B. Rukmini Devi, Sarvasri P. Gunna-
yya and S. Vemayya* :—Will the hon. Minister for Excise
and Prohibition be pleased to state :

(a) the total number of Government Harijan hostels
in the state ;

(b) the number of boys and girls hostels respectively
together with location ;

(c) whether there is any scale of diet in the said
hostels ;

(d) if so, the quantum of different items to be given
per day ,

(e) the duties of the managers or matrons who manage
the said hostels ; and

(f) the pay scales of the said employees ?

A.—(a) 110 (One hundred and ten) including 19 hos-
tels opened during 1963-64.

(b) 92 boys and 18 girls hostels (including 17 boys
and 2 girls hostels opened during 1963-64) particulars of
which are furnished in Annexure I

(c & d) No scale of diet is prescribed in the Govern-
ment Hostels. The sanctioned rate is 50 nP. per head per
day. Within this limit the quantum of different items of food
is fixed by the warden in consultation with the boarders.

(e) The duties of Managers or Matrons/Wardens are
shown in Annexure II.

(f) Rs. 70-2-100 for Secondary Grade Trained War-
dens/Matrons and Rs. 125-5-160-7½-220 for B. Ed, Train-
ed Wardens/Matrons.

ANNEXURE I.
LIST OF SOCIAL WELFARE GOVERNMENT
BOYS HOSTELS IN THE STATE

<i>S. No.</i>	<i>Name of the Hostels</i>	<i>Strength</i>
<i>Srikakulam District :</i>		
1.	Government Hostel, Srikakulam	85
2.	Government Hostel, Mandasa	20
3.	Government Hostel, Baruva	25
4.	Government Hostel, Parvatipuram	34
5.	Government Hostel, Chipurupalli	20
6.	Government Hostel, Palakonda	30
7.	Government Hostel, Bobbili	25
8.	Government Hostel, Salur	25
9.	Government Hostel, Pondur	40
<i>Visakhapatnam District :</i>		
10.	Government Hostel, Visakhapatnam	60
11.	Government Hostel, Vizianagaram	50
12.	Government Hostel, Narasipatnam	62
13.	Government Hostel, Chodavaram	20
14.	Government Hostel, Ellamanchili	20
15.	Government Hostel, Srungavarapukota	20
16.	Government Hostel, Nakkapalli	15
17.	Government Hostel, Bheemunipatnam	35
18.	Government Hostel, Anakapalli	25
19.	Government Hostel, Gajapathinagaram	25
20.	Government Hostel, Lakhavarapukota	25
21.	Government Hostel, Sabbavaram	25

East Godavari District :

22. Government Hostel, (College Boys) Kokinada	80
23. Government Hostel, Mummidivaram	40
24. Government Hostel, Yeleswaram	50
25. Government Hostel, Kotikeswaram	40

West Godavari District :

26. Government Hostel, Ganapavaram	50
27. Government Hostel, Koyyalagudem	40

Krishna District :

28. Government Hostel, Kambhampadu	40
29. Government Hostel, Vijayawada	100
30. Government Hostel, Gudivada	100
31. Government Hostel, Masulipatnam	190
32. Government Hostel, Dokiparru	60

Guntur District :

33. Government Hostel, Guntur	156
34. Government Hostel, Bapala	75

Chittoor District :

35. Government Hostel, Madanapalli	120
36. Government Hostel, Kuppam	40
37. Government Hostel, Tirupathi	75
38. Government Hostel, Topavaram	85
39. Government Hostel, Pileru	80
40. Government Hostel, Kalahasti	50
41. Government Hostel, Satyaveedu	50

Nellore District :

42. Government Hostel, Gudur	61
43. Government Hostel, Rapur	23
44. Government Hostel, Korimerla	50

Kurnool District :

45. Government Hostel, Panyam	35
46. Government Hostel, Pedapadu	50
47. Government Hostel, Kurnool	50

Cuddaapah District :

48. Government Hostel, Khajipet	20
49. Government Hostel, Rajampet	40
50. Government Hostel, Cuddapah	50

Anantapur District :

51. Government Hostel, (College Boys) Anantapur	60
52. Government Hostel, Madakasira	40
53. Government Hostel, Hindupur	50
54. Government Hostel, Penukonda	50

TELANGANA REGION

Hyderabad District :

55. Government Hostel, Amberpet, Hyderabad	87
56. Government Hostel, Mozamjahi Market, Hyderabad	52
57. Government Hostel, Momminpet	25

Mahaboobnagar District :

58. Government Hostel, Mahaboobnagar	79
59. Government Hostel, Gadwal	25
60. Government Hostel, Shadnagar	50

Karimnagar District :

61. Government Hostel, Karimnagar	125
62. Government Hostel, Jagathial	25

Nizamabad District :

63. Government Hostel, Kamareddy	67
64. Government Hostel, Madnoor	30

Adilabad District :

65. Government Hostel, Adilabad	47

Khammam District :

66. Government Hostel, (Scheduled Caste Boys) Khammam	40
67. Government Hostel, Nalakondapalli	25

Warangal District :

68. Government Hostel, Warangal	200
69. Government Hostel, Mahaboobabad	50

Nalgonda District :

70. Government Hostel, Nalgonda	255
71. Government Hostel, Suryapet	230
72. Government Hostel, Deverakonda	25

Medak District :

73. Government Hostel, Siddipet	55
74. Government Hostel, Sangareddy	61
75. Government Hostel, Zaheerabad	25

LIST OF SOCIAL WELFARE GOVERNMENT
GIRLS HOSTELS IN THE STATE

Srikakulam District :

1. Government Hostel, Srikakulam	20

Visakhapatnam District:

2. Government Hostel, Visakhapatnam	30
3. Government Hostel, Vizianagaram	20
4. Government Hostel, Anakapalli	25

West Godavari District :

5. Government Hostel, Eluru	100
-----------------------------	-----

Guntur District :

6. Government Hostel, Guntur	110
------------------------------	-----

Chittoor District :

7. Government Hostel, Chittoor	40
8. Government Hostel, Tirupathi	50

Nellore District:

9. Government Hostel, Korimerla	50
---------------------------------	----

Anantapur District :

10. Government Hostel, Anantapur	60
11. Government Hostel, Madakasira	50

TELENGANA REGION

Hyderabad District :

12. Government Hostel, Hyderabad	43
----------------------------------	----

Mahaboobnagar District :

13. Government Hostel, Mahaboobnagar	30
--------------------------------------	----

Warangal District :

14. Government Hostel, Hanumakonda	50
------------------------------------	----

Nalgonda District :

15. Government Hostel, Nalgonda	50
16. Government Hostel, Suryapet	30

**LIST OF GOVERNMENT HOSTELS FOR
SCHEDULED CASTES ORDERED TO
BE OPENED DURING 1963-64**

Srikakulam District :

1. Balijipeta	Boys	30
2. Therlaim	Boys	30

Visakhapatnam District :

3. Kotawatl	Boys	30
4. Gantyada	Boys	30
5. Payakuraopeta	Boys	30
6. Nellimerla	Boys	30

Cuddapah District :

7. Cuddapah	Girls	30
-------------	-------	----

Chittoor District :

8. Pakala	Boys	30
-----------	------	----

Anantapur District :

9. Anantapur	Boys	30
--------------	------	----

Adilabad District :

10. Sirpur (Kagaznagar)	Boys	30
11. Laxettipeta	Boys	30
12. Chinnur	Boys	30

Hyderabad District :

13. Secunderabad	Boys	30
14. Ibrahimpatnam	Boys	30

Nizamabad District :

15. Nizamabad	Girls	30
16. Banswada	Boys	30

Karimnagar District :

17. Manthani	Boys	30
18. Sirsilla	Boys	30
19. Peddapalle	Boys	30

ANNEXURE II

The duties of Managers or Wardens/Matrons who manage the Hostels are as follows:—

1. to see to the upkeep of the hostel.
2. to see that necessary provisions are purchased for the day-to-day working of the hostel and proper accounts are maintained and to ensure proper and timely service of meals to the boarders in the hostel.
3. to attend to the correspondence work relating to the maintenance of the hostel.
4. to guide and coach up boarders especially in the subjects in which they are found to be not faring well.
5. to see that discipline is enforced among the boarders and to keep watch on the academic progress of the boarders and to take necessary steps to improve the standard of the students lagging behind.

A copy of the circular instructions issued in this connection to the District Social Welfare Officers is also enclosed.

CIRCULAR

*Subject :—*Social Welfare Department — Education Government Hostels—Duties and responsibilities of the Wardens and Matrons—Instructions—Issued.

The Director of Social Welfare during his tour had invariably visited the Government hostels and had occasion to review the working of the Wardens and Matrons. The impression is that there is considerable scope for improvement of the working of these functionaries. They have very important duties on the faithful and efficient discharge of which the future of the boarders depends. They should act as the local guardians of the boarders. Instances have come to light that some of the Wardens/Matrons have entrusted the daily issue of provisions etc., to the leaders or Deputy leaders and they have not been turning up even at the time of taking meals by the boarders. This is highly irregular. The Wardens/Matrons should be present in the Hostel premises precisely at 6-00 a.m. and take the roll call of the boarders after conducting prayer. At 7-00 a.m. they should supervise the serving of gruel to the boarders. Between 7-00 a.m. to 8-00 a.m. they should arrange for the purchase of vegetables etc. and issue the rations for the Midday meal to the cook and from 8-00 a.m. to 9-00 a.m. they should coach up the backward students and help them in their home work. They should again be present at the hostel at 12-30 to 1-30 p.m. and supervising the serving of meals and they should issue the rations to the cook for preparation of the night meal. They should again be present at the Hostel between 5-30 p.m. and 8-00 p.m. They should give coaching to the backward boarders between 5-30 and 7-00 p.m. take the evening roll call at 7-00 p.m. after prayer and supervise the serving of the night meal at 7-15 p.m. They should make surprise visits to the Hostels during nights at about 9-00 or 9-30 now and then to see that the boarders are at their studies. During the leisure times in the course of the day they are requested to contact Local Revenue

Officers, or Fisheries Officer for subsidiary foods like fish at nominal or concessional rates, contact Tahsildars and Block Development Officers to explore the possibilities of improving the diet and providing other amenities, contact teachers about performance and find out subjects of weak performance by the boarders in their classes and to get some teachers to speak to boys in evenings.

The Wardens/Matrons are strictly enjoined to adhere to the above instructions in carrying out the routine duties. They should invariably be present at the time of distribution of food and milk to the boarders and if during the surprise inspections of the Officers it is found that they are not on duty at the aforesaid timings, disciplinary action will be taken against them.

They should maintain perfect discipline in the Hostel. No outsiders should be allowed inside without permission. None else except the boarders and the Cook (if he is a paying boarder) should be permitted to have their food in the Hostel. No food or provisions should be allowed to be taken out of the Hostel premises. Boarders should not be encouraged to go to Cinemas and waste their meagre funds and valuable time. Those who came to the Hostel late during nights, should be punished unless it be for bonafide reasons. They should see that the hostel premises are always kept neat and tidy and that perfect silence is maintained. Each boarder should be trained to keep his trunk, bedding, eating plates etc., in one place neatly arranged. Clothes should not be allowed to hang on the walls. The boarders should be instructed to fold them and keep them tidily. It should be seen that the boarders take their daily bath regularly and send their clothes to the laundry regularly.

It is hoped that the Wardens/Matrons will observe the above rules strictly and bring credit to themselves and to the Institutions. They should keep a record of the coaching they give daily to the needy boarders and the surprise night visits made by them in a note book and produce it for check at the time of the visits of the Officers and other dignitaries.

The Wardens/Matrons should look upon themselves not as mere Government servants with a specified task or two like issue of rations, but as the local custodian of the boys and girls and feel responsible for the all round welfare of the boarders. They have a sacred charge.

The District Social Welfare Officers are requested to get the copies of above circular distributed to all Government hostels and get it exhibited as a permanent item in the hostel premises. The managements of subsidised hostels should be persuaded to instruct the Wardens/Matrons to take similar action.

Inam Lands in Suryapet Taluk

240—

2674 Q:—*Sri A. Ranga Reddy*:—Will the hon. Minister for Religious and Chairtable Endowements be pleased to state,

(a) the total extent of wet and dry inam lands belonging to Panigiri, Kandagatala, Paragana, Vurlukonda, Nemmikallu, Miryala villages of Suryapet taluk, Nalgonda district; and

(b) the amount of rent being collected from the said wet and dry lands respectively for the temple lands of each deity?

A—(a) & (b) A statement is enclosed.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE
OF THE HOUSE
STATEMENT

Sl. No.	Name of the temple and village	Property		Total	Rent
		Dry.	Wet.		
		Ac. G.	Ac. G.	Ac, G.	Rs. nP.
1.	Sri Seetharama-swamy Temple, Phanigiri	98.18	48.13	146.36	4,610.00
2.	Sri Laxmi Narasimhaswamy Temple, Kandagatla	639.22	54.07	694.29	824.00
3.	Sri Pattabhi Seetharamaswamy Temple, Tunga-thurthi (there is no village by the name Pargana)	98.19	62.16	160.35	3,378.00
4.	Sri Laxmi Narasimhaswamy Temple, Varlakonda	60.23	16.18	92.01	300.02
5.	Sri Chandragiri Laxminarasimha Swamy Temple, Nemmikal	64.22	7.32	72.14	412.11
6.	Sri Seetharama-swamy Temple, Miryal	106.27	2.24	109.11	826.00

Inam Lands in Aravapalli village

241—

2675 Q.—*Sri A. Ranga Reddy*.—Will the hon. Minister for Religious and Charitable Endowments be pleased to state:

(a) the extent of the inam lands showing both wet and dry respectively of Arvapalli temple, at Jagireddygudem, Suryapet taluk, Nalgonda District;

(b) the total amount of rent being collected on wet and dry lands respectively;

(c) the names of persons who are cultivating the said lands; and

(d) the steps proposed to be taken (in detail) to recover the arrears, if any?

A—(a) Inam lands:	Wet		Dry	
	Ac.	Gt.	Ac.	Gt.
	67—12		344—12	
(b)	Wet		Dry	
	Rs.	nP.	Rs.	nP.
	759.62		488.88	

(c) The list is enclosed.

(d) There are no arrears to be recovered at present.

PAPER PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE

*Names of Tenants of the Inam Lands of Sri Yogananda
Laxminarasimhaswamy Temple, Arvapalli,
Suryapet Taluk.*

1. Sri Saini Veeraiah s/o Janaki Ramaiah.
2. Sri Saini Laxmi Narasaiah s/o Kotaiah,
3. Sri Saini Chandraiah s/o Kotaiah,

4. Sri Saini Munnaiah s/o Kotaiah.
5. Sri Saini Kanuku Narmiha s/o Muthaiah.
6. Sri Saini Venkatnarusu s/o Ramaiah.
7. Sri Saini Munnaiah s/o Chandraiah.
8. Smt. Keshabina Ramakka w/o Veeraiah.
9. Sri Mamidi Papaih s/o Mallaiah.
10. Sri Mamidi Komaraiah s/o Gangraiah.
11. Sri Mamidi Venkat Narusu s/o Jaggaiah.
12. Sri Mamidi Narsimha s/o Jaggaiah.
13. Sri Mamidi Pullaiah s/o Lachiah.
14. Sri Mamidi Yaganandham s/o Ramchandru.
15. Sri Mamidi Ramaswamy s/o Anthaiah.
16. Sri Mamidi Balaiah s/o Seethaiah.
17. Sri Mamidi Pillalamarri Yaganandham.
18. Sri Mamidi Nomula Kanakaiah s/o Venkaiah.
19. Sri Mamidi Narasimha s/o Mallaiah.
20. Sri Mamidi Pullaiah s/o Yallaiah.
21. Sri Mamidi Kumbham Bhadraiah s/o Laxmaiah.
22. Smt. Chennaboina Laxminarasamma w/o Veeraiah.
23. Sri Gaddam Narasimha s/o Mallaiah.
24. Sri Gaddam Pichaiah s/o Venkataiah.
25. Sri Gaddam Mamidi Venkatnarusu s/o Papaiah.
26. Sri Gaddam Veeriah s/o Papaiah.
27. Sri Gaddam Mallaiah s/o Papaiah.
28. Sri Medaboina Yallaiah s/o Pullaiah.
29. Sri Birabina Ramchandru s/o Muthaiah.
30. Sri Birabina Kankaiah s/o Venkaiah.

31. Sri Birabina Yadaiah s/o Papaiah.
32. Sri Birabina Bhumaiah s/o Lachaiiah.
33. Sri Birabina Chandraiah s/o Peddaiah.
34. Sri Birabina Kattela Pullaiah s/o Laxminarsu.
35. Sri Mekala Gopalu s/o Venkaiah.
36. Sri Gudiche Ramulu s/o Veeramallu.
37. Smt. Mamidi Chendramma.
38. Sri Vallapau Ramulu s/o Lachaiiah.
39. Uppu Bishamaiah s/o Ramaih.
40. Sri Guddam Narasimha Ramulu s/o Gopaiah.
41. Sri Danubothula Narasaiah s/o Peddaiah.
42. Sri Manubothula Lingaiah s/o Peddaiah.
43. Sri Manubothula China Lingaiah s/o Peddaiah.
44. Sri Komaru Ramachandru s/o Ramaiah.
45. Sri Komaru Mallaiah s/o Laxminaraiah.
46. Sri Kadaru Narasimha s/o Sayanna.
47. Sri Nilam Veeraswamy s/o Kankaiah.
48. Sri Nilam Lingaiah s/o Narasimha.
49. Sri Bobili Lingaiah.
50. Sri Pulicherla Kotaiah.
51. Sri Bingi Veeramallu.
52. Sri Bingi Chendraiah.
53. Sri Bingi Lingaiah.
54. Sri Nune Venkaiah.
55. Sri Nune Bhadraiah s/o Yadagiri.
56. Sri Nune Srihari.
57. Sri Chennaboina Veeraiah s/o Narasaiah.
58. Sri Chennaboina Veeramallu.

59. Smt. Kanuku Yallamma w/o Bishamaiah.
60. Sri Narasingam Balaiah.
61. Sri Gunda Bishamaiah.
62. Sri Godugu Chendraiah.
63. Sri Kummari Naraiah.
64. Sri Kummari Achaiah.
65. Sri Kummari Abbaiah.
66. Sri Kummari Lalaiah.
67. Sri Vadla Bikshapathi.
68. Sri Ramakishtaiah.
69. Sri Kadaru Narasimha.
70. Sri Vallalu Kotaiah.
71. Sri Vadla Buchaiah.
72. Sri Vadla Ramulu.
73. Sri Kummari Ramaswamy.
74. Sri Kummari Yadaiah.
75. Sri Kummari Veeraiah.
76. Sri Kukudupala Biksham.
77. Sri Kukudupala Bala Ramulu.
78. Sri Mani Gopal.
79. Sri Kanchari Laxminarasu.
80. Sri Arvapalli Sesachari.
81. Sri Arvapalli Venkatram Narsimha Chary.
82. Sri Arvapalli Gopala Chary.

Sri Narasimhawami Temple at Singapatnam Village

242—

2777 Q.—*Sri Y. Peddaiah*:—Will the hon. Minister for Religious and Charitable Endowments be pleased to state:

(a) the extent of wet and dry Agraharam land respectively owned by Sri Narasimhaswamy temple at Singapatnam village of Kollapur taluk, Mahboobnagar district;

(b) the annual income from the said wet and dry. Agraharam land of the said temple; and

(c) the annual income derived during the festival day of the temple?

A—(a) Wet: Ac, 21—49 gunts.

Dry: Ac, 294—91. gunts

(b) Rs. 2,326.00

(c) Rs. 690.00.

Development of Forests

243—

1852 Q.—*Sri P. Gunnayya*,—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) whether any Scheme has been prepared by the Government during 1962–63 and 1963–64 for the development of forests in the State by planting trees therein; and

(b) the districtwise extent of forest area in which the trees have been planted, together with the expenditure incurred therefor?

A:—(a) and (b) Two statements giving the particulars are placed on the Table of the House.

Statements Placed on the Table of the House

STATEMENT I.

a) The following plantation schemes have been implemented during 1962-63 and are being implemented during 1963-64 in the State under the third Five Year Plan.

i) Economic plantations.

a) Teak.

b) Eucalyptus.

c) Casuarina.

d) Matchwood.

e) Redsanders.

ii) Centrally Sponsored Scheme for planting of quick growing species.

iii) Afforestation of dry and eroded lands (Soil Conservation).

iv) Soil Conservation and Afforestation measures in Machkund Basin under Centrally Sponsored scheme.

b) Information regarding areas regenerated revenue districtwise is not available since Forest Division may form part of a Revenue District or may extend over more than one Revenue District. Information is collected for each Forest Division and not for each revenue district.

The areas planted and the expenditure incurred during 1962-63 and 1963-64 in each Forest Division are furnished in the Statement II.

STATE							
Plantation raised under the Third							
		Teak	Eucalyptus		Matchwood		
Sl. No.	Division.	Area in acres.	Cost in Rs.	Area in acs.	Cost in Rs.	Area in acres.	Cost in Rs.
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
KAKINADA CIRCLE							
1.	Visakha pat- nam North	75	8,659	Main- tenance.	448	25	1,187
2.	Vizag South.	300	31,984	100	13,756	25	2,567
3.	Godavari Upper.	557	51,742	—	—	—	—
4.	„ Lower.	366	33,226	45	25,101	—	—
5.	Guntur.	—	—	52	1,341	—	—
6.	Nellore North	—	—	Main- tenance.	1,525	—	—
7.	Nellore South.	—	—	230	36,498	—	—
KURNOOL CIRCLE							
8.	Gidda-lur.	28	4,255	—	—	—	—
9.	Nandyal.	200	40,090	—	—	—	—
10.	Kurnool.	28	4,863	—	—	—	—
11.	Chittoor East.	—	—	—	-2	—	—
12.	„ West.	—	—	—	—	—	—
13.	Cuddapak North	—	—	—	—	—	—
14.	„ South	—	—	—	—	—	—
15.	Anantapur.	—	—	—	—	—	—
WARANGAL CIRCLE.							
16.	Vikarabad.	—	—	—	—	—	—
17.	Nalgonda.	—	—	—	—	—	—
18.	Warangal.	154	12,378	50	9,922	30	3,171

MENT II.

Five Year Plan during 1962—63

Casuarina		Redsanders.		Afforestation of dry and eroded lands.		Quick growing Species.	
Area in Acres. (9)	Cost in Rs. (10)	Area in acres. (11)	Cost in Rs. (12)	Area in Acs. (13)	Cost in Rs. (14)	Area in acs. (15)	Cost in Rs. (16)
—	—	—	—	100 Euca- lyptus	11,710	—	—
50	4,169	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
150	11,041	—	—	50 Euca- lyptus.	5,643	—	—
200	31,106	—	—	225 „	46,506	150 Casua- rina.	12,000
100	12,691	—	—	100 „	11,898	—	—
252	31,755	—	—	50 „	4,793	150 Casua- rina	12,000
—	—	—	—	125 Misc.	10,873	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	105 Mis-	11,088	—	—
—	—	40	5,554	140 „	14,391	—	—
—	—	—	—	165 „	15,331	—	—
—	—	25	2,762	110 „	13,774	—	—
—	—	75	7,738	200 „	10,133	—	—
—	—	—	—	75 „	9,525	—	—
—	—	—	—	500 Misc.	34,450	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	5 Sissal	5,731	—	—

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
19.	Mahaboob nagar.	—	—	93	4,360	—	—
20.	Karimnagar.	50	13,900	25	2,700	—	—
21.	Khammam.	168	19,595	54	5,949	—	—
22.	Palwancha.	110	21,149	25	2,112	—	—
NIZAMABAD CIRCLE							
23.	Adilabad.	75	7,932	—	—	—	—
24.	Nirmal.	50	9,560	—	—	—	—
25.	Mancherial.	125	24,062	—	—	—	—
26.	Nizamabad.	78	12,213	—	—	—	—
27.	Hyderabad.	—	—	—	—	—	—
28.	Medak.	—	—	—	—	—	—
29.	Asifabad.	Advance works.	7,964	—	—	250	13,598
Grand Total:		2,362	3,03,573	674	1,03,712	330	20,523

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(15)	(16)
—	—	—	—	200 Euca- lyptus.	19,696	—	—
—	—	—	—	Advance works.	4,984	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	330 Mi- cellane	19,625	—	—
—	—	—	—	340 Euca- lyptus Micellane	57,196	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
752	90,762	140	16,054	3,720	3,07,347	300	224,000

Plantation being raised under the

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
SOIL CONSERVATION CIRCLE, VISAKHAPATNAM.							
1. Vizag North	152.60	17,230	—	—	25	2,500	
2. Vizag South.	300	32,350	100	14,700	25	2,500	

KAKINADA CIRCLE

3. Gadavari	307	33,344	—	—	—	—	
Lower.							
4. „ Upper.	450	30,576	—	—	—	—	
5. Guntur.	—	—	70	11,900	—	—	
6. Nellore South.	—	—	300	32,100	—	—	

7. „ North.	—	—	—	—	—	—	
-------------	---	---	---	---	---	---	--

KURNOOL CIRCLE.

8. Giddalur.	25	5,340	—	—	—	—	
9. Nandyal.	200	34,820	—	—	—	—	
10. Kurnool.	30	6,090	—	—	—	—	
11. Anantapur.	—	—	—	—	—	—	
12. Chittor East.	—	—	—	—	—	—	
13. „ West.	—	—	—	—	—	—	
14. Cuddapah	—	—	—	—	—	—	
South.							
15. „ North.	—	—	—	—	—	—	

Third Five year plan during 1963—64

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(5)	(16)
—	—	—	—	150 Eucalyptus.	12,000	Preparatory works.	7,400
—	—	—	—	140 Casuarina	9,000	„	—
—	—	—	—	75 Eucalyptus	5,500	—	—
—	—	—	—	150 Casuarina	12,000	—	—
—	—	—	—	150 Eucalyptus	11,003	—	—
246	29,580	—	—	130 Eucalyptus	13,000	Maintenance	4,500
—	—	—	—	250 Casuarina	20,000	Preparatory works	14,704
248	28,960	—	—	100 Eucalyptus	10,000	342	27,360
60	9,320	—	—	100 Eucalyptus	10,000	160	14,720
—	—	—	—	150	5,750	Preparatory works.	4,500
—	—	—	—	10	500	-do-	17,000
—	—	—	—	240	10,800	—	—
—	—	—	—	20	2,000	—	—
—	—	—	—	250 Sissal	10,000	—	—
—	—	40	1,600	100	4,000	100	4,600
—	—	—	—	200	8,000	100	2,600
—	—	50	3,100	200	6,000	—	—
—	—	25	2,000	20 Eucalyptus	1,400	—	—
—	—	—	—	190 Misc.	6,650	—	—

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
WARANGAL CIRCLE.							
16.	Vikarabad.	—	—			—	—
17.	Nalgonda.	—	—			—	—
18.	Warangal.	185	26,658			30	2,600
19.	Mahbub-nagar	Mainte-nance.	1,550	Mainte-nance.	3,236	—	—
20.	Karimnagar.	102	17,980	„	250	—	—
21.	Khammam.	150	23,425	54	5,779	—	—
22.	Palwancha.	114	28,477			—	—
NIZAMABAD CIRCLE.							
23.	Adilabad.	Mainte-nance.	17,600			—	—
24.	Nirmal.	54	33,050			—	—
25.	Mancherial.	150	67,350			—	—
26.	Nizamabad.	78	24,600			—	—
27.	Hyderabad.	—	—			—	—
28.	Medak.	—	—			—	—
29.	Asifabad.	70	23,500			Mainte-nance.	6,000
Grand Total.							
		2,363.60	4,19,940	5,524	67,965	80	13,600

(9)	(10)	(11)	(12)	(13)	(14)	(5)	(16)
—	—	—	—	260 Eucalyptus	14,000	—	—
—	—	—	—	100 „	6,800	—	—
—	—	—	—	200 Eucalyptus	5,000	—	—
—	—	—	—	100 Bamboo.	2,600	—	—
—	—	—	—	215	10,750	—	—
—	—	—	—	55 Eucalyptus	1,925	—	—
—	—	—	—	100 Bamboo.	2,600	—	—
—	—	—	—	150 Bamboo.	7,500	251	17,570
—	—	—	—	—	—	250	19,450
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	300 Eucalyptus	3,000	—	—
—	—	—	—	900 „	9,000	150	3,400
—	—	—	—	—	—	150	7,800
—	—	—	—	—	—	—	—
554	67,860	115	6,700	5,105	2,25,575	1,503	1,89,600

Cultivation in Reserve Forest in Warangal District

244—

2903 Q.—*Sri A. Venkateswararao*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the area under cultivation in the Reserve Forest in Warangal District till the end of November 1963;

(b) the area permitted by the Forest Department for cultivating during 1963–64; and

(c) the area cultivated unauthorisedly?

A:—(a) About 411.13 acres is under illicit cultivation.

(b) No cultivation is permitted in the Reserve Forest as per rules.

(c) About 411.13 acres.

Grazing of the Sheep and Cattle in the Reserved Forests in Parvathipuram Taluk.

245—

3275 Q.—*Sri P. Gunnayya*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state; — — — —

(a) whether it is a fact that the Government have permitted the grazing of the sheep and cattle in the reserved forests in Parvathipuram taluk, Srikakulam District; and

(b) if so, when the said permission came into force?

A:—*Clause (a)*—Generally sheep and cattle are allowed to graze in the Reserved Forests and Reserved Lands as in the case of other Forest Divisions without any restriction, except that they are not allowed to graze in the areas planned by the Department and in the worked coupes upto a period of five to ten years. The above procedure applies in the case of Parvathipuram Taluk, Reserved Forests and Reserved lands also.

Clause (b).—The above system is in vogue since 1951 when the estate forests lying in Parvathipuram were taken over by the Government.

Fish Preserved in the Cold Storage at Visakhapatnam
246—

3309 Q.—*Sri M. Pitchayya.*—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the various kinds of fish preserved in the Cold Storage at Viskhapatnam;

(b) the places to which the said fish are being exported generally, and

(c) where from the ice required for cold storage is made available?

A:—(a) (1) Sharks, (2) Skates, (3) Rays (4) Sardines. (5) few Fish. (6) Seer. (7) Prawns.

(b) The major portion of the fish is disposed off locally while a small quantity is exported to Cuttack and Calcutta markets.

(c) The ice required is taken from the Ice-cum-Cold Storage plant established by the Department at Visakhapatnam with a capacity of 20 tons of ice per day.

Murrah She-Buffaloes
247—

3417 Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetty.*—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the number of murrah she-buffaloes that were purchased in 1960-61; and

(b) the total cost of the same.

A:—(a) 258.

(b) Rs. 2,96,037.00.

Cashewnut Plantations

248—

3352 Q.—*Sri P. Shyam Sunderarao*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the Talukwise names of villages in which cashew-nut plantations are raised in 1960–61, 1961–62 and 1962–63 in West Godavari District together with their total extent;

(b) whether it is a fact that the ryots of the said district are raising casuarina plantations by removing cashew-nut plants;

(c) if so, the reasons therefor;

(d) whether it is a fact that the cashewnut plantations are gradually being removed in Rustumbada, Seetaramapuram, Mogalturu, L. B. Charla, Lakshmanaswaram and other villages in Narasapuram Taluq as they are found unremunerative; and

(e) if so, the remedies therefor?

A:—(a) The Taluk-wise names of villages are not immediately available and are being gathered. However, the Blockwise information is given in the annexure.

(b) The answer is in the negative,

(c) This does not arise in view of (b) above.

(d) The answer is in the negative.

(e) Does not arise.

ANNEXURE

Area under Cashewnut in West Godavari District
Block-War

<i>Name of the Block.</i>	<i>1960-61 Area in acres.</i>	<i>1961-62 Area in acres.</i>	<i>1962-63 Area in acres.</i>
<i>Eluru Taluk:</i>			
1. Bhimadolu	...	222-23	230-09
2. Dendulur	...	18-00	...
3. Pedapadu
<i>Tadepalligudem Taluk:</i>			
4. Nallajerla	78-00	272-92	357-01
5. Pentapadu
6. Ganapavaram
<i>Kovvur Taluk:</i>			
7. Kovvur	...	543-00	172-00
8. Nidadavolu	...	60-00	136-00
9. Gopalapuram	..	1,896-00	1,909-00
<i>Narsapur Taluk:</i>			
10. Narsapur	...	23-26	23-27
11. Mogaltur	...	40-94	70-82
12. Palacol
13. Achanta	4-53
<i>Polavaram Taluk:</i>			
14. Polavaram	56-00	267-79	276-70
15. Koyyalagudem	...	233-80	343-55
16. Buttayagudem	...	32-74	102-55
<i>Chintalapudi Taluk:</i>			
17. Chintalapudi	69-00	199-62	216-50
18. Ramavarapukota	..	124-26	221-58

Tobacco Crop

249—

3405 Q.—*Sri M. Pitchiah*.—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the extent of land in which tobacco crop has been raised in Andhra Pradesh during 1962–63;

(b) the quantity of crop (in tonnes) produced; and

(c) the quantity exported to foreign countries therein during the year?

A:—(a) 2,55,294 Hectares;

Metric tons Kgs.

(b) 1,66,925–396.

(c) 52,250–261.

Seed Farms

250—

3415 Q.—*Sri A. P. Vajravelu Chetty*.—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

(a) the number of Seed Farms as on 31–3–1963 in the State; and

(b) what is the total quantity and value of seeds produced in them during 1962–63?

A.—(a) 107

(b) The following are the quantities of seed produced and its value;

Name of seed		Quantity M. T. Kgs.	Value Rs. nP.
1.	Paddy	1253–322	4,61,948.97
2.	Millets	131–488	39,215.64
3.	Pulses	52–393	24,543.74
4.	Others	162–167	37,754.02
Total		1599–370	5,63,462.37

Fair Price Shops

251—

3383 Q.—*Sri P. Gunnayya*:—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state:

the district-wise number of Fair Price Shops opened by Government in Andhra Pradesh State, during 1962–63?

A:—The district-wise number of Fair Price Shops in the State during 1962–63 is as follows.

Sl. No.	Name of the District	No. of Fair Price shops function- ing as on 31-12-1962	No. of Fair Price shops functioning as on 31-3-1963.
(1)	(2)	(3)	(4)
1.	Adilabad	...	2
2.	Anantapur	...	476
3.	Chittoor	...	99
4.	Cuddapah	...	136
5.	Guntur
6.	Hyderabad
7.	Khammam	...	8
8.	Mahboobnagar
9.	Medak	...	29
10.	Nalgonda	...	22
11.	Nellore	...	105
12.	Visakhapatnam	...	36
13.	Warangal
14.	Twin Cities	...	127
Total		1,040	431

Fair Price Shop.

252—

3588 Q.—*Sri S. Vemayya* :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

the number of Fair price Shops in Nellore District ?

A :—

The number of fair price shops in Nellore District now is 245 and are to be continued upto 31-3-1964.

District Agricultural Officers.

253—

3720 Q.—*Sri S. Vemayya* :—Will the hon. Minister for Agriculture be pleased to state :

(a) the number of District Agricultural Officers in the State now; and

(b) number of Harijans out of clause (a) above ?

A :—

(a) There are now 31 District Agricultural Officers (including Additional and Special District Agricultural Officers) in the State.

(b) of these 31 Officers, four Officers belong to Scheduled caste Community.

Marketing Community Devarakonda Taluk.

254—

2928 Q.—*Sri P. Parvatha Reddy* :— Will the hon. Minister for Agricultural be pleased to state :

(a) the names suggested by the District Collector for the Marketing Committee of Devarkonda taluk, Nalgonda District;

(b) the reasons for changing the entire panel and appointing different people for the Marketing Committee; and

(c) The qualifications required to be the said Committee.

A :—

(a) The information cannot be furnished in public interest ;

(b) The entire panel sent by the Collector has not been changed as presumed by the Honourable Member. It may, however, be stated that the responsibility to nominate representative of growers of agricultural produce rests with the Government. The guiding principle for the Government in the case of these nominations is better regulation of markets. Hence the Government have to take into account the local circumstances. It may not therefore be possible to accept the panel of names proposed by the Collector in all cases.

(c) For a person to be nominated as representative of the growers of the agricultural produce, one should be a cultivator, who grows agricultural produce or cotton in the area served by the Market. He should not deal in cotton or agricultural produce other than that grown by himself.

Land cultivated by the Tribal families in Adilabad District.

255—

2965 Q.—*Sri K. Bhim Rao* :— Will the hon. Minister for Agricultural be pleased to state :

(a) what is the extent of forest land cultivated by the Tribal families in Adilabad district ;

(b) the extent of land under the illegal cultivation of the tribals; and

(c) the action taken by the Government on the illegal cultivators ?

A :—(a) and (b) 91,028 acres approximately.

(c) Cases were booked and the offenders prosecuted in the Court of law.

Accidents by Motor Lorries.

256—

2809 Q.—*Sri K. Butchiah* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) the number of accidents by motor lorries that had happen in 1960–61, 1961–62 and 1962–63 in the State and how many of them proved fatal;

(b) what action had been taken by the Government for checking and preventing such accidents; and

(c) whether the Government consider to prohibit the lorry driving between 1 a.m. and 5 a.m. for checking and preventing such accidents ?

A :—

(a) Year	Total number of accidents	Number of accidents which proved fatal.
1960–61	860	247
1961–62	856	239
1962–63	928	264

(a) All possible steps are being taken for the prevention of accidents. High standard of efficiency is being insisted upon in conducting driving tests. Such high standard is also being insisted upon in respect of the

mechanical condition of the vehicles in order to enforce the provisions of the Motor Vehicles Act and the rules rigidly. Traffic signs prescribed in the Motor Vehicles Act are being erected for the guidance of drivers and pedestrians. Safety first weeks are being organised by the Police Department. To impress upon the public and drivers the needs to adhere to the traffic regulations to avoid accidents, it has been decided to exhibit placard in stage carriage explaining the elementary principles of road sense in English and regional languages to inculcate the traffic sense. One way traffic system is being introduced in congested areas.

(c) Government are considering this question.

Houses for the R. T. C. Workers.

257—

3150 Q.—*Sri G. C. Kondaiah* :—Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

(a) whether the Government have constructed houses in the State for the Road Transport workers, Drivers, Conductors, etc.,

(b) if so, the names of places in which they have been constructed together with the number of Houses constructed so far at each place ;

(b) the amount of expenditure so far incurred for the construction of said houses; and

(c) the basis on which the said houses are being allotted to the workers ?

A :—

(a), (b), (c) and (d) A statement is laid on the Table of the House,

STATEMENT LAID ON THE TABLE OF THE HOUSE

(a) The Corporation has provided quarters to its employees at three different places in the cities of Hyderabad and Secunderabad, Viz., (1) Industrial Area, Azamabad (2) Kachiguda, Hyderabad and (3) Chilkalguda, Secunderabad.

(b)	Place.	Class of Quarters.	Number of quarters.
1.	Industrial Area, Hyderabad.	2 Room Tenements.	300 quarters for class III (subordinate) staff including drivers and conductors.
2.	Kachiguda. Hyderabad	„ B type	99 for class III and IV Staff.
	do	„ C type	13 for Class III (subordinate) staff (including drivers and conductors).
	do	„ D type	3
	do	„ E type	3
	do	„ H type	3 } for supervisory staff.
			121
3.	Chilkalguda Secunderabad.	Single Room Tenement A type	4 for Class IV Staff.
	do	Two room Tenements B type	16 for Class III and IV Staff.
	do	„ C type	5 for Class III Staff.
	do	„ E type	3 for supervisory staff.
			28

4. The number of quarters provided at Mofussil depots in Telangana area is as follows:—

(a) Devarakonda	16
(b) Nirmal	34
(c) Kammam	30
(d) Wanaparthi	10
(e) Karimnagar	23
(f) Kothagudem	23
(g) Hanumakonda	12
(h) Narkatpalli	22
(i) Mahaboobnagar	24
(j) Nizamabad	12
(k) Medak	6
(l) Vijayawada	53

265

(c) The amount of expenditure so far incurred on construction of these quarters is Rs. 20,37,203-00 (approximately)

(d) The basis of allotment is that applications are registered and allotment is made generally according to the date of application. In the case of Mushirabad blocks, quarters are reserved for allotment to the Traffic, Mechanical and Administrative Staff in apportion to the number working in the city area.

City Buses in Visakhapatnam.

258—

2553 Q.—*Sri P. V. Ramana* :—Will the Hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

- (a) the number of city buses plying in Visakhapatnam ;
- (b) whether the city buses carry luggage also ;
- (c) whether the motor vehicle rules restricting the luggage upto 10 lb. per head is being enforced; and
- (d) how many of the buses have top carriages ?

A :—

- (a) There are 40 city buses plying in Visakhapatnam town.
- (b) The answer is in the affirmative.
- (c) Luggage weight upto 10 lbs. per head is not being strictly enforced for want of weighing equipment.
- (d) Excepting for three, all the busses have top carriages.

Committee to deal with cases of Inter Union Rivalry.

259—

2955 Q.—*Sri P. Satyanarayana* :— Will the hon. Minister for Labour and Transport be pleased to state :

- (a) the names of the members of the Committee constituted to deal with cases of inter-union rivalry under code of conduct; and
- (b) the number of cases that have been referred to the above committee and the number of them that have been disposed off ever since its constitution ?

A :—

(a) and (b) A statement is placed on the Table of the House.

STATEMENT PLACED ON THE TABLE OF THE HOUSE.

(a)

1.	Shri G. Sanjivareddy,	(INTUC)	Non official member
2.	Shri V. Jagannadharao,	(INTUC)	do
3.	Shri N. Satyanarayana Reddy.	(APTUC)	do
4.	Shri J. Satyanarayana	(APTUC)	do
5.	Shri M. Govindha Chari	(H.M.S)	do
6.	Shri S. B. Giri, President, Nizam Sugar Factory Mazdoor Sabha		do
7.	Shri T. Mahadev, Singh, General Secretary, Vazir Sultan Tobacco Company Workers Union, Hyderabad.	... }	do
8.	Commissioner of Labour,——Official Member.
The Minister for Labour is the Chairman of the Committee and the Deputy Commissioner of Labour, Evaluations and Implementation, is the Secretary.		

(b) Nil

No complaints were received under the code of conduct since the formation of the Committee.

R. Grover.

Deputy Secretary to Government.

**Statement made by Sri A. Balarami Reddy, Minister
for Agriculture regarding sale of tobacco.**

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :— అధ్యక్షా, ఈ సంవత్సరం మన రాష్ట్రంలో ఈ ఎస్. ఇ. వి. టొబాకో సుమారు 80 వేల ఎకరాలు ఎక్కువగా పంటపండించినారు. అంగు వల్ల యీ సరుకును ఆమ్మకొనే విషయంలో కొన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నవని ప్రభుత్వదృష్టికి రైతులద్వారా వచ్చింది. దానికిగాను నేను రెండుమారులు గుంటూరు పోయాను. అక్కడ మార్కెట్లో కొంత కష్టమైన పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. అక్కడ ఉన్న రైతులందరు “ఇది కొంత మెరుగు పడాలంటే ఈ ఎస్. టి. కార్పొరేషన్ వారు వచ్చి మార్కెట్లో ఎంటర్ అయి కొంటే. మిగతా కంపెనీవారు యీ ధరలు హెచ్చు ఇచ్చే ఆవకాశం కలుగుతుంది” అని వారు తమ ఆభిప్రాయం వెల్లడించారు. దానిని పురస్కరించుకొని మేము ఢిల్లీకి పోయినాము. అక్కడ ఎస్. టి. సి వారితో మాట్లాడాలని పోయాము. దానికి సంబంధించిన షంత్రితో అక్కడ ఉన్న ఇబ్బందులను, రైతులు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలనుగురించి విభిలంగా చెప్పాము. కాని ఎస్. టి. సి వారు నేరుగా వచ్చి మార్కెట్లో ప్రవేశించి కొనేదానికి కొన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నవి అని వారు చెప్పినారు. నిజంగానే కొన్ని ఇబ్బందులు ఉన్నవి. వారు వచ్చి, యీ పొగాకు కొని దానిని ఎక్కడకూడ స్టాక్ చేసే ఆవకాశం లేదు. ఈ పొగాకు అట్లాగే కొని నిలవ పెడితే చెడిపోతుంది. దానికిగాను ముఖ్యంగా రి-డయింగ్ స్లాంట్స్ ఉండాలి. రి-డయింగ్ చేసిన తర్వాత షేక్ చేసి స్టోర్ చేసిన తర్వాత అది ఒక సంవత్సరం అయినా పెట్టేదానికి వీలుంటుంది. కాని, ఎస్. టి. సి వారికి అక్కడ రాష్ట్రంలో గిడ్డంగులుగాని, రి-డయింగ్ స్లాంట్స్ కాని, సిబ్బందికాని లేని కారణంచేత ఎస్. టి. సి. కొనేదానికి వీలుండదు. కాని యీ విషయంలో మాత్రం రైతులు ఆందోళన పడవలసిన అవసరం లేదు. రష్యా, బెల్జియం మార్కెట్లో ఎంటర్ అయినది. 25 వేల టన్నుల టొబాకో యీ సంవత్సరం కొనేదానికి అక్కడ ఉన్న వ్యాపారస్థులతో ఒడంబడిక కుదుర్చుకొన్నారు. ఇంకా ఇతర కంపెనీలు సుమారు 10 వేల టన్నులనుండి 20 వేల టన్నులవరకు కొనేదానికి మాతో సంప్రదిస్తున్నారు. కాబట్టి రైతులు ఏ విధంగాను ఆందోళన పడవలసిన అవసరం లేదు. కొంత ఓపిక పడితే వారికి హెచ్చు ధరలు వచ్చే అవకాశం ఉందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇతర కంపెనీలనుండి వచ్చే ఫిగర్స్ కూడా మాకు ఇచ్చినారు. అందువల్ల ఆ విషయంలో రైతులు ఆందోళన పడవలసిన అవసరం లేదు. కొంత ఓపిక పడతే మంచి ధర వస్తుందనే నమ్మకం నాకుకూడా కలిగింది. నేను తిరిగి ఢిల్లీనుంచి వచ్చిన తరువాత యిక్కడ పరిస్థితులు మాస్తే కొంతవరకు ధరలుకూడా హెచ్చు అయి రైతుకు న్యాయమైన ధర గిట్టే అవకాశం ఏర్పడినట్లు గుంటూరునుంచి వార్తలు వస్తున్నాయి. అదేగాక రష్యావారు ఇంకా రెండువేల టన్నులు S. T. C. ద్వారా కొనేదానికి వారుకూడా ఆనుమతించినారు. S. T. C. వారు నిన్ననే నాకు telephoneలో

చెప్పినారు. వాళ్ళ representatives యిక్కడికి వస్తున్నారు. ఆ రెండువేల టన్నులు state ప్రభుత్వం యొక్క సలహా సంప్రదించుటతో కొనే దానికి ఒప్పుకొన్నట్లుగా నిన్న తెలిసినది. బహుశః వారు ఈ రోజుో లేదా రావచ్చు. ఇదేకాకుండా జపాన్, జెకొన్లేవికియా వగైరా దేశాలవలనూడ మార్కెట్లో enter అయ్యే అవకాశం కల్గింది. అందువల్ల ఏ మాత్రం యిబ్బంది ఉండదని రైతులు కొంత ఓసిక పడితే, ధరలు పెచ్చే అవకాశం సంపూర్ణంగా ఉన్నదని నాకు నమ్మకం కలిగించి మనవి చేస్తున్నాను. కాని మేము ఢిల్లీలో international tradeకు సంబంధించిన మంత్రిగారితో ఈ వివరాలు చెప్పినప్పుడు ప్రతి సంవత్సరం రైతులు ఎదుర్కొనే సమస్యలు వారికి చెప్పినప్పుడు, ముఖ్యంగా high grade t tobaccoలో వచ్చేటటువంటి ఇబ్బందులు వారిదృష్టికి తెచ్చినప్పుడు వారు కొన్ని సూచనలు చేసినారు.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

ప్రతి సంవత్సరం యిది యిక్కడ వచ్చే సమస్య కాబట్టి దీనికి ఒక working groupను ఏర్పాటు చేస్తాము, దీనిలో మామినిస్ట్రీ, Finance department వారు, Planning Commissionలోని top officialsతో ఒక teamను ఏర్పాటు చేస్తాము. మీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో ఉండే top officialsను కూడ ఒకరిద్దరిని దానిలో చేర్చండి, వారు శాశ్వత పరిష్కార మార్గం ఒకదానిని కనిపెట్టే దానికి మనదేశంలో అన్ని ప్రాంతాలలోకి పోయి, అదేకాకుండా అవసరం ఉంటే యితర మార్కెట్లోకి పోయి అక్కడ study చేసి దీనికి శాశ్వత మార్గానికి కావలసిన నిఘాంను చేయవలసిగా working groupను ఏర్పాటు చేస్తామని వారు చెప్పినారు. అంతే కాదు. ప్రభుత్వానికి ఉండే యిబ్బందులు కూడ వారికి చెప్పినాము. ఇక్కడ రాష్ట్రంలో ఉండే tobacco trade పైన రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఏ విధమైన control లేదు. Minimum export prices, Government of India ఏర్పాటు చేసినారు. కాని దానిని పురస్కరించుకొని న్యాయమైన ధర రైతుకు గిట్టడం లేదు. దానిని control చేయాలంటే వ్యాపారస్థులపైన ఒత్తిడి తెచ్చి న్యాయమైన ధర రైతులకు గిట్టాలంటే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి ఏమీ అధికారం లేదు అన్నప్పుడు వారు ఒక సూచన చేసినారు. దీనిని Essential Commodities Act క్రిందికి తెస్తే రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి దీనిపైన కొంత control ఉంటుంది కాబట్టి మీరు అటువంటి proposal పంపిస్తే దానిని పరిశీలించే మా concurrence కూడ యిస్తాను అనే అభిప్రాయం వెలిబుచ్చినారు కాని దానిని పరిశీలన చేయవలసి ఉంటుంది. దానివల్ల రైతులకు లాభం ఉంటుందో లేదా అనే విషయం కూడ మీరు

పరిశీలన చేయండి, మీ proposals వస్తే మేము కూడా సానుభూతితో పరిశీలిస్తాము అని వారు చెప్పినారు. ఇన్ని countries enter అయినతరువాత కూడ యింకా ఒక వేళ సరుకులు నిలబడిపోయి గైతుకు సకాలంలో అమ్ముకొనే దానికి వీలు లేని పరిస్థితులు ఏర్పడినప్పుడు మనకు State Ware Housing Corporation ఉన్నది. Central Ware Housing Corporation ఉన్నది. ఈ రెండు Corporations వారు కూడా పొగాకును వాళ్ళ godownsలో పెట్టుకొని దానిపైన బ్యాంకుల ద్వారా advance యిచ్చేటటువంటి ఏర్పాటు యిప్పుడు లేదు. ఆటవంటి ఏర్పాట్లకూడా చేస్తామని ఒప్పుకొన్నారు. దానికికూడా మేము ఈ proposals పంపిస్తున్నాము. వారు ఒప్పుకన్న తరువాత అన్ని countries మన మార్కెట్లోకి enter అయి ఉంటే పొగాకునంతా వారు ఖరీదు చేస్తారనే గట్టి నమ్మకం నాకు ఉన్నది. ఒక వేళ అంతా నిలబడిపోతే దీనిని Ware Housing Corporationలో పెట్టుకొని గైతేకు 100కి 60, 70 రూపాయలు అప్పుగా యిచ్చి మార్కెట్ వచ్చేవరకు నిలవ పెట్టుకొనేదానికి వీలు ఉండే పరిస్థితులు చేస్తామని వారు చెప్పినారు. దానికికూడా మేము proposals పంపిస్తున్నాము. 61-62 సంవత్సరానికింటే 62-63 సంవత్సరంలో మన దేశంనుంచి F. C. V. పొగాకు 4-1/2 కోట్ల రూపాయలు నిలవచేసేది ఎక్కువగా యితర దేశాలకు ఎగుమతి చేసుకున్నాము ఇప్పుడు exportపై ఉండే restrictions కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు సడలించినందున ఈ సంవత్సరం యింకా హెచ్చుగా యితర దేశాలు కొనే అవకాశం ఉన్నది కాని ముఖ్యమైన యిబ్బంది ఏమిటంటే అన్ని దేశాలుగాని, మన దేశంలో ఉండే I. L. T. D వారుగాని high grades tobacco మాకు వద్దు low grades పైనే మేము ఎక్కువగా కొంటాము. ఆని ఆ విధంగా వారి purchasing pattern కొంత మార్చుకొన్నారు. దానికి మనం ఏమి చేయాలి అనే విషయం ఇబ్బందునేను చెప్పేదానికి వీలులేదు. దానికిగాను వారు working group ఏర్పాటు చేస్తాము అన్నారు. అది వచ్చినతరువాత మన ప్రతినిధులు, మన అసెంబ్లీ సభ్యులు కూడా వారితో కలుసుకొని మాట్లాడేదానికి వీలు ఉంటుంది. మనం అన్ని సూచనలు చేసినతరువాత దీనికి శాశ్వత పరిష్కార మార్గం ఒకటి కనిపెట్టేదానికి వీలుంటుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. కాని గైతులు ఒకటి రెండు నెలలముందు ఆందోళన పడిన విధంగా యిప్పుడు ఆందోళన పడనవసరం లేదు. ఇతర countries enter అవుతున్నాయి, Marketలో న్యాయమైన ధర వచ్చే అవకాశం ఉన్నది. కొంత ఓపిక పట్టవలసిందిగా మీ ద్వారా గైతులనుకూడా కోరుతూ నేను శైలవు, శ్రీమంతులన్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—మంత్రిగారు కొంత హామీయిచ్చారు కొంత ప్రయత్నము చేసినందుకు సంతోషమే. ఓషికపట్టి ఉండేటట్లుయితే ధర వస్తుంది అన్నారు. Government loans, Government cess అంతా కూడ వచ్చి మొత్తంకూడ attach చేసి తీసుకుంటున్నారు. కనుక పొగాకు ఉన్న వాళ్ళు 4 రోజులు ఓర్పు వహించాలి అంటే గవర్నమెంటుకూడ ఓర్పు వహించేటట్లు వంటి సంగతి, రెవెన్యూ డిపార్టుమెంటువారికి వన మంత్రిగారు recommend చేస్తారా ?

శ్రీ ఎ. బలరామిరెడ్డి :—నేను ఏమి చెప్పేదానికి లేను.

శ్రీ కె. బ్రహ్మానందరెడ్డి :—దీనికి సంబంధం లేదు అది.

PAPERS LAID ON THE TABLE

G. O. Ms. No. 1104, Panchayat Raj (Establishment)
dated 20-11-'63 under the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act. 1959.

The Minister for planning and Panchayat Raj (Dr. M. Chenna Reddy):—Mr. Deputy Speaker, Sir, I beg to lay on the Table under sub-section (2) of section 69 of the Andhra Pradesh Panchayat Samithis and Zilla Parishads Act, 1959, a copy of G. O. Ms. No. 1104, Panchayat Raj (Establishment) dated 20—11—1963 made under sub-section (1) of section 69 of the said Act and published in Rules Supplement to Part VII of the Andhra Pradesh Gazette dated 5—12—1963.

Mr. Deputy Speaker.—Paper laid on the Table.

Copy of Audit Report of the Andhra Pradesh State Ware Housing Corporation for the year 1961-62.

The Minister for Agriculture (Sri A. Balarami Reddy).—Sir, I beg to lay on the Table a copy of the Audit Report of the Andhra Pradesh State Warehousing Corporation for the year 1961-62 as required under sub-section (11) of section 31 of the Warehousing Corporations Act, 1962 (Central Act No. 58 of 1962).

Mr. Deputy Speaker.—Paper laid on the Table.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— నీనిపైన ఎప్పుడు discussion జరుగుతుంది. మనకు chronicగా నష్టం తప్పితే ఎప్పుడూ లాభం వచ్చిందా అవు పడలేదు. క్రిందటి సంవత్సరము నష్టము అన్నారు. ఈ సంవత్సరము నష్టము అన్నారు. ప్రతి సంవత్సరము నష్టము అంటున్నారు. ఏదైనా discuss చేస్తే ఉపయోగమేమో అది arrange చేస్తారా ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— తమరు notice ఇచ్చారా ?

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— Tableపైన పెట్టినట్లే నేను ఎట్లా notice ఇవ్వను ?

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— ఇప్పుడు వచ్చినది. Notice ఇస్తే Business committeeలో చూసుకుందాము.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— 5 వేల రూపాయలు నష్టం వచ్చినది అన్నారు. మళ్ళీ ఒక లక్ష రూపాయలు నష్టం వచ్చినది అన్నారు. వరసన నష్టమే రెక్కయి వస్తున్నారు.

ANNUAL FINANCIAL STATEMENT (BUDGET) FOR THE YEAR 1964-65-VOTING OF DEMANDS FOR GRANTS.

*Demand No. XXVIII – Welfare of Schedule Tribes,
Castes and other Backward Classes – Rs.4,19,50,800.*

శ్రీ పి. రాజగోపాలనాయుడు :— అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖ విషయమై మాట్లాడే ముందు ఒక విషయం చెప్పవలసి ఉన్నది. ఆస్పృశ్యతను ఎంత వరకు నివారించినాము అనే విషయాన్ని మన మందరముకూడ ఆలోచించాలి. మన దేశంలో సాంఘిక సమానత్వం చాల అవసరం. ఆర్థిక సమానత్వంలోపాలు సాంఘిక సమానత్వంకూడ కావాలి. ఆర్థికంగా ఎంత ముందుకు వచ్చినాకూడ సాంఘిక అసమానత్వం ఉన్నప్పుడు ఎంతగానైనా కృంగి పోతుందో అందరికీ తెలిసినటువంటి విషయమే. ఆఫ్రికాదేశములలోకూడ మన భారతీయులు ఆర్థికంగా ఆఫ్రికా ఖండ వాసులకంటెకూడ చాల బాగా ఉన్నప్పటికీ వారు సాంఘికంగా వెనుకకు త్రోయబడడంవల్ల వారు ఎంతగా కృంగిపోతున్నారో మనం అర్థం చేసుకున్న విషయమే. కాబట్టి సాంఘికంగా అసమానత్వం ఉండకపోతే ముందుకు వెళ్లి దానిని

నాలద్వారా వీలయ్యేది కాదని ప్రభుత్వం చెప్పినా, ప్రభుత్వం మూలకంగా, దీనికి సంబంధించిన ప్రోద్బలం ప్రోత్సాహం ప్రచారం చాల సన్నగిల్లిపోయిందని చెప్పడానికి విచారిస్తున్నాను. సాంఘిక అసమానత్వం తొలగించేదానికి కావలసిన ప్రచారం చేయించేదానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ప్రోద్బలం చేయాలి. అంతేకాదు. అన్ని పార్టీలవారుకూడ ఈ విషయంలో ఎక్కువ శ్రద్ధ తీసుకుంటేనేగాని అస్పృశ్యతను తొలగించడానికి వీలుకాదు. అస్పృశ్యత ఎంతవరకు ఉంటుందో అంతవరకు భారతీయులందరికికూడ ఒక విధమైన మచ్చ ఉండే తీరుతుంది. ఎంతవరకు ఒక్క హరిజనుడైనా సరే బైట పెట్టబడతాడో అంతవరకుకూడ మనమందరము సర్వమానవ సమానత్వం పొందినాము అనడానికి వీలు లేదు. ప్రభుత్వం ఎక్కువగా ప్రోత్సాహం ఇచ్చి అన్ని పార్టీలను కలుపుకొని అస్పృశ్యతను తొలగించడానికి గట్టిగా ప్రయత్నముచేయాలని నేను కోరుతున్నాను. Agency ప్రాంతాలను అభివృద్ధి పరచేదానికి శ్రీ లచ్చన్న గారు మంత్రిగా ఉండేటప్పుడు ఒక corporation నియమించినారు Corporation ఏర్పాటుచేసినతరువాత అది కొంత పని చేస్తూనే ఉన్నది. కాని ఆ పని చాలడం లేదు. అక్కడవారికి సౌకర్యం కల్పించడానికి అటవీ సహకార సంఘాలు పెడుతున్నాం అని చెప్పారు. ఇది సరియైనదీ, అభివృద్ధి దాయకమైన మార్గమే. అయితే, ఈ అటవీ సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేసేటప్పుడు ఒక విషయం గుర్తుంచుకోవాలి. నేనుకూడా, వ్యక్తిగతంగా ఈ సంఘాలుకొన్ని పెట్టాను, ఎరుకలవారికి, యితరులకు బాంబూ సాపైటీ మొదలైనవి. మేనేజిమెంటు సరిగా లేకపోవడంతో యివి exploitationకు మరొక మార్గంగా ఉపయోగపడుతున్నాయని అనుభవం వలన తెలుస్తున్నది. కాబట్టి యీ సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేసేటప్పుడు ఎటువంటి exploitationకు అవకాశం ఇవ్వకుండా, ఎవరి నుద్దేశించి మనం వీటిని ఏర్పాటు చేయాలనుకుంటున్నామో, వారికి ఉపయోగ పడేటట్లుగా రూపొందించాలి. మేనేజిమెంటు క్రిందనే అంతా సక్రమంగా జరిగేటట్లు చూడాలి. అలాగాక middlemenను, ప్రెసిడెంటు, సెక్రటరీలుగా పెడితే వారు తప్పింకండా exploit చేస్తారు. కాబట్టి అలాంటిదేమీ లేకుండా చూడాలని నేను కోరుతున్నాను.

గిరిజనులకొరకు కుటీర పరిశ్రమలు పెడుతున్నాం అన్నారు. కాని, ఎక్కడ చూసినా యివి వారికేమాత్రం ఉపయోగపడేటట్లుగా వుండడం లేదు. నేను కొన్ని చోట్లు చూశాను. వారిని ఏ మాత్రంకూడా ఆకర్షించే విధంగా యివి వుండడంలేదు. బయట పనిచేస్తే ఒక రూపాయి వస్తే ఈ కుటీర పరిశ్రమలో రెండణాలు వస్తుంటే వారి దృష్టి యీ పరిశ్రమపై పుకే పోదు. అందువలన బయటకంటే కుటీర పరిశ్రమ

లలోనికి వెళ్ళు ఆదాయం వచ్చేట్లుగా చూడాలి. అప్పుడే వారి అభివృద్ధికి కూడా మనం పాటుబడినట్లవుతుందని న నవిజేస్తున్నాను. ఈ విషయమై శ్రద్ధ వహించవలసిందిగా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అంతేగాక, ఈ cottage industries యొక్క patternను కూడా మార్చవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను. పోడు వ్యవసాయమనేది వున్నది. ఇది గిరిజనులకు సంప్రదాయ స్థింగా వస్తున్నది. దీనిని అరికడితోనేతప్ప అడవులు బాగుపడవనే ఆభిప్రాయం ప్రభుత్వంలోని కొంత మందికి వున్నట్లుగా కనపడుతున్నది. అందుకు వారిని నిర్బంధించడంవల్ల ప్రయోజనం లేదు. ఆ వ్యవసాయం మానేస్తే వారి జీవనే పోతుంది. అక్కడ సాగుకు లావాణి అయిన భూమిని తీసుకుని వారికి అక్కడ పునరావాసం కల్పించి వ్యవసాయం చేయిస్తాం అంటున్నారు. దానిలో ఒక చిక్కు వున్నది. దానినికూడా పరిశీలించమని నేను మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. గిరిజనులు ఒక ప్రత్యేకమైన సంప్రదాయం సంస్కృతి కలిగినటువంటివారు. వారి సంస్కృతి నిలిచేట్లుగా చూడాలి మనం. ఆధునిక షద్ధతులు ప్రవేశపెడితే వారి సంస్కృతి చెబ్బలింటుందేమోననే భయం వున్నది. కనుక వారి సంస్కృతికి ఏ మాత్రం చెబ్బతగలని మరొక మార్గాన్నేదయినా కనుగొనవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను.

ఇక, షెడ్యూల్లు కాబ్బు, షెడ్యూల్లు ట్రైబ్స్కి స్కాలర్ షిపు యిచ్చే అధికారం కలెక్టర్లుకు యిచ్చారు. సంతోషకరమైన విషయం. ఇంతకుముందు నేరుగా ప్రభుత్వమే స్కాలరు షిపులను యివ్వవలసి వచ్చేది, కలెక్టర్ ఆఫ్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ ద్వారా. ఇప్పుడు కలెక్టర్లు యిస్తారనడంలో కొంత సౌలభ్యం ఏర్పడుతుంది. ఆ పద్ధతినే కొనసాగించమని నేను కోరుతున్నాను.

గవర్నమెంటు హాస్టల్స్ వున్నాయి. వీటిలో ఒక్కొక్కరికి 15 రూపాయల కంటే ఎక్కువగా యిస్తున్నట్లుగా నాకు తెలియదు. ఎంత ఖర్చుపెడుతున్నారో తెలియదు. కాని, ఏ హాస్టల్కు వెళ్ళినా, తమకు పెడుతున్న భోజనం చాలడంలేదని వారు చెబుతున్నారు. దీనిని 15 రూపాయలకంటే హెచ్చు చేయాలి. ధరలు రోజు రోజుకు పెరిగిపోతున్నాయి. పెరిగే ధరలలో యీ 15 రూపాయలు ఏ మాత్రం చాలవు అందులో వుండి చదువుకు నేవారంతా బీదవారు. కష్టపడి పని చేసే కుటుంబాలనుండి వచ్చినవారు. బాగా తినగలిగినవారు. వారికి పుష్టిగా ఆహారాన్ని పెట్టి చదువుకోమంటే బాగుంటుంది. కనీసం 25 రూపాయలవరకైనా చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. అలాగే హాస్టల్స్కూడా ఈ గ్రాంటు, సబ్సిడీలు యిచ్చేటప్పుడు ఒక్కొక్క హాస్టల్కు ఒక్కొక్క పద్ధతి వుంటున్నది. కొన్ని హాస్టల్స్ ఎన్నో ఏకక్రితం ఏర్పడి పనిచేస్తున్నవి. కొన్నిటికి వర్మనెంటు గ్రాంటు వున్నవి.

వాటిని కాదనడం లేదు. కొత్తగా పెట్టేవాటికి యీ సౌకర్యం లేదు. కొన్ని జిల్లా లలో వైతన్యంగల వుత్సాహవతులు ముందుకువచ్చి హాస్టల్స్ పెడుతున్నారు. ఉదా హరణకు నెల్లూరుజిల్లాలోని ఒక్కొక్క హాస్టల్ కు 15,000 పర్సనెంటు గ్రాంటు వున్నది. చిత్తూరుజిల్లాలోని ఏ హాస్టల్ కు ఆ సౌకర్యం లేదు. ఇదివరకే ఏర్పడి పని చేస్తున్న హాస్టల్స్ కు ఆ సౌకర్యం వుండనివ్వండి. అందుకు అభ్యంతరం లేదు. ఆ యా జిల్లాలోని హాస్టల్స్ యావరేజీన లెక్కవేసి సమానంగాయి స్తే మంచిదని నేను ఆభిప్రాయ పడుతున్నాను. దానివలన అన్ని హాస్టల్స్ కు న్యాయం చేశారు తుంది

హరిజనుల ఇళ్ళ స్థలాలనుగూర్చి యీ సందర్భంలో కొంత చెప్పవలసి వున్నది. ఇంతకుముందు లాండ్ ఎక్విజిషన్ వ్యవహారాలు నెల్ ఫీర్ ఆఫీస్ లో చూస్తుండేవారు. జిల్లాపరిషత్తుకు సంబంధం లేదు. ఎప్పుడైతే జిల్లాపరిషత్తుల క్రింద నెల్ ఫీర్ ఆఫీ సర్వను పెట్టారో, యీ ఎక్విజిషన్ వ్యవహారాలు delay అయిపోవడం ప్రారంభ మైనది. కావాలంటే మంత్రిగారు ఆ లెక్కలను తెప్పించుకొని చూడవచ్చు. ఎప్పుడు త్వరగా పని జరిగినదీ వారికి తెలుస్తుంది. అక్కడక్కడ పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షులు అడ్డుపడుతుండడం వలన హరిజనులకు సకసుంగా ఇళ్ళ స్థలాలు రావడం లేదు. ఈ లాండ్ ఎక్విజిషన్ కు సంబంధించినంతవరకు జిల్లాపరిషత్తు ప్రాధాన్యాన్ని యిందులో లేకుండా చేయమని నేను కోరుతున్నాను.

ఇళ్ళు కట్టుకోడానికి 250 రూపాయలతో ఒక స్క్వేము పెట్టారు. కంట్రాక్టరు కొంత కట్టుకోవాలి. అలాగే 750 రూపాయలతో మరొక స్క్వేము వున్నది. ఒకటి. రాష్ట్రానిది, మరొకటి కేంద్రానిది. ఆ సౌకర్యాన్ని యీ నాడు రద్దు చేశారు. ఎందుకంటే, హరిజనులు కట్టుకోలేక కంట్రాక్టర్స్ కు యివ్వడం, వారు తీనేసి సరిగా కట్టకపోవడం చేత అది పడిపోతుండడం చేత దానిని రద్దుచేశారు. రద్దుచేయడం వలన వారికా సౌకర్యం ఏర్పడుతుందనుకోవడం. హరిజనులకు కట్టుకునే శక్తి లేకపోయి నట్లయితే వారికా శక్తి కల్పించాలి. బోయాలు మొదలైనవారు 200 రూపాయ లతో, మట్టితో యిళ్ళు కట్టుకుని పూరి పాకలాగ వేసుకుంటున్నారు. చుట్టూ కాంపౌండు కూడా పెట్టుకుంటున్నారు. వంద రూపాయలు వారికి యిస్తాము అన్నారు. అది చాలకపోవచ్చు. పెంకుటిళ్ళు, మిడ్డెలు మనం ఎలాగూ ప్రతివాకరి కట్టి యివ్వలేము కాబట్టి, కనీసం 200, 300 రూపాయలతో వారివిధంగా పూరిపా కలుగానైనా వేసుకుని జీవించడానికి అవకాశం కల్పిస్తే బాగుంటుంది. కంట్రా క్టర్స్ నై ఆధారపడకుండా వారే చేసుకొనడానికి అవకాశ ముంటుంది. ఈ విష యాన్ని ప్రత్యేకంగా పరిశీలించవలసిందిగా నేను కోరుతున్నాను. కొన్ని వేలమందికి

యశస్వలాలిచ్చారు. వారు ఇళ్ళు కట్టుకోలేకుండా వున్నారు కాబట్టి వెంటనే యా స్కీము లేవడానికి మంత్రిగారు ప్రయత్నం చేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తూ నేను విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ సి. గంగారెడ్డి :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులు మంత్రిగారు ప్రవేశపెట్టిన సాంఘిక సంక్షేమ పద్ధతు మృదయపూర్వకముగా అంపరచడమేకాక వారిని యీ సందర్భంలో అభినందిస్తున్నాను. గత సంవత్సరం సోషల్ వెల్ ఫేర్ కు 9 కోట్ల చిల్లర రూపాయలు కేటాయిస్తే యీ సంవత్సరం - 64-65కు 4 కోట్ల చిల్లర కేటాయించడం అభినందియమైన విషయం. సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు గురించి కొన్ని విషయాలు తమద్వారా ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను. స్టేటు వెల్ ఫేర్ ఆఫీసు, జిల్లా వెల్ ఫేర్ ఆఫీసుగురించి ఒక చిన్న విషయం చెప్పాలి. 63-64 బడ్జెటులో యీ హవుసులో స్టేట్ సోషల్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరు ఆఫీసు గురించి హరిజన పం. ఎల్. వలు ఆందోళన వ్యక్తపరచడం ప్రభుత్వానికి తెలిసినవిషయమే. అప్పట్లో యిబ్బందులు, పరిస్థితులు అవిధంగా వుండేవి. కాని, అప్పటి ముఖ్యమంత్రిగారి చర్య మూలంగా అయితేనేమి. సోషల్ వెల్ ఫేర్ మంత్రిగారి కృషి ఫలితం అయితేనేమి అవన్నీ చక్కబడి స్టేటు సోషల్ వెల్ ఫేర్ డైరెక్టరు ఆఫీసు అభినందియమైన విధంగానే పనిచేస్తోందని నేను చెప్పక తప్పదు. అనేక అవకాశాలు కలిగించే డిపార్టుమెంటు మంత్రిగారు తీసుకున్న చర్యల వలన, వేయబడ్డ డైరెక్టరుగారివలన సక్రమమైన పంధాలో నడుస్తోంది. అందువల్ల ఆ డైరెక్టరు ఆఫీసు అభినందియమైనదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. హరిజనులు, వెనుకబడిన కులాలవారు, పేదనీతిలో వున్నవారు, విముక్తజాతులు, అస్పృశ్యులు - ఇవన్నీ సార్థక నామాలుగానే చెప్పవచ్చును. విముక్తజాతులకు విముక్తి కలిగించే రోజులు యింకా రాలేదని నా అభిప్రాయం. జాతీయ ప్రభుత్వం వచ్చినతరువాత యీ జాతి అభివృద్ధి కోసం చేస్తున్న విషయాల వరచిపోలేము. అయితే, అనుభవంతోగా అభివృద్ధి జరగడం లేదని నా అభిప్రాయం. గత బడ్జెటులో స్టేటు మొత్తంమీద నివేశన స్థలాలకు 6 లక్షల రూపామాత్రమే కేటాయించారు. ఈ సంవత్సరం 20 లక్షల రూపాయలు కేటాయించారు. బాగానే వుంది. కాని అది ఏమూత్రంకూడ చాలదని నా అభిప్రాయం. 20 జిల్లాలున్నాయి, 20 లక్షలంటే జిల్లాకు ఒక లక్ష మాత్రం వచ్చింది. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఎకరం ఖరీదు, 6 పేలు, 10 పేలు వుంది. అటువంటిప్పుడు లక్ష రూపాయలకు పడవారు ఎకరాల భూమిమాత్రం వస్తుంది. అంటే ఒక్క కుటుంబానికి 5 సెంటుచొప్పున 320 చిల్లర వచ్చిందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. తూర్పుగోదావరి జిల్లాపంటి, జనసమృద్ధి, ప్రాంతీయత, ఎక్కువ డబ్బు వుండడం, భవ

సరం. ఇంత మాత్రంతో హరిజనత అవసరాలు తీరవని, లక్ష రూపాయల కేటాయింపు సమంజసంగా లేదని, ఏ మాత్రంకూ చాలదని నా అభిప్రాయం. ఇది ప్రభుత్వ దృష్టికి తెస్తున్నాను. హరిజనవాడలన్నీకూడ ఊరికి కొద్ది దూరంలో వుంటున్నాయని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. వాటికి మార్గాలులేక యిబ్బందులు పడుతున్నారు. తరతరాల నుంచి వస్తున్న పెద్ద యిబ్బందులలో ఇది ఒకటి. పంచాయితీరాజ్ - జిల్లాపరిషత్తుల నుంచిగాని, మునిసిపల్ ఏరియా అయితే మునిసిపాలిటీగాని యీ మార్గాలు కల్పించే విషయం చూడడం లేదు. సోషల్ వెల్-ఫేర్ ప్రత్యేకంగా వుంది. మార్గాలు వస్తే రాలిస్తే వారే చూడాలి అని అక్కడ సాకులు చెప్పడం, మాకు మార్గాలు ఏర్పడకపోవడం జరుగుతోందని విన్నవిస్తున్నాను. స్టేటు మొత్తంమీద సోషల్ వెల్-ఫేర్ పాఠశాలలు వున్నాయి. తూర్పుగోదావరి జిల్లాలో 120 సోషల్ వెల్-ఫేర్ స్కూల్స్ వున్నాయి. మా జిల్లాలోనే అనాతారంలో మాధ్యమిక పాఠశాలను సోషల్ వెల్-ఫేర్ డిపార్టుమెంటు నడుపుతోంది. మంత్రిగారిచ్చిన రిపోర్టులో పశ్చిమ గోదావరిజిల్లా అన్నారు. అది కాదు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా అని మనవి చేస్తున్నాను స్కూలు హరిజన పేటలలోనే వున్నాయని వేరే చెప్పక్కరలేదు. ఆపాశాలలకు ఆకులులేవు సరికదా, వాషాలుకూడ లేక చెట్లక్రిందనే వుంటున్నాయి. చెట్లక్రిందనే సోషల్ వెల్-ఫేర్ పాఠశాలలలో చదువు సాగుతోందని విచారంతో చెప్పవలసివస్తోంది.

శ్రీ జి. వెంకటేశ్వర్లు. — అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమకాఖామంత్రి శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావుగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నారు. ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో యీ పద్దుకు 4,19,50,800 రు.లు కేటాయించడం చాలా అనుకూలంగా లేకపోయినా, కొద్దిమాత్రం అనుకూలంగా వుందని చెప్పడానికి సందేహం లేదు 1963-64లో యీ పద్దుకు 3,38,86,700 రు.లు వుంటే యీ సంవత్సరం పెచ్చు 86,54,100 రు.లు. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో షెడ్యూల్డ్ ట్రయబ్స్ జనాభా 13,24,368. షెడ్యూల్డ్ కులాల జనాభా 42 లక్షలు. అయితే షెడ్యూల్డ్ జాతుల జనాభా 13,24,368 వుండగా 90,397 వేలు కేటాయించడంవలన చాలాక యిబ్బంది పడే పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. ఆంధ్రప్రాంతంలో ప్రయివేటు హాస్టల్స్ 888 వున్నాయి. ఇందులో షెడ్యూల్డ్ జాతుల వారి హాస్టల్స్ 45 మాత్రమే వున్నాయి. షెడ్యూల్డ్ కులాలవారికి 843 హాస్టల్స్ వున్నాయి. వారికి వుండకూడదని కాదు. షెడ్యూల్డ్ జాతులవారికికూడ ఎక్కువగా హాస్టల్స్ యిచ్చే ఏర్పాటు ప్రభుత్వం చేయాలి. షెడ్యూల్డ్ కాస్ట్ కంటే షెడ్యూల్డ్ జాతులవారు వెనుకబడివుండడంవల్ల వారికి హాస్టల్స్ ఎక్కువగా

యిచ్చినట్లుయితే, పిల్లలు విద్య అభ్యసించి, ఉద్యోగాలలో ప్రవేశించి, ముందుకు వెళ్ళడానికి అవకాశం వుంటుంది. అందువల్ల వారికి ఎక్కువగా హాస్టల్స్ పెట్టే ఏర్పాటు చేయాలి. గిరిజనులకు ఇళ్ళు కట్టించడానికి దాదాపు వంద యిళ్ళకు మాత్రం ప్రభుత్వం కేటాయించింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మొత్తం వంద యిళ్ళకు కేటాయస్తే కూడులేక, గుడ్డలేక మలకుల ఎండలో మాడుతూ, గుడిసెలుకూడ లేకుండా వున్న కులాలవారికి జిల్లాకు ౯ చొప్పున యిస్తే ఎట్లా సరిపోతుంది? కృష్ణా జిల్లాలో 24 బ్లాకులు వుండేవి. యిప్పుడు 16 వున్నాయనుకోండి. బ్లాకుకు ఒకటి, రెండుకూడ లేకపోతే గిరిజనుల అభివృద్ధి ఎట్లా వస్తుంది? ఈ విషయం ఆలోచించి ప్రతి సంవత్సరం జిల్లాకు కనీసం 50 యిళ్ళ చొప్పున కట్టించని పక్షంలో అభివృద్ధి చెందడం ఎట్లా? కృష్ణాజిల్లాకు ౯ యిళ్ళు యిచ్చారంటే ఎక్కడో ఒకచోట కట్టితే అభివృద్ధి కావడం కష్టం. ప్రభుత్వంవారికి మమ్ముల నభివృద్ధి చేయాలనే ఆలోచన వుంటే జిల్లాకు కనీసం 50 యిళ్ళు అయినా కట్టిస్తే రాసురాసు ప్రణాళికలలో అభివృద్ధి చెందడానికి వీలుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనుల ఇండ్ల స్థలాలుగా కుటుంబం ఒక్కొంటికి ఆయన సెంటు చొప్పున ప్రభుత్వంవారు ఇస్తున్నారు ఈ స్థలం పోల్చి ఇనసెక్టర్లు గుర్తిస్తే చేయాలి; రివెన్యూ అధికారులు వెర్రిపై చేయాలి; జిల్లా వరిపత్తు వారు ఆమోదించాలి ఇంతవఱకుండు బ్లాకువారుకూడా ఆమోదించాలి. ఇది అంతా జరిగేసరికి ఇల్లుకట్టుకోడానికి ఆరు సంవత్సరాలు పడుతుంది. సరాసరి Welfare department ద్వారానే acquire చేయించి హరిజనులకు ఇప్పించే ఏర్పాటుకాని రివెన్యూ డిపార్టుమెంటుద్వారా ఇప్పించే ఏర్పాటుకాని చేస్తే హరిజనులకు నివేళన స్థలాలు సహకూతానికి వీలుంటుంది. షెడ్యూల్డ్ ట్రైబుస్ విషయం ముఖ్యమైనది. ఇంతవఱకుండు ప్రణాళికల మంత్రిగారితో చెప్పుకొన్నాము. గిరిజనులు వెనుకబడ్డవారు; పుచ్చాయతీలలో షెడ్యూల్డ్ కులాలవారితో పోటీ పెట్టకండి. వారితో పాటు జనాభా ఉండదు. షెడ్యూల్డ్ ట్రైబుస్ ఆయన ఎరుకల, యానాది, లంబాడీలు 50, 100 మంది ఉన్న రిజర్వేషన్ ఇవ్వాలని ఆడిగితే ఇవ్వలేదు. బ్లాకులోకాని పరిపత్తులలోకాని 5% జనం షెడ్యూల్డ్ ట్రైబుస్ వుంటేనే రిజర్వేషన్ అన్నారు. ఇది చాలా తీరని లోటు. పడే పడే కోరుకున్నా ఆ అవకాశం కల్పించలేదు. గిరిజనులకు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కానసమితిలో పడకొండు స్థానాలు 1957 నెవన్ లేక్కల ప్రకారం కేటాయించారు. పడకొండునుండిలా ఒకరు కమ్యూనిటీస్ వార్టీ వారు వచ్చారు, మిగిలిన తదిమంది కాంగ్రెసువారు వచ్చారు ఈ పరిపత్తులో కృష్ణాజిల్లాలో జగ్గయ్య పేటలో ఒక సీటు ఇచ్చారు. గుంటూరు జిల్లాలో మాచర్లకు ఒక సీటు, నెల్లూరు జిల్లాలో కావలికి ఒకసీటు ఇచ్చారు. అంతవఱకు జిల్లాలో కదిరిలో ఒక సీటు ఇచ్చారు. ఇది

1957 సెన్సస్ లెక్కల ప్రకారం. అయితే 1961 సెన్సస్ లెక్కల ప్రకారం డిలిమిటేషన్ కమిటీని వేసి దానిద్వారా వైస చెప్పిన నాలుగు జిల్లాలలోని సీట్లను రద్దు చేయడం మన జనాభాను తీరని నష్టం. వేంటేనే సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రిగారు ముఖ్యమంత్రిగారు ఆందోళన చేసి మోక్ష తప్పకుండా కృష్ణా, గుంటూరు, నెల్లూరు, ఆనంతపురం జిల్లాలలో గిరిజనులకు సీట్లు ఉండేటట్లు చేసి ప్రాతినిధ్యం కల్పించి మా జాతులను అభివృద్ధి చేసే అవకాశం కల్పిస్తారని ఆశీర్వాదాలు చెప్పారు.

శ్రీ ఇ. సుబ్బారావు :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఈ డిమాండును ప్రవేశ పెడుతూ ఒక మాట చెప్పారు.

“It is the firm policy of this Government that within foreseeable future every one in our State is made free of the taint of any special handicaps arising out of his birth; ..”

చాలా బాగానే ఉంది వాక్యం. వారు చెప్పిన ప్రకారమే పెద్దొట్లు ట్రైబ్యుకు బడ్జెటులో ఒక లక్ష రూపాయలు ఇంట్లో స్థలాలకు గ్రాంటు ఇస్తున్నామని అన్నారు. పోయిన బడ్జెటులో ఒక లక్ష గ్రాంటు చేశారు. 1961 సెన్సస్ ప్రకారం దాదాపు 13,24,368 మంది పెద్దొట్లు ట్రైబ్యుకు చెందినవారన్నారు చెప్పారు. దాదాపు అయిదుగురు ఒక కుటుంబానికి మొదట్లో అనుకుంటే వారికి 2,64,873 ఇంట్లు కావాలని ఉంటుంది. లక్ష రూపాయలు ఖర్చు చేసి 1963-64లో 200 ఇంట్లు, 25 బావులు క్రవ్వించామని అంటున్నారు. ఈ ప్రకారంగా వారందరికీ ఇంట్లు provide చేసే సరికి 1324 సంవత్సరాలు పడుతుంది. వెయ్యి సంవత్సరాల ప్లాన్ ప్రకారం అప్పటికి ఇంట్లు చేయగలగామనే ఆర్థికంతో మంత్రిగారు చెప్పారేమో అర్థం కావడం లేదు. తొందరలో ఇంట్ల వసతి కల్పించే కద్దరి చూడాలి. మనం ఎంతో సామ్య ప్రజల నుండి లోన్స్ float చేస్తున్నాము. కేంద్రం నుంచి కూడా లోన్స్ తీసుకుంటున్నాము. స్వతంత్ర భారత్ కనీసమైన కారికలతో ఉండడానికి ఇంట్లు లేనివారికి ఇంట్లు కల్పించడానికి వేయ్యి సంవత్సరాలు పడితే ఇంట్ల లేక గొడ్డలాగ, పక్షులలాగ వుండే పరిస్థితి ఉన్నది. కేంద్ర ప్రభుత్వం నుంచి loans తీసుకునేకాని ప్రజల నుంచి loans float చేసేకాని తక్షణమే ఇంట్ల వసతి కల్పించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ మధ్యనే మంత్రిగారు నా సదా సభ్యులగు తిరుపతిలో మాట్లాడుతూ చెప్పారు. తిరుపతిలో పలికిన పలుకులలో తాను మాలగాడు, మాదిగ కాదు, తోటి జాతి అని, మాల మాదిగ లో విభేదం గలదని తనకు మాత్రం కలాభిమానం కలదని వచించారు. 5-2-64

చేదీని ఆంధ్ర ప్రభలో పడింది. రాజ్యాంగం ప్రకారం వారు తీసుకున్న swearingను బట్టి — మూడవ షెడ్యూలులో ఉంది— కుల మత తత్వాలు లేకుండా పరిపాలన చేస్తామని swearing చేశారు. మంత్రులే ఈ విధంగా కుల మత తత్వాలు మాట్లాడితే ప్రజలలో కుల మత తత్వాలు రక రకాలుగా బలపడతాయి. ఇది చాలా సీరియస్ allegation. ఒకసారి ముఖ్యమంత్రిగారు విచారిస్తారని తగు న్యాయం ప్రజలకు కలుగ చేస్తారని మనవి చేస్తున్నాను. వీరందరు సాంఘికంగా పైకి రావాలంటే ముఖ్యంగా ఎడ్యుకేషన్ కావాలి. ప్రయివేటుగా నడుస్తున్న హాస్టల్స్ లో ఒక్కొక్కరికి రు. 15 మాత్రమే నెలకు గ్రాంటు చేస్తున్నారు. అది కూడా పది నెలలు మాత్రమే. చదువుకునే కుర్రవాళ్ళకు సక్రమంగా ఆలోగ్యం వుంటేనే చదువు అబ్బదు. అడుక్కునేవాడికి ఏదో విచ్చించి ఇచ్చినట్లు ఎనిమిదవ తరగతి అడుగున ఉన్న కులాలవారిని పైకి ఎట్లా తెస్తాము? ఆంధ్ర యూనివర్సిటీలో హరిజనులకు స్కాలర్ షిప్ లలో కొంతమంది ట్యూషన్ ఫీజు కూడా గ్రాంటు చేస్తున్నాము. ఈ సంవత్సరం ఎందుచేతనో యూనివర్సిటీకి అప్లికేషన్లు పంపగానే ట్యూషన్ ఫీజు గ్రాంటు చేయలేదు. వారికి కాంక్షన్ చేసిన స్కాలర్ షిప్ లనుంచి యూనివర్సిటీవారు మినహాయించుకున్నారు. హరిజన స్టూడెంట్స్ కు అన్యాయం జరిగింది. ఈ మోస్తరుగా అన్యాయం జరిగితే యూనివర్సిటీలో చదువుకునే విద్యార్థులకు అవకాశం, ప్రోత్సాహం లేకుండా పోతుంది. యూనివర్సిటీనుంచి అప్లికేషన్ రావప్పటికీ ప్రభుత్వం call for చేసి ట్యూషన్ ఫీజు గ్రాంటు చేయకపోతే అన్యాయం జరుగుతుంది. ఇది కూడా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఆంధ్ర రాష్ట్రంలోని మెడికల్ కాలేజీలలో గెండు మూడింటిలో డోనేషన్లు కట్టాలి. అందుకు డబ్బు కావాలి. డోనేషన్లు భాగ్యచతులే కట్టగలరు కాబట్టి వారికే సీట్లు దొరుకుతాయి. మిగిలిన గవర్న మెంటు కాలేజీలలో కూడా డబ్బున్నవారి కిరస్ట్ న్ నకు దారితీసి డబ్బులు కట్టి మార్కులు సంపాదించుకోవడంవల్ల గవర్న మెంటు కాలేజీలలో పేదవారికి సీట్లు రాకుండా పోయే దుర్లభ పట్టింది. మొన్న సెనేటులో వైస్ ఛాన్సలర్ గారి దృష్టికి కూడా తెచ్చాము. మా దృష్టికి కూడా వచ్చిందని శ్రద్ధ తీసుకుంటామని వారు అన్నారు. మెడికల్ కాలేజీలలో పేదవారికి అవకాశం లేకుండా పోతోంది. దానిని గురించి ప్రభుత్వం సరియైన చర్య తీసుకోకపోతే విద్యారంగంలోను సాంఘిక రంగంలోను హరిజనులకు గిరిజనులకు అన్యాయం జరిగే అవకాశం ఉంది. ఆర్థికంగా వారు పైకి వస్తే నేతపని హరిజనులకు కాని గిరిజనులకు కాని సంఘంలో సరియైన స్థానం లభించే పద్ధతి లేకుండా ఉన్నది. ఆందువల్ల హరిజనుల గిరిజనులు వెనుకబడిన జాతులవారికి భూమియిస్తే తప్ప సంఘంలో సరియైన స్థానాన్ని పొందే అవకాశం లేదు. అందుచేత ఉన్నటు

వంటి బంజరు ములను హరిజనులకు కేటాయించితే మైకిలేగలనునే సోషల్ వెల్ఫేరు ఉద్దేశం సెరవేరుతుంది. లేకపోతే ఆ ఉద్దేశానికి దెబ్బ తగులుతుంది. అందువల్ల తప్పకుండా హరిజనులకు భూ వసతి కల్పించి, బంజరు భూములను వెంటనే ఇచ్చే ని సంఘంలో సరియైన స్థానం వారికి ఏర్పరుస్తారని నమ్ముతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు : - ఆధ్యక్ష, ఈ పద్దుగురించి కేవలం ఈ జాతులకు సంబంధించిన కాసనసభ్యులపైన ప్రత్యేక, బాధ్యత ఉంది. తమరు ఏదేని నిముషాలు యిస్తున్నారు. అది చాలదు. పది నిముషాలు, పదిహేను నిముషాలు యివ్వకపోతే సంవత్సరానికి ఒకసారి వచ్చే ఈ బడ్జెటులో ఏమీ చెప్పజొనడానికి వీలులేదు. తమరు ఈ సభలో ఆవకాశం యివ్వాలి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :— నాకు వచ్చిన చిక్కిలనుకూడా తమరు గమనిస్తే బాగుంటుంది. Chief Whip గారినంచి ప్రతిపక్షం నుంచి 14-15 పేర్లు వచ్చినవి. ఉన్న సమయం మూడు గంటలు. అందరికీ ఆవకాశం యివ్వాలి కదా. Chief Whip గారితో మాట్లాడి నాకు సహాయం చేస్తే బాగుంటుందని నేనుకూడా అనుకుంటాను.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—తమరు arthimetic గురించి చెబుతున్నారు. కాదనడం లేదు. ఉన్న సమయాన్ని 300 చేత భాగించే ధోరణి కాకూడదు. ఈ పద్ధతయొక్క ప్రాముఖ్యత గుర్తించాలని నా మనవి.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—తమరు చెప్పింది గుర్తించాను. కాని ప్రతి వారు మాట్లాడాలంటే కానేకాదు.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు : - నానుట్టుకు నేను drop చేస్తున్నాను.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—తమ పేరు వచ్చినప్పుడు మాడవచ్చును.

శ్రీ టి. వి. రాఘవులు :—ఎందుకు రాలేదు ? Chief Whip గారికి నేను నిన్ను పేరు యిచ్చాను. Chief Whip గారు కొన్ని పేర్లు వదిలిపెడితే కొరడా నోటికి బిరడా అవుతుంది.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్ :—ఉన్న సమయమే చాల తక్కువ. మనం ఈ విధముగా మాట్లాడుతూ ఉంటే ఆ సమయంకూడా గడచిపోతుంది.

శ్రీ జే మల్లారెడ్డి:—శ్రీ రాఘవులుగారు చెప్పినది, దృష్టిలో ఉంచుకుని ఒక సభ్యుడు మాట్లాడిన పాయింట్లు విడిచిపెట్టి క్రొత్త పాయింట్లు కొద్దికాలంలో చెబితే బాగుంటుంది.

శ్రీ ఆర్. ఏనుపాదం (చింతర్లపూడి) :- అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమకాఖ్యం మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ నా అభిప్రాయాన్ని వ్యక్త పరుస్తూన్నాను. 130 కోట్ల బడ్జెటులో నాలుగు కోట్లు సంక్షేమ కాఖ్యకు ప్రత్యేకించడం అనేది చాలా బాధాకరమైన విషయం ఎంగుచేతనంలే సంక్షేమకాఖ్యను ఏ జాతి అభివృద్ధి కొరకు అధికారం యిచ్చాలో ఆ జనాభా చూస్తే కనీసం సగం ఉండవలసి వది. 130 కోట్లలో ఏ ratio ప్రకారం నాలుగుకోట్లు యిచ్చి మంత్రిగారిని పంచి పెట్టుమన్నాలో. దానివల్ల మాకువచ్చే అభివృద్ధి ఏమిటని ఆలోచించుకుంటే పాడు కళ్ళం జ్ఞాపకానికే వస్తున్నది. సంవత్సరం అంతా కష్టపడిన పాలేరుకు భూస్వామి ధాన్యం అంతా తీసుకుని పాడుకర్కం విడిచిపెట్టేవారు. సాయంకాలం వరకు కొట్టుకుంటే 10 మరకాలు ధాన్యం చేరితే దానిలో సంతృప్తిపడి ఇంటికి వెళ్ళేవాడు. ఆ దశ జ్ఞాపకం వచ్చింది. ఇక ఇండ్లస్థలాల విషయం చూస్తేనే చారికి ఎన్ని అస్తి కేషన్సు వచ్చాయి? ఎన్ని సంవత్సరాలలో పరిష్కారం చేస్తాము? వీటికి ప్రజాళిక ఉన్నదా? ఏమిటో కేటాయిస్తున్నామని పని జరుగుతున్నట్లు కనిపించడం లేదు. అంగుచేత సాంఘిక సంక్షేమ కాఖ్య మాతృకలకు నాలుగుకోట్లు యిచ్చి, హరి నులు, గిరిజనులు, వెనుకబడిన జాతులకు స్కూలర్షి పుస్స, స్కూల్స్ ఇండ్లస్థలాలు యివ్వడంలే ఆయన ఎక్కడనుండి తెచ్చి యిస్తారు. 20 సంవత్సరాలక్రితం ఎప్పుడో ఇతర ప్రభుత్వంలో కాంక్షనయిన అస్తి కేషన్సు కూడా యింకా పెండింగులోనే ఉన్నాయి. క్రొత్తగా అస్తి కేషన్సు పెడితే క్రియారిటీ లిస్టు ప్రకారం చూస్తే ఇంకా 15 సంవత్సరాలకు వస్తుంది. 15 సంవత్సరాలు వారు ఎక్కడ ఉండాలో ఆర్థం కావడం లేదు. ప్రభుత్వం కనీసం next budgetలోనైనా సాంఘిక సంక్షేమానికి కేటాయిం చేడబ్బు చారి జనాభాకు చాలినంత ఉండాలని గుర్తించాలి. వెనుకబడిన జాతుల వాంక్షా జనులకు అదనంగా యిచ్చి రక్షిస్తున్నామని చెబుతున్నారు. అదనంగా యిచ్చేది లేకు సరికదా మా quota కూడా గుటకయిస్తావు చేసి ఈ బడ్జెటులో సంతృప్తి పడవలసినదంలే హరిజనులకు వెనుకబడిన జాతులకు సంతృప్తి కలగడం లేదు. ఇండ్ల

స్థలాలగురించి ఒక సాధ్యస్యం చెబుతాను. ఏలూరు దగ్గర కనుడవోలు పేట వంద ఇండ్లుగల హరిజన పేట. భూస్వామి స్థలంలో ఉన్న వంద సంవత్సరాల క్రితంనుంచి ఉన్నవారిని వెళ్ళకొట్టించినందువల్లే వాళ్ళకి తలదాచుకొనడానికి స్థలం లేదు. రోడ్డు ప్రక్కన పందిళ్ళు వేసి కాపురం ఉంటున్నారు. వేసవికాలం కాబట్టి సరిపోయింది. నాలుగు సంవత్సరాలనుండి స్థలం లు యిప్పించండి అంటే ఇవ్వలేదు. D. D. proposals వెళ్ళడం Health Department చూడడం వగైరా అయ్యేసరికి పది సంవత్సరాలు పడుతుంది. పందెళ్ళక్రింద ఎన్నాళ్ళుంటారు ? ఒకరు ఇద్దరు అయితే సక్రంలోకి పోవడానికి ఆవకాశం ఉంటుంది. వంద కంటుంబాలున్నాయి. ఏనుండి వెళ్ళేరు అఫీసరు వీరి సంగతి ఏమిటి ప్రత్యేక caseగా స్వయముగా చూసి ఏమయినా యిస్తారా కలెక్టరుగారు అంటే ప్రయోగిటీ లిస్టు ఉంది అంటారు కలెక్టరుగారి లేక పోతే పరిష్కారం అంటారు. అందుచేత వారి సమస్య పరిష్కారం కాకుండా ఈ బడ్జెట్ లుతో సుతృప్తి పడాలంటే ఎట్లానో ఆర్థం కాలేదు. అది కష్టతరమైనది. హాస్టల్స్ విషయం చూద్దాం ఒక ప్రక్క గవర్నమెంటు manage చేస్తున్నది. కనీసం మనిషికి 40 రూపాయలు ఖర్చు పెడుతున్నది. గవర్నమెంటు మనిషికి 40 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టి ప్రయివేటువారికి 15 రూపాయలు యిస్తే మేనేజరు లాభం తీసుకంటే విద్యార్థి ఏమితింటున్నాడు ఏమి చేస్తున్నాడు అనేది ప్రభుత్వదృష్టికి వచ్చినట్లు లేదు, మహాశయా. అందుచేత 15 రూపాయల నేటి ఏ అంచనా? ఎప్పటి అంచనా? అప్పటి కేట్సు ఏమిటి? కేటును enhance చేయండి. లేదా హాస్టల్స్ గవర్నమెంటు తీసుకుని 40 రూపాయల చొప్పున ఖర్చుపెట్టి కూడు, గుడ్డ్ పెట్టండి. Backward classesను సంతేమ కాఖకు అప్పచెప్పారు. ఎన్నో కలలున్నాయి. కాపులకూడ చేర్చారు. ఎన్నో రకాల కలలవారు కాపులని చెప్పకుంటారని జగద్విఖ్యాదితమే. కాపులందరు కలిస్తే ratio ప్రకారం ఎంత డబ్బు పెంచారు. డబ్బు పెంచకుండా స్కూల్స్ పులు ఎంతమందికి ఇవ్వగలుగుతారు? డబ్బు లేకపోతే మంత్రిగారు ఘటుకు ఏమి చేస్తారు? Backward classesలో 5% మందికి మాత్రమే యివ్వగలిగారు. చాలామంది మిగిలిపోయారు అందుచేత additional grant యిచ్చి సహకరిస్తారని ఆశిస్తున్నాను Colonization schemes ఎక్కడో యిస్తున్నారు. కోయగూడేలు అక్కడక్కడ ఉన్నాయి. వారిస్థితి ఏజిన్సీ పరియాకంటే నికృష్టమైనది. చిన్న చిన్న గుడిశలలో ఉంటున్నారు. వారికి Colonization scheme ఎవరు ప్రవేశపెడతారు? ఎవరు చూస్తారు? అర్జీ ప్రాసెస్ అవుతుంది వారికి వదులు పొందకదా? వారిగురించి ఏ అఫీసరువల్ల enquiry చేసిన పాపాన పోలేదు. అందుచేత వారికి ఏజిన్సీ ప్రాంత హోకర్ లు యివ్వమంటున్నారు. కోయ మనుష్యులది షెక్కుబ్బిలి. వారిది చలి

915 19th March, 1964

Annual Financial Statement
(Budget) for the year 1964
65-Voting of Demands for
Grants

ప్రాంతమని గుర్తించాలి. దానిని ఏజన్సీగా డిక్లార్ చేసి ఏజన్సీ ప్రజానికానికి ఉన్న సౌకర్యాలు వారికి కూడా యివ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. శ్రీ సంతేనుము పెట్టారు. హరిజనవాడలలో కనిపించడం లేదు. శ్రీ సంతేనుం హరిజనవాడలో తెచ్చిన పాపాన పోలేదు. అది ప్రత్యేకంగా ఉన్నత జాతుల కోసమే ఉద్దేశించ బడినదా? దానిని హరిజన సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటుకు attach చేశారంటే గర్విస్తున్నాను. ఆటువంటి మాట నామ రూపాలు లేవంటా పోతున్నది. శ్రీ సంతేనుం! హరిజన శ్రీలకు పనికివచ్చే విధానంలో ప్రవేశపెట్టి కృషి చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను పండిల్ క్రింద ఉన్న హరి నికృష్టస్థితి గుర్తించి ప్రయోగిటి లిస్టు అని పెట్టి 15 సంవత్సరాలు పట్టించడండా త్వరగా సహాయపడాలి. పూర్వము labour department వారు హరిజన వెల్ ఫేర్ వారి subject కాకపోయినా చూసే వారు. ఇక బంజరు భూములలో ఇళ్ళు కట్టుకొన్న cases వున్నవి. అవి గవర్నమెంటు రెవెన్యూ బంజరు భూములు మల్కాపుర, కొమరవోలు వగైరా ప్రాంతాలలో గ్రామ కంఠాలలో ఇళ్ళు కట్టుకొన్నారు. కరణాలు పెనాల్టీలువేసి హెచ్చు డబ్బును పోగుంచి వసూలు చేస్తున్నారు. దరఖాస్తు పెట్టుకొనడానికి ఆ భూమి నంబరు వారికి తెలియదు. వారికి ఆ సమర్థత లేదు. Welfare Officerను అడిగితే ఆయనకు సంబంధము లేదంటాడు. తహశీలుదారును అడగమంటాడు. రెవిన్యూ పోరంపోతులు గవర్నమెంటుకు డబ్బు కట్టనక్కరలేదు. Acquisition proposals అక్కరలేదు. రెవిన్యూ పోరంపోతులకు పట్టాలిచ్చి ఇళ్ళు కట్టుకొనడానికి వీలుగా సంతేను కాఖకు ప్రత్యేక మోచనలు ఇచ్చి, తన ఏర్పాటు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. వచ్చే బడ్జెటులో అయినా ఎక్కువమొత్తాన్ని కేటాయించి ఇళ్ళ స్థలాల్ సేమస్య, మంచినీటి సమస్య, వాస్తవ్య సమస్య పరిష్కరిస్తారని ఆశిస్తూ ఈ ఆంకాని ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూలేవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ శ్రీ. వెంకటయ్య:—అధ్యక్షా, ఎక్స్ నజ్ మినిష్టరుగారు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ హరిజన, గిరిజనుల సమస్యలను మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఇదివరలో హరిజనులకుగాని, గిరిజనులకుగాని ఓటింగు హక్కు లేదు. కాంగ్రెసు, ప్రభుత్వము ఓటింగు హక్కు ఇవ్వగలేకపోయింది. ఓటు అవగా రాజ్యములో ఒక భాగము అధికారము, గిరిజనులు అధికార యాభాగము, అంకాని, సురక్షలు, యానాదుల గురించి మనవి చేయదలచాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో 4,29,579 మంది గిరిజనులున్నారు. వారిలో 2,05,281 ముగ్గురు ముగ్గురు ముగ్గురు 1,17,504 మంది వున్నారు. ఏ కాలన గిరిజనో, ఏ కాలన గిరిజనో, ఏ కాలన గిరిజనో, ఏ కాలన గిరిజనో గుడిసెలు

వేసుకొని నానా బాధలు పడుతూ కూలి నాలి చేసుకొంటూ వుంటున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వము వచ్చినతరువాత ఇళ్ళు కట్టుకోడానికి 5 సెంటు భూమి, ఒక ఎకరము మాగాణి, 3 ఎకరముల మొట్ట ఇచ్చారు. 1958లో చిత్తూరుజిల్లాలో మేల్పూరు, గొల్లపల్లి, పునపాక గ్రామాలలో ఇళ్ళ స్థలాలు ఇచ్చి, forest areasలో కొన్ని వందల ఎకరాలు కూడ ఇచ్చారు. కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీలు పెట్టి, దాని ద్వారా వ్యవసాయ ఖర్చులు, బండ్లు, ఎద్దులు ఇచ్చి వారిని బాగుపరిచారు. నెల్లూరుజిల్లాలో శ్రీహరి కోటలో 380 ఇళ్లు కట్టించి ఇచ్చారు. కోవూరు తాలూకా సిద్దిపురములో 1-1/2 లక్షలు ఖర్చుపెట్టి ఇళ్ళు కట్టించి ఇచ్చారు. తరుణవాయిలో ఇళ్లు కట్టించి ఇచ్చారు. కొత్త వంగల్ దగ్గర కట్టించి ఇచ్చారు. నెల్లూరు తాలూకాలో అనికేపల్లి, గొలగమూడి, వెంకన్న పాలెంలోను, కావలి తాలూకాలో అలిగమడుగు యానాది సంఘానికి 1-1/2 లక్షల ఖర్చుతో ఇళ్ళు కట్టించి ఇచ్చారు. బండ్లు, ఎద్దులు ఇచ్చారు. కోళ్ళ పెంపకానికి సహాయం చేశారు. చిరుచాపల అల్లికానికి కొన్ని ఏర్పాట్లు చేశారు. ఇవన్నీ చేసినది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే. చాపల అల్లికానికి 10 వేల రూపాయలు కేంద్రము ఇచ్చినది. గొలగమూడిలో పోయిన నెలలో ష్రీటు గవర్న మెంటువారు multipurpose society క్రింద 10 ఎకరాలు ఇళ్ళ స్థలానికి, 14 ఎకరాలు మాగాణి ఇచ్చారు. ఇది అంతా చేసినది కాంగ్రెసు ప్రభుత్వమే. మా యానాదులలో 1000 మందికి ఒకరై నా చదివినవారు లేరు. 1927లో night school ఏర్పాటు చేసినారు. 1936లో వెన్నెలగంటి రాఘవయ్యగారి తోను, జిల్లా కలెక్టరు వారి భార్య అయిన వుద్దన్ దొరసానిగారితోను సంప్రదించి కొన్ని సంఘాలు ఏర్పాటు చేశాము. 1936లో యానాది హాస్టలుకు 14 మంది పిల్లలను తీసుకొనివచ్చి చదివించాను. ఇప్పుడు 120 మంది పిల్లలు చదువుతున్నారు. ఆడపిల్లలు 40 మంది చదువుతున్నారు. కావలి, కందుకూరు ప్రాంతాలలో హాస్టలు ఏర్పడినవి. చాలమంది చదువుతున్నారు. చాలమంది యానాది పిల్లలకు స్కాలర్ షిప్పులు ఇస్తున్నారు. వారిలో కొంతమంది ఇంజనీర్లుగాను, రేంజి ఆఫీసర్లుగాను, హెడ్ కాన్ స్టేబులుగాను వున్నారు. ఆడవారుకూడ చదివి V. L. Ws. గా work చేస్తున్నారు. Health Visitors గా పని చేస్తున్నారు. ఆయ్యవారు పోయి పిల్లలను బడికి పంపించండి అంటే అదిగో అక్కడ ఆడుకొంటున్నారు పిలుచు కొనిపో అని అంటారు. తలి దండ్రులకే శ్రద్ధ లేనపుడు ఆయ్యవారికే ఏమి శ్రద్ధ వుంటుంది. అందువల్ల కొంత వెనుకబడి వున్నాము. Compulsory education system ని ప్రవేశపెట్టినందుకు ప్రభుత్వాన్ని అభినందిస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ మహమ్మదు తహశీల్ :— అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమ పద్ధతు గురించి ప్రధానముగా గిరిజన వ్యవహారమునుగురించి మనవి చేయాలనుకొంటున్నాను. గిరిజన ప్రాంతాలలో ఏమీ అభివృద్ధి జరగలేదు అంటే అది అతిశయోక్తి కాదని ఆను కొంటాను. స్వతంత్రం రాకపూర్వము విద్య విషయములోను, ఆర్థికముగాను, ఎంత వెనుకబడి వున్నారో ఈనాటికి అంతే వెనుకబడి వున్నారని చెప్పక తప్పదు. గ్రామ ప్రాంతాలకు వెళ్ళినాస్తే కలిగే అభిప్రాయము అదే అని మనవి చేస్తున్నాను. సంవత్సరానికి ఒక కోటి రూపాయలు బడ్జెటులో ప్రావిజన్ చూపించి హరిజనుల అభివృద్ధి కొరకు ఖర్చుచేస్తున్నాము. ఒక్కసారిగా అభివృద్ధి అయ్యే సమస్య కాదు. మంత్ర దండము ప్రయోగిస్తే జరిగే పని కాదు. క్రమేపీ జరుగుతూ 'పోతుందనుకొంటే, ఇదే విధానము ఆవలంబిస్తూ పోతే వంద సంవత్సరాల తరువాతకూడ ఇప్పుడు ఎక్కడయితే వున్నారో అక్కడే వుంటారని నా అభిప్రాయము. గ్రామాలకు ఉద్యోగులను పంపించడముగాని, మంత్రులు పర్యటనలకు వెళ్ళినపుడు పరిశీలన చేయడముగాని జరిగితే గ్రామాలు ఏ విధముగా వున్నవీ తెలుస్తుంది, గ్రామ తరగతివరకే చదువుకొనడము జరుగుతోంది. హైస్కూలుకుకాని, కాలేజీలకుగాని వెళ్ళడానికి సాధ్యపడదులేదు. 18 లక్షలమంది గిరిజనులు వున్నారు. కాలేజీలలో ఎంతమంది చదువుకొంటున్నారో తెల్పులు తీయించండి. కష్టమైన పని కాదు. సమాచారం తెప్పించుకోవాలంటే కాలేజీలనుంచి వారంకోజూలలో తెప్పించుకోగలరు. ఒక్క గిరిజనుడుకూడ కాలేజీలో చదివేవారు వుండరని మనవి చేస్తున్నాను. హైస్కూలులో చదువుకొంటున్నవారు చాల తక్కువ. హాస్టలు సౌకర్యాలు వుండడము లేదు. మిగిలిన విద్యార్థులతో పోల్చిచూసినపుడు వీరు వెనుకపడి వుంటున్నారు. తెలివిలేటలు తక్కువగా వుండుట వల్ల పరీక్షలు సరిగా pass కాలేక 1, 2 సంవత్సరాలు వెనుకకు పోయే పరిస్థితులు వున్నవి. వ్యవసాయంలో ఎంతమంది అభివృద్ధి అయ్యారు, ఎంతమంది బాగా తింటున్నారు, ఎంతమంది హాయిగా బ్రతుకుతున్నారు అని చూస్తే వారు బాగుపడ లేదు. వేయికి ఒకరు బాగుపడ్డారేమో. వ్యవసాయకంగా కూడా ఎవరూ బాగుపడలేదు. పొలాలకు పట్టాలు లేవు. వారి భూములకు గ్యాంగంటీ లేదు. వారి పొలాలను అభివృద్ధి చేసుకోవాలంటే ఆవులు దొరకటం లేదు. సబ్సిడీ బావులకుకూడా లోన్ ఇవ్వటం లేదు. ఇన్ని ఇబ్బందులు వుండటంవల్ల వారు వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోలేకుండా వున్నారు. 1953వ సంవత్సరంలో మలయప్పన్ కమిటీని వేచారు, తమ రిపోర్టులో చెప్పిన ప్రకారం ఆచరిస్తే ప్రతి పది ఎకరాలు మాగాణిక్రింద మారుతుందని వారు చెప్పారు. చెరువులను త్రవ్వాలని వారు తమ రిపోర్టులో చెప్పి అవేమీ పాటించకుండా ఆ రిపోర్టును బుట్టదాఖలు చేశారు. ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో అభి

వృద్ధి కావాలంటే మలయప్పన్ కమిటీ రిపోర్టులో వున్న విషయాలను అమలు పరచాలి. ఒక వంద రూపాయలు అప్పు కావాలంటే తాలూకా ఆఫీసుచుట్టూ అనేక సార్లు తిరగవలసి వస్తున్నది. అక్కడ 5, 10 రూపాయలు ముడుపు చెల్లించవలసి వస్తున్నది. ఇంకా 20 రూపాయల వరకూ ఇతరవిధంగా ఖర్చు పెట్టవలసి వస్తున్నది. చివరకు నికరంగా 40, 50 రూపాయలే చేతికి దొరుకుతున్నవి. అలాకాక ఆఫీసర్ నేరుగా జీపువీడ ప్రతిగ్రామంవెళ్ళి రైతులను కలుసుకొని ఎవరికి ఎంత భూమి వుంది, ఎవరికి ఎంత అప్పు కావాలో అక్కడికక్కడ లిప్ట్ తయారుచేసుకొని అక్కడి కక్కడే డబ్బు ఇవ్వాలి. లానికి 50, 100 రూపాయల కంటే ఎక్కువ అవసరం వుండదు. మిగిలిన కులాలవారికి వేల కొలదీ అవసరమయితే కావచ్చు కాని ఈ హరిజనులకు, గిరిజనులకు ఎక్కువ భూమి వుండదు. ఒక అరక పెట్టుకొంటే వంద రూపాయలకంటే ఎక్కువ అవసరం కాదు. అటువంటిప్పుడు అక్కడికక్కడే వారికి వంద రూపాయలు ఇస్తే వడ్డీ వ్యాపారుల వద్దకుపోయి ఎక్కువ వడ్డీకి తెచ్చుకొని బాధ పడే పరిస్థితి వారికి వుండదు. వడ్డీ అంటే కేవలం డబ్బేకాక మీనుగులు పెసలు మొదలైనవికూడా వారికి ఇస్తూ వుండాలి. అందువల్ల ప్రభుత్వమే ఆఫీసర్లను వారివద్దకు పంపి నేరుగా వారికి కావలసిన 50, 100 రూపాయలు అప్పు ఇప్పిస్తే వారు తమ వ్యవసాయాన్ని అభివృద్ధి చేసుకోగలుగుతారు కనుక ప్రభుత్వం దీనినిగమించి అలాచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. గిరిజనుల అభివృద్ధికోసం వైనాన్నియల్ కార్పొరేషన్ పెట్టారు. వాళ్ళు చేసిన ఫలసాయం అంతా కార్పొరేషన్ వారికే ఇవ్వాలి. కార్పొరేషన్ మార్కెటు రేటు కంటే తీక్కువ రేటు వారికి ఇస్తున్నది. చింతపండు బయట 1-8-0 వుంటే వీరు 0-12-0 కే కొంటారు. పోనీ ధర ఎక్కువగా వస్తుందికాబట్టి బయట అమ్ముకొందామంటే అమ్ముకోనివ్వరు. ఇలా వారిని నిర్లబ్ధం చేయటం కార్పొరేషన్ బాగు చేయటానికా లేక ఏజన్సీ ప్రాంతాలలోని వారిని బాగుచేయడానికా? వారికి సరైన ధర రావాలని కార్పొరేషన్ ను ఏర్పాటు చేస్తే కార్పొరేషన్ వీరిని దోచుకొనడం ప్రారంభిస్తే వారిగోడు వినేది ఎవరు? వారు కోర్టుకు వెడితే కోర్టు అనుకూలంగా తీర్పు ఇచ్చే హీన పరిస్థితికి మనం ఎందుకు దిగజూరబోవాలని మనవిచేస్తున్నాను. వారికి రావలసిన న్యాయమైన ధర వచ్చే విధంగా గవర్నమెంటు గట్టి చర్య తీసుకొని ఆ ప్రాంతంవారికి నష్టం లేకుండా చేయాలి. కార్పొరేషన్ అవసరం లేదని నేను అనటం లేదు. కార్పొరేషన్ అవసరమే. అయితే వారు అవలంబించే విధానం సరైనది కాదు. దానిలో మంచి మార్పులు తీసుకువచ్చి ముందుకు తీసుకుపోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. ఈనాడు ట్రైబల్ బ్లాక్స్ పెడుతున్నారు. ఒక్కొక్క బ్లాకుకు పది లక్షలు అదనంగా ఘడ్స్ కేంద్ర

ప్రభుత్వం ఇస్తుంది. ఆ ఫండ్స్ ఎవరికి ఉపయోగించాలి? ట్రైబల్ పీపుల్స్ ఉపయోగించాలి. వారి వారి పేర్లపై మిగిలినచోట్ల ఉపయోగించడం సరైనది కాదు. నా అనుభవం బట్టి చెబుతున్నాను. భద్రాచలంలో ట్రైబల్ బ్లాకులలో అవిధంగా చేశారు. అక్కడ ఎన్నో అన్యాయాలు జరుగుతున్నాయి. అక్కడ వారికి త్రాగటానికి మంచినీటి బావులుగాని, వ్యవసాయం చేసుకొంటూనికి అప్పులుకాని దొరకటం లేదు. అక్కడి గిరిజనులు స్పాన్సర్ గా మేమే ఆ పనులు చేసుకొంటామని చెప్పినా ప్రభుత్వం వినకుండా మేము ఇతరులను నియమిస్తూ అనే ముండి వైఖరి తీసుకోవటం సరైనది కాదు. అందుచేత ముందుకు వచ్చిన గిరిజనులకు అలాంటి అవకాశం ఇవ్వాలన్న ఆవశ్యకం వుంది. రోడ్లు వేయించేటప్పుడు వారికి మీరు పనిచేయండి, మీకు కావలసిన వస్తువులు, ఉప్పు, మిరపకాయలు మేము కొని ఇస్తాము అనే పద్ధతి తీసుకువస్తున్నారు. గిరిజనులు మేము పనిచేసిన రోజుకు ఆ రోజు కూలీ మాకు ఇచ్చేయండి అని కోరినా అలా ఇవ్వటానికి ఒప్పుకోవటం లేదు. దీనిని కూడ మంత్రిగారు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలి. చెఱువుల మరమ్మత్తు అనే పేరుతో కొన్ని అవకతవకలు చేయటం వల్ల క్రింద వుండే గిరిజనుల భూములు మునిగిపోతున్నాయి, ఫలసాయం గిరిజనేతరులు పొందుతున్నారు. వారికి వున్న భూములు వారికి దక్కేట్టట్లు, వారికి ఫలసాయం వచ్చేట్టట్లు చేయాలని చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంమీద వుంది. 4, 10 ఎకరాలు శేడ్యంలోనికి వస్తుందంటే గిరిజనులకు ఉపయోగకరంగా వుండే విధానాలను అవలంబిస్తేనే ట్రైబల్ బ్లాకు ఉపయోగం వుంటుంది. లేకపోతే ట్రైబల్ బ్లాకు వున్నా ఒకటే లేకపోయినా ఒకటే. అందుచేత ట్రైబల్ పీపుల్స్ మేలు కలిగే విధంగా, వారిని అభివృద్ధి పరచే విధంగా ఆఫీసర్లకు తగు ఉత్తర్వులు పంపాలని కోరుతూ ఇంటిలో సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ బి. జానకిరాం :—ఆధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమ కృషి మంత్రులు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని సూచనలు చేయదలచుకున్నాను. వెనుక బడినవారిని ఆభివృద్ధిలోనికి తీసుకురావలసిన, ఆర్థికంగా, విద్యలో వారిని మైకి తీసుకురావలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వమమీద వుంది. మన గ్రామాలలో ఎంతోమంది వారిజనులు వ్యవసాయం చేసుకొంటూ జీవిస్తున్నారు. వారికి భూములు కావాలంటే వారికి బంజరుభూములు ఇవ్వాలి. ఈ బాధ్యత సాంఘిక సంక్షేమకృషివారి మీద వుంది. వారికి విద్యా సౌకర్యాలు కలిగించాలి. వారికిరకు ఆశ్రమ పాఠశాలలు ఎన్ని కట్టించినా బాగుంటుంది. విద్యార్థులకులైనవారికి ఉద్యోగాలు కల్పించాలి. వారికి ఉద్యోగాలు దొరకనందువల్ల నిరుద్యోగం ఎక్కువవుతున్నది.

జిల్లావారీగా చూచుకుంటే చాలమంది విద్యార్థులు నిరుద్యోగులుగా ఉంటారు. ఇంకా ఈ ప్రభుత్వం మనకు 4 కోట్లపైన ఈ సంవత్సరం కేటాయించినది. అట్లనే ప్రతిసంవత్సరం కోట్లకొలదిడబ్బు కేటాయిస్తున్నది. కాని దానిని వియోగాలలో దుర్వినియోగం జరుగుతున్నదా సద్వినియోగం జరుగుతున్నదా అనే పరిశీలన ఎవరూ చేయడంలేదు. మనప్రభుత్వంకూడ చర్యతీసుకోవడం లేదు. వేరే మన మంత్రులు కూడ దానిపైన శ్రద్ధతీసుకోవడం లేదని తెలుస్తున్నది. ఒక ఉదాహరణ మా కరీం నగరుజిల్లాలో ఎన్నో లక్షలకొలదిడబ్బు దుర్వినియోగం కాబడుతున్నది. దానిపైన ఏలాంటి చర్యలేదు, ఇంకావీరి అభివృద్ధి కొరకు మనం మొత్తం బడ్జెటులో 18% ఖర్చుపెట్టాలన్నారు. కాని ప్రభుత్వం దానిమీద ఎలాంటిచర్య తీసుకోవడంలేదు. దానిని పరిశీలిస్తే 18% ఖర్చుపెట్టుతున్నారో లేదో తెలుస్తుంది. మేము జిల్లాపరిషత్తులో చూస్తే ఆ పద్ధతిను ఏపద్ధతి పైన ఖర్చుపెట్టాలని అదికూడ నూచించారు. ఈ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఈ విధంగా కోట్లకొలదిడబ్బు ఖర్చు అవుతున్నది కాని అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు ఈ విధముగా కాదు దీనికొరకు ఒకప్యాకేజ్ స్కీముపెట్టుకొని ప్రతి జిల్లావారీగా దీనిని ప్యాకేజ్ క్రింద పెట్టుకొని అభివృద్ధి చేస్తేనే బాగుంటుంది. ఇంకా ఈ hostels ఉన్నాయి. హాస్టల్స్లోప్రతివిద్యార్థికి 15 రూపాయలు చొప్పున ఇంతకుముందు ఉండేది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వఉద్యోగులవి, మన MLA లవి కూడ కొద్దిగా ఎలవెస్సులు పెంచుకున్నాము. కాని వారికి అయితే 15 రూపాయలు ఉంచినాము. చాలవిచారకరమైన విషయం. వారికీకూడ కోడ్లోగాప్సీ పెరిచితే బాగుంటుందని నానూచన. ఇంకాచెప్పాలని చాలఉన్నది. కాని మైములేనందువల్ల వివరాలలోకి పోను.

అధ్యక్షా, జిల్లాపరిషత్తులో సెలెక్ట్ కమిటీ ఉన్నది. ఈ హరిజనుల ఉద్యోగాల కొరత చూచుటకు ఒక సెలెక్ట్ కమిటీ ఉన్నది. దానిలో హరిజనసభ్యుడు లేనందువల్ల వారికి ఎలాంటి representation జరుగుటలేదు. అధ్యక్షా, తమరు ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు.

మిస్టర్ డిప్యూటీ స్పీకర్:—ఇంకా time ఉన్నది. తమరు చెప్పవచ్చు. చెప్పేది ఎక్కువఉన్నదని చెప్పారుకూడ.

ఇంకొకవిషయం, అధ్యక్షా, ఈ విధముగా డబ్బు ఖర్చుపెట్టడంవల్ల లాభములేదు. ఒక పంచవర్ష ప్రణాళిక చేసుకొని హరిజన విద్యార్థులను నిపుణులుగా మరివిద్యా పంతులుగా చేయిస్తేనే హరిజనోద్ధరణ పూర్తికాగలదని నానమ్మకము. ఏవిధముగా

వైతే క్రిస్టియనులు స్కూల్స్ పెట్టి విద్యార్థులను విద్యావంతులుగా చేసి పూర్తిబాధ్యత వారిపైన తీసుకుంటారో అదేవిధముగా మన ప్రభుత్వం కూడ తీసుకుంటే బాగుంటుంది.

అధ్యక్షా; తమరు ఈ అవకాశం ఇప్పించినందుకు ధన్యవాదాలు తెలుపు తున్నాను.

*Mr. Deputy Speaker :—*Very good.

శ్రీమతి సుమిత్రా దేవి :—అధ్యక్షా, ఈనాడు సాంఘిక సంక్షేమ మంత్రి గారు ప్రవేశపెట్టిన ఈ తీర్మానాన్ని బలపరచుతూ మీదవారా కొన్ని సూచనలు మంత్రి గారికి చెప్పదలచుకున్నాను. మొట్టమొదట ఈ సమస్య ఏమిటంటే పిల్లలకు—హరి జన విద్యార్థులకిచ్చే స్కాలర్ షిప్ ల విషయం. చాలమంది పిల్లలు ఇప్పుడు ఈ దశలో మా హరిజనుల పిల్లలు చదువుకునే స్థితిలో ఉన్నారు. అన్ని స్కూల్స్ లో కూడ అందరము జీత బత్తాలు ఇవ్వాలి, విద్య కావాలి అని ఒక తీర్మానం మన ప్రభుత్వమువారు చేశారు. వై ప్రభుత్వం మనముకూడ పేదల్లో పెద్ద పెద్ద హెడ్డింగులలో చ్రాసుకుంటున్నాము. ఇంక స్కాలర్ షిప్ హరిజనులకు ఇవ్వాలని, ఒక సమస్యగా దానిని పెట్టుకున్నాము. పెట్టుకొని దానిని నెరవేర్చడంకూడ మన బాధ్యత. దానిని సక్రమంగా నెరవేర్చాలి. ఇంతకు మొదలు మంత్రిగారికి మనవి చేశాను. ఒక స్కూలులో 10 మంది పిల్లలుంటే ఒక్కొక్క స్కూలును దృష్టిలో పెట్టుకుంటే ఆ 10 మంది పిల్లలకు ఫారములు డిపార్టుమెంటుకు పంపకుండా 3 సంవత్సరములుగా పిల్లలకు జీత భత్యాలు దొరకకుండా ఉన్నాయి అధ్యక్షా; వారినిపోయి ఏమిటియ్యా; మా హరిజన పిల్లలకు గవర్నమెంటు ఇస్తూంటే మీరు ఎందుకు పంపలేదు forms అంటే ఏమి చేయమంటావయ్యా, మాపనే మాకు సరిపోతుంది. Social Welfare Department వాళ్ళు ఒక clerk ను పెట్టి చేసుకోమను, ఈ పనిని మేము ఏమి చేయాలి, ఈ బాధ్యత అంతా మా నెత్తిన ఎందుకు, education వారిది కాదు కదా అని జబ్బులు చెప్పడంకూడ జరుగుతున్నది. ఇలాంటిది జరిగితే ఒక మంచిగా చదువుకునే పిల్లగానికి డబ్బు ఎంత నష్టమో, ఆ డబ్బు వచ్చినట్లైతే పుస్తకాలకు; వానికి ఇంకా వేరే విషయాలకు పనికనస్తుంది. కాబట్టి తమద్వారా మినిస్టరుగారికి నేను జ్ఞాపకానికి తేవడం ఏమిటంటే ఇలాంటి లోపం ఈ హైస్కూల్స్ లోగాని, ఈ colleges లోగాని జరగకుండా ఎక్కడైనా జరిగినట్లైతే అక్కడ హెడ్ మాస్టర్ బాధ్యుడని ఒక ఉత్తర్వును జారీచేసి ఒక G. O. జారీ చేయగలరని ఆశిస్తున్నాను.

అధ్యక్షా; రెండవది; హాస్టల్ విషయము. ఇంతవరకు కొందరు సోదరులుకూడ చెప్పారు. రూ.15 అంటే రోజుకు 0-15-0 అధ్యక్షా; రూ. 0-8-0 అటాలు మనం

ఒకసారి బయటకు పోతే ఆయిపోతాయి అధ్యక్షా; ఒక కాలేజీ విద్యార్థికి 0-8-0లతో భోజనం. ఆ గిన్నెతో కొలచి అన్నం పెడతారు. ఆ పప్పునీళ్ళు పైన పోస్తారు, మినిష్టరుగారుకూడ చూచి చాల విచారపడ్డారు. నిజంగా ఈ 15 రూపాయలతో ఏమి తింటారు ఈ పిల్లలు. ఈ విద్యార్థుల దశ ఏమిటని వారుకూడ మనస్సుకు చాల కష్టపెట్టుకున్నారు. అయినా నేను దానిని ఏర్పాటు చేసేపద్ధతి చేస్తాను నా చేతనైనంత మటుకు దానిని నేను ఎక్కువ చేసేటటువంటిపరిస్థితిలో నేను ఉన్నాను అన్నారు. వారిమనస్సుకూడ సొచ్చింది అధ్యక్షా; ఎవరికైనా న్యాయ్యాలైనచే. ఒక B. Sc. విద్యార్థి ఒక B. A. విద్యార్థి ఉంటే వయస్సు పిల్లగాడు ఉంటాడు. 25 ఏళ్ళు, 24 ఏళ్ళు వయస్సు. వాడు ఆ కడివెడు అన్నం తిని ఎట్లా ఉంటాడు అధ్యక్షా; బీదవాడికి ఇల్లు విడిచిపెట్టొచ్చి హాస్టలులో ఉండేటప్పుడు వాడికి ఇంటినుంచి డబ్బుకూడ తెచ్చుకొని తినడానికి ఉండదు. కాని మినిష్టర్ గారు తల్చుకొన్న కార్యాన్ని తమ ఆధ్వర్యంలో తమరు చేసినట్లుగా ఇన్ని సంవత్సరాలుగా కాదు కదా. ఇప్పుడు మినిష్టరుగారు చేసినారని వారి ఆధ్వర్యంలో ఈ పనిని వారు నెరవేర్చేందుకు దీక్ష వూసుతారని ఆశిస్తున్నాను.

మూడవసంగతి భూములను కొనుట. హరిజనుల ఇండ్లకు భూములను కొనుట సమస్య. మనకు రెండవ పంచవర్ష ప్రణాళికలో చాల డబ్బు ఉండేది. అప్పుడు కావలసినటువంటి భూములు డిపార్టుమెంటు కొని హరిజనులకు, ఇండ్లకు, వ్యవసాయానికి తోళ్ల కార్థానాలు కట్టుకొనడానికి చాల సహాయం చేసినారు. అది మేము మరచి మాట. కాని ఈనాడు ఎందుకో పై ప్రభుత్వంవారు హరిజనులమీద దయమాలి నట్లున్నది. ఆ డబ్బు వాళ్ళు తక్కువ చేశారు. స్టేటుకు పరిస్థితి ఎంత ఉన్నదో అంతే కేటాయించడం జరుగుతున్నది. ఆ డబ్బు లేకపోయినందువల్ల మరి చాలడబ్బు తగ్గిపోయింది; కార్యక్రమాలు తగ్గిపోయినాయి. ఎడ్లు ఇప్పించడం, పనిముట్లు ఇప్పించడం మరి ఇండ్లు ఇప్పించడం, ఇండ్లు కట్టించడం జరిగింది. ఇండ్లు కట్టుకోడానికి 1957లో ఒక్కొక్కరికి 500 రూపాయలుకూడ ఇచ్చేవారు ఒక బావిశ్రవ్వవానికి రాయ పడినదంటే 2000ల దాకాకూడ డిపార్టుమెంటు ఖర్చుపెట్టేది. కాని ఈనాటి పరిస్థితులలో డబ్బు తక్కువ కావడం ఏమిటి. రెండవది జిల్లా పరిషత్తులకు ఒప్పచెప్పడం అయినది. ఎవరికి అధికారం ఉంటే వాళ్ళు చేసుకుంటారు. ఈనాడు జిల్లాపరిషత్తులకు ఒప్పచెప్పినందున మినిష్టరుగారు శ్రద్ధ తీసుకొని ఒక కమిటీవేసి జిల్లా పరిషత్తులకు వచ్చినతరువాత, welfare కార్యక్రమాలలో ఎంత మార్పు వచ్చినదో, ఇంతకుముందు డిపార్టుమెంటు చేసేటప్పుడు ఎంత పని చేసినాకో దానిని ఒక్కసారి పరిశీలిస్తే బాగుంటుందని వారితో నేను మరి మరీ ప్రార్థన చేస్తున్నాను. ఆసతే

బావులు లేవు. డబ్బు మనకు చాల తక్కువ ఉన్నది ఈ ప్రభుత్వంలో. ఇప్పుడు ఈ ఏక పంచవర్ష ప్రణాళికలో ఆ వచ్చిన డబ్బును కూడ సక్రమంగా ఖర్చు పెట్టుకోకుండా దానిని లాప్స్ చేసేయడం దానిని ఆసలు వాడక పోవడం ఏమీ, హరిజనులు అంటే బావులు లేవయ్యా మేము మురికి కాలవలలో నీరు త్రాగుతున్నాము, మాకు బావులు కావాలి. మేము పుళ్ళగో బాధ పడుతున్నాము. కడుపులో నెబ్బలతో బాధ పడుతున్నాము అంటే కూడ అక్కడ చూసేవాళ్ళు లేరు. అధ్యక్షా; సరే పంచాలు ఏమీ చేయమంటావమ్మా, కంట్రీబ్యూషన్ ఎక్కడనుంచి లేవాలి; అయ్యా మేము, తోడు కుంటామయ్యా - తోడినబావులు ఒక 5 సంవత్సరాలుగా పిల్లలు పడి చచ్చి పోతుంటే కూడ ఆ బావిని కట్టించే పరిస్థితిలో లేరు అధ్యక్షా; మేము ఎవరికి చెప్పాలి, ఎవరిద్వారకు పోవాలి, మిస్టరుగారి దగ్గరకు పోతే నిజంమాట డిపార్టుమెంటును అడగమంటారు. డై రెక్టరుగారు ఏమీ చేయమంటావమ్మా జిల్లా పరిషత్తులో కదా అంటారు. ఒక్కొక్కరు మనకు గొళ్ళెం గొలుసులాగానే ఉన్నది అధ్యక్షా. మరి అది ఎక్కడ ఉన్నదో అయ్యా తాళం పెట్టాలని, మిస్టరుగారు కాస్త గొళ్ళెం పెట్టి తాళం వేసేటట్లు చేస్తే బాగా ఉంటుంది అధ్యక్షా. హరిజన welfare కార్యక్రమాన్ని మనం ముందు పెట్టుకున్నప్పుడు సక్రమంగా నడిపించుకుంటే ఇంకా ఎందుకు ఆ కార్యక్రమం అని మాకు అనిపిస్తుంది. కాబట్టి వాళ్ళి హరిజన సంక్షేమం అనుకున్నప్పుడు అధ్యక్షా దానిని పూర్తిగా నెరవేర్చుకొనే టటువంటి కంకణం offi-
cers కాని, మినిష్టర్లు కాని, మేయర్లు అంతరుకూడ M. L. A.లు కాని దానిని మరలినా నెరవేర్చుకోవాలి అధ్యక్షా.

ఇంకొకటి ఉన్నది హరిజన welfare నెంబడి. Women Welfare కూడ ఒకటి ఉన్నది. సరే ఒప్పుకున్నాను నేను దానికి. ఉండవలసినదే. ఎందుకంటే ఈ పరిస్థితులలో, ఈ జమానాలలో మొగడు చచ్చిపోయిన అడవాళ్ళకంటే మొగుడు విడిచిపెట్టిన అడవాళ్ళ సంఖ్య చాల ఎక్కువ ఉన్నది అధ్యక్షా. అలాంటప్పుడు Women Welfare ఉండవలసినదే. మేము ఎప్పుడో మా చిన్నప్పుడు మొగుడు విడిచిపెట్టినాడు అంటే, ఆ ఎల్లా విడిచిపెట్టినాడు ఆ దుర్మార్గుడు ఆ నే' వాళ్ళు. ఇప్పుడైతే easy అయిపోయింది, అధ్యక్షా, మొగుడు విడిచిపెట్టడం. ఈవేళ చేసుకోవడం, లేవు విడిచిపెట్టడము జరుగుతున్నది. అలాంటప్పుడు మన women welfare చాలా సహాయ పడుతుంది. ఒక్కొక్క women welfare homeలో 50 మంది, వంద, రెండువందలమంది స్త్రీలకు అక్కడ ఏదో కుట్టువస్త్రీ లేక ఇంకొక వస్త్రీ నేర్పించి, వాళ్ళు కాళ్ళమీద చాళ్ళు నిలబడి, వాళ్ళ పిల్లలను హాళ్ళు స్వయముగా పోషించుకొనేటటువంటి కట్టె వాళ్ళకు కలగజేసేటటువంటి బాధ్యత

women welfare తరపున మన గవర్నమెంటు కలిగిస్తున్నది. అది చాలా సంఘోషకరమైన విషయము. ఇప్పుడు ఒక సోదరుడు, హరిజనవాడలో women welfare లేదన్నాడు. బహుశా వారు లోపలికిపోయి చూడకుండా వుండవచ్చు. ఇది వాడలలో పోయేటటువంటి స్క్రీము కాదు. ఎక్కడనో ఒక scheme పెట్టి, ఎక్కడనో ఒక Training Centre పెట్టి అక్కడ నిరక్షరాస్యులకు 2, 3 సంవత్సరాలు మాస్టర్లు పెట్టి విద్య, దానితోపాటు ఏదైనా వృత్తిపనులు నేర్పించి, ఒక ఊర్ను పూర్తిచేయించితే ర్యాలీ యింటికి Department trainingలకు ఎక్కడైనా పంపించేటటువంటి స్క్రీము అది. కాబట్టి ఇది వాడ వాడలలోకి పోదు. అవసరమైతే మనము దానిని కనుక్కొని అక్కడికి ఆడవాళ్లను పంపించి, అప్పుడు మనము కూడా పోయి చూడాలి. అక్కడ ప్రత్యేకంగా హరిజన స్త్రీలకే కాదు. అన్ని జాతుల స్త్రీలు, బాధపడేటటువంటి, దిక్కులేనటువంటి స్త్రీలందరికీకూడా అక్కడ అవకాశం ఉన్నది. మన పట్టణం చెరువులో ఒక Children Home నడిపిస్తున్నారు. ఆ తల్లిదండ్రులలేని పిల్లవాళ్ళకు, బీద పిల్లవాళ్ళకు, విద్య చెప్పించలేని స్థితిలో ఉన్నటువంటి వాళ్ళకు Home ఉన్నది. కాని, నేను వినడం ఏమిటంటే చాలా బాధ్యత గలవాళ్ళు చెప్పతున్నారు. తల్లిదండ్రులు ఉన్నటువంటి వాళ్ళకు, ధనవంతుల పిల్లలకు అక్కడ అవకాశం ఉన్నది గాని, బీద పిల్లలకు అవకాశం లేదని వింటున్నాను. ఇది నేను వినటమేగాని, చూసినమాట కాదు. కనుక అజేబుటో కాస్తా డైరెక్టరుగారు అప్పుగారు, దానిని విచారించి, అక్కడ బీదపిల్లవాళ్ళకు అవకాశము లభించేటట్లుచూడాలని కోరుతున్నాను. రెండవది ఈ మధ్య అక్కడ చాలా అల్లరులు జరుగుతున్నాయి. మగపిల్లవాళ్ళు ఆడపిల్లలను కొట్టారని, అదికూడ మంచము కిందవేసి ఒళ్ళు అంతా దద్దులు లేచేటట్లుకొట్టారని తెలిసింది. కలెక్టరుగారు, డైరెక్టరుగారు వచ్చి విచారించారని తెలిసింది, మరి అవిధంగా అక్కడ జరుగుతున్నప్పుడు, department ఏమి చేస్తున్నది, ఆ ఆఫీసరు ఏమి చేస్తున్నారు, అక్కడ వున్న వాడైన ఏమి చేస్తున్నది? ఈ విధంగా జరగడానికి అవకాశం ఎట్లు ఏర్పడింది? అసలు మగపిల్లవాళ్ళు ఆడపిల్లల దగ్గరకు, వాళ్ళతోలికి ఎట్లా పోగలిగారు? అక్కడ వాడైన లేరా? ఎట్లా జరిగింది ఇది? కనుక, అధ్యక్షా, ఈ విధంగా జరిగింది నిజమే అయితే, దీనిని తప్పకుండా వెంటనే పరిశీలించి తగు చర్య తీసుకోవాలి. ఈవిధంగా జరిగినప్పుడు, డిపార్టుమెంటు ఎందుకు ఊరికే ఉన్నది? ఇటువంటి విషయాలలో ఆ డిపార్టుమెంటు ప్రభుత్వము బాధ్యత తీసుకొని గట్టిచర్యలు తీసుకొనవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఇకముందు అటువంటిది జరగకుండా గట్టి ఏర్పాట్లు చేయాలని మంత్రిగారితో మనవి చేస్తున్నాను. ఈ హరిజన సంక్షేమం గురించి అయి

దేశ్యమంచి పొడిచే పాడరా పాసుపళ్ళ దాసరి అన్నట్లు, దీన్నిగురించి ప్రతి సంవత్సరం పాడడమేగాని, ఇంతవరకు మార్పు ఏమీ రాలేదు. అందువల్ల Cabinetలో ఈ విషయాలు చర్చించి తమ అభ్యర్థ్యంలో మార్పు తీసుకు రాలరని ఆశిస్తూ, ఈ ఆవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెద్దయ్య (దేవరకొండ):—అధ్యక్షా, ఈ డిమాండు దాదాపు 4 కోట్ల పైచిల్లరగా మంత్రిగారు ప్రవేశ పెట్టారు. కాని ఇంతటితో మేము సంతృప్తి పడడంలేదు. కొంతమంది తృప్తిపడవచ్చు ఎందుకంటే, ఇంతపెద్ద మొత్తము కేటాయించారు. గతసంవత్సరం కంటే ఎక్కువగా ఉన్నదని. కాని ఈ బడ్జెటు జిల్లా level సమితి level లో పోయేటప్పటికి, ఆ గ్రామాలలో ఉండే పేద హరిజనులకు గాని, లంబాడి వాళ్లకుగాని, ఎరుకులు, ఏనాదివాళ్ళకు గాని, ఇలాంటి తక్కువ జాతుల వారికి గాని ఇది అందడంలేదు. నక్కకు, నాగలోకానికి ఎంతదూరమో, ఆ బీద వాళ్ళకుకూడా ఇది అంతదూరముగా ఉంటున్నది. ఎందుకంటే డింట్లో పైరవీళ్ళార్లు ఎక్కువమంది ఉన్నారు ఇక్కడ బడ్జెటు sanction కాగానే, పైరవీళ్ళార్లు Social Welfare వాళ్లు వీరంతా దానిని కాజేస్తూ ఉంటారు. మా సమితిలో Industrial Extension Officer గారిని కలిసి ఈ సంవత్సరం ఈ Social Welfare Department నుంచి మా సమితికి ఎంతవచ్చింది, ఏమైన ఇస్తున్నారా అంటే, 65 రూపాయలు వచ్చింది. ఈ సంవత్సరం ఎవరికో ఒకరికి ఏదో ఒకపరిశ్రమ కొరకు ఇస్తామని అన్నారు. అంటే ఇక్కడనున్నారు 5 కోట్లు sanction చేస్తే, ఆ సమితి levelకు వచ్చేటప్పటికి ఏ 65 రూపాయలో వందరూపాయలో వారికి ముట్టుతుందన్న మాట ఈ లోనల దాన్ని ఎవరో కాజేస్తున్నారు. ఇది నామకవో మాత్రమే ఇవ్వడం జరుగుతుంది. లెక్కలు మాత్రము, reports మాత్రం వస్తూఉంటాయి. బీదవాళ్ళకు, ఇది అంతా ఇచ్చిట్లు ఈవిధంగా అయితే 5 కోట్లకాదు, పదికోట్లవరకు పెంచినాకూడ, పది సంవత్సరాలకు కూడ ఆ పేదవారు కొంతవరకైన సమాజంలో కలిసిరావడానికి అవకాశములు కల్పించలేదని నేను మనవిచేస్తున్నాను. అసలు ఈ hostels లో పిల్లలకు నెలకు 15 రూపాయలు చొప్పున ఇస్తున్నారు మొన్న ఒకసారి 2 నెలల క్రితం, డైరెక్టరు గారితో ఈ 15 రూపాయలు చాలవు, కనీసం 20 రూపాయలకైన పెంచాలని మేము హరిజన మెంబర్లను అంత సమావేశమై చెప్పాము పెంచడానికి బాగానే ప్రయత్నం చేస్తామని వారు అన్నారుగాని ఏమీజరగలేదు. 15 రూపాయలే ఇచ్చినప్పటికీ, కొన్ని కొన్ని private hostels లో పిల్లలకు కొమ్మిది నెలలవరకే ఇస్తున్నట్లు నాకు information వచ్చింది. మరి 10 నెలలవరకు ఇస్తారని మంత్రిగారు ఇక్కడ

చెప్పినారు. అక్కడేమో వాళ్ళు 9 నెలల వరకేనని చెప్పుచున్నారు. ఒకసారి hos-
tels June లో start అయితే, April వరకు కూడా చేరకుండా ఉంటారు. ఆ
విధంగా కొంత దుర్వినియోగం ఆవుతున్నదేమోనని అనుకొంటున్నాను అక్కడపిల్లలు
చాలా బాధపడుతున్నారు. సరి అయినటువంటి వసతులు అక్కడలేదు. అక్కడ
వాళ్ళకు తీసుకువచ్చే ధాన్యం బాగాలేక ముగ్గినది ఉంటుంది. అది తింటేపిల్లలకు జబ్బులు
వస్తూఉంటాయి. కొంతమందికి కళ్ళుపచ్చ, అయి వివిధజబ్బులకు గురిఅవుతూ ఉంటారు.
ఈ విధమైన పరిస్థితులు ఉంటున్నట్లు నేను 2, 3 hostels లో పన్నాను. ఆవిధంగా
అక్కడ జరగకుండా చూడాలని నేను కోరుతున్నాను. ఈగ్రామాలలోఉండే శేద
జనులకు ఏలాంటి పని దొరకక ఏదోనాలుగు రోజులు కూలినాలి చేసుకొని
బాధ పడుతూ ఉండేటటువంటి time లో, ఆ గ్రామాలలో పెత్తనందార్లు
పెట్టుబడిదార్లు వాళ్ళకు రకరకాలుగా ఇస్తూ ఉంటారు; వాళ్లు నెలకు తూముడు గింజులు
చొప్పున ఇస్తే, కనీసం రోజుకు 1½ శేర్లు ధాన్యం పడుతుంది. ఇది ఒక జిల్లాకుగాని.
ఒక తాలూకాకుగాని, కాదు. మొత్తము మన State లో ఉన్నట్లుగా నేను అను
కొంటున్నాను. నెలకు తూముడు వడ్లు ఇస్తే, రోజుకు 1½ శేర్లు పడుతుంది. దానితో
వారు గెండుపూటల భోజనం చేయాలికదా అయితే three-fourth seer చొప్పున
పడుతుంది. ఇంక ఉప్పు మిరపనాయ, పట్ట ఇవన్నీకొనాలి. ఈ విధంగా బాధపడే
వాళ్ళు చాలామంది ఉన్నారు. ఒకవేళ రూపాయలైతే సంవత్సరానికి 120, 130
ఇస్తారు. గింజలైతే 2 సార్లు ఇస్తారు. వాళ్ళకు రాత్రిపగలు నిద్రకూడా లేకుండా
చాలా బాధపడుతున్నారు. వారిని గురించి Social Welfare Department
ఉన్నది, మాకు ఏవో పరిశ్రమలు ఉన్నది. ఏదోవిధంగా గవర్నమెంటుయొక్క
అండలో ఉంటే మనము బాగుపడతాము. ఆ నేటటువంటి తెలివి ఇంకా గ్రామాలలో
అందరికీ రాలేదని నేను మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను, ఇంకా అక్కడకూడ
చదువుకున్నవారు బయటికి వెళ్లిన సందర్భంలో, Mulki certificate కొరకు ఎంత
వ్యవహారము చేసినప్పటికీనీ, ఎన్ని విధాలుగా ఖచ్చితంగా చెప్పినప్పటికీ లంచము ఇవ్వనిది
కాగితము బయటికి రావడంలేదు. ఒక రూపాయ తీసుకొని తాలూకాఫీసుకు పోతే
అక్కడ ఉన్నటువంటి పేషాన్లు గెండురూపాయలు పెట్టేవరకు కాగితము ముట్టుకోడు.
ఇలాంటి లంచగొండి తనం ఖచ్చితంగా అన్ని తహశీల్లులో నడుస్తున్నది, తాసి
ల్దారు దృష్టికి తెస్తే, సరే నేను పోయిచూస్తాను అంటాడు. ఆ సందర్భం కాస్తా
పోయిన తరువాత మరల యధాప్రకారంగా ఆ పైసలు ఇచ్చేంతవరకు కాగితము
బయటికి రాదు.

శ్రీ ఎం. ఆర్. అప్పారావు :—Mulki certificate ఎవరికో ఆ పేరు
కొప్పండి. నేను చూస్తాను.

శ్రీ వై. వేదయ్య :—ఒక పిల్లవాని పేరు చెప్పడంకాదు. మొత్తము
ఒకతాలూకా హోల్ లో 10 నుండి పిల్లల పేర్లు వ్రాసి ఇవ్వమంటే వ్రాసి ఇస్తాను.
పేర్లు చెప్పినంతమాత్రాన ప్రయోజనంలేదు. పేష్కార్-ర్నకు లంచాలు ఇచ్చి ముక్కి
సర్టిఫికేట్లు సంపాదించిన 10 నుండి పిల్లల విషయం తీసుకువచ్చి తమముందు ఇవ్వ
గలము.

ఇళ్ళ స్థలాలగురించి ప్రతిసంవత్సరం బడ్జెటులో డబ్బు కేటాయిస్తున్నారు.
జిల్లా లెవల్ లో మొత్తం మూడునాలుగు గ్రామాలకంటే తక్కిన కాకుండా ఉన్నవి,
తాసిల్దారు రిపోర్టు మంచిగాలేదని, R.D.O. రిపోర్టు మంచిగాలేదని, ఆభూమి ఆయన
వప్పుకొనకపోవడం. ఈరకంగా రకరకాలుగా చిక్కులు వస్తున్నవి. పరిష్కారం
కావడంలేదు. కలెక్టరు సాబ్ డివిజ్ కి అనేకసార్లు తెచ్చాము, తాసిల్దార్ సాబ్
డివిజ్ కి అనేకసార్లు తెచ్చారు. ఏమీకావడంలేదు. జిల్లాపరిషత్తునుంచి తీసేసి
సోషల్ వెల్-ఫేర్ డిపార్టుమెంటుకు సర్వాధికారం ఇస్తే ఈ సమస్య పరిష్కారం అవు
తుందేమో ఆలోచించమని తమదేవిజ్ కి తెస్తున్నాను.

సమిష్టి వ్యవసాయాలు చేసుకొంటున్నారు. ప్రతాపనగర్ లో 300 ఎకరాలు
మామూరలో సర్వే చేశారు. లంబాడి, బిచ్చగాండ్రు, హరిజనులు, ఇలాంటి వారం
దూర అది దున్నుకున్నారు. సమిష్టి వ్యవసాయం పెట్టతామని ఆఫీసర్లు వస్తే జంక్లాత్
వారు అది మామూరలో ఉన్నదని సమిష్టి వ్యవసాయానికి ఆక్షేపణ తెలుపుతున్నారు.
200, 150, ఎకరాలకంటే తక్కువఉంటే సమిష్టి వ్యవసాయం పెట్టడానికి వీలు
లేదని అన్నారు. కాని అక్కడ 300 ఎకరాలు సమిష్టి వ్యవసాయం చేసుకుంటూ
మామూరలో ఏరియాలో ఉన్నదని, దున్నునీయం జరిగి నోటిసు ఇవ్వడం జరిగింది.
మామూరలో దున్నుమనేందుకు ఇబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. వాటిని తొలగించాలని
కోరుతున్నాను. నిజానగర్ లో, నైజాంకాలములో, 200 ఎకరాల భూమి వీధివారు
హరిజనులు అందరికీ కాలవలు బావులు త్రవ్వించి, ఇచ్చారు. అక్కడ ఒకటిచరసు
కూడ ఏర్పాటుచేశారు. కాని బడి బిల్డింగ్ లేదు చెట్టుక్రింద కూర్చోని చదువు
శాస్త్రాలి. ఆ పంతులు జీతం సమితికి సంబంధంలేదు, సోషల్ వెల్-ఫేర్ డిపార్టు
మెంటునుంచి తీసుకోవాలి. అక్కడకు ఫర్నిచరు కుర్చీలు బల్లలు పంపితే బిల్డింగ్
లేదు. తీసుకుపోయి చెట్టుక్రింద వేసుకొన్నారు. ఇంకా అక్కడ లంబాడి తండ్లులు

ఉన్నది. అక్కడ స్కూలులో టీచర్లకు ఇబ్బందిఉన్నది. అవి సమితికి సంబంధం లేదు. అవసరం ఉంటే జిల్లాపరిషత్తుకు పోవాలి సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు క్రింద ఉన్న ఆస్కూలు సక్రమంగా నడిచేట్టు చూడాలి. అది సమితి B.D.O. వారు చూడాలని కోరుతున్నాను.

చర్యకారులకు సహకార సంఘాలు 22 స్థలాలలో పెట్టారు, డబ్బుకూడా ఇస్తున్నారు. కాని ఈమధ్య కొంచెం తక్కువ అయినట్లు కనబడుతోంది. ఒక దానికొకటి సంబంధంలేకుండా ఉన్నవి. ఇవికూడ చేనేత సహకార సంఘాలవలె బ్రాంచిలు పెట్టి ఒక దానికొకటి సంబంధం ఉండేట్లు ఆస్కాంట్లు అవి ఉండేట్లు, చేయాలి. చేనేత సహకార సంఘాలవలె ఇవికూడా అభివృద్ధికి వచ్చేట్లు చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను.

అనేకరకాల కుటీరపరిశ్రమలు రకరకాల ఐరిశ్రమలు పెట్టి నా దేవితో సంబంధం లేకుండా పోతోంది. ఇన్ని పరిశ్రమలు పెట్టి చేనేతకంటే, వారుడున్నుకునే పోరం బోతులు, బంజర్లను, హల్కాగా పట్టాలుయిస్తే వారువేరే ఆకపడకుండా ఆభూమిని ధున్నకొని జీవిస్తారు. కేదలు, లంబాడీలు, హరిజనులు, ఎరుకలు యానాదులు, మమారాగాని ఏదైనాగాని పట్టాలు యివ్వాలని, వెంటనే తమ మనస్సుకు తెచ్చుకొని ఒక పారి అక్కడ కలెక్టర్లకు వెంటనే పంపాలని తపద్వష్టికి తెస్తున్నాను. ఈ పోరంబోతులు, బంచరాయీలు, దున్నేవాటి చవిటభూములు ఉంటాయి. ఎకరాలో ఏదుం, పండుం కంటే ఎక్కువ పండదు. అటువంటి భూములకు కూడా అదనపుశిస్తు కట్టాలంటే రు. 17/-లు కట్టడానికి రు. 20/-లు కట్టవలసి వస్తోంది. అది వారికి చాల బాధగా ఉన్నది. అటువంటి భూములకు ఈ అదనపుశిస్తు వర్తించకుండా మినహాయింపు చేయాలి. లేకపోతే అదనపుశిస్తు కట్టుకోలేకుండా ఉన్నావు. దాని కొరకు ఆ పేదవారి దున్నపోతులను బండ్లను, జవు చేస్తున్నారు; బెధరిస్తున్నారు. అది గుర్తు ఉంచుకొని అదనపుశిస్తు వారికి లేకుండా చేయాలని మంత్రిగారి దృష్టికి తీస్తూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అధ్యక్షా, ఈ డిమాండు సందర్భంలో మొట్టమొదట ఒక విషయం మనవిచేయాలి. Anthropology లో చాల గొప్పవాడుగా ప్రపంచఖ్యాతి వహించి భారతదేశంలో వెనుకపడిన ఆటవికజాతులకు ఒక ఫిలాసఫీ create చేసి, వారితో identify అయి గొండ్లులో ఒక ఆడమనిషిని వివాహం చేసుకొని, భారతదేశంలో జాతీయయోద్యమంలో ముఖ్య మైనటు వంటి డా॥ లివింగ్ గారు చనిపోయినందుకు నావిచారాన్ని తెలుపవలసి యున్నది. ఆలోచు

మహిళలు తీరుస్తారనే విశ్వాసం నాకులేదు. ఎన్నో గొప్పపుస్తకాలు వ్రాశారు. వారి యడల కృతజ్ఞత తెలిపాలంటే వారి రచనలు ప్రభుత్వం బాధ్యత వహించి ప్రకటించాలనీ మనవి చేస్తున్నాను.

ఏజన్సీ ఏరియాలో హరికోట, శ్రీహరికోట, నల్లమలై, తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో ఉన్న పత్తిపాడు ఏరియాలో ఉన్న కొన్ని గ్రామాలు వాటన్నింటిని చేర్చకపోతే వారికి రావలసిన constitutional benefits ఎక్కవరావు. వాటి విషయంలో ప్రభుత్వం తప్పకుండా శ్రద్ధవహించాలి. హరిజన వెల్ ఫేర్ ముందు pa-tronising attitude లో చూచినంతకాలం దానివల్ల ఏమీ ప్రయోజనం ఉండదు. ఏదో ఆవును చంపి చెప్పలు దానము ఇచ్చాముకదా అనే పద్ధతిలో చేస్తూ వారిని మానవులుగా చేయకుండా ఉండే ధోరణి దురదృష్ట కరమైనట్లు వంటిది. ఇప్పుడు ఈ డిమాండులో కేటాయించిన గ్రామాలు చాలదని చెబుతున్నారు. కాని ఆ గ్రామాల్లో గొడుగు క్రింద ఉన్నా అది చేరవలసిన వారికి చేరుతున్నదా అని అడుగుతున్నాను. వార్యుల విషయంలో మొదటనుంచి చెబుతున్నాము. “అమ్మ పెట్టా పెట్టదు, అడుక్కుతినా నివ్వదు.” అని గవర్నమెంటు ఆ భూములు డివైలకపోతే హరిజనులే ఫలాలు చూపిస్తాము, డెబ్బడిపాజిట్ చేస్తాము. ఇవ్వండి — అంటే అని పాలసీ కాదంటారు — వారు నందుకున్న ఆ న్యాయస్థితిలో నివసిస్తున్నారు. స్వరాజ్యంవచ్చి 16 సంవత్సరాలైనది. వారియందు ఉదారంగా వ్యవహరిస్తున్నారని, గాంధీగారి పేరు చెప్పుకొని బ్రతకటానీ హక్కు ఉన్నదా? అస్పృశ్యత నివారణ చేశాము అంటున్నాము. నివారణ చేశామని, లేక ఇంకా పెంచి దూరగ్రహంతో ఇంకా తోక్కి పోలేస్తున్నామా అని అడుగుతున్నాను. బజారులోకి రావడానికి వీలులేదు. తన్నుతుంటే చెప్పకునే పరిస్థితులులేవు. చెప్పకుంటే వారిని ఏమవుతుందోననుకొంటున్నారు. ఉదాహరణ మనకు తెలుసు కనుక రైల్వే హరిజనులు ఇద్దరు M.B.B.S. ప్యాసయి పెండ్లి చేసుకుంటామని బజారుకు వెళ్ళితే ఊరిలో ఎవరిని పర్మిషన్ అడగాలో తెలియక అందరినీ అడిగారు. ఎవీ అభ్యంతరం లేదు. చేసుకోమన్నారు. ఎవరికి అభ్యంతరం లేదని, చేసుకుంటే, ఊరిలోగైతాంగంవచ్చి ఊరికింపు ముక్కలు ముక్కలు చేసి కర్రలు పెట్టి కొట్టితే దగ్గరగా ఉన్న పోలీసుస్టేషన్ కు వెళ్ళి చెప్పకుంటే అంతా దెబ్బలు తిన్నతరువాత పోలీసులువచ్చి arrest చేసి, కేసుజరిగింది. M.B.B.S. చదువుకొని అత్యుగ్రహం కలిగినవారే వివాహం చేసుకొంటామంటే ఆ ఊరిలో పెళ్లి చేసుకునే యోగ్యత లేకపోతే మనకు నీవర్ లిబర్టీ ను పాటిస్తున్నామా దీనికి ఎవరు భీష్ములు అనేది చూడాలి. సంస్కరణలు చేశామని చెబుతున్నాము. జడ ప్రశాసనాదులు అధ్యక్షత క్రింద వేసిన కమిటీ చెప్పారు.

The state shall promote with special care educational and economic interests of the weaker sections of the people and in particular of the Scheduled Castes and Scheduled Tribes and shall protect them from social injustice and all forms of exploitation.

దీనిని బట్టి వీరికి చేరింది ఏమీ లేదని తేలుతుంది. బాక్ వర్క్ క్లాస్ వారిని బాగు చేస్తామంటే అది కులతత్వం అంటారు. ప్రైవేటు కులం వాడుకని వ్యవహారం చేస్తుంటే అది కులతత్వం కాదంటారు. అది కులతత్వానికి అతీతమైన సిద్ధాంతం అంటారు. మనది సెక్యూలర్ స్టేట్ కాబట్టి నెనకబడిన కులాలను ఉద్ధరించే కులతత్వం పనికిరాదంటున్నారు. ఇచ్చినకొద్ది ఎమాంట్ అందరికీ సంచయం చేయటం ఉంటుంది? డబ్బు ఎక్కడనుండి తీస్తామంటున్నారు. ప్రభుత్వం పెట్టే ఐదు కోట్ల రు.లు కూడా వాటికి పెడుతున్నదా అంటే లేదు. ఎద్దులకొరక, దున్నలకొరక ఇస్తున్నారంటే—నోరు ఉన్నవారు వారి పాలేరు చేయమిద అవి తీసుకొంటున్నారు. హరిజనులకు ఇళ్ళ స్థలాలు ఇవ్వమంటే ఇవ్వలేకుండా ఉన్నారు. చదువుకొన్నవాటికి ఉద్యోగాలు ఇవ్వలేకుండా ఉన్నారు.

ఈ ఊళ్లో ఆర్యగురుకుల్ అని శ్రీలంక ఉంది. దానికి డి.ఇ.ఎ. గారు ఆస్సాన్స్ రర్ యొక్క భర్త. అయినవారు సర్టిఫికేట్ ఇచ్చి వీరంతా జేకోవర్థ కమ్యూనిటీస్ అంటే, మనవాళ్లు వారికి డబ్బు ఇస్తున్నారు. దీనిని ఇంతవరకు సచారణ చేయమంటే చేశారా?

కాలేజీలలో ఉన్న సీట్స్ హరిజనుల చేరుతో పెద్ద కులాలవారు తీసుకొంటున్నారు అని నేనుబాటితా ఇస్తే అది యూనివర్సిటీ విషయమని అంటున్నారు.

ఏజన్సీ ఏరియల్ లో కార్పొరేషన్లు అని పెడుతున్నారు. అవి అక్కడి పజలకు ఒక తెడదక్రింద తయారైనవి. ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ క్రింద 27 పర్సెంట్ చేస్తున్నాము. వారు అమ్ముకొనే ధరకన్నా తక్కువకు కొంటున్నాము. ఎక్కువ ధరక అమ్ముతున్నాము. వారు ఇంకొకరికి అమ్ముకొంటామంటే, అమ్ముకొనివ్వకుండా చేస్తున్నాము. వారిని మనం పోషించలేకపోతే, కనీసం వారంతట వారివైవా ప్రతకనివ్వండి. ఈ ఇన్ స్టిట్యూషన్స్ లో ఎంతో డబ్బుదరడుగ అవుతున్నది. అది పబ్లిక్ డబ్బు అయితే భరవాలేదు. అది ఏజన్సీ పజలడబ్బు. అటవికజాతి ప్రతకటానికి వీలులేకుండా నిబంధనలు చేస్తున్నారు. ఇక వారెట్లా బ్రతుకుతారు? తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోర్లు శినిపన్ ఇచ్చింది. మీరు యీసని చేయటానికి వీలులేదు అని. ఆ కార్పొరేషన్ ఎగ్జిక్యూటివ్ గా నడవలేనపుడు విడిచిపెట్టండి.

ఎరుకల ఏనాడులకు విల్లింగ్స్ ఇస్తామన్నారట. మళ్ళీ తగ్గించామన్నారు. ఆది పంచాయితీ సమితికి ఫౌండేషన్ చేకామంటున్నారు. పంచాయితీసమితులు జిల్లా పరిషత్ లో యీ ప్రజాస్వామ్యంలో ఉండవలసిన భాగమని నేను అంగీకరిస్తాను. కాని వీరికి యీ సమితులద్వారా డబ్బు ఇవ్వాలంటే, ఆ సమితి తీర్మానం చేయాలి. జిల్లా పరిషత్ తీర్మానం చేయాలి, ఆడబ్బు ఇవ్వాలి. ఇవాళ పరిషత్ లు ఎవరిచేతిలో ఉన్నవి? దేశంలో కేప్ ట్రాప్స్ వేసే నూతనజాతి తయారైనది. అది అధికార వర్గానికి చెందినది. వారికితప్ప, ఇంకెవరికి లాభంలేకుండా ఉన్నది.

శ్రీల సంక్షేమకాఖ ఉన్నది. శ్రీల సంక్షేమకాఖలో మాత్రమే వ్యవయంతో నడవనటుమంటి మనుష్యులు ఉంటే అది బ్రతకటానికి వీలులేదు. ఎన్నో చార్జెస్ వారిపైన ఉన్నవి. ఆవి విచారించారా? ఆడవారిని తీసుకొని అభివృద్ధి చేయటానికి బదులు వారు ఆడిపార్ట్ మెంట్ కు రావటానికి భయం వున్నట్లు చూస్తున్నార; హరి జనులకొరకు ఖర్చుపెడుతున్న డబ్బు హరిజనులకే పోతున్నదా అని సుమిత్రాదేవిగారు అడిగారు. జయప్రకాష్ నారాయణ్ కమిటీవారు హరిజనపల్లెలకు మహిళామండలంలు యువజన సంఘాలు పోవటానికి వీలులేదు; ఉన్నడబ్బు అంతా పైవారు తీసుకొంటున్నారు; క్రిందివానికి చెందకుండా పోతున్నది అని చెప్పారు. ఎవరైతే షిక్ సెక్షన్ ఉన్నవో. ఎవరైతే షేకర్ డిస్ట్రిక్షన్ ఉన్నవో, వారికి సమాజంలో మనం తీసుకు వచ్చిన దాండ్లో మార్పులేదు.

హరి జనులు సాగుచేసుకొంటున్న భూములు హరిజనులకు ఇవ్వడని చెబు తున్నాను. బంజరుభూముల సమస్యగా నేను యీ విషయం చెప్పటంలేదు. సత్తెన పల్లి తాలూకా నెమరపూడిలో 50 ఎకరాలు మూడు సంవత్సరాలనుండి చేసుకొంటుంటే వారిని వెళ్ళగొట్టారు. బోదనం అనే ఊళ్ళో ఫారెస్ట్ ఏరియాలో వెయ్యి ఎకరాలు తీసుకొని 500 కుటుంబాలు చేసుకొంటుంటే వారిని వెళ్ళగొట్టారు. వారు కో-ఆప రేటివ్స్ ద్వారా చేసుకొంటామంటే, రోజూ విచారిస్తున్నామంటారు. మీకు గుబుం ధించిన మనుష్యులకే ఇవ్వాలా? “మాకు సంబంధించిన వాళ్ళకే ఇవ్వాలని” పెంప లయ్యగారు చెప్పినపుడు నాకు బాధకలిగింది. నేను ఒకసారి ఏనాడుల బజారు వెళ్ళి నపుడు వర్షం రాగా ఒకరి ఇంటిలోకి వెళ్ళాను. ఆ వర్షంలో అఇంటిలో ఉన్న వెళ్ళటి ధలం ఏమిటంటే-పొయ్యి. పొయ్యిలో నా తలకాయ పెట్టుకొని, పొయ్యి చుట్టూ నాళరిం ఉంచి ఆనాడు పడుకోవలసివచ్చింది. ఈవిధమైన స్థితిలో వాళ్ళ ఇంట్లో ఉంటే వారెట్లా బ్రతుకుతున్నారో ఆలోచించండి. ఆ జనమంతా భారతీయులు? మనం ఆనుభవిస్తున్న అభివృద్ధిలో వారు భాగ స్వాములుగా ఉన్నారా? కొరడ జాతులవారు ఎక్కడో ఒకసూల అడవిలో ఉన్నారు. మేయర్షన్ కమిటీ సూచనలు

అమలుజరపలేదు. సుమిత్రాదేవిగారు మాట్లాడుతూ హరిజనులకు ఇస్తున్న డబ్బు సరిగా వారికే పోతున్నదో లేదో విచారించుమన్నారు. అది విచారిస్తే మొత్తం విషయాలు బయటపడతాయి. బడ్జెట్ లో చూసినపుడు, హరిజనులకోసం సంతకే మకాఫు ఉన్నదని చూపించటానికి మాత్రం పనికివస్తున్నది. ఈ పేట్రెజింగ్ యాటిట్యూడ్ దాటి, సద్యఃఫలితాలు కలిగేటట్లు చూడవలసిఉంది. ప్రకాశం గారి టైమలో కోటి రు.ల స్కీము వేశారు. మేము ఇప్పుడు 5 కోట్లు ఖర్చుపెడుతున్నామని ప్రభుత్వం అనవచ్చును. మూడు నాలుగు సంవత్సరములలో మొత్తం రాష్ట్రంలోని వెనకబడిన జాతులవారికి ఎంత భూమి కావలసిఉంటుందో లెక్కవేసి, ఆ భూమి ప్రభుత్వం ఎక్స్ యిర్ చేసి వారికి ఇవ్వాలి. లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టు క్రింద భూమి తీసుకొని దానికి ధర కడితే ఎకరానికి 200 రు. 300 రు. ధర పడుతుంది, గజాల లెక్కన కొనాలంటే కొనలేకుండా ఉన్నారు. నా ఇంటిలో నేను చస్తాననే అత్యవస్థానం వారికి కలిగేటట్లు వారికి ఇళ్ళ స్థలాలు చూపించి, ఇళ్ళ సౌకర్యం కలుగజేయండి. ఊరికే ఉన్న భూములన్నీ పెద్దరైతుల చేతుల్లో ఉంటాయి. పెద్ద రైతులు అధికారంలో ఉన్నారు. కాబట్టి ప్రభుత్వం తన అధికారం ఉపయోగించి లాండ్ ఎక్విజిషన్ యాక్టు క్రింద లాండ్ ఎక్స్ యిర్ చేసి వారికి ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను. ఈ హరిజన సంతకే మంల్యో, యీమహిళా సంతకే మంల్యో జరుగుతున్నటువంటి అవకతవకలు విచారణ చేస్తున్నామని చెప్పారు. కనుక దానిని గురించి నేను మాట్లాడ దలచుకోలేదు. అస్పృశ్యతా నివారణ చట్టం సక్రమంగా అమలు జరగటంలేదు. ఇండ్లు కట్టటానికి డబ్బు తగ్గిస్తున్నా మంటున్నారు. ఎందుకు తగ్గించవలసివస్తున్నది. అది అసలువారికే వెళ్ళటం లేదనే అనుమానంతో యీ విధంగా నిర్ణయించినట్లు తెలుస్తున్నది. ఎవరైతే ఇండ్లు కట్టుకొంటా మంటున్నారో వారికి డబ్బు ఇప్పించండి, ఇండ్లు కట్టుకొన్నతర్వాత కొందరు పెద్దలు కాజేస్తున్నారు. హరిజనుల తరఫున వచ్చిన ఇండ్లను పది సంవత్సరములవరకు ఖాళీ చేయకూడదు అని ఒక నిబంధన, పెట్టకపోతే వారిమీద ప్రైవేట్ తీసుకువచ్చి గవర్న మెంట్ ఇచ్చిన డబ్బు కాజేస్తున్నారు కాబట్టి ప్రభుత్వం యీ విషయాలన్నీ జాగ్రత్తగా ఆలోచించాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ టి. బాలకృష్ణయ్య:—అధ్యక్షా, సాంఘిక సంతకే మకాఫు మామూలు ప్రవేశ పెట్టిన డిమాండ్ నేను బలపరుస్తూ కొన్ని ముఖ్యవిషయాలు మీ ద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తేవాలను కొంటున్నాను. మన రాజ్యంగ చట్టం ప్రాసినపుడు డైరెక్టివ్ ప్రిన్సిపుల్స్ ఆఫ్ స్టేట్ పాలిసీ అని ఒక చాప్టర్ వ్రాశారు. దేశాన్ని ఏవిధంగా అభివృద్ధి లోకి తీసుకురావాలనే విషయాలు అనేకం అందులో ఉన్నవి. స్టేట్ గవర్న మెంట్, సెంట్రల్ గవర్న మెంట్ చేసినటువంటి కాససాలలో వాటిని చాలమటుకు పాటిస్తూ వచ్చాము.

(The Speaker in the Chair.)

దైరక్ష్విక్ ప్రెసిడెంట్ ఇన్ స్టేట్ పాలిటీలో ఆర్టికల్ 46 లో

The State shall promote with special care the educational and economic interests of the weaker sections of the people and in particular of the Scheduled Castes and the Scheduled Tribes, and shall protect them from social injustice and all forms of exploitation.

అని చెప్పబడిఉంది. విద్యావ్యాప్తికిగాను కొన్ని వైకం ఇచ్చినమాట నిజమే. హరిజనులు స్వతంత్రంగా జీవించటానికి, వారిని ఆర్థికంగా బాగుచేయటానికి చేసినటువంటి చట్టాలు కొన్ని ఉన్నవి; లేకపోలేదు. అయితే అవి ఎంతవరకు సక్రమంగా అమలు జరుపుకున్నాయి అన్నది ముఖ్యమైన విషయము. మనరాష్ట్రంలో లాండ్ సీరింగ్ యాక్టు తీసుకు రావటం ప్రారంభమైనది. దీనివల్ల నిజంగా దున్ని సాగుచేసి వైరు చేసేటటువంటి కూలీలు హరిజనులు వ్యవసాయదారులు ఎంతవరకు బాగుబడ్డారు. అనే విషయం చూస్తే యిది అనుకొన్నంత అభివృద్ధిని సాధించలేదని చెప్పకతప్పదు. ఆర్థికంగా ఎప్పుడైతే హరిజనులు, గిరిజనులు అభివృద్ధి చెందుతారో, అప్పుడే వారు ప్రభుత్వంపైన ఆధారపడకుండా జీవించడానికి వీలు ఉంటుంది. ఎన్ని సంవత్సరాలైనా ప్రభుత్వంపై ఆధారపడి ప్రభుత్వంవారు యిచ్చే సహాయంతో బ్రతకడం ఉండకూడదని నా ఉద్దేశ్యం. పారుకూడ స్వతంత్రంగా జీవించడానికి ఒక incentive ను కలుగజేయడం ప్రభుత్వం యొక్క భాద్యత. అలాంటి incentive ను కలుగజేయడానికి ఏమి చేయాలి అంటే - వాళ్ళు మొట్టమొదట ఆర్థికంగా అభివృద్ధి చెందాలి. బంజరుభూములు assignment ban కాకమునుపు హరిజనులు సాగుచేస్తున్న భూములన్నీ వారికి పట్టాలు యిప్పించాలని కూలి వ్యవసాయం వారానికి పైన చేసేటటువంటి హరిజనులకు ఎట్టాలు agricultural implements మొదలైనవన్నీ యిచ్చి వారియొక్క ఆర్థికపరిస్థితి బాగు చేయాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. అలాంటివే యితరచోట్లకూడ చేస్తున్నారు. ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడ చేస్తున్నారు. అనేకమంది సభ్యులు మాట్లాడుతూ హరిజనులకు యిండ్ల స్థలాలు యిస్తున్నారు. కొన్నిచోట్ల హరిజనవాడలు అంతా private lands లో ఉన్నాయి అన్నారు. నేను యిటీవల నే చిత్రాగు జిల్లాలో కొన్ని గ్రామాలు చూచాను. ఎక్కడకు పోయినా మా గ్రామంతా ఉండే హరిజన వాడ ఒక private land లో ఉన్నది. పనిపాటలకు వెళ్ళకుండాపోతే వాళ్ళ మడకలం ఉచితంగా దున్నకపోతే. పనులు చేయకుండాపోతే మమ్మల్నూ యొక్కడనుంచి భూమి చేయకుంటున్నాడు. మేము ప్రభుత్వానికి అనేక పర్యాయములు అర్జీ పెట్టుకున్నాగాని యిళ్ళస్థలాలను acquire చేసి

యివ్వడం లేదని అంటున్నారు. ప్రభుత్వం పీటన్నిటిని పరిశీలించి ఒక సమగ్రమైన ప్లాన్, సమగ్రమైన plan వేసి దానిని effective గా implement చేసి వారిని అన్ని నిధుల అభివృద్ధికి తీసుకువచ్చినప్పుడు బాగుపడుతుందని అనుకుంటున్నాను. దేశంలో ఉన్న జనాభాలో 10 కోట్లమంది హరిజనులు ఉన్నారు. మన రాష్ట్రంలో 3,50,00,000 మందిలో హరిజనులు 50 లక్షలమంది ఉన్నారు. గిరిజనులు 5, 6 లక్షలమంది ఉన్నారు. జనాభాలో 6వ వంతు ఆర్థికంగాను, విద్యావిషయంగాను, సాంఘికంగాను, రాజకీయంగాను, వారు వెనకబడిఉంటే మనం చేయవలసిన పని అంతా వీరికే ఎక్కువగా చేయవలసి ఉన్నదని నా ఈశ్చర్యం. అందుచేత వీరికి ఒక ప్రత్యేకమైన plan ఉండాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను. ఇటీవల సెక్రటరీ గారు ఒక సమావేశంలో మాట్లాడుతూ it is shame to hear that in spite of our 16 years of rule the lot of Harijans has not been improved. అన్నారు. ఎవరు దీనికి బాధ్యులు ప్రభుత్వమా? ప్రభుత్వ బాధ్యత వహించేటటువంటివాళ్ళా? ఎవరివల్ల ఈలాంటి ఆనేది మనం విచారించాలని నేను మనవిచేస్తున్నాను. రాజ్యాంగ చట్టం ప్రకారం గ్రామపంచాయితీ ఏర్పడాలి సమితులు ఏర్పడాలి. అధికార విశేషంకరణ కావాలి. అందరికీ అధికారాలు కావాలని మాత్రం అన్నాము. దానికి కావలసిన చట్టాలన్నీ మనం తయారు చేశాము. సమితులు జిల్లా పరిషత్తులు ఏర్పడినాయి. పంచాయితీలకు సమితులకు జిల్లా పరిషత్తులకు అధికారాన్ని అప్పజెప్పాలనే ఉద్దేశ్యంతో Social Welfare వారికి అప్పజెప్పారు. చాలమందిది. అక్కడ హరిజనులు, కాసనసభ్యులుగా ఉండేవారు. యితరులు కూడ ఉంటున్నారు. కాబట్టి వారికి కావలసిన సౌకర్యాలు వారే చేసుకోవచ్చుననే ఉద్దేశ్యంతో చేశారు. కాని ఈ సమితులు ఎంతవరకు దీనిని సక్రమంగా అనులు పరుస్తున్నవనేది తమ ద్వారా ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను.

What is the allotment and expenditure under different schemes in various Samithies in Chittoor District for the year 1961-62 and 1962-63 and what is the actual amount spent in Chittoor District out of the above for the benefit of Scheduled Castes and Tribes ?

అని నేను ఒక ప్రశ్న వేశాను. దానికి సమాధానం ఇచ్చారు. సమితిలో అనేక మైన schemes ఉన్నాయి. అది అందరికీ తెలిసిన విషయమే.

Statement showing the allotment and expenditure under restoration of abundant sources అన్ని సమితులలో nil

except Puttur. 2,400 రూపాయలు ఖర్చుపెట్టారు. Statement showing expenditure particulars block-wise under R. A. S. for 1962-63. Except Puttoor Samithi, no Samithi has spent a pie. Again, statement showing the allotment and expenditure under normal maintenance and repairs. No Samithi has spent a pie for both Scheduled Castes and Scheduled Tribes. Again statement showing the expenditure particulars block-wise under M.R. for 1962-63: No pie has been spent by any Samithi.

దీనిలో బావులకు, వాళ్ళకు తప్పనిసరిగా యివ్వవలసి ఉన్నది. కాబట్టి రెండువేల రూపాయలు, 1000 రూపాయలు, 1500 రూపాయలు, కొన్ని సమితులలో మాత్రమే చేశారు. కాళ్ళేటి నగరం, నగరి. చిత్తూరు మొదలైన కొన్ని సమితులలో వాళ్ళు చేయలేదు. Statement showing the allotment and expenditure for new well subsidy scheme for 1961-62. Subsidy యిచ్చిన amount ఎంత? ర. 11,53,500 లకుగాను ర. 98,750 లు మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు. Statement showing the allotment and expenditure for new well susidy scheme for 1962-63. They spent about 9% Statement showing the expenditure particulars block-wise: Local development works దీనిక్రింద 8% మాత్రమే ఖర్చుపెట్టారు. Only 3% మాత్రమే. Under L.D. works. ఈ item క్రింద ఎన్నో పనులు చేయవచ్చు కాని చేయలేదు. ఎందుకనిచేయలేదు, ఎంతై మేము ఏమి చేశామి అంటారు అలాగే

Statement showing expenditure particulars block-wise under Local Development Works for 1962-63. They spent only 9% out of the total amount granted for scheduled castes. Statement showing the expenditure particulars block-wise for the year 1962-63 under C. D. funds, rural health and sanitation. దీనిలో 20% ఖర్చుపెట్టారు. Statement showing the particulars of expenditure incurred under equalization grants: 8% they spent. Statement of the expen

diture particulars under roads, village plan etc. They spent 16⁰⁰. Samithies non-Samathies కు కూడ ఒక statement యిచ్చారు ఎవరెవరికి ఎంత డబ్బు కేటాయించినదని. నాన్ సమితులలో మాత్రం యిచ్చిన డబ్బును సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టినట్లుగా. దానికి కావలసిన భోగట్టాలన్నీ యిచ్చారు. 20 సమితులలో report is awaited. Allotment and expenditure related to scheduled castes & scheduled tribes అని వాస్తున్నారు. కొన్ని సమితుల వాళ్ళు report కూడ, చేసిన ప్రశ్నను పంపలేదు అని మనవి చేస్తున్నాను. దీనినిబట్టి సమితులలో జిల్లా పరిషత్ లలో non-officials గా ఉన్నటువంటివారు ఈ విషయంలో interest తీసుకొని సక్రమంగా జేయటంలేదని తెలుస్తున్నది. కొన్ని సమితులలో మాత్రం చదువు కొన్నటువంటి శాసనసభ్యులు, హరిజనులు ఉన్నారు. కొన్నిచోట్ల చాలా ఆమాయక మైనవారు సభ్యులుగా ఉండటంచేత ఏమి జరుగుతున్నదోకూడా వారికి తెలియదు. ఇచ్చిన డబ్బును ఎందుకు సమితులు సక్రమంగా ఖర్చుపెట్టడంలేదు. ఎందుకంటే జిల్లా పరిషత్ లు ఖర్చుపెట్టలేదు. ఎందుకు ఈ మొత్తం lapse అవుతున్నదని ప్రభుత్వం ఏమైనా విచారిస్తుందా? Schedule Tribes, Schedule Castes కమిషన్ వారు 1961-62వ సంవత్సరంలో యిచ్చిన నివేదికలో ఏమి చెపుతున్నారంటే ప్రతి State లో కూడ evaluation. schedule castes యొక్క tribes యొక్క అభివృద్ధిని ఎంతవరకు మనం సాధించాము. ఏ విషయంలో ఎంత అభివృద్ధిని సాధించాము అనే విషయాన్ని గురించి పరిశీలింపడానికి ఆ విషయాన్ని అంతా సేకరించడానికి వాళ్ళకు కావలసిన సహాయాన్ని చేయడానికి ఏ ఏ institutions ఈ అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు తీసుకున్నాయో అవి ఎందుకు చేయలేదని పరిశీలించడానికి కూడ evaluation committee ఒకటి ఉంటే బాగాఉంటుందని వారుకూడ నూచించారు, ఆ నివేదికలో అనేక మైన నూచనలు చేశారు. ఎన్ని రాష్ట్రాలు ఎంతవరకు వాటిని ఆమలులోకి తెస్తున్నాయో ఆ కమిషన్ యొక్క report చూచారా? ఏ ఏ recommendations చేసినారు. దానిని గురించి మనం ఏమిశ్రద్ధ తీసుకోవాలనేది కూడ ప్రభుత్వం దీర్ఘంగా యోచించి మంత్రిగారు తగిన చర్య తీసుకోవాలని నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

అంటరాని తనాన్ని గూర్చి చాలామంది మాట్లాడారు. ఇది పోతుందా; పోవాలంటే ఏమి చేయాలి? ప్రభుత్వంవారు ఎక్స్‌ప్లైట్ చేసినటువంటి house sites గ్రామానికి ఒకటి, రెండు మైళ్ళ దూరంలో ఉంటున్నాయి. అక్కడ cheapగా

దొరుకుతుంది అని. దానివలన అక్కడ ఇంకొక మాలపల్లి, మాదిగపల్లి తయారవడం తప్ప యింకేమీ కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ చేరులు, ఈ మాదిగపల్లి, మాల పల్లిలలో అబాలిష్ చేస్తే తప్ప యీ untouchability- పోగు. లేకపోతే గ్రామానికి దూరంగా వీరికి యిళ్ళ స్థలాలు చూపిస్తూ మండ మాలపల్లి, మాదిగపల్లి తయారు జేయడం తప్ప యింకొకటి కాదని మరోసారి మనవి చేస్తున్నాను. తరువాత, కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీస్, పాసింగ్ స్క్వీముక్రింద 1/3 షేర్స్ యివ్వాలని కలలవారికి యివ్వాలని వున్నది దానికి సంబంధించిన జి. బి.లో ఆరకంగా కాలనీలలో ఒక్క హరిజనుడికైనా యిల్లు యిచ్చారా అని అడుగుతున్నాను. ఆ విషయాన్ని ప్రభుత్వం ఎందుకు పరిశీలింపకూడదు? అలా చేసినప్పుడే యీ అంటరానితనం పోతుంది. లేకపోతే ఆరవంలో చెప్పినట్లుగా—నాటుకి నల్లదు వందలం

తోటకి పిల్లి సమికి పోరాదు”

అలా తయారవుతుంది. ఎవరు పరిపాలన చేసినా వారి fate అలానే వుంటుంది. ముందు హృదయపరివర్తన రావాలి. వారిలోకూడా చైతన్యమున్నవారు వున్నారనే విషయం గ్రహించాలి. ఆరకంగా ప్రభుత్వం గుర్తించినప్పుడే వారికి ఎకనామిక్ జస్టిస్, సోషల్ జస్టిస్, పాలిటికల్ జస్టిస్ జరుగుతుందని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం:— అధ్యక్షా, నేను మూడు విషయాలపై మాట్లాడటానికి మీ సెలవు తీసుకుంటున్నాను. మీ అనుమతి కోరుతున్నాను. ఒకటి— sites for Harijans. ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు ఒకరు చెప్పారు. Difficulties చాలా వున్నాయని చెప్పారు. 7, 8 ఏళ్ళయి పెట్టిన అప్లికేషన్స్ యింకా అలానే వున్నాయి. ఈలోపల జిల్లా పరిషత్తులు, పంచాయితీ సమితులు వొచ్చాయి. అయినప్పటికీ ఆ అప్లికేషన్స్, యిళ్ళ స్థలాలకోరకు, అదే స్థితిలో వున్నాయి. నా నియోజకవర్గంలోని విషయం నాకు బాగా జ్ఞాపకం. విజయరామరాజు పేట, జుమ్మరావు పేట. వేడివాడ మొదలైన చోట్ల హరిజనులు అప్లికేషన్స్ యిస్తూ వుంటారు జిల్లా పరిషత్తులలోని పెద్ద అఫీసర్స్ కి నేను వాటిని యివ్వడం మామూలుగా ఉన్నది. నేను చూసినట్లుగా, గౌరవంగా వారు మాట్లాడుతుండటంవలన, తప్పకుండా వారు ఈ పనులు చేస్తారనే నమ్మకం నాకు ఎప్పుడూ కలుగుతూ వుండేది. అవిధంగా వారు వుండేవారు. కాని, 7 సంవత్సరాలయి నేనీచ్చిన అప్లికేషన్స్ పై ఎటువంటి ఛర్య తీసుకోలేదు. స్థలాలు లేకవారు, గ్రామాలు అంటుకుని, పంటభూముల ప్రక్కన గ్రామాన్ని పట్టుకుని గట్టిలాంటాగ ప్రేలాడుతున్నారు. సజితి, పరిషత్తు ఆఫీసర్స్ యి విషయంలో ఏమీ చేయలేదని చెప్పడానికి సాక్ష చాలా విచారంగా వున్నది. ఎందుకు ఈ విధంగా జరుగుతున్నది? ఇప్పుడు మాట్లాడిన ప్రతి సభ్యుడు ఈ విష

మొనాపూలపై ఒక జడ్జిమెంటుకూడా వచ్చింది. అది 13-4-(14) పేషన్లో వడింది. మొనాపూల వాలిడ్ కాదని. గిరిజనులకు ఇది లాభకరంగా వుండాలి. వీరు పెద్ద పెద్ద భూములను అమ్ముతూ గిరిజనులకు ధరకిట్టనివిధంగా బలవంతంగా తీసుకొనడం న్యాయం కాదు. ఈ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకోవలసిందిగా వంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

నేను చెప్పదలచుకొన్న మూడవ విషయం కాఫీ స్క్రీముగూర్చి. మనదేశంలో బ్రహ్మాండమైన ఫార్టెస్టు ఏరియా చాలా వున్నది. ఈ ఫార్టెస్టు ఏరియాలో — coffee suitability ఉన్నదా అని కొన్ని సంవత్సరాలక్రిందట కొంతమంది ఆఫీసర్లునువంపి చూపించడం జరిగింది. మన ప్రాంతంలో ఆరకు, చింతపల్లి, సాడున, రంపచోడవరం, ప్రదేశాలలో గెండు లక్షల ఎకరాలవరకు వున్నది. Export drive క్రింద 8, 9 కోట్ల coffee వెడుతూవుండేది. అందులో 7, 8 కోట్ల విలువైన కాఫీ సప్లయ చేయడానికిగాను Coffee Board వారిని అడిగారు. Coffee Board తరపునుండి మేము ప్రొడక్షన్ చాలను కాబట్టి హెచ్చుచేయాలని, చెప్పాము. ఎక్కడ హెచ్చుచేయాలి అంటే, నేను ఆంధ్రప్రాంతంనుండి వచ్చిన వాడిని కావడంవల్ల, ఏజన్సీ ప్రాంతం నాకు కొంత తెలియడంవల్ల, ఆంధ్రదేశంలో గెండు లక్షల ఎకరాలున్నది, ఒరిస్సా ప్రాంతంలో లక్ష ఎకరాలు, ఆంధ్రంలో 5 లక్షల ఎకరాలు వున్నది. ఆంధ్రదేశంలో నాకు తెలిసిన, ప్రభుత్వంలో సన్నిహితులు మిత్రులు చాలమంది వున్నారు. కాబట్టి వారు సాయంచేస్తే అగ్రిల్చర్ డిపార్టుమెంటు, వారి కంటైనర్ల మా నేజిమెంటుక్రింద ప్రొడ్యూస్ చేస్తే, 7, 8 కోట్ల విలువైన కాఫీ ప్రొడ్యూస్ చేయడమే కాకుండా export చేసి foreign exchange సంపాదించడానికి వీలవుతుందని చెప్పాను. దానిపైన సెంట్రలు గవర్నమెంటువారు తప్పకుండా సహాయం చేస్తామని ఒప్పుకున్నారు. కాఫీబోర్డు ఒక స్క్రీము తయారుచేసింది. అందులో 13 సంవత్సరాలలో సెంట్రలు గవర్నమెంటు 22 కోట్లరూపాయలు మనప్రభుత్వానికి యివ్వడం, 6 సంవత్సరాలనుంచీకూడ 2కోట్లు 93 కోట్లు, 7 కోట్లవరకుకూడ డబ్బుతెచ్చుకుంటూ పదమూడు సంవత్సరాలలో 22 కోట్లకూడ తిరిగి వడ్డీతోపాటు యివ్వడానికి ఏర్పాటు వుంది. మన ప్రభుత్వం యివ్వవలసినది భూమితప్ప మరొకటి లేదు. పనిచేయవలసిన ఆఫీసరులను తేటాయించడం భూమిమీద ఒప్పుకోవడంతప్ప ధనమంతా సెంట్రలు గవర్నమెంటే యిస్తుంది. ఇదే ఎక్స్‌పోర్టు డ్రైవ్ క్రింద వారుచేసిన స్క్రీము. ఇక్కడకు వచ్చినతరువాత ఏ కారణం చేతనో అది మిక్స్ ఆఫ్ అయిపోయింది. ఆ స్క్రీము వదిలిపెట్టి కేవలం గిరిజన స్క్రీము

క్రింద— చిన్న స్కీముక్రింద చేశారు. 200,800 వేయి ఎకరాలు అని చెబుతున్నారు. కాఫీ వేయి, రెండువేల ఎకరాలు అంటే ఎందుకూకూడా పనికిరాని స్కీము అని మనవి చేస్తున్నాను. కాఫీ ప్రొడక్టును అయినతరువాత క్యూర్ చేస్తే తేతప్ప రుచికరమైన కాఫీ రాదు. చెన్నపట్టణంలో మనమంతా వున్నప్పుడు త్రాగేది ప్లాన్ టేషన్ ఎ. కాఫీ. అది రావాలంటే ప్రొడక్టును అయినతరువాత క్యూర్ చేయాలి. క్యూరింగ్ వర్క్స్ కావాలి. క్యూరింగ్ వర్క్స్ మాంగళూరులోను, కోయంబత్తూరులోను వున్నాయికాని బట్టువైపు లేవు. అందుచేత తయారైన కాఫీని క్యూర్ చేసుకోడానికి యిబ్బంది ఆవుతోంది. చిన్న చిన్న పల్పింగ్ మెషీన్లు పెట్టి పల్ప్ తీసేసి కోయంబత్తూరు వెళ్లి క్యూర్ చేసుకుందామని— ఇప్పుడున్న ఏర్పాటువైతే చేస్తే కాఫీ రుచిపోయి, వాల్చు పోయి, మార్కెట్టులో ధర రాక అంధ్రకాఫీ స్కీమంతా ఫెయిలు అయిపోయిందని చెప్పడానికి పనికివస్తుంది. గిరిజన స్కీము అన్నా, లేక నేను చెప్పిన పెద్ద స్కీము అన్నాగాని, సంవత్సరానికి మూడువేల టన్నుల కాఫీ ప్రొడక్టును వచ్చే బట్టు చేసినట్లయితేనే ఆ కాఫీ స్కీము సక్సెస్ ఆవుతుంది కాని లేకపోతే కాదు. మూడువేల టన్నులు ఎందుకు అంటే క్యూరింగ్ కావాలని మనవి చేశాను. క్యూరింగ్ వర్క్స్ కు ఇక నామిక్ యూనిట్ చేయాలంటే మూడువేల టన్నుల కపాసిటీ వున్నప్పుడే సాధ్యమవుతుంది. మూడువేల టన్నులు రావాలంటే అధమం ఆరేడువేల ఎకరాలుండాలి. ఆరేడువేల ఎకరాలు రెండేళ్ళలో క్లియర్ చేసినట్లయితే 5-6 ఏండ్లు అయినతరువాత తప్పకుండా 3-4 వేల టన్నుల కాఫీ వస్తుంది. ప్లాన్ టేషన్ ఎ. కాఫీ— దానిని వాడు కాఫీ అంటారు. దానిని అమ్మితే లండను మార్కెట్టులో కళ్ళకు అద్దకొని కొంటారు. టన్నుకు 5000, 5,500 రూ.లు కూడ తప్పకుండా వస్తుంది. పెట్టుబడి 1250 రూ.లు అవుతుంది. హెచ్చు అయిన ప్రాఫిట్ వస్తుంది. దేశానికి ఫారిన్ ఎక్స్ ఛేంజి వస్తుంది. వైదేశాలలో ఇండియన్ కాఫీ కొంత పేరు సంపాదించింది. కాని ఇండియన్ కాఫీక్రింద ఎక్కడా కూడ ఆమ్నడం లేదు. హెచ్చు అయినా క్వంటిటీలో కాఫీ దొరకకపోతే, ఇండియన్ కాఫీ బజారులో పెట్టడానికి సరుకు లేదని అక్కడి పర్సన్స్ క్లెయిమ్ తో కూడిన మన కాఫీని ఇతర కాఫీలతో కలిపి అమ్ముకుంటున్నారు. ఇండియా పేరుతో కూడ చాలామణి కావాలంటే మనం ప్రొడక్టును హెచ్చు చేయాలి. రెండు మూడేండ్లలో ఫాగెస్టు ఏరియా క్లియర్ చేసుకొని ఏడెనిమిది వేల ఎకరాలు ఏర్పాటు చేసినట్లయితే మనకు శుభ్రమైన కాఫీ రావడమే కాకుండా, తప్పకుండా టన్నుకు 5000 రూ.ల రాబడి వస్తుంది. గిరిజనులకు సంతోషం అవుతుంది, స్టేటుకు లాభం అవుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ విషయమై ప్రత్యేకమైన శ్రద్ధ మంత్రిగారు తీసుకోవలసిందని మనవి చేస్తున్నాను. నేను వేరే మంత్రి

941 19th March, 1964

Annual Financial Statement
(Budget) for the year 1964-
65- Voting of Demands for
Grants.

గారిలో మాట్లాడినప్పుడు తప్పకుండా చేస్తున్నారని. ఆ కారణంచేతనే నేను
యిప్పుడు కొంత కాలహరణంచేసి యీ విషయం మాట్లాడాను. ప్రత్యేకంగా శ్రద్ధ
తీసుకోవలసిందని మంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ కె. రాజమల్లు :—అధ్యక్షా, ఈ డిమాండును నేను బలపరుస్తున్నాను.
ఈ డిమాండు మొత్తం దేశంలోవున్న పేద ప్రజానీకానికి సంబంధించింది. 4 కోట్ల
రూపాయల చిల్లర ఖర్చుచేసి యీ ప్రజానీకానికి ఎంత సహాయం చేయగలుగు
తారు అనేది పెద్ద సమస్య. Backward classes, గిరిజనులు, హరిజనులు
అంతా కలిసి రమారమి 2కోట్ల జనాభా వుంటుంది. వారికి రోజూ ఒక్క రూపాయ
పైన అయినా ఖర్చు కాదు. ఈ మాదిరిగా వున్నప్పుడు వీరి సంక్షేమం ఎట్లా చేయ
గలుగుతాము? కొంతమంది కానసభ్యులు మాట్లాడుతూ మంత్రిగారు పాతపాటే
పాడుతున్నారన్నారు. కాని పాత పాట లేదు. వారిస్పీచ్ లో కొన్ని కొత్త
మాటలుకూడ వున్నాయి. Socialist Pattern of Society అని- చమత్కా
రంగా మాటలు వాడడం జరిగింది.

It is the firm policy of this Government that within
foreseeable future every one in our State is made free of the
taint of any special handicaps arising out of his birth; in
short to promote equality of opportunity, right for self-
respect and dignity of Man as Man, among the vulnerable
sections of the people. It may not be possible to effect
this transformation at the stroke of the pen or by waving
of the magic wand. But it is the constant endeavour of
this Government to plod on this long upward path to
secure social equality with determination, zeal and en-
thusiasm and correct entries of neglect.

ఈ phrasesకు ఈ కాలంలో అర్థం లేకుండా పోయింది. శ్రమపడి కొన్ని
మామూలు పేట్రాయగాని అవి అందరూ నాడినపదాలే. ప్రభుత్వంలో వున్నవారు,
లేనివారు సహాయం చేకేవారు, చేయలేనివారు బయటివారు, అన్ని పార్టీలవారు
అందరూ యీ పదాలు వాడారు. వాడగా వాడగా వాటిలో సారం లేకుండా
పోయింది. మంత్రిగారి speechలో మాత్రం ఏమీ మార్పులేదు. గత 4 సంవ

సంచికాడ అదే speech. అదే language, comma, full stop- అంతా ఒకటే. కొన్ని figures మాత్రం మార్పు చేశారు. క్లిమిగతాది వక్రీకి మక్కి కాపీ కొట్టారు. గత సారి మంత్రిగారి స్పీచ్ లో allot చేసిన amounts యీ సారి లేవు. క్రిందటి సంవత్సరం బడ్జెటులో చూపిన డబ్బు ఖర్చుచేయడం జరగలేదు. ఉదాహరణకు education. ఇందులో మార్పు లేదు, establishment of 3 Ashram schools with a strength of 25 students each at Krishnadevipeta as it isగా వుంది. Opening of four boarding houses, 28 mid-day meal centres- ఇవన్నీ పెట్టారు. 63-64కు 4,85,000 రూ.లు చూపించారు. ఆ డబ్బు ఖర్చుకాలేదు. ఎందుకు ఖర్చు చేయలేదు, దానికి బాధ్యులెవ్వరు అనేది మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. ఇదే రిపోర్టులో Second Plan Period 317.4 lakhs, Third Plan Periodలో 830.72 lakhs వున్నది. ఈ సంవత్సరం బడ్జెటురిపోర్టులో మంత్రిగారు కోటిరూపాయలు మార్చారు. ఎందుకు మార్చారో బోధపడటంలేదు. రెండవ ప్రణాళిక periodలో 317.04 లక్షలు కేటెక్టగానే ఉంది. మూడవ ప్రణాళిక గా పోయిన సంవత్సరం రిపోర్టుకు ఈ సంవత్సరం రిపోర్టునకు 96 లక్షల 11 వేలు తక్కువ చూపించారు. మూడవ ప్రణాళికలో 234.61 లక్షలు ఉన్నది. ఇది ఎందుకు తక్కువ చేయబడింది? కేంద్రప్రభుత్వం ఆలాట్ చేసినది. పోయిన సంవత్సరం కంటే ఈ సంవత్సరం ఎందుకు తగ్గించారో మంత్రిగారే సమాధానం చెప్పాలి. ఎడ్యుకేషన్ లో establishment, free books, opening boarding schools అన్నీ చెబుతూ మూడు ఆశ్రమ్ స్కూల్స్ కు 10.85 లక్షలు ఖర్చు చెప్పారు. అవే స్కూల్స్, అవే ఆశ్రమ్స్ ఉన్న తరువాత ఈ సారి in addition to opening 16 mid-day meals centres ఏర్పాటు చేశామన్నారు. పోయిన సంవత్సరం చెప్పినవి opening చేయాలనే; లేక అవికాక ఇవి వేరేనా? లేక, open చేసిన తరువాత ఈ డబ్బు ఎందుకో మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. అగ్రికల్చరు విషయంలో పోయిన సంవత్సరం. The scheme of supply of plough bullocks has been dropped for 1963-64. Drop చేశాము అన్నారు. ఈ సంవత్సరం ఎక్కువ ఖర్చుచేసేబదులు 50 వేలు పోయిన సంవత్సరంకంటే తక్కువ ఖర్చు చేశారు. 1.20 లక్షలు మాత్రమే ఖర్చు చేశారు. పోయిన సంవత్సరం 1.70 లక్షలు ఉంటే ఈ సారి పంచాయతీలకు అప్పగించాము కాబట్టి drop చేశాము అన్నారు. పంచాయతీలకు పట్టాభూసులు లేవు. అంటే పూర్తిగా ఈ సదన

943 19th March, 1964

*Annual Financial Statement
(Budget) for the year 1964-
65- Voting of Demands for
Grants*

కాశం కొట్టేసినట్లే అన్నమాట. ఆ ఆవకాశం హరిజనమునకు పోయినట్లే. పోయిన సంవత్సరం ఆగ్రీకల్చర డిపార్టుమెంటులో

It has been proposed to start in the Third Plan a new scheme, viz, Forest Co-operative Societies of Bombay pattern in the scheduled areas. For this purpose, a ceiling of Rs. 20.36 lakhs has been provided for the Third Plan Period by the Government of India under the Central Sector.

ఇది చేసినారు. డబ్బుకూడ అలాటో చేసినారు.

These societies will be started during 1963-64 at a cost of Rs. 3.52 lakhs.

ఈ సారి ఏమి చేశారు ? ఆ డబ్బు ఖర్చు చేయలేదు. ఊరికే కాపీ చేయడం జరిగింది. కేంద్రప్రభుత్వం అలాటో చేసిన 20.36 లక్షలు మార్పుచేసి 18.18 లక్షలు అని ఉంది. మిగతా 2.18 లక్షలు డబ్బు ఏమైనది, ఎక్కడకు పోయింది మంత్రిగారు రిప్లై చెప్పాలి. Cottage industries విషయం నీసుకుందాము. పోయిన సంవత్సరం చెప్పిన మాటలలో పదింటిలో ఒకటికూడా అమలులో పెట్టినందుకు విచారిస్తున్నాను. కఠినంగా మాట్లాడుతున్నందుకు నాకు విచారంగా ఉంది. Cottage industries గురించి పోయిన సంవత్సరం 2.41 lakhs have been provided ఖర్చుచేసినది 1.71 లక్షలు. మిగతా 70 వేలు మొత్తం తక్కువ ఖర్చు చేశారు. ఎందుకు తక్కువ ఖర్చు చేశాలో మంత్రిగారు చెప్పాలి. Cottage industriesలో 1964-65లో పోయిన సంవత్సరంకంటే 11 వేలు రూపాయలు తక్కువ అలాటో చేశారు. One by one ఎందుకో ప్రతిదానిలోను amount తక్కువ చేశారు. ఎక్కడ అభివృద్ధి ? ఏమి అభివృద్ధి ? కాలనైజేషన్ స్కీముల క్రింద పోయిన సంవత్సరంకంటే ఈ సంవత్సరం 25 వేలు తక్కువ పెట్టారు.

For the colonisation schemes started during the Second Plan Period at Aminabad, Gujjumamidivalasa and Tanjangi a sum of 1.50 lakhs have been provided during 1954-65

కాలపై జేదనుకు 1.75 lakhs have been provided. కాని ఖర్చుచేసినది 1:50 లక్షలు మాత్రమే. డబ్బు ఖర్చుచేసినతరువాత ఇంకా అక్కడ ఎందుకు ఖర్చు చేస్తున్నారు. What is the progress for the amount spent on the schemes. అందులో లేదు. Provided అన్నారే కాని ఖర్చుచేస్తే మరే ఎందుకు ఖర్చుచేస్తున్నారో దానినిగురించి మంత్రిగారు రిస్టైలో చెప్పాలి. కాఫీ ప్లాన్ లేకున్నగురించి విశ్వనాథంగారు చెప్పారు. అది వృధాఅని పనికిరాదని చెప్పారు. 300 ఎకరాలకు 1962-63లో 9.59 లక్షలు, 1963-64లో 8.32 లక్షలు ఖర్చు చేశారు. 1964-65లో 50 లక్షలు పెంచారు. అభివృద్ధిలేనిదే ఎందుకు పెంచారు? ప్రతి సంవత్సరం డబ్బు ఖర్చు చేస్తూనే పోతున్నాము. Returns లేవు. ఎందుకు ఖర్చుచేస్తున్నారో దాని విషయమై మంత్రిగారు సమాధానం చెప్పాలి. Water supply క్రింద 1962-63లో 1.50 లక్షలు ఖర్చు చేశారు for 37 wells. 1964-65లో ఒక లక్ష ఎన్ని wells గురించో వ్రాయ లేదు. 1962-63లో 1.50 లక్షలు ఖర్చు చేస్తే 37 wells, 1963-64లో ఒక లక్షకే 37 wells చేశారు. ఇవి ఎట్లా అవుతాయో అనుమానాస్పదంగా ఉంది మంత్రిగారు clarify చేయాలి. పబ్లిక్ హెల్త్ కు పోయిన సంవత్సరంకంటే 65 వేలు తక్కువ ఖర్చుచేస్తున్నారు. అంతా healthyగా ఉన్నారనుకుని డబ్బు ఖర్చుచేయవలసిన అవసరం లేదనుకున్నారేమో తెలియదు. మెడికల్ క్రింద

The provision made for the year 1963-64 is Rs. 0.91 lakh, ten thousand more than the provision for the year 1962-63. 10 వేలు more అన్నారు. నిజానికి 10 వేలు less అని ఉండాలి. ఎట్లా అంటే 1963-64లో 91 లక్షలు allot చేస్తే ఖర్చు అయినది 71 వేలు మాత్రమే. పోయిన సంవత్సరం allot చేసిన డబ్బును ఖర్చుచేయకుండా ఇటువంటి వంకరటింకర figures ఇస్తే బాధగా ఉంది. Housing అనేది పెద్ద problem; దానిని సీరియస్ గా ఆలోచించడం లేదు. జనరల్ గా ఒకమాట చెప్పి కూర్చుంటాను. ప్రభుత్వం ఖర్చుచేసే డబ్బువల్ల వెనుకబడ్డ జాతులు, పెద్దాయల క్లాసులు, ట్రైబ్యూ, ఆర్థికంగా పైకి రావాలంటే ప్రభుత్వం దీర్ఘంగా ఆలోచించాలి. ఏదైనా పథకం చేయాలి. డెమాక్రటిక్ సోషలిజం మాటలు ప్రతిచోట వినిపిస్తున్నాయి. ఇందులో కాస్త అయినా ఉంటాయనిచూస్తే ఏ పేజీలోను డెమాక్రటిక్ సోషలిజం లేదు. 65% ప్రజలను neglect చేస్తే మన దేశంలో డెమాక్రసీకి రక్షణ లేదు. ప్రభుత్వం

దీర్ఘంగా ఆలోచించి వారికి తగిన డబ్బు allot చేయాలి; అలాబ్ చేసిన డబ్బు సద్వినియోగం అవుతున్నదో లేదోకూడ చూసే బాధ్యత కేవలం ఆఫీసర్లమీదనేలేదు; మంత్రులపైకూడా ఉంది. Inaugurationకు opening ceremoniesకు మాత్రమే మంత్రులు పోవాలని లేదు.

As a workman, he must go to the village and wherever the amount was allotted, he must visit surprisingly and must satisfy for himself that the money was spent properly. నా ఉద్దేశం ఇది. మంత్రిగారు అలాబ్ అయిన కొంచెమైనా హరిజనుల బాగోగులకు ఖర్చు అయ్యేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ జె. మల్లాంబెడ్డి (సుల్తానాబాద్):-అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన సాంఘిక సంక్షేమ కాళామాత్యులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును నేను హృదయ పూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. ఈ సారి వారు 85,54,100 రూపాయలు గత సంవత్సరము కంటే ఎక్కువగా చేసినందుకు అభినందిస్తున్నాను. కాని ఈడబ్బు ఈకాళుకు ఏమాత్రం సరిపోదని చెబుతున్నాను. మనదగ్గర హరిజనులు, గిరిజనులు సాంఘికంగా వెనుక బడిన జాతులు అనేకంగా ఉన్నాయి. వారు చాలమంది ఉన్నారకాబట్టి ఈ డబ్బు అందరి సంక్షేమం కొరకు ఖర్చుపెడితే చాలతక్కువగా ఉంది. వారు spirit మాత్రం కనపరచినారు. వారిని బాగుచేయాలని ఉంది. ఇది మన రాజ్యాంగ చట్టంలో విధించిన ఆ దేశముని చెప్పారు. అయినప్పటికీ మన రాష్ట్రంలో అందరిపైన ఖర్చుపెట్టి విషయం చాల తక్కువగా ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. వచ్చేపంజత్న రానికైనా ఎక్కువ మొత్తాన్ని కేటాయించాలని కోరుతున్నాను. అయితే ఈ జాతులను బాగు చేయాలనే అభిప్రాయం ఉన్నప్పటికీ, ఈ spirit మాత్రం గ్రామాలకు పోయి fail అవుతుందనుకుంటాను. సక్రమమైన కార్యక్రమంలేదు. ఇక్కడ కార్యక్రమాలు తీసుకొని పనిచేస్తున్నారని గాని ప్రతిగ్రామంలోని హరిజనులను వెనుక బడిన జాతులను ఎట్లా బాగుచేస్తాం అనే కార్యక్రమం తీసుకొనలేదు. పోషలో వెల్సేరు ఆఫీసరు డిప్యూటీలో ఉంటారు. వారు గ్రామాలలోకి పోవడానికి భయపడతారు. ఎందుకొరకంటే హరిజనుడు ఏమిఅడుగుతాడో ఏమో, పనిచేయలేదని బాధ ఉంది. ఈ విధమైనా ప్రభుత్వం చేయాలంటే ఎంతయినా తక్కువనే అవుతుంది. ప్రభుత్వంచేయలేదు కాబట్టి ఈకాళుపక్షాన ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా పోషలో వర్కయ్యను గ్రామాలలో ఏర్పాటుచేయాలి క్రిస్టియన్ కమ్యూనిటీ మనవేళలో కొంతరిని బాగు చేసినారంటే పోషలో వర్కయ్య ద్వారా బీదవారిని educate చేయడం ద్వారా వాళ్ళ

బాగుపరచినారే కాని కేవలం డబ్బు కేటాయించి బాగుచేయలేదని తెలుసును. హరిజనులను గిరిజనులను educate చేయడానికి సాధన ఇదివరకు ఉంది. ఆ spirit ఆ సెంట్రీలోను మంత్రివర్గంలోను ఉంది. అక్కడఉంటే సరిపోదు. దేశం అంతటా సోషల్ అర్డర్ నెలకొన్నది ఏర్పాటు చేయాలి. గ్రామాలలో తిరిగి బ్లాకులో రిపోర్టు చేస్తుంటే జిల్లా వారు పర్యవేక్షణ చేస్తేనే ఇది ఉపయోగపడుతుంది. లేక పోతే కాదు. గ్రామాలలో హరిజనులలో గిరిజనులలో బాల్య వివాహాలు, దానికి సంబంధించిన విడాకులు ఉన్నవి. బాల్య వివాహాల వ్యతిరేక చట్టం మనదగ్గర ఉంది. అదట్టమును ఏ మాత్రం అమలు జరపడంలేదు. ఒక బాల్య వివాహమునూ యిప్పటి వరకు చక్క పెట్టబడలేదు. పల్లెటూర్లలో హరిజనులలో గిరిజనులలో ఎన్నో వివాహాలయినవి. మేజరు వివాహం ఒకటిలేదు. అన్నీ బాల్య వివాహాలే బాల్యవివాహాల అనర్థాలను గురించి దాని చట్టం గురించి సోషల్ వర్క్సు ఎవరై నా బోధించిన పాపాన పోలేదు. ఇక ఆఫీసరై నా పోయినారని మంత్రిగారు జవాబు చెప్పవచ్చును. తెలంగాణాకు సంబంధించి సంతకరకు ఏ ఆఫీసరూ ప్రచారంలోకి లేలేదు. డై వర్క్సుకి సంబంధించిన విషయం ఉంది. చిన్నతనంలో పెళ్లిళ్లు అవుతాయి కాబట్టి యిష్టంలేని పెళ్లిళ్లు డైవర్స్ అవుతాయి. డైవర్స్ జరుగుతూ ఉంటే నాటికి దిక్కులేదు. నాటిని క్రమబద్ధం చేయాలంటే కాసంలేదు. జిల్లా మేజిస్ట్రేటు దగ్గరకుపోయి చెప్పాలంటే కానటువంటివని సోషలు వర్క్సు ద్వారా రావాలి డిపార్టుమెంటు బాగా పనిచేయాలి. కాఖామాత్యులు ప్రకటించినప్పుడేమి చెప్పినారంటే ఆ బ్యారి మద్యనిషేధమంత్రి అన్నారు. మద్యనిషేధం జరుగుతున్న దన్నారు, కాని మద్యపానం జరుగుతున్నది. అంతవరకు సార్థకమైనది. కాని తెలంగాణా అనుభవ రీత్యా మద్యపానమే జరుగుతున్నది కాబట్టి పేరు మార్చాలి మద్య నిషేధ మద్యపాన కాఖామాత్యులని చెబితే బాగుంటుందని ఈ సందర్భంలో నూచిస్తున్నాను. సంక్షేమ కార్యక్రమానికి సంబంధించినంతవరకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ పక్షాన ట్రయిబల్ రెసిస్టి ఇన్ స్టిట్యూటు పెట్టారు. అందులో పని చాలా చక్కగా జరుగుతోందని డై రెక్టరు, ప్రిన్సిపాలు చాల చురుకుగా సమర్థతలో పనిచేస్తున్నారని వింటున్నాం. అయితే వారి కృషి ఫలితాలు ఏమిటో మాకు చెప్పాలి. Family planning శ్రీ మంతులకు భాగ్యవంతులకు పెట్టుకుంటే సరిపోదు. మనదగ్గర ఒక సామెత ఉంది. దరిద్రులకు సంతానం ఎక్కువ. అని, హరిజనులు, గిరిజనులు చాలా దరిద్రులు. ఈ కులాలలో సంతానం బాగా కనబడుతోంది. వీరు పట్టణాలకు, జిల్లా కేంద్రాలకు గాలేదు. కాబట్టి mobile family planning units ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. ఏర్పాటు చేస్తున్నారని వింటున్నాం Mobile limits ఏర్పాటు చేసినప్పుడు విరివిగా

సోషల్ వర్క్-క్లబ్స్ ద్వారా డిపార్టుమెంటు ద్వారా ప్రచారం సాగించి family planning sterilization operation, సూత్రాలు వారికి గొగా వచ్చేటట్లు ప్రచారం లోకి వచ్చేటట్లు చూడాలని సూచన చేస్తున్నాను. గృహ వసతులు బాగాలేవు. ఏ గ్రామంలో గిరిజనులకు భూములు ఉన్నాయో లేవా సట్టిక ఒకటి ఉండాలని ప్రశ్నిస్తున్నాను. మనం కేవలం ఈ కాఖ పని చేస్తున్నదని చెబుతూ పోతున్నాం గాని నిజమైనవని జరగడంలేదు. అంకుకని మనరాష్ట్రంలో వారికి భూవసతి ఇండ్లవసతి బావులవసతి ఏ గ్రామాలలో నేను ప్లానింగు కాఖ ద్వారా సమితుల ద్వారా పరిషత్తుల ద్వారా కోరి పట్టిలు తెప్పించి మంత్రిగారు మంచినీటి సౌకర్యం గురించి శ్రద్ధచేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. Land assignment గురించి రివిన్యూ మంత్రిగారితో పదే పదే చెబుతున్నాము. చాల అన్యాయం జరుగుతోంది. ఏ కొద్దిపాటి భూమి కూడా లంచాలు యిచ్చి కొనుక్కోవడం జరిగింది. లంచాలు యిచ్చుకోవలసి వచ్చింది. ఈ కార్యక్రమం అంతా సౌలభ్యముగా జరిగిపోలేదు. సోషల్ కల్చరు డిపార్టుమెంటు వారు తగిన శ్రద్ధ తీసుకొనకపోవడం గ్రామాలతో సంబంధం పెట్టుకోక పోవడం వల్ల checkup కాలేదని మనవి చేయడానికి సాహసిస్తున్నాను. అధ్యక్ష, ఒక రూపంలో వెట్టిచాకిరి ఉంది. ఆంధ్రప్రాంతం సంగతి తెలియదుగాని తెలంగాణావరకు వెట్టిచాకిరి ఉంది. వెట్టిచాకిరి కూడదని రాజ్యాంగ చట్టంలో చెప్పుకున్నాం గాంధీగారు చెబుతూ ఉండేవారు. మనదేశంలో వెట్టిచాకిరి పోయినప్పటికీ దేశం అంతా బలవంతులు, జ్ఞానవంతులు, సుభిక్షవంతులు అవుతారని చెప్పిన విషయం మరచి పోతున్నాం. ఆ విషయం ప్రచారంలో జరగలేదు. సాంఘిక న్యాయం జరగడంలేదు. దానికి అనేక మైన కారణాలున్నాయి. పెత్తనం కలిగినవారి ఒత్తిడి ఉంది. పేదవారి బలహీనత ఉంది. దారిద్ర్యం ఉంది. వెట్టిచాకిరి నిర్మూలనకు మంత్రిగారు ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని మనవి చేస్తున్నాను. Midday meals గురించి శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. స్కూళ్ళలో భోజనవసతి ఏర్పాటు చేయడంలేదు. Midday meals కొన్నాళ్ళు దొరుకుతున్నవి కొన్నాళ్ళు దొరకడంలేదు. వెనుకబడిన జాతుల పిల్లలకు సహాయం ఇప్పించడానికి ఏర్పాట్లు విరివిగా చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. నాకీ అవకాశం ఇచ్చిన తమకు కృతజ్ఞతలు చెబుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఇ. బసప్ప (మదూర్):—అధ్యక్ష మహాశయా, సాంఘిక సంక్షేమ కాఖ యొక్క డిమాండును నేను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు రావాలని అనుకోంటున్నాను. భారత రాజ్యాంగం యొక్క సూత్రాన్ని ఆమోదించి హరిజన గిరిజన తదితర వెనుక బడిన తరగతులకు అభివృద్ధి తీసుకు రావాలనే ప్రాతీ

పదికపైన దీనికి ప్రత్యేకంగా ఒక డిపార్టుమెంటును ఏర్పాటుచేసి సోషల్ వెల్ఫేరు అనే పేరుతో ఈ కార్యక్రమం సాగిస్తున్నారు కాని నా అభిప్రాయంలో ఈ విధముగా డిపార్టుమెంటు పేరుపెట్టుకొని కార్యక్రమం సాగించబడులు దీనిని విడదీసి తహసీలుకి ఆర్.డి. ఒకీ కలెక్టరుకి include చేస్తే బాగుంటుంది. ఎందుచేతనంటే హరిజనులకు house sites కావాలంటే తహసీల్దారుకి, R. D. O.కి అప్లికేషను పెట్టుకోవాలి. Land యొక్క ధనం చెల్లించాలంటే సోషల్ వెల్ఫేరు డిపార్టుమెంటుకు చెల్లించాలి. వారు రికమెండు చేయాలన్నా తహసీల్దారు రికమెండు చేయాలన్నా ఎవరు తొందరగా చేస్తారు. అనే అయోమయ స్థితి సంవత్సరాలకొంది గడచిపోతున్న విషయాలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తెచ్చిన సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. హరిజనుల ఆర్థిక పరిస్థితిని బాగుచేయడానికి బంజరు భూములను ఇవ్వాలనే అభిప్రాయమువుంది. కొంతవరకు బంజరు భూములను పంచిపెట్టడము జరిగింది. మనదేశముపైన చైనా దాడి జరిపిన తరువాత మిగిలిన బంజరు భూములను పంచక అపివేయడము జరిగింది. మానడము జరిగింది. సైనికులకు పట్టాలు ఇవ్వాలనే ప్రభుత్వ దృష్టిపథము నుంచిదే. సాగు చేసుకొంటున్న హరిజనులను పట్టాలు ఇవ్వకపోతే వారికి పట్టాలు ఇవ్వాలని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనులకు 18 శాతము reservation వుండాలి అని ప్రభుత్వ ఆగ్ధరు వున్న పుటికి వారికి ఉద్యోగాలు లభించని సమస్యలు ఎన్నో ఉన్నవి. ఒక ఉదాహరణ ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని రావాలని అనుకొంటున్నాను. గత సంవత్సరము ఏప్రిల్ జూన్ నెలల్లో మహమ్మాద్ నగర్ జిల్లా పరిషత్తులో interviews జరిగినవి 10, 12 మంది S.S.L.C. pass అయినవారు L. D. cs posts కి అప్లికేషన్లు పెట్టుకొన్నారు. ఒక్కరూ కూడ select కాకపోవడము వాకు చాల దుఃఖము కలిగించినది. దానిని అనుసరించి జిల్లాపరిషత్తుకు ఒక ప్రశ్నను పంపాను నా ప్రశ్నకు మహమ్మాద్ నగర్ జిల్లా పరిషత్తువారు సమాధానము ఇలా చెప్పారు.

As desired in your letter cited, the particulars of the candidates selected for the posts of L. D. Cs. by the D.S.C., held on 16—4—1963 and 22—7—1963 are as follows.

14 candidates have been selected by D. S. C., to the posts of L. D. C. clerks. No Harijan candidate was selected out of the 14 candidates. 5 already have been working in Zilla Parishads and Panchayat Samithis. Candidates

selected by P. S. C. will be placed at the reduction by Government as per rules. As Harijan candidates who appeared for interview were very poor in English, they were not selected by the P. S. C.

15 candidates were selected by P. S. C. on 22-7-1963 for the post of lower Division Clerks. Out of 15 candidates, backward classes candidates were 6 and the candidates temporarily working were 5. 9 candidates had applied and 7 were unqualified for recruitment. The two candidates eligible were very poor of calibre and were not selected by the P. S. C. though the vacancies were kept reserved for Harijan candidates.

14. 15 ఖాళీలకు మొత్తము సెలక్షన్ అయిన తరువాత హరిజన ఆభ్యర్థులకు వరల, reservation వుంచాము అని చెప్పేదానిలో ఎంత నిజాయితీ వుందో ప్రభుత్వము ఆలోచన చేయాలని కోరుతున్నాను. మహాత్మా గాంధీగారు హరిజన నామకరణము మనకు ఇచ్చారు. చాల సంతోషము పొందూ సంస్కృతి ప్రకారము ఏదైన వండుగ నేర్పూరింపటే దేవునికి పూజచేసిన తరువాత భోజనము చేస్తాము, అదే విధముగా మహాత్మా గాంధీ ఇంత పెద్ద నామకరణము వుంచారేమో అని అనిపిస్తుంది. అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు హరిజనులకు ముందు కేటాయింపు జరిగిన తరువాత ఇతర జాతులకు కేటాయింపు జరుగుతుంది అనే భావన వుంది. కాని పొగ పొగ నీవంతు, భక్ష్యాలు భక్ష్యాలు మా వంతు అనేదోరణిని తీసుకొని వచ్చాము. వారు వందలకొలది సంవత్సరాలనుంచి వెనుక పడి వున్నారే వారికి యిచ్చిన 10 సంవత్సరాల గడువులో ఎంత డబ్బు అవసరమైతే అంత డబ్బు ఖర్చుపెట్టి అభివృద్ధి చేస్తేతప్ప లేకపోతే హరిజన జాతి ముందుకురాదు. ప్రతి సంవత్సరము రూ. 4 కోట్లు ఈ జాతిపైన ఖర్చుచేసినా అభివృద్ధికి వచ్చే అవకాశములేదు. అందువల్ల ప్రభుత్వము తగు శ్రద్ధతో ఆలోచనచేసి కావలసినంత డబ్బు కేటాయించి అభివృద్ధి చేయగలరని ఆశిస్తూ శిలవు తీసు కొంటున్నాను.

శ్రీ కె. బుచ్చయ్య (బూర్గంపాడు):— అధ్యక్షా, సంక్షేమకాళి పద్ధతు చూస్తూవుంటే ఒక కథ జ్ఞాపకము వస్తున్నది. ద్రాక్షపండ్లకు నక్క కాపలా కూర్చున్నట్లుగా కేటాయింపు ఎక్కువగా జరుగుతుంది. గిరిజనులు, హరిజనులు బాగు

పడతారు అని ఎదురు చూశాము. షెడ్యూలు తెగలవారు అడవులలో వుంటూ, దుంపగడ్డలు, ఇప్పపువ్వు, ఇప్పకాయ తింటున్నారు. ఇప్పకాయ గింజలతో పిండిని తయారు చేసుకొనడము, ఆ గింజలనుంచి నూనె తీసి, దీపాలకు ఉపయోగించుకొంటున్నారు. తాళింపుకుకూడ వాడుకొంటున్నారు. వీటన్నిటిపైన మన ప్రభుత్వమువారు పన్నును వేశారు. నైజాము కాలములో పన్ను వుండేది కాదు. ఇది వారి ఆభివృద్ధి. ఇళ్ళు కప్పుకొనేదానికి చీపురుగడ్డి, మంచాలకు నులక తెచ్చుకుంటూ వుంటే వాటిపైన కూడ పన్ను వేశారు. ఈ సోషల్ వెల్ ఫేర్ డేనికీ వచ్చినదో అర్థము కాకుండా వుంది. మా జిల్లాలో సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆఫీసు ఇదివరకు ఇల్లెందు. తాలూకా కోయలగూడెములో వుండేది. రోజూవచ్చి కోయలు గొడవ చేస్తూ వుంటారని, అక్కడ ఆ ఆఫీసు వుండకూడదని ఖమ్మంలో పెట్టారు. ఖమ్మం అంటే 50 మైళ్ళ దూరము పోవాలి. అందువల్ల కొత్తగూడెములో పెట్టాలని 2 సంవత్సరాలనుంచి చెపుతున్నారు. కాని అక్కడనుంచి మార్చలేదు. ఆ ఆఫీసులో వున్న వారికికోయలు ఎట్లా వుంటారు వారి పద్ధతులు ఏమిటి? వారి తిండి ఏమిటి అనేది ఏమీ తెలియదు. అలాంటి ఆఫీసర్లను అక్కడ వేయడము అంటే కోయలను బాగుచేస్తారని కాదు. ఆ ఆఫీసర్లను పోషించాలనే ఉద్దేశముతప్ప మరొకటి నాకు కనిపించడము లేదు. నాకు తెలిసినంతవరకు ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక నయాపైస పని కాలేదని గట్టిగా చెప్పగలను. వడ్డీ నాగుల విషయం చూస్తే నాలుగు బస్తాల ధాన్యంతోపాటు 3 బస్తాల నాగులుకూడ ఇవ్వాలి. ఇక వడ్డీ వ్యాపారుల నుండి 100 రూపాయలు కావాలంటే నుండి 10 రూపాయలు ఆ వడ్డీ వ్యాపారులు మినహాయించుకొని 90 రూపాయలే చేతికి ఇస్తారు. మళ్ళీ నెల అయ్యాక తిరిగి ఇచ్చేటప్పుడు 150 రూపాయలుయివ్వాలి. అలా ఇవ్వకపోతే అవు, గేదె, వున్న భూమి గిరి పెట్టాలి. ఆవిధంగా కోయల చేతుల్లోవున్న భూమి అక్కడవున్న వ్యాపారులు లాక్కొన్నారు. ఆవిధంగా పోయిన 100 ఎకరాల భూమికోసం అర్జి పెట్టుకొన్నారు. నేను ఎసంబ్లీలో చెప్పాను. కోయలనుండి తీసికొన్న భూమి ఎవరివద్ద వున్నాదానిని ఎవరూ కొనకూడదని, ఎవరూ అమ్ముకూడదని శాసనం వుంది. కాని కోయలకు ఆ భూములు దక్కటం లేదు. వున్న వారినికూడ బేదఖలు చేస్తున్నారు ట్రైబల్ పీపుల్ కారకు ఖమ్మం జిల్లాలో ఒక ఎడ్యుజరీ కమిటీ వేశారు. నేను ట్రైబల్ పీపుల్ ప్రతినిధి అయినా నన్ను ఆ కమిటీలో వేయలేదు. ఆ కమిటీ ఏమి చేస్తుందో నాకు తెలియదు. దానిగురించి వివరంగా చెప్పాలని కోరుతున్నాను.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair.)

కోయప్రాంతాలలో వుండేవి దుబ్బ భూములు, పర్ర భూములు, చెలకలు. వారికి 2, 3 ఎకరాలకంటే ఎక్కువ భూమి వుండదు. ఈ సంవత్సరం ఎంత పంట వచ్చిందని అడిగితే 2, 3 బస్తాలకంటే ఎక్కువ లేదని అంటారు. దుబ్బ భూములలో 50 శేర్ల పంటపండినాకూడా 10 రూపాయల శిస్తు కట్టవలసి వస్తున్నది. వాస్తవంగా వున్న భూమి తక్కువ అయినా, పట్వారీ దొంగ లెక్కలవల్ల అసలు కట్టవలసింది 2 రు.లు; 5 రూపాయలు అయితే 10 రూపాయలు వసూలు చేస్తున్నారు. రెవెన్యూ మినిష్టరుగారు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకోసం పన్నులు ఎక్కువ చేయాలని చెబుతారు. మా జిల్లాలోని ట్రైబల్ ఏరియాలో రాళ్ళపాడు అనే ప్రాజెక్టు వుంది. దాని విషయంలో 52నుండి ఇంతవరకు ఎలాంటి పని చేయలేదు. బూర్లంపాడు తాలూకాలో తుమ్మల చెఱువు వుంది. దాని విషయంలో ప్రజలనుండి మెమురాండం వచ్చింది. దాని మరమ్మతుగురించి ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసికోలేదు. తూములు మరమ్మతు చేయకపోవటంవల్ల నీరు వృధాగా పోతున్నది. మా ప్రాంతంలో భీముని గుండం అనే కాలువ వుంది. దానిని మరమ్మతుచేస్తే, కోయప్రాంతంలో 800, 900 ఎకరాలు సాగులోకి వస్తాయి. కాని దాని మరమ్మతు ఇప్పటివరకు జరగలేదు. మా ప్రాంతంలో వున్న వే రెండు చెఱువులు వాటిగురించి ప్రతిసంవత్సరం చెబుతూనే వున్నాము. కాని వాటిగురించి ఏమీ చేయలేదు. ఏమీ చేయకపోయినా కోయప్రాంతాలు, గిరిజన ప్రాంతాలు అభివృద్ధి అయ్యాయని పుస్తకాలలో వ్రాశారు. సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటువారికి కావలసిన పనులు ఏమీ చేస్తున్నదో నాకు తెలియదు. అసలు మా కంభం జిల్లాలో కోయప్రాంతాలు ఎక్కడెక్కడ వున్నాయో గవర్న మెంటుకు తెలుసా అని అడుగుతున్నాను. గవర్న మెంటుకు తెలియని కొన్ని గ్రామాల్లో వున్నాయని చెబుతున్నాను. రోడ్లు ఎక్కడ వేకాగో తెలియదు. ఏటూరునాగరం, బూర్లంపాడు రోడ్లు ములుగునుండి వేయాల. ఆ రోడ్లు ప్రారంభం అయిందని పుస్తకంలో వ్రాశారుకాని పని జరగటం లేదు. అలాగే ఆలపళ్ళగుండాలు వుంది. అక్కడనుండి ఇల్లెందు రావాలన్నా, కొత్తగూడెం రావాలన్నా 50, 40 మైళ్ళు తిరగవలసి వస్తున్నది. ముఖ్యమైన రోడ్లను కలుపుతూ కోయప్రాంతాలకు రోడ్లు వేయాలి. అలా వేయాలని ప్రభుత్వానికి మెమురాండం ద్వారా తెల్పటం జరిగింది. జిల్లా పరిషత్తులలో చెప్పటం జరిగింది. యిక్కడ అసెంబ్లీలో చెప్పడం జరిగింది. కాని ఏమీ పనులు చేయకపోగా చేకామని చెబుతున్నాను. కోయలను, లంబాడీలను, గిరిజనులను అభివృద్ధిలోకి తీసుకురావటానికి ఈ డిపార్టుమెంటు పెట్టారో లేక ఉద్యోగులకు జీవనాధారం కలుగ చేయటానికి

పెట్టాలో అర్థం కావటం లేదు. నిజంగా వారిని అభివృద్ధిలోనికి తీసుకు రావాలనే ఉద్దేశ్యమే ప్రభుత్వానికి వుంటే వారికి కావలసిన అన్ని సౌకర్యాలు కల్పిస్తున్నాయో లేదో వంత్రిగారు స్వయంగా పరిశీలించాలికాని కేవలం కాగితాలమీద వ్రాసినంత మాత్రాన, ఖానూన్లు చేసినంత చేసినంత మాత్రాన ఏమీ జరగలేదని వారు అలాగే అభివృద్ధి కాకుండా వుంటారని, మేము అలాగే చెబుతూ వుంటామని మనవి చేస్తున్నాను. కనుక మంత్రిగారు స్వయంగా అన్ని ప్రాంతాలు తిరిగి వారికి కావలసిన సౌకర్యాలు కలుగ చేయాలని కోరుతూ నెలవు తీసికొంటున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. మల్లిఖార్జున :—అధ్యక్షా మహాశయా; మంత్రిగారు ఈ సారి సాంఘిక సంక్షేమ పద్ధతు ప్రవేశ పెట్టినారు. ఇందులో ఈ సాంఘిక సంక్షేమం కోసం హెచ్చు ప్రభుత్వ ధనాన్ని మనం విరివిగానే ఖర్చుపెడుతున్నాము. 1956-57 సంవత్సరపు బడ్జెటు కంటే ఈ సంవత్సరం బడ్జెటులో 2-1/2 రెట్లు పెరిగిందని చెప్పవచ్చు ప్రభుత్వ స్థాయిలో తీసుకోవలసినటువంటి శ్రద్ధ తీసుకుంటూనే ఉన్నది. కాని ఈ సంవత్సరం చాల జటిలమైన సమస్య. ఇది ఒక నాటితోకాని లేక ఏదో కొంత బడ్జెటు పద్ధతును కేటాయించినంత మాత్రంచేతగాని పంష్కారం అయ్యే సమస్య కాదు. ఇది సాంఘికంగా ఉన్నటువంటి దురాచారం. తరతరాలనుంచీ వస్తున్నటువంటి వ్యవహారం ఇది. ఇది కాలక్రమేణ ప్రజలలో జరుగుతున్నటువంటి జాగృతినిబట్టి తొలగవలసిన తప్ప ఇది ఎక్కువ డబ్బు ఖర్చుపెట్టినంతమాత్రాన పరిష్కారం అయ్యే సమస్య కాదు. అయితే ఈ సాంఘిక సంక్షేమ విషయంలో ఈ పరితజాతులను ఉద్ధరించాలనేటటువంటి కార్యక్రమం మనం ఒక పవిత్ర కార్యక్రమంగా తీసుకొని మనం చాల కాలంగా కృషి చేస్తున్నాము. కాని, రాను రాను ఇది ఒక పాత కాలపు పాటక్రింద పడిపోయింది. ఇప్పుడు ప్రభుత్వ స్థాయిలో కానివ్వండి. బయట ప్రజా ఉద్యమములో కానివ్వండి ఈ విషయంలో కనపరచవలసినటువంటి శ్రద్ధ ప్రస్తుతకాలంలో కనిపించలేదని చెప్పక తప్పదు. మంత్రిగారు తమ వివరణలో చెప్పినట్లుగా ఒక కలంపోటుతో ఈ వ్యవహారం పరిష్కారం అయేటటువంటిది కాదు. దీనికి ఇంకా తీవ్రమైనటువంటి కృషి జరుగవలసినటువంటి అవసరం ఉన్నది. ఇటు ప్రభుత్వ స్థాయిలో కానివ్వండి అటు ప్రజా ఉద్యమాల స్థాయిలో కానివ్వండి సంస్కరణ రూపంలో కానివ్వండి మరే రూపంలో కానివ్వండి ఇంకా తీవ్రమైనటువంటి కార్యక్రమాలు మనం జరుపవలసినటువంటి అవసరం ఉంది. హరిజనుల ఇండ్లస్థలాలకోసం దేశవ్యాప్తంగా ఆందోళన ఉన్నది. గ్రామాలకు పోయి చూచినప్పుడు ఇండ్ల స్థలములకు హరిజనులు చాల బాధ పడుతున్నారు. ఇది ప్రతిసంవత్సరం ఏటేటా బడ్జెటు

ఉపన్యాసాలలో కానివ్వండి తరువాత ఇతర సందర్భాలలో కానివ్వండి ఎప్పుడూ వస్తున్నటువంటి ఒక ఆశ్చర్యకరమైన కనిపిస్తున్నది అంతేకాని ఇది ఒకనాటికీ పరిష్కారం జరిగినట్లు కనపడడం లేదు; చాలమంది సభ్యులు ఈ సభలో ఈ విషయం చాల ఆందోళనతో మాట్లాడినారు. హరిజనులు ఇండ్లస్థలములలేక ఏ విధముగా బాధ పడుతున్నది ఇక్కడ జిల్లా పరిషత్తుల స్థాయిలో కానివ్వండి పంచాయతీ సమితుల స్థాయిలో కానివ్వండి ఈ ఇండ్లస్థలములకోసం సరైనటువంటి కార్యక్రమాలు తీసుకోవడం లేదని తరువాత land acquisition వల్ల వ్యవహారాలు చాలా జాప్యం అవుతూ వున్నాయని ఆ కారణం చేత హరిజనులకు కలగవలసినంత ప్రయోజనం కలగడం లేదని ప్రతి సంవత్సరం కావలసినంత బడ్జెటుధనం laps అవుతున్నదని చెప్పి చాల ఆశ్చర్యం వివరిస్తున్నాయి. ప్రభుత్వంవారు దానిని శ్రద్ధగా గమనించి ఇండ్లస్థలం సమస్య అయినా కనీసం పరిష్కారం చేస్తే చాల బాగుంటుంది. అది ఎంతో సేవ చేసినట్లుగా అవుతుంది. ఈ పరిశ్రమల ఉద్ధరణకోసం ముఖ్యంగా చేయవలసినది మనం ఈ పద్ధతికింద ఎంత ఖర్చు పెట్టినప్పటికీని వాళ్ళకు కావలసినటువంటి చదువు, శ్రమకు తెరువుల సమస్య. ఈ రెండూ ప్రధానమైన విషయాలు. మనం చదువు విషయంలో ఇంకా కొంచెం grant పెంచినట్టేలే చాల బాగుంటుంది. ఇప్పుడు ఉన్నటువంటి గ్రాంటు సరిపోవడం లేదు. మన బడ్జెటు 419 వేలు ఉన్నప్పటికీ దానిమీద పద్ధతికింద విభాగం చేసేవరికల్లా వాళ్ళకోసం మనం ఆశించినంత పెన్షన్లు మొత్తం నిగడం లేదు. చాలభాగం ఆదర్శత్రావాటికోసం ఉద్యోగస్థుల establishment కోసం చాలభాగం ఖర్చు అవుతుంది. వాళ్ళ విషయంలో మనం ఆశించినంత అభివృద్ధి మనం సాధించలేక పోతున్నాము. అధ్యక్షా, నేను ఇంకా విషయం మనవి చేయదలచుకున్నాను. ఈ అడవిజాతుల ఈ మన్యప్రాంతములలో ఉన్నటువంటి ప్రజలకోసం మనం ఎన్నో కార్యక్రమాలు చేస్తున్నాము. కాని ఈ కార్యక్రమాలు ఎన్ని చేసినప్పటికీని వాళ్ళ స్థితిగతులలో మనం అనుకున్నంత మార్పు రావడం లేదు. దానికి కారణం ఏమిటంటే మనం తీసుకున్న కార్యక్రమాల ధోరణి ఎలా ఉన్నదంటే వాళ్ళను అడవిప్రాంతాలలోనే ఉంచి అక్కడ ఏదోకొంత పరిశ్రమలకు ఆవకాశం కల్పించి కొంత విద్యా అవకాశాలు కల్పించి ఇంకా వేరే సహకార సంఘాలద్వారా అయితే నేమి ఇతరత్రా అయితే నేమి ఏదో కొన్ని వృత్తులకల్పించి అక్కడనే వాళ్ళను ఉద్ధరించాలనే ఒక పద్ధతిలో మనం పోతున్నాము. కాని, కాస్త మనము ఆనుసరిస్తున్నటువంటి పద్ధతిని ఒక పర్యాయం పునః పరిశీలిస్తే బాగుంటుందని నాకు తోస్తూ ఉన్నది. ఎందుకంటే ఎంతవరకైతే ఈ ప్రజలు అడవులలో ఎక్కడో ఒక 10 గుడిసెలో, 5 గుడిసెలో నేనుకని ఉన్నతకాలం వీళ్ళ విషయంలో మనం

ఎంత తీవ్రమైన చర్యలు తీసుకుంటున్నా మార్పు ఏమీ రాదు. వాళ్ళను సామాన్య నాగరిక ప్రజలతో కలిపినప్పుడు వాళ్లు తొందరగా అభ్యవృద్ధి కావడానికి అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి మన కార్యక్రమాలు ఒక పర్యాయం పునః పరిశీలిస్తే బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయ పడుతున్నాను. ఇప్పుడు గ్రామాలమధ్య అక్కడక్కడ కోయగూడాలు, లంబాడీ గుడిసెలు ఉంటాయి. మనం అక్కడ ఏదో వాళ్ళ ఇంట్లు కట్టిస్తుంటాము, లేకపోతే పరిశ్రమలకోసం కొంత డబ్బు వగైరా కేటాయించి ఏదో పరిశ్రమలను ప్రోత్సహించాలనే ఉద్దేశంతోనే వాళ్ళకు వృత్తి కల్పించాలనే ఉద్దేశంతోటి కొన్ని కార్యక్రమాలు చేపడతాము. కాని అధ్యక్షా ఆ కార్యక్రమాలు విజయవంతముగా కొనసాగడం లేదు. ఇంట్లు వగైరా కట్టించినప్పటికిని వాళ్ళు నాగరిక ప్రజలకుదురంగా ఉండి ఏదో జీవనంగడుపుతున్నారు కాని వాళ్ళలో మార్పు కాని నాగరికతగాని పెరగడం లేదు. కాబట్టి వీళ్ళను అడవులలో ఉంచి ఆ కార్యక్రమాలు అడవులలో ఆమలు జరపాలనే పద్ధతిని మనం మారినేసి సాధ్యమైనంతవరకు మనం వీళ్ళను గ్రామాలకు బస్టిలకు పెద్ద పట్టణాలకు ఆకర్షించే పద్ధతిని ఆమలు జరిపితే బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఇప్పుడు కొత్తగూడెంలాంటి industrial places ఉన్నాయి. మరి విశాఖపట్టణంలాంటి పారిశ్రామిక కేంద్రాలున్నాయి. ఈ పరిశ్రమలలో ఎక్కువగా ఆటవిక ప్రజలు ఉన్నారు. కొత్త గూడెందగ్గర సుమారు 40, 50 మైళ్ళ వీరియావరకు కోయవాళ్లు, లంబాడీలు, ఇతర ఆటవికజాతులవారు ఉన్నారు. ఆ పరిశ్రమలలోపల proportionateగా వాళ్ళకు ఆవకాశాలు కల్పించినట్లైతే వాళ్ళ జీవిత స్థాయి చాలా మారిపోతుంది. వాళ్ళు బస్టిలకువచ్చి ఉండగలుగుతారు. దానివల్ల బస్టిలలో ఉండేటటువంటి ఇతర నాగరిక ప్రజలతోబాటుగా వాళ్ళుకూడా అభివృద్ధి పొందటానికి చాల అవకాశం ఉంటుంది, ఇప్పుడు సాధారణంగా మనం చూస్తున్నాము. గ్రామాలమధ్య ఉన్నటువంటి ఈ చిన్నచిన్న పట్టణాలలోపల చిన్న చిన్న లంబాడీ గుడిసెలు కోయగూడాల్లోపల ఎన్నో మార్పులు తేవాలని ప్రయత్నాలుచేసినా అక్కడ స్పష్టంగా ఆ మార్పులు కనుపించడం లేదు. మళ్ళీ ఆ పాఠశాలపు పద్ధతులలోనే వాళ్ళ జీవనవిధానం కొనసాగిస్తున్నారు. కాబట్టి ఈ అడవులలోని మన్యప్రజలకోసం, వెనుకబడ్డ తరగతులవారి కోసం చేసేటటువంటి కార్యక్రమములలోపల కాస్త ఈ మార్పు గమనిస్తే బాగుంటుందనిచెప్పి నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. అంటే నేను చెప్పడంలో ఈ 13 లక్షల ఈ ఆటవికజాతి ప్రజలను ఒకేపర్యాయం బస్టిలకు తరలించమని కాదు నేను చెప్పేది. కాని సాధ్యమైనంతవరకు వాళ్ళను ఆవిధంగా ఆకర్షిస్తే బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. బస్టిలలో జరిగేటటువంటి పరిశ్రమలలో ముఖ్యంగా

కోయప్రాంతములలో మన్య ప్రాంతములలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితులలో పల ముఖ్యంగా ఈ కొత్తగూడెంలో వికాఖిట్టణంలోపట ఆ విధంగా వాళ్ళకు ఉద్యోగవసతి కల్పిస్తే బాగుంటుంది. అయితే ఇప్పుడు వీళ్లలో చదువు సంధ్యలు, విద్యావివేకాలు లేవు కాబట్టి వాళ్ళను వనం technical labourగా రీసుకోలేము. కాని కనీసం manual labourగా అన్నా మనం వాళ్ళకు ఉద్యోగవసతి కల్పించినట్లైతే రివ, 4వ వంతు వారికి ఆ విధంగా manual labourగా వీళ్ళకు అవకాశం కల్పించినట్లైతే వాళ్ళుకూడ ఈ నగరప్రాంతములలో చేరి ఇతర ప్రజలతో బాటుగా వీళ్లు అన్ని సౌకర్యాలు అనుభవిస్తూ వీళ్లు అభివృద్ధి కావడానికి ఎక్కువ అవకాశం ఉంటుంది. ఈ విధంగా మనం దీనిని కాస్త ఆలోచిస్తే బాగుంటుందని నేను ప్రభుత్వంవారికి విన్నవిస్తున్నాను.

దానితరువాత అధ్యక్షా, తెలంగాణా ప్రాంతంలోపట ఈ లంబాడీలను, తరువాత ఎరుకల ఏనాదివారు ఇంకా వెనుకబడిన తరగతికిందనే ఉంటున్నారు. ఆంధ్ర ప్రాంతంలో scheduled కులాలకు లభిస్తున్నటువంటి సౌకర్యాలు ఈ తెలంగాణ ప్రాంతములలో వీళ్ళకు లభించడం లేదు. అయితే రాష్ట్రప్రభుత్వం తమ లోపం లేకుండా కేంద్రానికైతే అభ్యర్థన పంపించినది కాని కేంద్రప్రభుత్వంవారు దానిని అంగీకరించినట్లు కనుపించడం లేదు. ఇప్పటికీ ప్రతి సంవత్సరంకూడ బడ్జెటు ఉపన్యాసంలోపట మంత్రిగారు ఈ విషయాన్ని ఉదహరిస్తూనే ఉన్నారు కాని ఈ సమస్య మాత్రం ఇంకా ఎడతెగని సమస్యగానే ఉన్నది. ఇంతవరకే అది పరిష్కారం కాలేదు కాబట్టి రాష్ట్రప్రభుత్వంవారు కాస్త గట్టిపట్టుబట్టి ఈ వ్యవహారాన్ని త్వరగా పరిష్కారం చేస్తారని నేను ఆశిస్తున్నాను. ముఖ్యంగా ఒక రాష్ట్రంలో ఏట రెండు ప్రాంతములవారిలో ఈ విభేదాలు ఉండడం బాగుండదు. అక్కడ ఉన్నటువంటి లంబాడీ, ఎరుకల, ఏనాదిలకు ఉన్న సౌకర్యాలు తెలంగాణా ప్రాంతములలో ఉండే వాళ్ళకు ఈ సౌకర్యాలు లేకపోవడం చాల విచారకరమైన విషయం. ఇది రాష్ట్ర ఆభ్యుదయానికిగాని సమగ్రతకుకాని చాల లోటుని చెప్పక తప్పదు. కాబట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వంవారు ఈ విషయంలో శ్రద్ధ తీసుకుని ఈ తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఉన్నటువంటి లంబాడీ, ఎరుకల, ఏనాది మొదలైనటువంటి వారికి ఆంధ్రప్రాంతంలో ఉండే టటువంటివారిలాగా సౌకర్యాలు కలుగజేయాలని నేను వారిని అభ్యర్థిస్తున్నాను.

తరువాత అధ్యక్షా; బోర్డింగ్ లో ఉండేటటువంటిది— గవర్న మెంటు హాస్టల్స్ కానివ్వండి, ప్రైవేట్ హాస్టల్స్ లో కానివ్వండి ఉండే విద్యార్థులకు ఇస్తున్న ర. 15 (పతి విద్యార్థికి) బిస్తున్నారు. ఇది స్వల్పమైనదని ఇది ఏదో దయా భర్యంతో

ఇస్తున్నట్లు కల్పిస్తున్నది కాని కనీసం ఒక విద్యార్థి బ్రతకటానికి ఆరోగ్యవంతమైన తిండి తినడానికి సరిపోయినంత amount కనీసం ఇవ్వడం నేడు గ్రామాలలో బస్టీలలో ఆయినప్పటికీ ఒక విద్యార్థి చదువుకోవాలంటే నెలకు రు. 50, రు. 60లు ఖర్చు అవుతుంటుంది. కనీసం ఒక 20 రూపాయలవరకైనా బోర్డింగు గ్రాంటు పెంచినట్లైతే బాగుంటుందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. దీనివల్ల ఏదో పెద్ద మొత్తం ఖర్చు అవుతుందని కాదు. ఖర్చు అయినప్పటికీని ఇది చాలా ఆవసరం. దాదాపు ఈ 2, 3 సంవత్సరాలనుంచి చాలామంది సభ్యులు ఈ విషయాలు ప్రభుత్వం వారితో విన్నపం చేస్తున్నారు. ఈ Houseలోకూడ ఈ సందర్భంలో చాలామంది గౌరవ సభ్యులు చెప్పినట్లువంటి విషయం కాబట్టి ప్రభుత్వంవారు దీనిని శ్రద్ధగా పరిశీలించాల్సిందని నేను మనవిచేస్తున్నాను. దాని తరువాత ఈ హరిజన సంక్షేమనిధి ఈ పంచాయతీసమితి అధ్వర్యంలో ఉంచవండా ప్రభుత్వ స్థాయిలోనే ఈ కార్యక్రమం నడిపిస్తే బాగుంటుందని హరిజన వర్గానికి చెందినట్లువంటి కాననసభ్యులు తరువాత ఇతర షెడ్యూలు తరగతులకు చెందిన సభ్యులందరుకూడ విన్నపం చేశారు. దానిని ప్రభుత్వంవారు అంగీకరిస్తే బాగుంటుందని అనుకుంటున్నాను. పార్టీ విభేదాలు లేకుండా అన్ని పార్టీలవారు ఈ విషయంలో ప్రభుత్వానికి అభ్యర్థన చేస్తున్నారు కాబట్టి ప్రభుత్వం ఉదారంతో ఈ అభ్యర్థన అంగీకరిస్తే బాగుంటుందని నేను అతివైఖరితో నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి (మధోల్). — అధ్యక్షా, ఈ సాంఘిక సంక్షేమ demand ను నేను బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుతున్నాను. ఇవ్వడం ఎందుకో మిత్రులు మూట్లాడినారు. కనీసి, విననిసి, రకరకాలుగా మూట్లాడినారు. ఎక్కువ భారము వాళ్ళపైన మోపి, అది అమలులోనికి తీసుకురావాలన్నట్లయితే ఈ కాఖకు సంబంధించిన వాళ్ళనే ఆ ఉద్యోగాలలో వేసినట్లయితే బాగుంటుందేమోనని అనుకొంటున్నాను. ఎందుకంటే, ఈ రైల్వే కట్టగాని, Women Welfare అధికారులుగాని, వీరందరుకూడా అదే జాతికి అదే కులానికి చెందినవారిని వేసినట్లయితే, ఎక్కువ విమర్శించడానికి అవకాశము కలిగి తక్కువైపోతుందేమో. ఇవ్వడం మనము reservation చేసినాము. Tribal seats అని ఊరికే seats చేసి, ఇక్కడ వంట చేసినంతమోత్రాన వాళ్ళకు వడ్డనలో సరి అయినట్లువంటిది అవడం లేదు. మొత్తము reserved seats మాత్రం 40, 42 Harijan seats ఉన్నాయి. ఇవి నా అనుభవములో చూస్తే చాలా few reserved seatsలో సంబంధం ఉన్నట్లు కనిపిస్తోంది. reserved areasలో పోలీసు స్టాన్లు చాలా ఇల్లలో నివాసము చేసి,

వారు ఇంటివద్ద భోజనము చేసినాను అని అడగవలసి వస్తున్నది. ఇది మాత్రము ఎక్కడ జరగడం లేదే. ఇక్కడమాత్రం చెప్పతున్నారు, అప్పుశ్యత నివారణ కావాలని. మరి గ్రామాలలో వెళ్ళినప్పుడుమాత్రం, నా అనుభవములోచూస్తే, ఈ గొప్పజాతివాళ్ళు, రెడ్లు, రావు అనేటటువంటి వాళ్ళకు ఏరకంగా దండాలు పెట్టుకొంటున్నారో, వాళ్ళకుకూడా ఆదేరకంగా దండాలు పెట్టినప్పటికీ, మరి వీళ్ళు మాత్రం అనుకోడానికికూడా ఇష్టపడడం లేదే! మేము మా కడుపులో పెట్టినాము, దొర గిరా ఆడం మానివేయండిరా అని, అదికూడా లేని పరిస్థితి ఉన్నది. అందుకొరకు నేను కోరేది, కొంత భారము వీళ్ళమీద వేసినట్లయితే, వేసే విధంగా మనం తలచుకొని వాళ్ళపైన మోపాలన్నట్టైతే...

శ్రీ టి.వి. రాఘవులు :— ఈ reserved seats లో వచ్చినటువంటి వారు అంతాకూడా ఏచేరిలో పుట్టినారో, అక్కడే ఉన్నామని, అగుడిసెలోనేఉన్నామని ఈరోజువరకు అక్కడే భోజనము చేస్తున్నామని, ఆ గంటే తాగుతున్నారనే విషయం గౌరవసభ్యులకు జ్ఞప్తికి తెస్తున్నాను.

శ్రీ జి. గంగారెడ్డి :— ఏ విధంగా reserved area ఉన్నదో, ఆ reserved area లోపల పంచాయితీలలో కూడా, వాళ్ళకు reservation ఇచ్చి సమితులలో కూడా reservations ఇచ్చి జిల్లా పరిషత్తులలోకూడా ఇచ్చినట్లయితే మరి పోటి పోటిగా ఏవిధంగా నడచేది తెలిసిపోయేది. ఏ విధంగా reservation ఉన్నాయో, అదేమోస్తరుగానే సమితులలోగాని, జిల్లా పరిషత్తులలోగాని reservations చేసికొన్నట్లయితే, మరి ఇంకా ఏమోస్తరుగా వారిని బాగుచేయడానికి ఉపకారం ఉంటుందో అదికూడ మనము చూడడానికి వీలుంటుంది. కనీసం నేను చూస్తున్నాను. అక్కడకూడ ఏదో గ్రామాలలో, ఈ నాడు సమితులలోగాని, జిల్లా పరిషత్తులలోగాని అప్పుశ్యత నివారణ కావాలని చెప్పేటటువంటిది ఉన్నది. కాని నాకుతోచేది, ఈ అప్పుశ్యతే కాకుండా ఈనాడు ఉప అప్పుశ్యతకూడా ఉన్నది. అంటే మాలవాళ్ళు మాదిగవాళ్ళను ముట్టడానికి ఇష్టపడరు. మరి ఏదో ఈనాడు మాలోపాటు కూర్చోని భోజనము చేయడానికి ఇష్టపడుతున్నారగాని, ఆ మాదిగవాళ్లే వచ్చినట్లయితే దూరముగా ఉంటారు. ఆ విధంగా ఈనాడు మనము ఏదైతే అప్పుశ్యత అని అంటున్నామో దానిలోపలకూడా ఇంకొక అప్పుశ్యత ఉన్నది. ఒక గ్రామంలో రెండు మాలవాళ్ళిద్దళ్ళు, రెండు మాదిగవాళ్ళు ఇద్దళ్ళు ఉన్నట్లయితే, మీకు రెండు బావులు కావాలనేటటువంటి వాదనకూడ వస్తుంది. వాడుచెప్పేది అయ్యో మీకు మాత్రం అప్పుశ్యత చెల్లేకాదు. కాని, మాకుమాత్రం చెల్లేదే, కనుక

మాకు రెండుభావులు కావాలని, అంటారు. అందుచేత మనము గ్రామాలలో వెళ్ళి నపుడు వాళ్ళకు నచ్చచెప్పతూ ఉంటే బాగుపడేదేమో. నేను చెప్పేది, హరిజన వాడలకు నెల్లూరి అనేటటువంటి, అభిప్రాయము కలిగినప్పుడు అక్కడ గ్రామాలలో పోతుంటే, రెడ్డిగాని, ఉండే ఆ యింటిలోదిగి, మరి ఆ వాడకు పోయినప్పుడు మాత్రము అక్కడ వాళ్ళకు వారి దుఃఖము వారి కష్టసుఖాలు చెప్పకొనేదానికి అవకాశం చిక్కదు. ఎవరైనాగాని, అక్కడికిపోయినప్పుడు తనకు తాను స్వంతంగా అక్కడ ఉన్నట్లయితే, వారి కష్టసుఖాలు గురించి, స్థితిగతులుగురించి ఇంకా లోతుగా విషయాలు తెలుస్తాయి. అందువల్ల వట్టిగా చెప్పకొన్నంత మాత్రానకాదు. మనము ఈనాడు శాసనసభలో మాట్లాడడానికి హక్కు ఉన్నది. కాని శాసనసభ విరమించుకొని అక్కడనుంచి వెళ్ళినప్పటికీ, ప్రతిగ్రామానికి వెళ్ళి, ప్రతి హరిజన వాడలోను, ప్రతి backward లోను పోయి అక్కడవారు ఉండేటటువంటి కష్టాలను తీర్చేదానికి ప్రయత్నం చేస్తే. ఇంతకంటే ఎక్కువగా వారు బాగుపడేదానికి వీలవుతుందని నేను అనుకుంటున్నాను. మరి ఈనాడు పంచాయితీలలో reservation ఉన్నది. సమీతులలో reservations ఉన్నవి. ఈ reservations లో ఉండేటటువంటి సభ్యులు ఎన్నోచోట్ల సమితి meetings ను attend చేయడంలేదే. ఎన్నో జిల్లా పరిషత్తు meetingsలో attend చేయడంలేదే. నా అనుభవమునుబట్టి చూస్తే వీళ్ళు ఆమోదిగా చేయడంలేదే. గట్టిగా శాసనసభలో చెప్పినంత మాత్రాన ఇది బాగుపడేదికాదు. ఎందుకంటే, ఈనాడు జిల్లా పరిషత్తులో ప్రతి Standing Committee లోను ఉండేటటువంటిది ఉన్నది. ఎవరైనాగాని వారికి తెలియ నటువంటివారికి సలహా ఇవ్వడానికి, ఇక్కడ సభవకాశం దొరుకుతుందని కాని, వాళ్ళు అక్కడ వెళ్ళడానికి సిద్ధపడడంలేదు. సరి అయినటువంటి records చూస్తే ఈనాడు సమీతుల మీటింగ్సులో గాని జిల్లా పరిషత్ మీటింగ్సులోగాని, మాడు సార్లకు మించి వాళ్ళు ఆ meetings కు హాజరుకాక పోతేకూడా జరిగి పోతూ ఉన్నది. కాని ఆవిధంగా కాకుంటే, అవకాశం దొరికినప్పుడల్లా అక్కడక్కడ దీనికి వకరఫట్టు పట్టి, ఆ విధంగా దీనిని సాధించినట్లయితే మనము పెట్టినటువంటి 4 కోట్ల రూపాయలు సద్వినియోగము చేసినవారము అవుతాము. అక్కడ సమీతులలో వాదించి అక్కడ కట్టుదిట్టాలు చేయడానికి అవకాశం ఉన్నదికదా కాని ఈవేళ మాత్రం దానికి సిద్ధపడడం లేదు. పంచకం చేయబడినటువంటి డబ్బు ఆ విధంగా ఖర్చు కావడంలేదే. స్త్రీ సంగ్రహం విషయంలో పాతకాలంలో స్త్రీలకు చదువుకోడానికి అవకాశంలేదు. స్త్రీలకుగాని, హరిజనులకుగాని చదువుకోడానికి వీలులేకుంటే శాస్త్రాలు ఉన్నాయని అనుకోవటంకాదు. ఈ పంచాయితీ ఎన్నికలలో స్త్రీలకు ఒక seat ఇచ్చినారు.

కాని ఎన్నోపంచాయితీలలో స్త్రీలు నిలబడక అట్లాగే ఉండేటటువంటి పరిస్థితి ఈ నాడు ఉన్నది. ఏ స్త్రీ అయినప్పటికీని, ఈ నాడు అక్కడ పాల్గొనడానికి వాళ్ళు ఇష్టపడడంలేదు. ఇప్పుడే సునిత్రాదేవిగారు చెప్పారు. మొగడు విడిచిపెట్టినటువంటి స్త్రీలు ఉన్నారని వాళ్ళ కొరకే సంక్షేమం కావాలని అంటే అదితేలదు. ఈ నాడు భారత్ ఖానూన్సుబాట్టి చూస్తే, స్త్రీలు విడిచిపెట్టినటువంటి మగవాళ్ళు ఎంతోమంది తగాదాలిగాపడి ఈ నాడు మళ్ళీ ఇంకొక భార్యను చేసుకొనడానికి అవకాశం లేకుండా ఉన్నంతో బంధింపబడినటువంటివారు, విధవలైనటువంటివారు, సంక్షేమంగా ఏదైనా చేసేది ఉన్నట్లయితే బాగుంటుంది. పాపము ఈనాడు ఎంతోమంది అనాథలకు స్త్రీలు లేక, గంసార సుఖము లేకుండా ఉన్నారు. కనుక వారి సంక్షేమంకూడా చూడవలసిన అవసరం ఉన్నది. ఉట్సూరు అనేది Tribal ప్రాంతము అక్కడ వారికి మరాటీలో చెప్పబడుతున్నారు. మరి States Reorganisation అయిపోయి ఆంధ్రప్రాంతములో చేరినాగాని, ఇంకా ఎందుకు మరాటీలో అక్కడ చెప్పాలో నాకు అర్థంకావడంలేదు. అక్కడ తెలుగు పెట్టినట్లయితే బాగుంటుంది. లేకపోతే ఏమవుతుందో ఏమో మహారాష్ట్రం నుంచి Mulki certificate పొందనటువంటి పరిస్థితి వస్తుండేమో, కనుక ఇక్కడ మరాటీ నేర్చుకోవాలనే టటువంటి పద్ధతి మారాలని నేను అనుకొంటున్నాను. తరువాత, ఈ నాడు ఒక ప్రక్కనేను అస్పృశ్యత పోవాలని అంటూ, రెండవ ప్రక్కన వారిజనులకు ప్రత్యేకంగా colonies కట్టించేది చూస్తే, మాది అదేజాతి అదే పరిస్థితిలోనే ఉండాలనేది కనిపిస్తున్నది. దీనికొరకు, గ్రామ కంఠంలోపల ఉండేటటువంటిది ఆ భూమిని ఈ వారిజనులకు ఇచ్చేటట్లయితే బాగుంటుంది. ఆ విధంగా చేసేటట్లయితే, ఈ అస్పృశ్యత దూరము పోతుండేమో అని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎం. చెంచయ్య(సంతనూతలపాడు):—అధ్యక్షా, ఈ సాంఘిక సంక్షేమ పద్ధతి ప్రతిసంవత్సరం ఏదో ఒకరకంగా ఈ డిమాండు లేవాలికాబట్టి తీసుకవస్తున్నారు. అయితే ఈ సంవత్సరం కొంత పెరిగిందని చాలమంది సభ్యులు చెప్పారు. మొత్తంగా చూస్తే గత 16 సంవత్సరాలనుంచి ఈ డిమాండు వస్తున్నది కాని జనాభాలో దాదాపు నూటికి 40, 49 మంది— ఈ హరిజనులు, వెనుకబడినవారు ఉన్నారు. ఈ జనాభా నివృత్తి ప్రకారం ప్రతి సంవత్సరం బడ్జెటులో కేటాయిస్తుండాలి. ఆ రకంగా ప్రతి సంవత్సరం 1 కోటి రూపాయలు పెంచినా దాదాపు అప్పటికి ఈ పద్ధతి 16 కోట్లు అయినా పెరిగి ఉండవలసినది; అప్పుడు కొంతవరకు అది వారి అభివృద్ధికి తోడ్పడేదిగా ఉండగలిగేదని అనుకొంటున్నాను. ఇప్పుడు ఈ డిమాండులోని మొత్తం ఏ రకంగానూ వారి అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు చాలదని అటు

వైపు కాసనసభ్యులకుకూడ మా కంటే ఎక్కువగా చెప్పారు. ఈ కలాలవారి ఆర్థిక స్థితి చక్కబరుచుటకు తగిన వృత్తులు కల్పించి, విద్యా వైద్య సౌకర్యాలు కల్పించి, సమూలంగా వారిని అభివృద్ధి చేయుటకు తోడ్పడేటట్లుగా ఈ డిమాండు ఉండాలి తప్ప ఏదో కొద్దిమంది విద్యార్థులకు భోజన సదుపాయాలు మామూలు కార్యక్రమాలు కాకుండా మొత్తంగా వారి జీవిత సమస్యలు పరిష్కారం చేసేట్లు ఉండాలి. ఇళ్ళ సమస్య ఉన్నది. ఇళ్ళస్థలాలకు పెట్టుకున్న ఆర్డీలు 15 సం॥ల కొకసారి శాంక్షన్ లవుతున్నవి. గుంటూరు జిల్లాలో మొత్తం 2 వేల ఆర్డీలు జిల్లాపరిషత్తులకువచ్చాయి. ఈ రెండు సంవత్సరాలలో పరిష్కారం చేయగలిగినది దాదాపు 7, 8 గ్రామాలలో ఇవ్వగలిగాము. ఏ గ్రామంతోసుకున్నా, 50 వేలు, 35 వేలు, 25 వేలకు వైన భూమి కొరత ఉంటోంది. ఈ దరఖాస్తులు పరిష్కారం చేయడానికి ఒక ట్రైము లిమిట్ లేకుండా ఉన్నది. ఒక్కొక్క దరఖాస్తు 10, 15 సంవత్సరాలు కూడ పట్టుతోందిగాని ఏ అయిదారు సంవత్సరాలకైనా రావడం అనేది మా జిల్లాలో లేదు. వీరి పరిష్కారానికి మంత్రిగారు ఒక ట్రైము లిమిట్ పెట్టాలి. మార్చిలోపల వచ్చిన ఆర్డీలకు కనీసం రెండు సంవత్సరాల ట్రైము కేటాయించి ఆ ట్రైములోపల శాంక్షన్ చేయాలని, అందుకు ఉత్తర్వులు ఇప్పించాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. ఈ ఇళ్ళ స్థలాల సమస్యగురించి మరికొన్ని వివరాలు ఇస్తాను. ఒంగోలు తాలూకాలో రాచోడి పాలెం ఉన్నది. రెండుసార్లు వాగు వచ్చినది. ప్రధానంగా ఆ ఊరిలోపల ఒక వాగు ఉన్నది. అది ఆ పల్లెలమీద పడుతుంది. మంత్రిలు రెండుసార్లు వచ్చియాకారు; రెవిన్యూ అధికారులు వచ్చి పరిశీలించారు. అక్కడ వారికి వెంటనే ఇళ్ళస్థలాలు శాంక్షన్ చేస్తామన్నారగాని ఇంతవరకు చేయలేదు. ఆ ఊరిలో రెండు పార్టీలు ఉండి ఆ పల్లెలకూడ రెండు ముఠాలుగాచీల్చి రెండు రకాలుగా ఆర్డీలు పెట్టించారు. అది శాంక్షన్ కావాలని కొంతమంది, ఇది కావాలని కొంతమంది ఆర్డీలు ఇచ్చారు. ఆ రకంగా ఆ భూమికి ఇబ్బందులు వచ్చాయి. అది ఎవరికీ కాకుండా నిలబడిపోయి ఉన్నది అక్కడ గ్రామాలలో ఉండే భూస్వాములకు ప్రభుత్వంకూడ తోడ్పడు చున్నందున, వీరికి ఇళ్ళస్థలాలు శాంక్షన్ కావడం కష్టమవుతోంది. కృష్ణాజిల్లా చినపీఠిరాల గ్రామంలో 100 మంది 10 సంవత్సరాలనుంచి ఇళ్ళ స్థలాలుకోసం అక్షీలు పెట్టుకుంటే వల్లపు భూమి ఇవ్వడానికి వీలు లేదని కొంతకాలం, మెట్టభూమి ఇవ్వడానికి వీలులేదని కొంతకాలం, ఆ ఇద్దంగా నిలబడిపోయి ఉన్నది. రాజోలు తాలూకాలో మల్లేపల్లి అనే గ్రామంలో గవర్నమెంటు బంజర్లలో ఇళ్ళ వేసుకొని మౌవసాయ కొరికలు ఉంటే వారు ఉండటానికి వీలులేదని, భూస్వాములు వారిమీద దోష్ట్రం కేసు పెట్టారు. కొట్టలో ఆ కేసు తీసికేస్తే వాళ్ళు అన్నీలుచేశారు.

అక్కడకూడ, అది భూస్వాములకు సంబంధంలేదని ఆపీలు కొట్టేశారు. కాని రాజ్ కులు తాళిబదు 6వ నెంబరు నోటీసులు జారీ చేశారు. Eviction notices ఇచ్చి వారిని బయటకు పొమ్మన్నారు. కనీసం ప్రభుత్వ భూములలోనైనా వారు ఉండేందుకు గ్యారంటీ ఇచ్చి, అక్కడనుంచి వెళ్ళగొట్టకుండా చేయుటకు చర్యలు తీసుకొనుట లేదు. చాల గ్రామాలలో ఈ రకమైన ఇబ్బందులు కలుగుతున్నాయి. సాంఘిక బహిష్కరణకూడ చేస్తున్నారు. మెట్ట తాలుకాలో చాలచోట్ల కూలి చాలుట లేదని, కూలిలేట్సుకొరకు విక్యంగా ఉండి హరిజనులు నిలబడి 0-4-0 పెర గాలని అడిగితే, ఆపేరుతో వారిని బాయ్ కాట్ చేయడం ఊరిలోకిరానివ్వకుండా సదుకులు ఇప్పించకుండా చేయటం, సోషల్ బాయ్ కాట్ చేయడం జరుగుతోంది. తూర్పునాయుడుపాలెంలో హరిజనుల నీటి సమస్య వచ్చింది. అక్కడ హరిజనులు చాలకాలంనుంచి మంచినీరు పోయించుకునే పద్ధతి ఉన్నది. నీరు ముంచుకొనుటకు ప్రయత్నం చేస్తే అక్కడ ఉన్నవారు నీరుముంచుకొనుటకు వీలులేదని, ఈ రోజు- ఆ సమస్య పరిష్కారం అయినాకూడ- అక్కడ ఉండే రైతాంగం వారికి భూములలోకి రానివ్వకుండా ఉండటంవల్ల వారు బయటకు పోయి పనిచేసుకునే దుస్థితి పట్టింది.

స్కాలరుషిప్స్ విషయం జాప్యం జరుగుతోంది. మార్చి ఆఖరుకు స్కాలరు షిప్స్ రావడం లేదు. వారికి ఆ సౌకర్యాలు కలుగజేయకపోతే విద్యార్థులకు నష్టం జరుగుతోంది. హైస్కూలులో నీటు దొరికితే, హాస్టలులో నీటు దొరుకుట లేదు. విద్యార్థులకు ఇబ్బంది కలుగుతోంది. అందువల్ల మొత్తంకలిపి హాస్టలు మేనేజ్మెంటు కూడ హైస్కూలు హెడ్ మాస్టర్ కి, ఎవరికి ఒకరికి వప్పజెప్పకపోతే ఇబ్బందులు కలుగుతున్నవి. హాస్టలులో భోజనమునకు స్టూడెంటుకు రు. 15 చొప్పున ఇస్తున్నారు. ఈనాడు ఆహారపదార్థాల ధరలు విపరీతంగా పెరిగినవి. అందువల్ల ఆ మొత్తం పెంచారు. 20, 25 చొప్పున ఇవ్వకపోతే లాభం లేదు.

వారికి భూములు పంచిపెట్టకపోయినా, ఇళ్ళుకూడా ఇవ్వకపోయినా చచ్చిన తరువాత ఆ కివాన్ని పూడ్చుటకు సృశానం అయినా అడుగుతూంటే కొన్ని గ్రామాలలో అక్కడనే మనిషిమీద మనిషిని పాతిపెట్టవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. కనీసం 4 గజాల సృశానభూమి అయినా, చచ్చిపోయినతరువాత పాతిపెట్టుటకు ఖాసీ దొరుకుతుందా అంటే లేదు. అందువల్ల రామరాజ్యమని, సోషలిస్టుతరహా సమాజ నిర్మాణమని, చెప్పకుంటున్న రోజులలో, కనీసం మనిషి కివాన్ని పూడ్చిపెట్టుటకు జాగా, తినుటకు తిండి, ఉండుటకు ఇల్లు ఇవ్వాలి కనీసం లేనప్పుడు మనం ఏ రకంగా సోషలిస్టు విధానంలో వెళ్ళుతున్నామో మీరంతా ఆలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నదని కోరుతూ ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. నరసింహారామయ్య (పర్కాల్):—అధ్యక్షా, సాంఘిక సంక్షేమ శాఖామంత్రులు ప్రవేశపెట్టిన డిమాండును బలపరుస్తూ కొన్ని విషయాలు మీద్యారా ప్రభుత్వదృష్టికి తెస్తున్నాను. హరిజన హాస్టలు విద్యార్థులకు ఇచ్చే రు. 15లతో వారికి తిండి సరిపోక విద్యకు కొంత ఆటంకం జరుగుతోంది. అది రు. 20లు చేస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయ పడుతున్నాను. హరిజన హాస్టల్స్ అని తీసివేసి పేదవారి హాస్టల్స్ అనే పేరుతో సడిపించాలని ఆలోచన ప్రభుత్వ దృష్టిలో ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. అది మంచిదేగాని, ప్రతి హాస్టలులోను హరిజనులకొరకు 50 కాతం సీట్లు రిజర్వేషన్ ఉండాలని మీద్యారా మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను.

అంటరానితనంగురించి, మనకు 16 సంవత్సరాల సారధ్యం వచ్చినప్పటికీ ఏ మాత్రం ముందుకు పోలేదని, అస్పృశ్యతా నివారణ జరగలేదని ఖచ్చితంగా చెప్పదలచుకున్నాను.

హరిజనులు ఇళ్ళస్థలాలనుగురించి ఎంతో బాధ పడుతున్నారు. ప్రతి గ్రామంలోను వెద్దపెద్ద రైతులు అక్కడ భూములు సేద్యం చేసుకొంటున్నారు. అది హరిజనులకు ఇళ్ళ స్థలాలకు కావాలంటే లేరంటున్నారు. అటువంటి భూములు ప్రభుత్వం వారు వెంటనే పరిశీలించి హరిజనుల ఇళ్ళ స్థలాలకు కేటాయిస్తే బాగుంటుందని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

సబ్సిడీ బావులగురించి, 750 సబ్సిడీ, రు. 1250లలోను ఇస్తున్నారు. సరైన వాల్యుయేషన్ ఉంటేనే ఇస్తామంటున్నారు. వాల్యుయేషన్ చేయుటకు హరిజనులకు ఎవరూ కనబడుట లేదు; బ్లాక్ లోకూడా ఎవరూ లేరు. ఈ విషయం ప్రభుత్వమే చూస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

ఖారీజ్ ఖాతా, పోరంబోకులు చేసుకొంటున్నవారికి వారి పేర పట్టాలు కాలేదు. ఈ వాల్యూ హరిజనులగురించి కొంత తగ్గించుచేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇప్పటికికూడ గ్రామాలలో వోటర్స్ లిస్టు తయారు చేయుటలో పట్టాలు, పట్టూరీలు, హరిజనులుగాని వెనుకబడినవారుగాని వారి ఇంటి పేరు సరిగాలేక వర్గం పేరు, కులం పేరు పెట్టుకుంటే 'రాజ్ గాడు' అనే శబ్దాలు వాడుతున్నారు. అటువంటిది లేకుండా చేయాలని కోరుతున్నాను.

ఇంజర్జి పంపకంలో హరిజనులకు సక్రమంగా జరిగేట్లు చూడవలెనని కోరుతున్నాను. లావోని భూములు ఖారీజ్ ఖాతా, ఇంజర్జి, పోరంబోకులు— హరిజనులకు

లభించుట లేదు; భూములున్నా రైతులకే దొరుకుతున్నవి. పంటలు పట్టారీలను హరిజనులు తృప్తి పరచలేక పోయినందున, వాటిని భూములున్నవారికే ఇచ్చారు. ఈ బంజరుభూము విషయంలో హరిజనులకు న్యాయంజరిగేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను.

ఊరికి ఒకటి రెండు మైళ్ల దూరములో నారిజనవాడలు ఉంటున్నవి. అక్కడ వారికి ఒక స్కూలు కావాలంటే రెండు నిట్టళ్ళ పాక పేస్తారు. గోడ ఉంటే కప్ప ఉండదు, కప్ప ఉంటే గోడలు ఉండవు; ఆ స్కూలుకి బిల్డింగు కావాలంటే కంట్రీ బ్యూషన్ కావాలంటున్నారు. కంట్రీబ్యూషన్ విషయమై గ్రామ సర్ పంచ్ ను గాని, గ్రామ పెద్దలనుగాని విచారితే వారు పట్టించుకోరు. హరిజనవాడలోని స్కూలున్న కంట్రీబ్యూషన్ లేకుండా బిల్డింగ్స్ నిర్మించాలని కోరుతున్నాను.

స్కాలర్ షిప్స్ సకాలంలో అందుటలేదు. మార్చి తరువాతి ఇవ్వడం జరుగుతోంది. స్కాలర్ షిప్స్ కోసం మైరవీ చేసుకొనుటకు పట్టణాలకు వస్తే వారికి ఇచ్చే స్కాలర్ షిప్స్ కిన్ని, వాటికోసం తిరిగే ఖర్చులు ఎక్కువవుతున్నాయి. సకాలంలో స్కాలర్ షిప్స్ వస్తే బాగుంటుందని కోరుతున్నాను.

ఇంతకుముందు గంగారె గారు మాట్లాడుతూ ఈ సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటులో మనం కాకుండా నారిజనులకే ప్రత్యేకంగా యిస్తే బాగుంటుందేమో అనే అభిప్రాయం చెబుతున్నారు. మేము, మీరు, అనే వాదన తెస్తున్నారు. అది సరైనది కాదు. ఈ సోషల్ వెల్ ఫేర్ డిపార్టుమెంటు హరిజనులకే కాదు, ఇంకా వెనుకపడిన జాతులు ఉన్నవి. ఇందులో ఉపజాతి, ఉపవలం, ఉన్నవని ఆయన చెబుతున్నాడు. కాని, ఈ రెడ్లలోకూడ చిన్నరైస్, పెద్దరైస్, ఆని ఉండవచ్చును; అది వారికి తెలియక పోవచ్చును. ఈ విషయం వారు కొంత విచారంగా మాట్లాడారు. అది సరైనది కాదని అనుకొంటున్నాను.

గ్రాంట్స్ తక్కువ ఉన్నవని బిల్లుపరిషత్తులలోగాని, సమితులలోగాని ఎడిగిలే బాగుంటుందని అంటున్నారు; ఇక్కడ అడగడం వుంచిది కాదని వారి అభిప్రాయం అయితే అది సరైనది కాదు. ఇక్కడనుంచి గ్రాంటు ఎక్కువ కోరితే అక్కడ విడుదల అవుతుంది. అక్కడనుంచి ఇక్కడ అయ్యేది కాదు. ఈ విషయంలో నేను దీనికి విచారం తెలుపుతున్నాను.

గ్రామాలలో ఇంతవరకు దేవాలయాలలో హరిజనులను ప్రవేశించనివ్వడంలేదు, అందుకోరకు ప్రభుత్వమువారు ఒక ప్రత్యేక కమిటీని వేసి అన్నత్యతానివారణ గురించి. హరిజనోద్ధరణగుంచి ప్రత్యేక శ్రద్ధతో క్రతి జిల్లాలో తిరిగి ఈ హరిజనులకు

**Annual Financial Statement
(Budget) for the year 1964-
65- Voting of Demands for
Grants.**

19th March, 1964 961

న్యాయంగా, సాంఘికంగా ఏదైనా వాళ్ళు జరగాలో అవి క్రద్ధంగా పరిశీలించి వారికి కలుగజేయాలని కోరుతున్నాను.

తెలంగాణ గ్రామాలలో హరిజనజాతికి చెందిన సిందువాళ్ళు అనేవాళ్ళు పల్లెటూళ్ళలో భాగవతాలు, నాటకాలు వేస్తుంటారు, వారికి రక్షితబలం, హార్మన్, పెట్రోమాక్సు టైట్ - ఇటువంటివి ప్లాకులనుంచి కంట్రీబ్యూషన్ లేకుండా ఇప్పించాలి. ఆ విధంగా వారి కళ్ళను పోషించి ముందుకు తీసుకు వచ్చేందుకు ప్రయత్నం చేస్తే బాగుంటుందని అభిప్రాయపడుతూ ఈ అవకాశం ఇచ్చినందుకు కృతజ్ఞత తెలుపుతున్నాను.

శ్రీ జి. సి. వెంకన్న (ఉరవకొండ):- అధ్యక్షా, ఈ బడ్జెటును నేను సమర్థించ లేనందులకు విచారము తెలుపుతున్నాను. ఇది అన్ని డిమాండ్లకన్న ఉత్తమోత్తమమైనదని అంగీకరిస్తున్నారు. ఇప్పటికి 13 సంవత్సరాలునుంచి జరుగుతున్న ప్రణాళికల అనుభవాన్ని బట్టి చూస్తే వాటి ఫలితం, సమాజంలో అట్టడుగున పడిపోతే వారికి, ఏమీ ఆస్తుపాస్తులు లేనివారికి లభించలేదని, వారు యధాస్థితిలోనే ఉన్నారనేది అగ్రనాయకులనుంచి అందరూ చెప్పటం జరుగుతోంది. కనీసం ఈ డిమాండు అయినా వారి అభివృద్ధికి అన్నిరంగాలలోనూ తోడ్పడేదిగా ఉన్నదా అంటే ఈ రూ. 4,19,50,800 డిమాండు సముద్రంలో చుక్కవేసి నట్లున్నది. సముద్రంలో చుక్కవేస్తే ఆసీరు ఎక్కువ అవుతుందా? అచే విధంగా ఈ డబ్బు వీరి అభివృద్ధికి తోడ్పడుతుందని మనవి చేస్తున్నాను. కొంతమంది కాసనసభ్యులు చెప్పారు. ఈ మొత్తంలో కూడా పూర్తిగా అది ఉద్దేశించిన వారికి చేరకుండా అందులో రెండుభాగాలకు పైగా ఇతరులు కాజేయడం జరుగుతోందని, అది జరగకుండా చూడాలని చెప్పారు. మంత్రిగారు ఈ స్టేటు మెంటులో వ్రాశారు. “ఒక్క కలంపోటుతోగాని, మంత్రదండం ఉపయోగించిగాని, ఈ మార్పులు లేవడం సాధ్యం కాదు” అన్నాడు. అందుకే ఇరుపక్షాలనుంచి మాట్లాడిన కాసనసభ్యులు చెప్పారు-ఇది ఏ విధంగా దుర్వినియోగం అవుతోందో చెప్పారు. ఆ దుర్వినియోగాన్ని అరికట్టడానికి ప్రయత్నం చేయాలి. ఈ allotments కూడా ఖర్చుచేయలేక పోతున్నారు. సాధక బాధకాలు ఏమిటో తెలుసుకొని rectify చేసి ఖర్చు చేయాలని కోరుతున్నాను. Beggar homes అని హైదరాబాద్ లో పెట్టినారు. ఈ beggar homes పెట్టేదాని నుంచి దేశంలో అర్థిక విధానాన్ని అభివృద్ధి చేసే దానికి అవకాశం ఉన్నది. వాళ్ళంతా పోతుంటేగా ఉండి వచ్చే ఆదాయంలో, ఖర్చునూ భాగం వాళ్ళే కాజేసేవారుగా ఉంటారు కాబట్టి beggar homes అర్థికాభివృద్ధి చేయడానికి చాల తోడ్పడుతున్నాయి. Leprosy ఎక్కువగా పెరిగిపోతున్నది. Beggar leprosy

ఉండే దానినుంచి దేశంలో leprosy పెరిగి పోయేదానికి అవకాశాలు ఏర్పడతాయి. కాబట్టి leprosy ని అరికట్టడానికి, వాళ్ళు ఆర్థికాభివృద్ధి పెంపొందించడానికి సోమరులుగా ఉండి ప్రజల ఆదాయంపైన ఆధారపడకుండా ఉండడానికి రాష్ట్రం మొత్తానికి ఈ department ను ఎక్కువ చేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. స్త్రీల సంక్షేమ కృషి చాలా బాగా పనిచేస్తున్నది. దానికి కేటాయింపు చాలా తక్కువ చేశారు. ఈ సంక్షేమ కృషి అభివృద్ధి చెందడానికి ఎక్కువగా కేటాయింపు చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. శ్రీ దేశిక తరగతులు అని ఉన్నవి. ఆ item క్రింద డబ్బు చాలా తక్కువ కేటాయింపు చేశారు. Compulsory education పెట్టాము. బీద వాళ్ళ కుటుంబంలో పెద్దపిల్ల ఉంటే, ఆ పిల్లను schoolకి పంపించేదానికి మిలరేదు. ఆ పిల్ల స్కూలుకు వెడితే అంతకంటే చిన్నపిల్లను కాపాడేవారు ఉండరు. తల్లి తండ్రులు యిద్దరు పనికిపోతూ ఉంటారు. అటువంటిప్పుడు చదువుకోవాలంటే చాలా కష్టం. compulsory education fail అవడానికి అనేక కారణాలు. తల్లులు వ్యతిరేకంగా వాళ్ళు పిల్లలను ఆ స్కూలులో విడిచిపెట్టిపోతే, ఆ తల్లులు వచ్చేవరకు పిళ్ళు చూచుకొంటూ ఉంటే పనిచేసే దానికి అవకాశం ఉంటుంది. రైతుకులీలకు ప్రణాళికలోగాని డిమాండులలో గాని ఏ విధమైన సహకారం సహాయం చేసేదానికి అవకాశం లేదు కాబట్టి కనీసం ఈవిధంగానైనా, ఈ schools ఎక్కువచేసి రాష్ట్రం మొత్తానికి ఆ అవకాశం కలిగిస్తే compulsory education fail కాకుండా ఉంటుంది. చాలామంది బీద కుటుంబంలో ఉండేవారంతా చదువుకొనే దానికి ఆ స్కూలం ఏర్పడుతుంది. హరిజన కాలనీస్ అంటున్నాము. హరిజన కాలనీస్ కు 750 రూపాయలవరకు డబ్బు యిస్తున్నాము. అనంతపురం జిల్లాలో ఉరవకొండ తాలూకాలో బ్రహ్మాండంగా గెండు కాలనీలుకట్టారు. కొనకొండలో ఒకటి, ఉరవకొండలో ఒకటి. దానిలో 2000 గదులవి కొన్ని ఉన్నాయి. కొన్ని 300 గదులవరకు ఉన్నాయి కాని వాటిలో చేసినవారు ఎవరూలేరు. కడుతూ ఉంటేనే ఒకటొకటి పడిపోతున్నాయి. కంట్రాక్టరులకుయిస్తే ఆ కంట్రాక్టరులు డబ్బు ఖర్చుచేశారుగాని అవి మాత్రం సరిగా కట్టలేదు. వెంటనే పడిపోయినాయి. కలెక్టరుగారికి ఎన్నో దఫాలు చెప్పాను. ఎవరూ అందులోపోయి చేరడంలేదు. దానికిబదులు ఏమిజరుగుతున్నది అంటే కచ్చకు వేసిన దూలాలు మొదలైనవి. తీసుకుపోయి ఎవరంతటివారు అమ్ముకు పోవడం జరుగుతున్నది. ఇట్లు ఉన్నవానికి ఎక్కువభాగం allot చేశారు. ఇట్లు లేకుండాపోతే అందులోచేరి repair చేసుకొనేవారు. ఇట్లు ఉండేవారికి ఎక్కువగా యిచ్చినారు. అందులోకి పోతే ఉన్నాయి. అనేక కుటుంబాలలో ఎవరూ పోకుండా ఉండి నారు. ఇటువంటి కట్టడాలు కట్టడంపట్ల నిమ్రోహజనమైపోయి వాటిని వేరే తీసు

కోనిపోయి అమ్ముకోవడం జరుగుతున్నది. కాబట్టి అవన్నీ పరిశీలన చేయించి యిండ్లులేని వారికి కేటాయించి లే, వారుపోయి అందులో చేరడానికి అవకాశం వస్తుంది. గవ్న మెంటు డబ్బుకూడ వృధాకాకుండా సద్వినియోగం అవుతుంది. ఆవిధానం చేయాలని నేను కోరుతున్నాను. హరిజన house sites కొరకు బ్రహ్మాండంగా అర్జీలు పెట్టారు ఎవరికి site యిచ్చిన పాపాన పోలేదు. కనీసం sites అయిగా యిస్తే వాల్చైవా స్వంతంగా యిల్లు కట్టుకొనేదానికి అవకాశం ఉన్నది. ఉరవకొండ తాలూకాలో గడ్డికాల్ గ్రామం ఉన్నది. అక్కడ హరిజన sites acquire చేయడం జరిగింది. డబ్బు యివ్వడంకూడ జరిగింది. 6, 7 ఏండ్లు అయింది. మళ్ళీ ఆ possession గైతు తీసుకొని ఉంటే ఆ గైతునుంచి విడిపించి హరిజనులకు కేటాయించేదానికి ప్రభుత్వం పూనుకోకుండా ఉన్నది. ఎన్ని అర్జీలు పెట్టుకొన్నప్పటికీ నిష్పన్నయాజనంగా ఉన్నది. రాష్ట్రం మొత్తానికి Compensation యిచ్చి ఈ దినంకూడ హరిజన్స్ కు కేటాయించేసి వాళ్ళు యిండ్లు కట్టుకొనేదానికి అవకాశం లేకుండా ఉండే యిండ్లు ఎన్ని ఉన్నాయో దర్శాస్త్ర చేయాలని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. మన రాష్ట్రంలో నూటికి 6 వంతులు వెనుకబడిన వర్గం హరిజనులు, tribes, గిరిజనులు ఉన్నారు. Untouchability పోవాలి అంటున్నారు. ఈ untouchability కలం పోటుతో, మంత్రదండంకో పోదు. హరిజనుడు స్వయంగా జీవించేదానికి ఆధారం ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిననాడు అతడు యితర మానవులతో సమానంగా మాట్లాడ గలుగును. తప్పు చేస్తే వ్యతిరేకించి, దండింప చేసేదానికిగాని తిరుగుబాటు చేసే దానికిగాని అవకాశం ఉంటుంది. ఎప్పుడూ ధనికల చేతులలో భూస్వాముల చేతులలోపడి వాళ్ళ దయా దాక్షిణ్యాలపైన ఆధారపడి జీవించి ఉండేంతవరకు ఈ untouchability పోవడానికి అవకాశంలేదు. కాబట్టి Banjar lands మొదలైనవి 5 ఎకరాల వరకు యిచ్చి వాళ్ళు స్వంతంగా బ్రతకడానికి అస్కారం కలిగించిన నాడే, జంతుగాంకు లేకుండా పెత్తనదారులతో సరిసమాన హోదాతో బ్రతకడానికి అవకాశం ఉన్నది. Untouchability పోతుంది. పోలీసు స్పృంది పెడతాము. ఆ బావులలో నీరు తెచ్చుకోండి, Other Castes తెచ్చుకొనే బావులలోనుండి నీరు తెచ్చుకొనే దానికి అధికారం ఉన్నది. అది గవర్న మెంటుతావి హరిజనులను అందులో దిగమని ప్రభుత్వం తమ్ముక్ చేసినప్పటికీ దిగలేకుండా పోతున్నారు. కారణం ఏమిటో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ప్రభుత్వం పోలీసు నిబంధనతో యిప్పుడు దింపిస్తుంది. పోలీసువాళ్ళు పోగానే వీళ్ళను ఎవ్వరూ తూలికి పిలవరు, వాళ్ళ యిళ్ళల్లో పని చేయించరు. వాళ్ళు తినడానికి తిండిలేకుండా చేసిన వాళ్ళు అవుతారు. ఈ development అంతా show గా కనబడుతుంది. ఎన్నడు

యిది వాస్తవంగా జరుగుతుందంటే వాళ్ళు కాళ్ళమీద వాళ్ళు నిలబడి జీవించే దానికి అవకాశం ప్రభుత్వం కలుగ జేసినదాడు, ఎక్కవకులం అని చెప్పకొనే వాళ్ళను ప్రతిఘటించి వాళ్ళ హక్కులను నిలబెట్టుకొనే దానికి అవకాశం ఏర్పడుతుంది. అందాకా అవకాశం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. లంబాడీలకు యిల్లుకట్టుకొనే దానికి 350 రూపాయలు యిస్తున్నారు. 350 రూపాయలతో ఎలా యిల్లు కట్టుకోగలుగుతాడు? హరిజనులకు యిది వరకు 750 రూపాయలు యిచ్చేవారు. ఇప్పుడు లంబాడీస్ కు తక్కినవాళ్ళందరికీ 350 రూపాయలు యిస్తే, 350 రూపాయలకు ఏమి వస్తుందో అర్థంకాకుండా పోతోంది. వాళ్ళకు కూడా కనీసం 750 రూపాయలు యిస్తే వాళ్ళు ఎక్కడైనా స్థలం చూచుకొని తక్కిన డబ్బు శ్రమ దానమో ఏదో చేసుకొని యిల్లు కట్టుకొనేదానికి అవకాశం ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఆహార ధాన్యాల ధరలు ఆకాశానికి ఎటుకొనిపోయి ఉన్నాయి. డబ్బు పెట్టినా ఏమీరారు. అటువంటప్పుడు హరిజన subsidised hostels లో పిల్లవాళ్ళు 1/2 రూపాయలతో ఏ విధంగా జీవనం చేస్తారు. 1/2 రూపాయ తిండితినీ ఏ విధంగా చదువుకో గలుగుతాడు. Marks ఎక్కువ రావాలి అంటున్నారు. ఇన్ని marks వస్తేనేగాని కాలేజీలలో నీట్లు యివ్వము అంటున్నారు. అర్థకడుపు అన్నం పెట్టి ఇంట్లో అన్ని సౌఖ్యాలు, సుఖాలు అనుభవిస్తున్న పిల్లలతో సమానంగా marks తెచ్చుకొని వాళ్ళతో ఏవిధంగా compete చేయగలుగుతాడు? ప్రభుత్వం దీనిని గమనించి వారియొక్క అభివృద్ధి కోరికలకు కనీసం 30 రూపాయలైన అధికం చేయకపోతే వాళ్ళు చదువుకోలేకుండా పోతున్నారు అని మనవి చేస్తున్నాను. హరిజనులు, మాల ఆనేదానికి ఒకమిత్రుడు చెప్పాడు. హరిజనుల యిండ్లలోకి మాలవాళ్ళను రానియరు. మాలవాళ్ళ యిళ్ళలోకి హరిజనులను రానియరు అని చెప్పుతున్నారు. ఆ గ్రామాలలోనే ఒకరిపిల్లలను ఒకరు చేసుకోరు అర్థంకాగా అభివృద్ధి చెందినారు. బ్రవృత్తిండుంగా చదువుకొన్నాము. అన్ని విజ్ఞానాలు సంపాదించుకున్నాము. అయితే మనకు కూడా ఆలోటు ఉన్నది. ఈదినం కూడా రెడ్డియింట్లో కమ్మవాళ్ళు చేసుకొనేటట్టులేరు కమ్మవాళ్ళు యిళ్ళలో గెడ్డివాళ్ళు చేసుకునేటట్లు లేరు. బ్రాహ్మణుల యిండ్లలో త్రిత్రయులు చేసుకొనేటట్లు లేరు. అయితే వాళ్ళల్లో మాత్రం యిదిలేదు. ఇది కొరతబడింది వాళ్ళు ఆ విధంగా సరిపడితేనే, ఆవిధంగా దిద్దుకొన్నప్పుడే అభివృద్ధి అవుతారు అంటే, అదితప్పు అని నా అభిప్రాయం మనమందరం వాళ్ళను ఆ విధంగా తీసుకురావాలని కోరుతున్నాను.

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Grama Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samathi Blocks and elections to Panchayath Samithis and Zilla Parishads.

19th March, 1964 968

Mr. Deputy Speaker:—The House now adjourns to 4 P. m.

The House adjourned to meet again at Four of the clock.

The House reassembled at Four of the Clock.

(Mr. Deputy Speaker in the Chair)

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayat Samathis and Zilla Parishads.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :—అధ్యక్షా, గ్రామపంచాయితీబిల్లు చట్టం అయి సోయిన తర్వాత regrouping of the villages పని దాదాపు పూర్తి అయిపోయింది. చట్టంలోని నిర్ణయాల కనుగుణంగా, జిల్లాకలెక్టర్లు పంచాయితీరాజ్ కు సంబంధించిన ఆఫీసర్లు ఎక్స్ ప్రెస్స్ అండ్ సర్ప్లై డిస్ట్రిబ్యూషన్ పంచాయితీ ఆఫీసర్స్, వీరందరూ దాదాపుగా ఆ నూత్రాలను అనుసరించి ఆపనిని పూర్తి చేయడం జరిగింది. రెండు కిలో మీటర్లకు పైన ఉన్న అన్ని గ్రామాలను కూడా సెపరేట్ పంచాయితీలుగా చేయడం, అంతేగాకుండా రెండు కిలోమీటర్ల లోపల ఉండి, పాపులేషన్ వెయ్యికి మించివున్నట్లయితే దానిని సెపరేట్ పంచాయితీగా చెయ్యాలనే యీ నూత్రాలన్ని జిల్లాపరిషత్తు, పంచాయితీ సమితి జనరల్ బాడీ సమావేశంలో చర్చించి నిర్ణయాలు తీసుకోవడం జరిగింది. ఇప్పుడు ఈ పరిస్థితిలో మంత్రిగారు ఒక స్టేటు మెంటు యిచ్చారు. ఆ స్టేటు మెంటు చూడడంలోనే చాలా దిగ్భ్రాంతి కలిగింది. ఎందుకంటే 18-1-64 న గ్రామ పంచాయితీ చట్టం అమల్లోకి వచ్చింది. ఈ స్టేట్ మెంట్ ప్రకారం 18-1-64 నాడు ఏ పంచాయితీలయితే యిదివరకే డిస్ట్రీక్ అయివుండెనో వాటిలోనే గ్రామపంచాయితీ పరిపాలన జరుగుతుంది. ఎన్నికలకు వచ్చిన తర్వాత జరుగుతాయనే నిర్ణయం మంత్రిగారు Table పై పెట్టడంలో ఏ తర్జునలోనయితే చట్టం నేయడం జరిగిందో దానికంటే యిదిగొడవని చెప్పవచ్చు. ఈ నాడు అనేక ప్రాంతా

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Grama Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

లలో పరిస్థితులు అనేక రకాలుగా వున్నాయి. ఇది వరకు వాటి నిర్మాణం ఎలా జరిగి ఉన్నదో, మంత్రిగారు ఆయా జిల్లాలు, తాలూకాలు, గ్రామాలలో కర్వంటించి అన్ని విషయాలు తెలుసుకుని వున్నారు. అన్ని విషయాలూ తెలుసుకుని కూడా యీ విధంగా ఎందుకు చేయవలసి వచ్చిందో నాకు అర్థం కావడం లేదు. ఉదాహరణకు మనవి జేస్తాను. నరసంపేట తాలూకాలో దాదాపు నాలుగుసంవత్సరాల క్రిందట ఎన్నికలు జరిపారు. అక్కడ ఏజన్సీ ఏరియా వున్నది. అక్కడ గ్రామపంచాయితీ కమిటీలను నిర్మాణంచేసే సందర్భంలో ఏ ప్రాతి పదికపై చేశారు? ఏ ప్రిన్సిపుల్స్ ను దృష్టిలో వుంచుకుని చేశారు? అవన్నీ మంత్రిగారికి తెలుసు. అదే విధంగా ఖమ్మం జిల్లాలో ఇటువంటివి అనేక ఉదాహరణలు వున్నాయి. నేను నరసంపేట నియోజకవర్గంగూర్చి చెబుతాను ట్రైబల్ ఏరియాకు పంచాయితీలలో ట్రైబల్ బ్లాకు ఏర్పాటుచేశారు. అలాగే ఖానాపురం పంచాయితీ వున్నది. దానికి సంబంధించిన map కూడా నేను తీసుకొన్నాను. మంత్రిగారు చూడదలచుకుంటే చూడవచ్చు. ఆ వివరాలు నేను యిస్తాను; నారు పర్యటిస్తున్న సమయంలో ఆ వివరాలన్నీ వారిదృష్టికి తీసుకురావడం జరిగింది. Regrouping అన్యాయంగా జరిగింది కాబట్టి, యికమందు సరిజేస్తామని కూడా అప్పుడు వారుచెప్పారు. ఈ సందర్భంలో గెండు, మూడు పంచాయితీలకు సంబంధించి సభదృష్టికి తీసుకురా దలచుకున్నారు. వేములపల్లి అనే గ్రామం వున్నది. కోయ పాపులేషన్. ఆ గ్రామం క్రింద 27 గ్రామాలను కలిపి ఒక పంచాయితీ కమిటీని ఆ రోజున ఏర్పాటు చేయడం జరిగింది. అందులో ఏ గ్రామం కూడా 10 మైళ్లకు లోపలలేదు. 30, 40 మైళ్ళు వున్న గ్రామాలు కూడా ఆ గ్రామపంచాయితీ కమిటీ క్రింద వున్నాయి. అలాగే ఖానాపురం కమిటీ క్రింద కూడా 95 మైళ్ళ గ్రామాలు వున్నాయి ఈ పరిస్థితులలో వీటన్నింటినీ మునుముందు కూడా యిలాగే కొనిసాగించాలి. ఇంత దూరంగా వుండడంచేత ఆ ప్రెసిడెంట్లు, ఆ మెంబర్స్ కు అఫీసు ఎక్కడ వున్నదో నయినా తెలుసా? ఆ విషయాలన్నీ సవినయంగా మంత్రిగారు వచ్చినప్పుడు చెప్పకొనడం జరిగింది. గెండు సంవత్సరాల క్రిందటనే వారు అంగీకరించి వున్నారా కూడా దీనికి మంత్రిగారు యిప్పుడేమి సమాధానం చెబుతారు? ఇంకొక విషయం. ఇబ్బి మట్టి కాన్స్ట్రక్టయన్స్ న్. ప్రతి షీటర్ ఆరు నోట్లు వేయవలసి వుంటుంది. రిజిస్ట్రీ షన్స్ కూడా సరిగాలేవు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఇంత దూరం నుండి రావడం ఎంత

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re .
elections to Grama Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 970

కష్టమో ఆలోచించండి. అంతేగాక, ఈసందర్భంలో డివిజుపేషన్లకు సంబంధించిన
రిపోర్టులో చెప్పిన భాగాన్నికూడా తాము దృష్టిలోకి తీసుకోవాలన్నాను.

“There are about 15,000 gram panchayats in this State. Under the Andhra Pradesh Gram Panchayats Act, 1964 and the rules made thereunder, any revenue village or part thereof with a population of not less than 500 and a distance of more than 2 kilometers away from the main village, may be constituted into a separate gram panchayat. With the implementation of this provision it is expected that the total number of gram panchayats in the State may go upto about 19,000.”

మంత్రిగారు తమ statement లో కాడ యీ విషయం చెప్పారు.

“Representations have also begun pouring in for and against such regrouping and also complaining that the criteria are not being uniformly followed in respect of villages now being regrouped. The Government found by a preliminary examination of the proposals sent by the Collectors that there is some substance in the apprehension.

Because there are two kinds of opinions, for and against, what is the apprehension that the Government is having? Is it ‘for’ or is it ‘against’, I am unable to understand.

The hon. Minister further stated. “Hon. Members have also brought to the notice of the Government many practical difficulties in the matter of implementation of

these rules especially in the Telangana area where the hamlets are not clearly demarcated in the revenue records.'

Clearగా demarcate చేయని hamletsను దృష్టిలో పెట్టుకొని మొత్తం గ్రామాలను regroup చేయడం ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది? అదే విధంగా కొన్ని గ్రామాలలో ఒక్కొక్క గ్రామంలో 2 వేల జనాభా కలిగి లేకపోతే వేయి జనాభా కలిగివున్న గ్రామాలకు కూడా కలపడం జరిగింది. ఒకటి, రెండు గ్రామాలలో factions ఉన్నందువల్ల ఒక గ్రామంలోని పంచాయితీ కమిటీ మెంబర్స్ ఆ గ్రామ పంచాయితీ కమిటీలో ఎన్నదూకూడ పాల్గొన్న పాపాన పోలేదు. వారిని గ్రామ పంచాయితీ చట్టం క్రింద cease చేయడం జరిగింది ఇక పంచాయితీ రాజ్ ఏ విధంగా అభివృద్ధి చెందుతుందో మంత్రిగారే సెలవివ్వాలి. Regrouping చేయడం యిప్పుడు సాధ్యం కాదు అంటున్నారు. సమయం పట్టుతుంది అంటున్నారు. కాని, అది వాస్తవం కాదు. Regroupingకు process అంతా పూర్తయిపోయింది. గ్రామాలలో declare చేయడంకూడ జరిగింది. Hamletsను గ్రామ పంచాయితీ కమిటీల తీర్మానాలతో సహా, matsలో సహా, cessకూడ విభాగం చేయించి కలెక్టరుల దగ్గరకు రావడం, తదుపరి జిల్లాపరిషత్తుల దగ్గరకు రావడం, చర్చించటం జరిగింది. ఇట్టి పరిస్థితులలో ప్రభుత్వం యిప్పుడు యిది సాధ్యం కాదనే అవగాహనకు వచ్చిందంటే కేవలం అది రాజకీయ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా నచ్చినట్లే నేను భావించడానికి కారణాలన్నట్లు నేను చెప్పక తప్పదు. పంచాయితీ నిల్లు చర్యల సందర్భంలో మంత్రిగారు చాల clear wordsలో హామీ యిచ్చారు. ఆ హామీల ప్రకారం regrouping జరుగుతుందన్నారు. పంచాయితీ సమితికి direct elections కావాలని పట్టుపట్టిన సందర్భంలో అనేక గ్రామాలలో కొత్త పంచాయితీలు ఏర్పాటు చేయబోతున్నాము, అవి ఎక్కువ కావడంవల్ల పంచాయితీ కమిటీ ప్రతిరేంటునుకూడ ఎత్తుకొనిపోవడానికి సాధ్యంకాని పరిస్థితి వస్తుంది. భయపడవలసిన పని లేదు. Direct elections యిప్పుడు సాధ్యం కాదు, practical difficulties వున్నాయని ఆ నాడు చెప్పారు. వారి ఉపన్యాస భాగాల్లో ఆ విధంగా వున్నప్పుడు వారు మాట నిలబెట్టుకోలేదని, అందుకే కారణాలున్నాయని అనుకోక తప్పదు. మంత్రిగారివై కొన్ని pressures వున్నాయి. అవి ఎట్లా జరిగాయో పేను చెప్ప

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 972

డంసాధ్యంకాదు కాని ఒక నిర్ణయం జరిగి, కలెక్టర్లకు ఆదేశాలిచ్చి, వాటి ప్రకారం regrouping తయారైన స్థితిలో, అకస్మాత్తుగా యీ విధంగా ప్రకటించడం విచిత్రమనిపిస్తోంది. వారిచ్చిన report లోనే 2 opinions వున్నాయని చెప్పారు. ఒకే ఒక opinion వున్నది. కలెక్టరులు, క్రింద staff, యీ పని చేయలేము అసాధ్యం అని ఎన్నడో తెలుపలేదు. తెలిపినట్లు మంత్రిగారు తమ ప్రకటనలో తెలియజేయలేదు. మరి, మంత్రిగారేమి చెబుతారో అర్థం కావడం లేదు. గ్రామాలు దూరంగా వుండి క్రొత్తగా పంచాయితీగా declare కావడానికి అర్హతలన్నీ వున్నప్పడు వెంటనే చేయాలి. 9 పంచాయితీలు రిసంపేటలో వుంటే 28 పంచాయితీలు declare చేశారు. మళ్ళీ original statusకు పోవలసిందే కాదా. అట్లా అయితే ఏ ఉద్దేశంతో గ్రామాలన్నీ ఒక యూనిట్ గా చేయాలనుకొంటున్నారో అది సాధ్యం కాదు. శ్రీ టి. టి. కృష్ణమాచారిగారు ప్లానింగ్ కమిషనులో ప్రముఖపాత్ర వహించినతరువాత 'Planning in India' అని ఒక పుస్తకం వ్రాశారు. ప్రతి గ్రామానికి గ్రామపంచాయితీ కమిటీ, ఒక విలేజ్ కో-ఆపరేటివ్ సొసైటీ వుండాలని ఆ గ్రంథంలో వ్రాశారు. దానిని దృష్టిలో పెట్టుకొనే యీనాడు planning అంతా జరుగుతుంది. ఈవేళ మంత్రిగారు యిట్లా ప్రకటించడంతో ఏమనుకోవాలో అర్థం కావడం లేదు. గ్రామ పంచాయితీ ఆక్టులో 34 పెక్కును ప్రకారం ప్రభుత్వం సర్వాధికారాలు చేతిలో పెట్టుకొని వుంటుంది. ఎవ్వరైనా ఏ గ్రామాన్నయినా విడదీయాలన్నా, కలపాలన్నా అధికారం వుంది. ప్రభుత్వం దానిని దుర్వినియోగ పరుస్తుంది అని చర్చ సందర్భంలో మేము ప్రభుత్వంతో చెబులాడిననాడు మంత్రిగారు చట్టంలో పెట్టడానికి వీలు లేదు, రూల్సులో తెస్తానని హామీ ఇస్తున్నారు. Rules తయారుచేసి గజిటులో కూడ ప్రచురించారు. Statementలో అంద చేయడం జరిగింది. ఈ పరిస్థితులలో యిది సాధ్యంకావడం ఏ విధంగా భావ్యమవుతుందో మంత్రిగారే చెప్పాలి. రీ-గ్రూపు కార్యక్రమం చేయకపోతే అనేక యిబ్బందులున్నాయి. గ్రామాభ్యుదయ కార్యక్రమాలలో ఆ గ్రామనివాసులకున్నంత శ్రద్ధ యితర గ్రామవాసులకుంటుందనుకోవడం అసమమానమైనదను. Roads, drinking wells, school buildings

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

వంటి విషయం వచ్చినప్పుడు, కొన్ని గ్రామాలు కలిపి ఒకే పంచాయతీ కమిటీగావుంటే ప్రసి డెంటు ఆయినవారు తన గ్రామానికి చెందిన కార్యక్రమాలలో శ్రద్ధ తీసుకొని, మిగతా గ్రామాలను అశ్రద్ధచేయడం ఆచరణలో చూస్తున్నాము. అందువల్ల మంత్రి గారు యిప్పటికైనా తమ original stand కోరాలని, తమ అభిప్రాయం మార్పు కోవాలని మననిచేస్తున్నాను. ఎన్నికల కార్యక్రమాలే ప్రకటించాము, electoral rolls publish అయిపోయాయి, nominationsకు dates వేశాం, election dates fix చేశాం, అనవచ్చు. రెండురోజులక్రిందట యిళ్ళకు నెల్ఫింపుడు electoral rolls బానడులపై అంటించారు. ఇంతట్లో telegram orders వచ్చాయి. V. L. Ws.కు కూడా అందాయి. విలేజ్ ఆఫీసర్లు ఆందరికీ electo-ral rolls publ sh చేయవద్దని చెప్పడం జరిగింది, ఆచేశారు. అన్నిటిని publish చేసి regrouping జరిపి ఎన్నికలు జరపడానికి ఎంతకాలం పట్టుతుంది? ఒక నెల, రెండు నెలలా లేక 4 నెలలా? Regrouping చేయకున్నా 18-1-64 పూర్వం పంచాయతీలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయాలంటే ఎన్నికలు కొంతకాలం పొడిగించినా అభ్యంతరం లేదు. కాని, పాత పంచాయతీ పద్ధతులమీద ఎన్నికలు జరపడం చాల అన్యాయమని మనవి చేస్తున్నాను. Blocksను divide చేస్తున్నారు. Delimitation వల్ల area, population ఎక్కువ చేస్తున్నామనీ, existing blocks తగ్గించారు. ఇప్పుడున్న blocks కాకుండా కొత్తగా High Power Committee recommend చేసిన blocks దృష్టిలో పెట్టుకొనిమాత్రం ఎన్నికలు జరుపుతామంటున్నారు. ఇంతవరకు blocks divide కావడం ఏ యే blocksలో ఏ యే గ్రామాలుంటాయో, ప్రాతిపదిక ఏమిటో తెలియలేదు. ఆ blocksను దృష్టిలో పెట్టుకొని ఎన్నికలు జరుపుతామని కాని పంచాయతీలమాత్రం మొదటివే పుంటాయని ప్రభుత్వం అంటోంది. మొత్తం 448 బ్లాకులుంటే 142 బ్లాకులు తగ్గిస్తున్నామని చెప్పారు. పాత పంచాయతీలతో ఎన్నికలు జరిపి 306 బ్లాకులతో పంచాయతీ సమితుల నిర్మాణం చేస్తారని, జిల్లా పరిషత్తు ఎన్నికలు జరుపుతామని అంటున్నారు. దానిని ఎందుకు ఆమలుపరుస్తున్నారో నాకు అర్థంకావడం లేదు. పాత పంచాయతీల ఆట్లాగే ఉంటాయి. కొత్త

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re .
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 974

పంచాయితీలు రావు. కాని బ్లాకుల విభజన అయిపోతుంది, బ్లాకుల సంఖ్య తగ్గిస్తాము అంటున్నారు. వాటన్నింటినీ దృష్టిలో పెట్టుకుని గ్రామపంచాయితీ నిర్మాణం వరకు మాత్రం తప్పనిసరిగా పునరాలోచించాలని మరొక సారి చెబుతున్నాను. నరసన్న పేట తాలూకా ములుగు, tribal areas, ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో చాల defective పంచాయితీలు ఉన్నాయి. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకుని మంత్రిగారు పునరాలోచించాలని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. వెద్దయ్య :—అధ్యక్షా, గ్రామ పంచాయితీ కమిటీలు, పంచాయితీ సమితుల విషయాలు తమద్వారా మంత్రిగారి దృష్టికి తెస్తున్నాను. క్రొత్త పంచాయితీ చట్టం ప్రకారం పాత పంచాయితీలు ఒక్కొక్కటి మూడు పంచాయితీలుగా విభజన జరిగింది. దేవరకొండ తాలూకాలో గునవపల్లి ఇప్పుడు మూడు పంచాయితీలుగా కావలసి ఉంటుంది. ఒక గ్రామానికి మరొక గ్రామానికి ఆరు మైళ్ళు, ఏడు మైళ్ళ దూరం ఉంటున్నది. అంత దూరంలోని గ్రామాలను విభజించి పంచాయితీ సర్ పంచ్ కు వేరే గ్రామాలతో సంబంధం లేదని V. L. Ws. కు అప్పగించి సర్ పంచ్ కు నోటీసు ఇవ్వడం కూడా జరిగింది. అట్లా ఏర్పాటు చేసిన తరువాత ఇప్పుడు మార్పులు తీసుకురావడం సమంజసంగా లేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక గ్రామపంచాయితీ సర్ పంచ్ మూడు గ్రామపంచాయితీలకు సర్ పంచ్ కావడం అంత మంచిగా లేదు. ఏ గ్రామానికా గ్రామం వేరుగా ఉంటేనే బాగుంటుందని అనుకున్నాము. చింతపల్లి పంచాయితీ సమితులో దాదాపు 20 మైళ్ళ దూరాన గ్రామాలున్నాయి. సమితి స్టాండింగ్ కమిటీలు కాని జనరల్ బాడీకాని మీటింగ్ జరిగినప్పుడు దూర ప్రదేశాలలో ఉండే వుదాహరణ పల్లి, శివన్నగూడెంలాంటి గ్రామాలకు ఉత్తరాలు పంపినా చేరడం లేదు. రికరకాలుగా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. సమితి నాంపిల్లిలో ఉండాలని కొంతమంది చింతపల్లిలో ఉండాలని కొంతమంది ఇదివరకు తగాదాలు పడి రెండు గ్రామాల తగాదాలు 'ఊక్సీమ్' చేయకుండా ఉండిపోయింది. ఏరియా ఒక ప్రక్క, సమితి ఒక ప్రక్క అయిపోయింది. ఆ గ్రామం ఈ గ్రామం అని కాకుండా మంత్రిగారు సెంటరులో బ్లాకు ఉండేటట్లు చూడాలని చెబుతున్నాను. పాత రూల్స్ మార్చి క్రొత్త రూల్స్

తెచ్చారు. ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామం పంచాయితీగా ఉంటేనే బాగుంటుంది. లేక పోతే ప్రజలకు సర్పంచ్‌కు సంబంధం లేకుండా, సర్పంచ్ ఎవరైతే ప్రజలకు తెలియకుండా ఉండిపోతుంది. ఏ ఊరి కా ఊరు అయితే రెవెన్యూ లెవెల్ లో కూడా బాగా ఉంటుంది. ఒక ఊరి మనీషిపోయి మరొక ఊరిలో పెత్తనం చేయాలన్నా పన్నులు వసూలు చేయాలన్నా, రకరకాలుగా ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. క్రొత్త చట్టమే బాగా ఉంటుందని మంత్రిగారిదృష్టికి తెస్తూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ కె: అప్పారావు (కైకలూరు):— అధ్యక్షా, ప్రణాళికా కాఖా మాత్రులు ప్రవేశపెట్టిన కోట్లపై కొన్ని విషయాలు చెప్పదలచుకున్నాను. ఇప్పుడే మిత్రుడు మాట్లాడుతూ regrouping పని పూర్తి అయినది, రాజకీయ ప్రయోజనంలో చేసినట్లు కనబడుతోంది, అన్యాయం అంటూ చెప్పారు. అసలు ఒక విధంగా ఈ శివారులను చీలదీసి distanceను కాని జనాభానుకాని ప్రాతిపదికగా చేసుకొని పంచాయితీలుగా ఏర్పడడం చాలా అవసరమనే భావన అంతా అనుకున్నాము. అయితే తగాదాగా అనేక విషయాలలో అనేక సందేహాలు వచ్చాయి. దూరాలలో వ్యత్యాసాలున్నాయి. రెండు కిలోమీటర్ల దూరం అన్నప్పుడు నా నియోజక వర్గంలోని రెండు శివారుల విషయం నా దృష్టిలోనికి వచ్చింది— మలపరాజగూడెం, రావి కంట అనేవి రెండు కిలోమీటర్లపైగా దూరంలో ఉన్నామని మలపరాజగూడెంవారు చెబుతారు, కలెక్టరుగారి లెక్కలలో 1.6 కిలోమీటర్ల ఉంది అంటున్నారు. తరిల్లి గ్రామంనుంచి అక్కడ ఏ పొయింటునుంచి కొలిచారనే విషయంలో తరిల్లి గ్రామంనుంచి కొలిచారా, దానికి దరిదాపులో కొంత మంది ఇండ్లు కట్టుకుంటారు కాబట్టి ఆ ఇండ్లదగ్గర నుంచి శివారులను కొలిచారా అనే విషయం చర్చలోనికి వచ్చింది. జనాభా విషయం వచ్చేసరికి ఈ శివారు అంటిపెట్టుకుని మరొక గ్రామం శివారు ఉన్నది. అది, ఇది కలుపుకుంటే వెయ్యి జనాభా అవుతుంది. Distance విషయం ఏమైనా కొడువగా ఉన్నా, ఒకే వీధి, ఒకే ఫుల్ మధ్యగా ఉంది, ఊటుకూరు శివారు అది, తుమ్మిడి శివారు ఇది, రెండూ కలిపితే నెయ్యి జనాభా వుపైగా ఉన్నాము, తరతరాలుగా మేము పంచాయితీకి నోచు కోలేదా అనే విషయంగా చెబుతున్నారు. రావికంట గ్రామంలో తుమ్మిడి శివారు,

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 976

వాడవల్లి శివారు రెండూ కలిపి ఉన్నాయి. మధ్య ఒక పీధి అడ్డం. ఒక గ్రామానికి రెండు కిలోమీటర్లు పైగా ఉంటుంది; ఒక గ్రామానికి మూడు కిలోమీటర్లు పైగా ఉంటుంది. అయిదువందలలోపుగా రెండు ముక్కలు ఉంటాయి. రెండు కలిపితే ఎక్కువగా ఉన్నాయి. దూరాల విషయంలో కానివ్వండి, జనాభాలోలోని చిక్కుల విషయం కానివ్వండి- ఇవన్నీ చాలామంది మంత్రిగారి నోటినులోకి తీసుకు రావడం, తరువాత కలెక్టర్లు కూడా కొంత చిక్కులున్నాయనే విషయంగా అంగీకరించడం ఇవన్నీ జరగడంబట్టి వాయిదా వేయడం వాయిదా జరిగిందనే విషయం మంత్రిగారు సెలవిచ్చారు. చాలా సంతోషం. ఇందులో మరొక చిక్కు కూడా ఉంది. Unanimous resolution అని నాకు తెలిసిన ఒక పంచాయతీ కాదు అంటున్నారు. మాకు నోటిసులే అందలేదు, ఇది unanimous resolution కాదని ఇద్దరు మొబిల్ల సంతకంపెట్టి పిటిషన్ ఇవ్వడం జరిగింది. దూరాల విషయంలో జనాభా విషయంలో unanimity విషయంలో శివారులను కలిపి పంచాయతీ ఇవ్వడానికి అవకాశం ఉందనే విషయంలో పరిశీలన జరుగవలసి ఉంది. కలెక్టర్లు సహజంగా అనేక రకాలైన కార్యభారాలతో సతమతమవుతున్న సందర్భంలో అదనపు పన్ను పనూళ్ళ విషయంలో సతమతమవుతున్న సందర్భంలో ఏ D. P. O. గారో క్రింద ఉండే Extension Officer గారో తయారుచేసిన ప్రపోజల్స్ కలెక్టర్లు ప్రభుత్వానికి పంపడం జరిగింది. కొన్ని అప్పీలులు చేయాలనుకున్నా వ్యవధి లేక పోయింది. కొన్ని ప్రభుత్వానికి సరాసరి submit చేశారు. కొన్ని మావద్దనే submit చేయడానికి సావకాశంలేని తరుణంలో ప్రభుత్వంవారే ఈ నిర్ణయం తీసుకోవడం చాలా సంతోషం. కొంత నష్టం జరుగుతుందని కొన్ని కార్యక్రమాలు చేసుకోవచ్చుమని ఇది ఏర్పడతాయని కొంతమంది ఆశించారని మిత్రులు చెప్పారు. కొన్ని ఇన్స్టిట్యూషన్లు నిజంగా ఉన్నాయి. నా గ్రామం మంచి చెడ్డలు నేనుచూచుకొంటాను, నా ఆదాయం ఖర్చుచేసుకుంటాను అనే ఆశ కల్పించి ఒక నోటిఫికేషన్ ఇచ్చి ఇంజనీరింగ్ లేకుండా చేశారు అంటే కొంత నిరుత్సాహం ఉంటుంది. ఒక న్యాయం చేశారేమందు, ఒక బలీయమైన అన్యాయం ఉందని వారు చెప్పినట్లుగా అన్యాయాన్ని సవరించేసికదా, న్యాయం చేసేది; రెండూ చెడ్డలే అయినా తక్కువ చెడ్డనే

కదా మనం ఏరుకోవాలి. ఈ విషయంలో మంత్రిగారికి ఒక మనవి చేస్తున్నాను. శివారులలో చెండు కిలోమీటర్లుపైగా ఉండి, లోపల ఉండి, హెచ్చు జనాభా ఉండి, చాలా neglect అయిన శివార్లు అవి; ఎక్కడా ఏ తల్లి గ్రామంకాని ఏనాడు ఈ శివార్లుకు సరిపడ్డ ఖర్చు పెట్టలేదు. ఏదేనిమిది సంవత్సరాలుగామాలి చీలతీయండి అని అడుగుతున్నారు. కర్నూలులో ప్రభుత్వం ఉండగానే రాక్షసంట్లవారు ప్రయత్నం చేయడం ప్రారంభించారు. ఈ నాటివరకు వారికి పంచాయతీ ఏర్పడలేదు. ఈ కొలతబద్ధంలో ఈ లోపాలండడంవల్ల ఏర్పడడానికి అవకాశం లేదు. ఇటువంటి విషయాలలోకూడా ఆపుచేసుకుంటున్నాము. మరల అయిదు సంవత్సరాల వరకు ఈ పంచాయతీలే పడి ఉంటాయి. అప్పుడు ఈ శివార్లలో ఏమి కావాల్సివేది మాకుకూడా కష్టంగానే ఉంది, గతంలో అనేక సంవత్సరాలుగా వారు నష్టంపొంది ఉన్నారు. Neglect కాబడి ఉన్నారు. ఈ నాడు ఆశ్చర్యం ఏర్పడడానికి అవకాశం ఉంది అనుకున్నప్పటికీ కొన్ని ఇబ్బందులు వచ్చాయి. మంత్రిగారు చెప్పిన పాయింట్లు గవనించాడు. చాటిని సవరించడానికి అవకాశం ఉంది. ఎన్నికలు ఆపుచేయడంవల్ల చాటి విషయంలో ఒక సహాయం మనం చేయవలసి ఉంది. అయిదు సంవత్సరాలవరకు మీ ప్రాత ఇంటే అని చెప్పకుండా వారికి ఉన్న జనాభా basis మీదనే అయిదు సంవత్సరాలలో మొత్తం గ్రామానికి వచ్చే అయిదేబాలో వారికి ఉండే దామాషాలో ఖర్చు చేస్తావని ఆ శివారు గ్రామాలకు ఒక ఆర్డరు ఇస్తే జాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. ఇది చాలా అవసరం, అధ్యక్షా. శివారు గ్రామం జనాభా కానీయండి. వేదా దానికి ఉన్న ఆయకట్టు కానీయండి ఏదో ఒక దామాషా పెట్టుకుని (సామాన్యం లేదు) ఆ దామాషా ఖర్చు పెడతాం, మా గ్రామంలో విధిగా ఖర్చు పెట్టిస్తాం. అనే పద్ధతిగా ఉత్తరపు జూర్ చేయవలసినదిగా విన్నవించుకుంటున్నాము. గతంలో ఉన్న ప్రొపోజల్స్ లో grouping ఉంది, అధ్యక్షా

Reconsideration. జరత గ్రూపింగ్ తలపెట్టవద్దు. డెబ్బా ఏరియాలో పెద్ద అవసరం లేదు. విజయవాడ గ్రామం అటునా కొంత అదాయం కలుగుతోంది. ఇతర గ్రామాని అలాంటివి కలిగి ఉన్నాయి. అవసరం ఉంటుంది. గ్రూపింగ్ చేసే సందర్భంలో ఒకటి చెండు పంచాయతీలకు ఈ కాలాకాలా వస్తుంటే బిడ్డలు

**Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.**

19th March, 1964 978

ఇలా గ్రూపింగ్ పద్ధతి వదులుతున్నారు. 25 సంవత్సరాలనుంచి చిన్న గ్రామం అయినప్పటికీ ఏదేనిమిది వంశల ఆదాయం కలిగిఉండి వారి ఇంట్లను వారు చక్క-బెట్టుకుని సమితిలో ఏదో రూపేణా వికేంద్రీకరణ కార్యక్రమాలలో భాగస్వాములుగా ఉన్నారు. భాగస్వాములుగా ఉన్నవారిని గ్రూపింగ్ పద్ధతి పెట్టి వారికి ఉన్న ఆవకాశం లేకుండా ఉండేటటువంటి పద్ధతి చేయవద్దని మంత్రిగారిని కోరుతున్నాను. అలాగే ఈ మధ్య కొన్ని విషయాలు వచ్చినాయి, శివార్లలో ఆదాయం ప్రాతిపదికే తేనెపప్పుడు చాలా ఇబ్బంది వస్తున్నది. కొన్ని శివార్ల వంద, రెండు వందల రూపాయల ఆదాయం రానివి ఉన్నాయి. ఇప్పుడు ప్రకటించిన నిబంధనలు ప్రకారం పరిచాయితే ఏర్పడడానికి సావకాశం ఉంది. ఆదాయం లేనప్పుడు ఏమి చేస్తారనే విషయంగా తెలంగాణాలో, ఇతర చోట్ల కొన్ని విన్నాం. అయినప్పటికీ ఆ చూపించాము. అటువంటి వెనుకబడిన ప్రాంతాలలో కేవలం ఆర్థికం అనే విషయంలో కఠినమైన నియమం పెట్టకుండా కొంచెం ఉదారంగా చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. శాసనసభ మెంబర్లు మెంబర్లు కలలా ఉండే ప్రాంతం దూరం ఎక్కువైనా 300 జనాభా అయినా సరే పంచాయతీ ఏర్పాటు చేస్తాం అన్నారు. చాల సంతోషం. అటువంటిచోట్ల హరిజనులకు భూములు ఉండవు. ఆదాయం ఏర్పాటు చేయవలసి ఉంటుంది. పంచాయతీకి ఆవసరమైనవి ఏర్పాటు చేయవలసినదే, అందులో సందేహం లేదు. వారి ఇల్లు వారు చక్క-బెట్టుకోడానికి తగిన ఆదాయంకూడా కల్పించవలసి ఉంది. అందు పంపిణీ విషయం జనాభా ప్రాతిపదికమీద ఉదారంగా వారిని ప్రోత్సహించి ఉంటుంది. సమితుల విషయంలో కొన్ని ప్రాపోజన్సు ముందు పెట్టారు. కమిటీ రిపోర్టు ఉన్నది. మంత్రిగారు ఇచ్చిన టైటు మెంటులో ప్రస్తావించబడిఉన్నది. దానినిబట్టి ప్రభుత్వంవారు కడపటి నిర్ణయాలు చేసుకున్నారు. ఆర్థికంగా పరిశీలన చేస్తూ stage one పోయి stage twoకి వచ్చి ఖర్చుకు సరిపడే వరుసానం లేదని కొన్ని సందర్భాలలో తీసుకున్నారు. ఏది ఎట్లా ఉన్నప్పటికీ పంచాయతీలలో మట్టుకు కొన్ని కొన్ని యెప్పుడు లున్నాయి. అయిదు సంవత్సరాలు పొడిగించడం ఒక విధముగా మంచిదే. కాని ఈ ఇబ్బందులకు ప్రభుత్వం దృష్టిలో పెట్టుకొని ఉత్తరములు జారీ చేయవలసినదిగా కోరుతూ నాకీ ఆవకాశం ఇచ్చినందుకు తమకు కృతజ్ఞత తెలుపుతూ విరమిస్తున్నాను.

श्री रामचन्द्रराव देशपांडे (नारायणखेड) : अध्यक्ष महोदय । जब मैंने माननीय पंचायतराज मंत्री का बयान समाचारपत्रों में पढ़ा तो मुझे आश्चर्य हुआ । हमने यहां पंचायतों के लिये एक बहुत बड़ा कानून बनाया । उसके नियम भी बने । ग्रामों में उनकी प्रसिद्धि भी होई और आज मंत्रीजी का एक बयान आता है कि पंचायतों के एलेक्शंस इस कानून के अधीन नहीं होंगे बल्कि पुराने कानून के अधीन होंगे । यह बहुत ही आश्चर्य की बात है । जब मैं अपनी कांस्टिट्यूेंसी में गया तो हमारे पास के लोग इस संबन्ध में पूछने लगे । जब यह कानून नहीं बना था तो उसी समय कुछ (Executive directions) के तहत (regrouping) की हवा चलने लगी थी । रीगर्पिंग होकर पंचायत समिति लेवल पर यह काम हुआ । और पंचायतें कम होंगी य ज्यादा होंगी यह सब बातें तैय हुईं । इसके बाद कानून बन गया । रूल्स के तहत भविष्य में कितनी कम होंगी कितनी ज्यादा उनकी लिस्ट बनकर तैयार होगई फिर रूल्स बने और उनको गजेट में पबलिश किया गया । उनके तहत फाइनल लिस्ट भी बन गई । इसके बाद सेक्शन ३ के तहत कलेक्टरका नोटिफिकेशन भी गांव में चला गया । और जैसा कि अभी कुछ वक्ताओं ने कहा है एलेक्टोरल रोल्स भी बनकर पबलिश

होगये। और फिर मुझे यह देखकर बड़ी हैरानी हुई। जब कि मैं दो ग्रामों में गया मेरे साथ दो विलेज लेवल वर्कर्स भी थे। हम वह लिस्ट लेकर ग्रामों में पब्लिसिटी के लिये जाते हैं - जब एक ग्राम से दूसरे ग्राम में पहुँचते हैं तो वहाँ देखते हैं कि हमारे पीछे एक चपरासी आता है और हमसे कहता है कि वह आर्डर्स (withdraw) करलिये गये हैं। इसलिये वह रूल्स वाप्स लेजाना चाहता है। यह देखकर मुझे पुराने जमाने की वह बात याद आ गई जब कि कोजी अधिकारी कहीं आर्डर्स लेकर अपने घोड़े पर सवार होकर जाता था तो वह अपना मुँह घींघे के पीछे की ओर रखा करता था ताकि यह देखता रहे कि कहीं दूसरा सवार को और आर्डर तो नहीं ला रहा है। मुझे यह बात कहने पर ज़मा करे। यह बात मेरी समझ में नहीं आती। लोगों से यह कहा गया कि अधिकार का विकेंद्रीकरण होगा। इससे जनता को अधिक से अधिक अधिकार मिलेगा। ग्राम पंचायतें बनेंगी तो लोगों को अपने ग्रामों को सुधारने का अवसर मिलेगा। लौग इसके लिये तैयार होगये और यह समझा रहे थे कि जब हमारा ग्रामराज हीगा तो इससे अधिक से अधिक स्वतंत्रता रहेगी। हम अपने लिये अच्छे से अच्छे काम करसकेंगे। लेकिन अब मंत्रीजी को यह स्टैंटमेंट

981 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayati Samithi Blacks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

देखकर लोग बड़े निरुत्साहित हो रहे हैं। यह समझमें आनेवाली बात नहीं है। यहां यह बतलाया गया है कि

Representations have already been appearing for and against such re-grouping and also complaining that criteria are not being firmly followed.

क्या criteria है यह समझमें आनेवाली बात नहीं है। क्या रूल्स में जो criteria बतलाया गया है वह follow नहीं होगा। वह नहीं बतलाया गया कि इसमें क्या त्रुटियां हैं। इसके बाद कहा गया है कि सरकार को कुछ apprehension है कुछ practical difficulties हैं यह किस प्रकार है समझमें नहीं आता। एक नोटिफिकेशन जाता है। उसके संबन्ध में instructions दिये जाते हैं - उसके रूल्स बनाये जाते हैं। फिर लिस्ट बनायी जाती है। पुराने और नये रूल्स को ध्यान में रखते हुआ यह सब काम किया जाता है। क्योंकि हमारे पास हैदराबाद में पुराना हैदराबाद ग्राम पंचायत एक्ट था और आंध्र में आंध्र पंचायत एक्ट है। इन दोनों को सामने रखते हुए जो draft rules बने उनमें अधिक से अधिक पंचायतों की गुंजाइश रखी गई। लेकिन अब कहा जाता है कि कुछ प्रैक्टिकल डिफिकल्टी हैं। यह किस प्रकार है समझमें

एक और बात यह कि धारा ३ के तहत नोटिफिकेशन दिया जाता है-
 इसका अर्थ है। वह कन्फर्म confirm होजाते हैं। फिर नोटिफिकेशन को
 withdraw किया जाता है। यह किस प्रकार होसकते हैं मुझे इस बारे में
 संदे हैं। विशेषतः : ऐसी सूरत में जब कि कानून में लिखा हुआ है कि हर मौजे
 को अधिकार होगा कि वह इन नियमों के अधीन अलग पंचायत बना सकता है-
 अर्थात् उसके लिये अलग अलग शर्तें बतलायी गई हैं। वे इन शर्तों को पूरा
 करते हैं। लोगों को नोटिफिकेशन इश्यु होगया। लोगों को मालूम होगया कि
 हमारे ग्राम को पंचायत मिल रही है। जब इसके बारे में नोटिफिकेशन इश्यु
 होगया तो मैं पूछना चाहता हूँ कि इस एक्ट के किस रूल के तहत with-
 drawing power of the notification किसी को प्राप्त है? यह
 होसकता है कि कोयी एक्शन लिया गया है और उसको withdraw किया

जाये। लेकिन नोटिफिकेशन को withdraw करने का अधिकार कहीं भी नहीं है। रूल्स मेकिंग पावर है। लेकिन वह भी करना हो तो योग्य प्रकार से करना है। (Executive direction) के तौर पर भी उसको नहीं किया जा सकता।

एक और चीज मैं यह अर्ज करूँगा कि पंचायतों की re-grouping की आवश्यकता है। और इसके लिये कई चीजों को ध्यान में रखा गया है। उदाहरणार्थ मैं बतलाऊँगा कि मेरी कांस्ट्रुक्शन में नदी नाले-पहाड़ पथरों का एरिया है। वहाँ जो पुरानी पंचायतें थीं वह तीन चार मील के अन्दर के एरिया के अन्दर बनायी गईं। लेकिन उनमें दरमियान में कुछ औसे बड़े नदी नाले या पेहाड़ हैं कि एक ही पंचायत में इधर से उधर और उधरसे इधर आना जाना मुश्किल है। यह कठनाइयाँ हैं। इनको दृष्टिगत रखते हुये लोगों में एकट से एक प्रकार का समाधान हो गया था कि हमारे ग्रामके लिये अलग पंचायत बनजायेगी। हमको अपने ग्राम के कारोबार अपने हाथ में लेने का अधिकार मिलजायेगा। लेकिन आज यह स्टेटमेंट देखने के बाद वह मालूम करके बड़ा दुःख होता है पंचायत वैसी ही रहेगी जैसी कि पहले थी। यह समझमें आनेवाली बात नहीं है। एक तरफ तो नयी पंचायतें नहीं बनेगी और दूसरी तरफ पंचायत कमिटियों और ब्लाक्स के बारे में आप एक ऐसी रिपोर्ट को अमल में लाने के लिये तैयार हैं जिसके बारे में अभी निर्णय ही नहीं

हुआ है। ओर आप re-grouping को जिसका पूरा प्रोपोजल आपके सामने है जिसके रूल्स बन चुके हैं - जिसका प्रासेस तैयार है उसको अमलमें लाना नहीं चाहते। यह क्या बात है समझमें नहीं आती। मैं तो नहीं समझता कि कोअी प्रेक्टिकल डिफिकल्टीज हैं। इसमें तो कोअी संदेह नहीं कि राज कारोबार में विकेन्द्रीकरण की आवश्यकता समझी गई। और इसको कार्यान्वित करने के लिये निर्णय लिया गया। और फिर अब पंचायतें पुरानी हुई। डंगकी की होना कोअी योग्य बात नहीं है।

कानडक्ट आफ एलेक्शंस के संबन्ध में भी एक बात संदेहात्मक है। Draft rules बन चुके हैं ओर वह नोटिफिकेशन में भी आ चुके हैं। लेकिन उसका नोटिफिकेशन अभी पबलिश नहीं हुआ है। लेकिन जो दूसरी बातों के बारे में नोटिफिकेशन अभी पबलिश नहीं हुआ है। लेकिन जो दूसरी बातों के बारे में नोटिफिकेशन पबलिश भी हो चुका है वह withdraw भी हो रहा है। यह प्रोग्राम दिया जाता है कि एलेक्शन फलों तारीख को होंगे। क्या यह हैदराबाद रूल्स के तहत होंगे या मदरास रूल्स के तहत होंगे। स्टेट मेंट में इसकी कोअी रुपरेखा नहीं है। लोग इसको समझने के लिये उत्सुक हैं। यह तमाम चीजें समझाने का प्रबन्ध होना चाहिये।

आखिर मैं मैं फिर एक बार यह कहूँगा कि re-grouping की आवश्यकता है। इसपर विचार किया जाये तो ज्यादा अच्छा होगा।

శ్రీ టి. సన్యాసినాయుడు (జపతిగరం) :—అధ్యక్షా, మన ప్రణాళికా కార్యకర్తలు యిచ్చిన స్టేటు మెంటుమీద కొన్ని విషయాలు ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకొని రాదలచుకొన్నాను. గ్రామ పంచాయతీలను పెద్ద పంచాయతీలుగా reconstitute చేయమని కాసనసభ్యులు చేసిన representation మీద గౌరవ మంత్రి గారు తగినచర్య తీసుకొనడము కలెక్టర్లకు తగిన ఆదేశాలుఇవ్వడము రిపోర్టులు తెప్పించుకొనడము జరిగింది. రిపోర్టులు ఇంకావస్తున్నవి. ప్రభుత్వము పరిశీలన చేస్తుందని అన్నారు. నిర్ణీతకాలములో సమితి ఎన్నికలు చేసుకోలేమేమో అని పరిషత్తు ఎన్నికలు జరుపుకోలేమేమో అనే ఉద్దేశముతో ఆయివుంటుందను కొంటాను. జనవరి 1964 తేదీకి వున్న పంచాయతీలపైన ఎన్నికలు జరిపిస్తాము. అనే ఉత్తర్వులు జారీచేయడము దానిమీద గౌరవమంత్రిగారు స్టేటు మెంటు చేయడము జరిగింది. కాని ప్రతి చిన్నగ్రామముకూడ ఎన్నికలను జరుపుకొందాము, అనే ఉత్సాహముతో వున్నారు. ఈ ఆకాశంగము కలిగినందుకు చింతిస్తున్నారు. చిన్నపంచాయతీలు ఎందుకు కావాలని represent చేశారు అంటే ప్రతి గ్రామములోను అనేక రాజకీయ కక్షలువుంటువలన కార్యక్రమాలు సరిగా జరుగుట లేదని కాని 5 సంవత్సరాలు పెద్దపంచాయతీలుగా ఏర్పాటు చేయటంవల్ల వారి శత్రువులతో బాధపడవలసినదేనా అనేది గుర్తించవలసివుంది. ఇప్పుడు ఎన్నికలను జరిపించినప్పటికీ reconstitute కార్యక్రమము పూర్తి అయినతరువాత వాటికి separate గా ఎన్నికలను జరిపితే బాగుంటుందేమో అలోచించాలని మనవిచేస్తున్నాను. ఇదివరకు పంచాయతీ ప్రెసిడెంట్లే సమితి అధ్యక్షులుగా contest చేయవలసిన అవసరము వుంది అలా కాకుండా ఇప్పుడు కాసనసభ్యుడుగా పోటీ చేయడానికి అందరికి ఆర్హత వున్నట్లే పంచాయతీ సమితి అధ్యక్షుడుగా contest చేయడానికి ప్రతి సామాన్య ఓటరుకు అవకాశము వుంది అని పంచాయతీ రెఖలో వ్రాయించడము ప్రతివారు గుర్తించి ప్రతివారు contest చేయవచ్చుననే బావనలోకివచ్చి వందలాది nominations వస్తాయేమో, అది జడిగా ఉంటుందేమో అనే అభిప్రాయము వాకువుంది. కాసనసభ్యునిగా పోటీ చేసే వారికి డిపాజిట్ కట్టాలని రూలు ఉన్నట్లే సమితి అధ్యక్షునిగా పోటీ చేసే వారికూడ ఇటువంటి ఒక ప్రమాణములను ఏర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. పంచాయతీ

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 986

మెంబర్స్ అందరూ ఓటువేసి సమితి అధ్యక్షుని గెలిపిస్తే బాగుంటుంది ఆ నేనిర్ణయము ప్రభుత్వ దృష్టిలోవుంది. అలాంటప్పుడు పంచాయతీ బోర్డు మెంబర్స్ అంతా కూడ సమితికి మెంబర్స్ అవుతారా అనే సందేహం వుంది. అలా అయితే సమితులలో విపరీతమైన సంఖ్య పెరిగిపోయి సమితి మీటింగులు సరిగా జరగవు. వీలయితే పంచాయతీల అధ్యక్షుల చేతనే ఎన్నిక జరిపించే యేర్పాటు చేస్తే బాగుంటుంది. Blocks reorganisationకి సంబంధించి High Power Committee ప్రభుత్వానికి రిపోర్టును ఇవ్వడం జరిగింది. పరిశీలనలో వుండనుకొంటాను. జిల్లా పరిషత్తుల అభిప్రాయముపైన reorganise చేస్తాము అని చెప్పారు. విశాఖ పట్టణము జిల్లాలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాలలో వున్న బ్లాకులను అట్లాగే వుంచినందుకు చాల సంతోషము. Plain area లో 9 Blocks ని తగ్గిస్తున్నారు. Stage I block కి 5 సంవత్సరాలకు 12 లక్షలు గ్రాంటు ఇవ్వడము, దానితో అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను జరుపుకోవడము జరుగుతున్నది. 4, 5 లక్షల రూపాయలు సిబ్బంది జీతాలకేపోతే అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు డబ్బు తక్కువ అయిపోతున్నదని blocks ని reorganise చేస్తున్నారను కొంటాను. plain area లో వున్న 2 బ్లాకులను కలిపినపుడు 24 లక్షలు ఎచ్చి బ్లాకు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలకు చేయించడానికి తోడ్పడుతారని మనవి చేస్తున్నాను. 2 బ్లాకులను కలిపినపుడు బ్లాకు హెడ్ క్వార్టర్లు తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లలో వుంచాలని మనవి చేస్తున్నాను. అన్ని ఆఫీసులు తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లలో వుంటాయి. కాబట్టి అక్కడికి నెళ్ళడానికి అన్ని సౌకర్యాలు వుంటాయి. ఇంకొకచోట బిల్డింగు వుంటే అక్కడికి shift చేయవచ్చునని High Power Committee నూచించినది. అలాకాక తాలూకా హెడ్ క్వార్టర్లలోనే బ్లాకు హెడ్ క్వార్టర్లకు ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ యం. వీరరాఘరావు :—అధ్యక్షా, గ్రామ పంచాయతీ చట్టము గత సంవత్సరంనుంచి కాననసభలో తర్జన భర్జనలు జరుగుతూ ఈ సంవత్సరము pass అయినది. Pass చేసుకొన్న చట్టాన్ని వెంటనే మార్పుచేసుకోవలసిన పరిస్థితులు ఎలావచ్చినవో ఆవిషయములో మంత్రిగారు ఎంతవరకు పోరాడారో నాకు తెలియదుకాని గ్రామ పంచాయతీ బిల్లును pass చేసినపుడు పంచాయతీ అధ్యక్షుని పేరు జరుగు సర్పంచ్

అని మంత్రిగారు ప్రతిపాదిస్తే దానికి ప్రతిపక్షాలు సమరణ కోరినవి. ఏ పరిస్థితులలోను మంత్రిగారు సర్పంచ్ అనే పేరును రీనివేయడానికి ఒప్పుకోలేదు. అటువంటి మంత్రి పార్టీలో వున్న కొద్దిమంది వ్యక్తుల పట్టుదలమీద pass చేసిన order ను రద్దుచేయడం అంటే ప్రజలు ఏ విధముగా అనుకొంటున్నారో ఆ నేటి ఆలోచించాలని మనవి చేస్తున్నాను. ఈ కొత్త పట్టచువల్ల రాష్ట్రములోని 15 వేల పంచాయితీలు గాక ఇంకా 4 వేలు ఉత్పన్నమవుతున్నవి అని High Power Committee వారు చెప్పారు. ఏ గ్రామానికి ఆ గ్రామమే ప్రజల సహకారములో అభివృద్ధి చేయాలని బ్రహ్మాండమైన స్లానువేసి మార్చారు. పెద్దపంచాయితీలతో ఒకసారి ఎన్నికలలో వచ్చిన కరువులు వచ్చే ఎన్నికలవరకు వంటున్నది. అవన్నీ తగ్గిపోయినవి అని ఉత్సాహముతో చిన్న గ్రామాల ప్రజలు ముందుకు వచ్చే పరిస్థితులలో sudden change వచ్చింది. అంటే ఇది చాల విచారించ తగ్గనిషయమని మనవి చేస్తున్నాను. ఉదాహరణకు తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని ప్రత్తిపేట తాలూకాలో జమిందారి అనే పంచాయితీ బోర్డు ఉంది. అక్కడ మూడు రెవెన్యూ గ్రామాలు కలిసి వున్నాయి ఒక హిందూ లెట్ వుంది. నాల్గు గ్రామాలలో ఎన్నికలు జరిగినప్పుడు పార్టీలలో వచ్చిన కక్షలవల్ల దఫాలు దఫాలుగా హత్యలు జరుగుతూ వచ్చాయి, అనేక క్రిమినల్ కేసులు నడుస్తు వున్నాయి. ప్రజలు అనేక ఇక్కట్ల పాలౌతున్నారు. ఒకటివల ఆ గ్రామాల విడిపోవటం వల్ల ప్రజలు సంతోషపడ్డారు. కాని కొద్దిమందికి తగువు పెట్టటానికి నిలుగడదనే కారణంతో ప్రభుత్వానికి కొన్ని సూచనలు చేశారని ప్రజలకు వెల్లడి అయినది. గ్రామాలు విడిపోయి ప్రత్యేకంగా వున్నందువల్ల గ్రామాలు అభివృద్ధిలోనికి వస్తాయని ప్రజలంతా సంతోషపడ్డారు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం తీసికొన్న నిర్ణయం బాగా లేదని అసంతృప్తి పడుతున్నారు. ఆ పంచాయితీసమితులను 448 నుండి తగ్గించటంవల్ల రాష్ట్రానికి ఘనమైన 2 కోట్ల 50 లక్షల ఖర్చు తగ్గుతుందని High Power Commission రిపోర్టు ఇచ్చింది. కాని 290 సమితులను ప్రభుత్వం 306 కు పెంచింది. ఒక్కొక్క పంచాయితీ సమితికి స్టాఫ్, ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్, జీవ, ఆఫీస్ మైన టెనెన్స్ కొరకు 75 వేల రూపాయలు ఆవుతుంది. 290 నుండి 306 కు పెంచినందువల్ల ఆ 16 సమితులకు 12 లక్షల రుబారూ పెంచటానికి ప్రభుత్వం వేరారు. ఈ విధంగా 16

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Pnnchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 988

సమితులను పెంచటానికి రాజకీయ కారణాలు తప్పితే ఏమీ లేవని గుర్తించలేని అమాయకత్వంలో ప్రజలు లేరు. కొంతమంది పెద్దలకు అధికారం వుండడనే doubt లో ఆ విధంగా పెంచారని భావిస్తున్నాను. ప్రభుత్వం నిర్ణయాలు ఇలా మాటిమాటికి మార్చటంవల్ల ప్రభుత్వ కీర్తికి, ప్రతిష్టకు భంగంకల్గుతుంది. ప్రజాసామ్యం చేరుతో ప్రజాపరిపాలన సాగవలసిన ఈరోజుల్లో ఏ కొద్దిమంది లాభంకోసమో ఈ విధంగా పరిపాలనలో మార్పుచేయటం మంచిదికాదు. కనుక సక్రమ పద్ధతిలో న్యాయం కోసం ఏకాదీక్షతో చేసుకొన్న నిర్ణయాలు అమలు జరగాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ కె. ఎల్. నరసింహారావు (ఇల్లందు):—కథ్యత! ఇవే ఈ సమస్య గురించి మనం చర్చించవలసిన పరిస్థితి రావటం దురదృష్టకరమైన విషయం పంచాయితీ ఎన్నికల గురించి చెన్నారెడ్డి మినిష్టరు అయిన దగ్గర నుండి ఆంధ్ర ప్రజానీకంలో చాలా ఆశలు లేక తిరించారు. వారి కార్యదీక్ష, వారి పట్టు దలచూచిన తరువాత కేవలం ఆశగా గాక ఒక మేరకు అయినా ఆచరణలో పెట్టి దేశాన్ని ముందుకు తీసుకువెళ్ళటానికి కృషి చేస్తారని ప్రజానీకం ఆశించింది. కాని వారి స్టేటుమెంటు ప్రజలను ఆశలను భగ్నపరిచిందని చెబితే దానికి మినిష్టరుగారికికాని మరొకరికికాని అభ్యంతరం వుండదని ఆనుకొంటున్నాను 1962లో ఎన్నికలు అయిన మరుసటి రోజునుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ మేగజైన్ లో మంత్రిగారే పంచాయితీ రాజ్ గురించి వ్రాసే వ్రాతలను, పంచాయితీరాజ్ అనే పత్రికలో లేఖలరూపంలో వచ్చిన వ్రాతలను పంచాయితీరాజ్య సెక్రటరీగారు పంచాయితీ యాక్టులోని సుగుణాలను గురించి వ్రాసిన వ్యాసపరంపరలను ప్రజానీకం చదివారు. గతంలో లోపాలను గురించి మంచి తీసుకురావటానికి కృషి జరుగుతున్నదని, ఆచరణలో ఏ మేరకైనా లాభదాయకంగా వుంటుందని ప్రజానీకం అనుకొన్నది. కాని ఇవే ఈ స్టేటుమెంట్ చర్చించవలసిన దుర్దశలో ఎందుకు పడ్డామో మాకు అర్థంకాని విషయం. పాత పంచాయితీల ఎన్నికలు జరపటం అవసరమని ప్రభుత్వం భావిస్తే 2, 3 సంవత్సరాల క్రితమే ఎన్నికలు జరిపి వుండేది. నాకు తెలిసినంతవరకు తెలంగాణాలో కొత్త చట్టం వస్తున్నది కనుక దానిద్వారా మహాన్నతమైన విషయాలు సాధించబోతున్నామని ఎప్పటికప్పుడు time extend చేస్తూ ఎన్నికలను వాయిదా వేస్తూ వచ్చారు. అయితే

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re : elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

ఒక విషయం చెబితే కొంతమందికి ప్రత్యేకంగా మంత్రిగారికి బాధగా వుండవచ్చు. మంత్రిగారు ముందు ఒక మాట ఆనటం, తరువాత చిన్నగా జూరుకోవటం అలవాటుగా పరిణమించింది. పంచాయతి సమితి బిల్లు డిస్కంప్లై జరుగుతున్నప్పుడు పంచాయతి సమితి ఎన్నికల విధానానికి సంబంధించి, జిల్లాపరిషత్తు ఎన్నికల విధానానికి సంబంధించి రాడికల్ ఛేంజెస్ తీసుకురాబోతున్నామని నూచన ఇచ్చారు. Within Select Committee stageలోనే చిన్నగా వెనక్కు తగ్గారు. పంచాయతి చట్టం వచ్చింది అది వచ్చినప్పుడు నాకు కావలసింది రాజకీయాలు కావు అని చెప్పారు. దేశాన్ని పంచి మార్గంలో ముందుకు తీసుకు వెళ్ళటమే ప్రధాన లక్ష్యం అని పదే పదే చెబుతూ వచ్చారు. వారిలో వున్న ఉడువర క్తం అయితే నేమి, కార్యదీక్ష అయితే నేమి తప్పనిసరిగా రాడికల్ ఛేంజెస్ తీసుకువస్తారనే ఆశ దేశంలో కల్పించారు. మొన్న బిల్లుపై జరిగిన డిస్కంప్లై సందర్భంలోకూడ పంచాయతీలలో ఇకపై అన్ ఘాలు జరగవు, అవి జరగటానికి నేను ఇక్కడ లేను ఇదివరకు జరిగినవి సవరించడానికి, మీరు మా దృష్టికి తీసుకువచ్చే లోపాలను సరిదిద్దటానికి ఇక్కడ వున్నారు అని మంత్రిగారు అనేకసార్లు చెప్పిన ఉదాహరణలు వున్నాయి. డిస్కంప్లై జరుగుతున్నప్పుడుకూడా ప్రతిపక్షాలు చెప్పిన విషయాలను consider చేసినట్లు కనిపించింది. పంచాయతిరాజ్ పత్రికలో ప్రభుత్వం ఏమి చేయబోతున్నదో మంత్రిగారు ఒక వ్యాసం వ్రాశారు. చాసుజేవరావుగారు రెండు వ్యాసాలు వ్రాశారు. ఇట్లా వ్యాస పరింపరలతో ప్రభుత్వాన్ని మెప్పించారు. గ్రామానికి పంచాయతీ ఏర్పాటు కాబోతున్నది. దూరంగా ఉన్న గ్రామాలతో లింక్ పెట్టుకొని అభివృద్ధి కాకుండా, బాధ పడే ఆవసరం ఇకముందు వుండదు. మా గ్రామానికి నేరుగా పంచాయతి వస్తున్నది. మా గ్రామ పరిపాలనను మాకు కావలసిన సౌకర్యాలను మే మే నిర్వహించుకోవచ్చునని ప్రజలు ఆశించారు. అయితే ఇక్కడ ఒక చర్చ వస్తుంది. అసలు శివార్లకు ఇచ్చే సందర్భంలో అన్యాయం జరిగేటట్లుగా ఉన్నదని, ఆ శివార్లను విభజించే సందర్భంలో మీరు చూపెట్టవలసినది. అసలు గ్రామాలకే లేదు మహాశయ అని మే మే మొత్తుకుంటూ ఉంటే శివార్లకు వచ్చే సందర్భాన్ని గురించి ప్రధానంగా ఆలోచించి దీనిని వాయిదా వేస్తామంటున్నారు. Statement

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 990

చక్కగా draft చేయబడింది. తరువాత దాన్ని ప్రజాసభానికి సమర్పించే పద్ధతులలో మనం వ్రాసుకోవాలంటే మరి వ్రాయడంలో ఎవరు సమర్థులు కారు అని. వ్రాయడానికి సమర్థత అందరికీ ఉన్నది కాబట్టి దానిని చక్కగా తయారు చేశారు. తాము ఈ వేళ వెనుకకు తగ్గతూ ఉన్నాము అనే దానిని తమ మీద నేసుకోకుండా ఇతిరులమీద, చేశంమీద నెట్టడానికి ప్రయత్నం కూడ జరిగింది దానిలో అని నేను అనుకుంటున్నాను. ఎందుకు అంటే ఇప్పుడు మా constituency వరకే నేను చెబుతా. చెన్నారెడ్డిగారికి బాగా జ్ఞాపకం ఉండవచ్చు. వారు పోస్టు ఫోలియో సేకరించడంతోనే నేను వారికి ఒక representationలో వ్రాసిയിచ్చా. 1951లో concen-
trative camps ఉండే. అందుకని గ్రామాలు ఎంత పెద్దవి అయినప్పటికీ ఎక్కడైతే concentrative camps ఉండేనో ఆ గ్రామం మీదికి టీసుకొచ్చి పట్టేసిన ఫలితంగా 1951లో సెన్ సెస్ ఎప్పుడైతే సేకరించాలో ఇప్పుడు ఆ గ్రామాలు బే చిరాకుగా ఉండిపోయినాయి. అందుకని ఆ గ్రామాలకు పంచాయితీ బోర్డులు ఉవ్వలేదు. అందుకని ఏమిటంటే దూర దూరాన ఉన్నప్పటికీ ఈ వాళ్ల వెళ్లి మళ్ళీ ఆ గ్రామాలు అని పునః స్థాపితమై అక్కడ ప్రజాసభ ఉంటూ ఉన్నప్పటికీ మీ పంచాయితీ అట్ట నియం జనాభా ఉంటే మనం పంచాయితీ పెడతాము అన్నారు. కాని 2 వేలు, 3 వేలు, 4 వేలు జనాభా ఉన్నప్పటికీ అలాంటి బే చిరాకుగా వ్రాసి ఉన్న కారణంగా వాటిని తీసుకొచ్చి ప్రక్కన 5, 6 మైళ్ళలో ఉన్న గ్రామముమీద వేసి ఈ వేళ పంచాయితీలు చేశారు. అట్లాంటివి మాదగ్గర ఒక అరడజను ఉన్నాయి. వాటి విషయంలో నేను రిప్రజెంటేషన్ చేయడం, వారు వ్రాయడం, వాటి మీద తప్పనిసరిగా విధిజన్తము అని వారు చెప్పడం, జిల్లా కలెక్టర్ లో కూడ అట్లాంటి పామినాకు వొరకడం ఇవన్నీ జరిగిపోయినాయి. జిల్లాకు పోతే ఏనున్నారంటే ఎందుకంటే కొత్త పంచాయితీలు వస్తూ ఉన్నాయి కదా తప్పనిసరిగా విధిజన జరిగిపోతుంది కదా ఇప్పుడు ఈ కొద్ది కాలంకొరకు మనం విధిజన చేసి వేరే పంచాయితీలు పెట్టడం ఎందుకు, అందుకని కొంచెం ఓపిక పట్టరాదా అన్నారు. అంటే నేను ఓపికపట్టకపోతే నేను దూకుడుగాపోయినట్లు అవుతుందేమో అని ఓపిక పట్టాలన్నమాట. ఇప్పుడు ఏ మవుతావున్నది. అంటే ఆ స్థాయిలోనే మళ్ళీ ఎన్నికలు జరుపుతాము అని చెన్నారెడ్డిగారు

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re : elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi blocks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

చెబుతున్నారు. ఇది ఎట్లాంటి న్యాయం, ఏమిటి ఈ న్యాయం. ఈవారో ఎన్నికలు జరగడం అనే దానిమీదనే కేంద్రీకరించి మనం ఏదైతే దేశానికి వాద్దానం చేశామో ఆ వాద్దానాలన్నిటినీ మనం భంగపరచివూడ ఎన్నికలు జరపడం అనే దానిమీద ఎందుకు కేంద్రీకరించవలసిన అవసరం వస్తూ ఉన్నదని నేను అడగదలచుకున్నాను. కాదు మన కార్యక్రమం మనం అనుకున్న పద్ధతులు తొందరగా పూర్తికావడానికి అవకాశాలు లేవా? కొన్ని ఇబ్బందులు వస్తూ ఉన్నాయి. ఇంకా కాస్త కొంత సమయాన్ని తీసుకోవలసిన అవసరం ఉందంటే తీసుకోండి. తరువాత ఎన్నికలు చేయించండి. ఏమి 3 ఏళ్లు ఉండి మీరు ఈ పంచాయితీ ఆక్టను మాకు ఎరగా చూపిస్తూ మీరు 4 మాసాలు, 5 మాసాలు, 6 మాసాలు మీరు పంచాయితీ ఎన్నికలు వాయిదా వేసి ఆ regroupingకు— village levelలో— ఆ regrouping పూర్తిగా జరిగిన తరువాత ఎన్నికలు పెడితే బ్రహ్మాండంగా తలక్రిందులై పోయేది ఏమీ లేదే. ఈ లోపల ఎన్నికలు పెట్టినంత మాత్రాన దేశం ఆధోగతిపాలై పోయే ప్రమాదం ఏమీ లేదే. అట్లాంటున్నప్పుడు మనం ఇంత ఆక దేశంలో ప్రజానీకంలో కనిపించిన తరువాత ఆ ఆకలన్నిటినీ మనం అడియాసులుగా సృష్టించి ఈవారో ఎన్నికలు ఒక్కటే ప్రధానంగా పెట్టుకొని తక్షణం, ఎన్నికలు చేయదలచుకున్నది అనగానే మేము మీకు ఇచ్చినటువంటి వాద్దానాలన్నిటినీ ఖాతరు చేయకుండా మేము రద్దు చేసేస్తూ ఉన్నాము అనేటటువంటి line ఏదైతే ఈవారో ప్రభుత్వం తీసుకున్నదో అది న్యాయం కాదని మీకు రాజకీయంగా అంతరంగికంగా మీ పార్టీలో ఎన్ని ఇబ్బందులున్నప్పటికీ మీరు ఫ్లోర్ ఆఫ్ ది హౌస్ లో, ప్రజానీకంలో పత్రికల ద్వారాను, ఇతరత్రాను మీరు ఏదైతే ప్రజానీకానికి వాద్దానం చేశాలో ఆ వాద్దానాన్ని కనీసం కొంత per cent అయినా నిలబెట్టడానికి ప్రయత్నం చేయడం న్యాయము, ధర్మము అని నేను చునవి చేయదలచుకున్నాను. High Power Committee report అని ఒకటి మాకు ఇచ్చారు. దానిలో ఈ పంచాయితీ సమితుల redistribution అనేది ఒక తత్వంగా నడచినదని నేను అనదలచుకున్నాను. అయితే చాల సిద్ధాంతాలు చర్చించారు. ఆ కమిటీ చాల కష్టపడినది. అక్కనుటి చేసిన కృషికి నేను అభినందనలు తప్పకుండా అర్పిస్తున్నాను. ఈ సమయంలో

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Princhayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 992

main aim ఏమిటి అంటే ఈవారే డిశంబర్ బ్లాక్స్ ఎక్కువగా ఉన్నాయి, ఖర్చు ఎక్కువగా అవుతున్నది, అందువల్ల ఖర్చు తగ్గవలె. అందుకని ఖర్చును తగ్గించాలి, కాబట్టి బ్లాకును తగ్గించాలి. ఖర్చు ఏమైనా తగ్గినదా? తగ్గలేదు. బ్లాక్స్ మాత్రం తగ్గినవి; మరి ఇంతకాలం వారు — High Power Commission కూర్చోని పని చేసినది. చాల జిల్లాలు తిరిగింది. అక్కడ కొంత మందిలో సాక్ష్యం సేకరించినది. ఇక్కడ కూడా కొంతమందిని పిలిపించుకుని సాక్ష్యం సేకరించినది. కాని ఏమి చేసినది అంటే, జిల్లాకు 2 తగ్గించాను, 3 తగ్గించాను అని మాత్రమే చెబుతూ ఉన్నది. తన ఆవసరానికి తగినట్లుగా దానిని సృష్టించడం కొరకు ఆవసరమైన పద్ధతులలో మన ముందర పెట్టడమే జరిగినది తప్పితే ఈవారే demarcation ఇది — ఎట్లాగంటే మన అసెంబ్లీ కాన్స్టిట్యూయన్స్ గాని, లేకపోతే పూర్వ మెంటు కాన్స్టిట్యూయన్స్ గాని Delimitation Commission ఎట్లాగంటే ఈ area అయినాకూడ ఒక బ్లాకుగా ఉంటుంది అని సృష్ట్యముగానే మన ముందు పెట్టి చూపుతూ ఉన్నదో అట్లా High Power Commission యొక్క రిపోర్టు మనం తీసుకున్నప్పుడే మనకు ఎక్కడా దొరకదు. మేము ఫలానా జిల్లాలో 2 తగ్గించాము ఫలానా జిల్లాలో 5 తగ్గించాము అనేది మాత్రమే చెప్పడానికి నుయత్నం చేశాడు తప్పితే ఇదిగో ఈ కారణాలవల్ల ఈ areaను మేము ఇట్లా delimit చేశాము, ఈ area తోపటినుంచి ఒక సమితిగా ఉంటుంది అని చెప్పడానికి ఎక్కడా ప్రయత్నము చేయలేదు. మేము దానినుండి ఒక conclusion draw చేయవలసిన పరిస్థితి ఏమి వస్తూ ఉన్నది అంటే ఈ పంచాయితీ ఎన్నికలకి ఏదైతే హద్దానం చేశాకో దానినుంచి నెనుకకు తగ్గించి కొత్త పద్ధతిలో మళ్ళీ పంచాయితీ ఎన్నికలను పాత పంచాయితీలకే జరుపుతూ ఉన్నారు. బ్లాక్స్ కు ఏదైతే delimitation జరుపుతాము. అని మీరు High Power Commission పెట్టారో అది ఒక అస్పష్టముగా రిపోర్టు ఇచ్చినదాని ఫలితంగా దేవు పంచాయితీ ఎన్నికలలో వచ్చిన ఫలితాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని మీ పార్టీయొక్క ప్రయోజనాలకు అనుగుణ్యంగా వాటిని delimitation చేయడానికి మీరు plan వేస్తూ ఉన్నారు అంటే మేము తప్ప ఏమి చేస్తున్నట్లుగా మీరు చెబుతారు అని అడగడలయుక్తమైనది. అందుకని

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re : elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

నేను అనేది ఏమిటంటే ఎప్పుడయినా సరే చెన్నారెడ్డినారికి ఒక లైను ఉన్నది. Officers కాని, మరొకరుకాని తమ ప్రయోజనాలకు అనుగుణంగా మార్పుకోడానికి వీలులేని పద్ధతులలో మన స్క్రీము తయారుచేసి ఉంచుచు అనేది- ఎందుకంటే నాకు కొన్ని సందర్భాలలో వారితో సన్నిహితముగా ఉండి కొన్ని సమస్యలు స్వేచ్ఛగా చర్చించే అవకాశం చిక్కింది. అనేక సందర్భాలలో మేము ఒకలైను ఇస్తూ ఉండడం దానిని officers change చేస్తూ ఉండడం మాకు తలకాయ నొప్పిగా పరిణమించినతరువాత చెన్నారెడ్డిగారుతీసుకునే line ప్రతి విషయంలో ఏమిటంటే ఒక lineకు మనం demarcate చేసి అక్కడ పెట్టమని దానిని అమలు జరుపమని అంటే తప్పితే మనం గడిచి గడియకు మార్చడం ద్వారా మన ప్రయోజనాలను ఏదో సాధించుకోవడానికి మనం ప్రయత్నం చేస్తున్నామో అనే అనుమానాన్ని ప్రజానీకంలో తీసుకొని వచ్చినట్లైతే మనం దేశాన్ని ముందుకు తీసుకుపోలేము అనే line వారిది. కాని ఈవారే అది ఎక్కడా కనపడడం లేదు. ఎందుకని కనపడడం లేదు. మీకు మరి ఇంకా చెప్పవలసి వస్తే మా వద్దగ ఈ గ్రామీణ విద్యుచ్ఛక్తి ఇచ్చే సందర్భంలోను, ఇట్లా అనేక సందర్భాలలో వారు అనేకం తీసుకున్నారు. కాని ఈ బ్లాక్స్ delimitation సందర్భంలో అట్లాంటిది తీసుకోవటం లేదు. పంచాయితీ ఎన్నికల విషయంలో ఏదైతే వాగ్దానం చేశారో దానినుండి వెనుకకుపోవడం ద్వారా వారికి పార్టీలో ఒత్తిడి వచ్చినదా లేదా అనేది నాకు అనవసరం. పార్టీలో ఒత్తిడి వస్తే అది ప్రజానీకాన్ని భంగపరచే ఒత్తిడిగా అయినప్పుడు ఆ పార్టీ ఒత్తిడినికూడ ఖాతరు చేయకూడదు అని ప్రజానీకం ఖుండు ఏదైతే వాగ్దానం చేసి నుంచున్నారో దానిని భంగపరచే పరిస్థితులలో ఒత్తిడి వచ్చినప్పుడు దానిని ఖాతరు చేయవలసిన అవసరం లేదని ప్రజలకు ఏదైతే వాగ్దానం చేశారో, Houseకు ఏదైతే వాగ్దానం చేశారో దానిని తప్పనిసరిగా భరించడం మాత్రం తమ విద్యుత్త ధర్మంగా పెట్టుకోవాలని నేను మనవి చేయవలయును. అందుకని ఈవారే మీరు ప్రభావంగా దీనిలో చెప్పినట్లుగంటిది ఏమిటి. మాకు అనేక ఇబ్బందులు వస్తున్నాయి. ఖాబట్టి ఆ ఇబ్బందులను తక్షణమే పరిష్కరించడానికి అత్యంత ప్రయత్నం చేయాలి. చేతులు లేదు కాబట్టి మేము తక్షణమే ఎన్నికలు జూన్, ఏప్రిల్, మార్చి, అక్టోబరు, జనవరి, ఫిబ్రవరి

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 994

కొన్నాము కాబట్టి మేము పాత పంచాయితీలకు మాత్రమే ఎన్నికలు జరపదలచు
కున్నాము. System కొద్ది కావచ్చు. దానిలో కొంతమందికి అనుమానం
ఉన్నట్లు నాకు ఏమీ అనుమానం లేదు. ఇప్పుడు ఎందుకంటే ఆ date వద్దే
మనకు చూపించారో మనకు ఏమిటంటే గుర్తుపట్టే పద్ధతిలోనే ఎన్నికలు జరుగవచ్చు.
అలాదే సోపాన్ ఎన్నికలు జరుగవచ్చు. ఈ కొత్త రూల్స్ ప్రకారం ఎన్నికలు
జరుగవచ్చు. దానిలో నాకేమి doubt లేదు. కానీ నేను అనేది ఏమిటంటే ఈ
delimitation సరైన పద్ధతిలో అప్రమాలు జరుగకుండా ఎన్నికలు జరపాలి
అనే తహా తహ వద్దే మీరు ప్రదర్శిస్తున్నారో దానిలో ఎక్కడో కొంత లోపం
ఉన్నదని నేను అనుకుంటున్నాను. అందుకనే మీకు time లేదు కాబట్టి ఎన్నికలు
జరిపి, తరువాత delimit చేస్తాము అనే లైన్ తీసుకునేదానికన్న ఆవసరమైతే
time తీసుకున్నా సరే ఈ delimitation complete చేసి ఆ తరువాతనే ఎన్ని
కలు జరపండి కాక పోతే ఇంకొక 6 మాసాలకు జరపండి మాకు ఆభ్యంతరం లేదు.
ఇదివరకు 9 సంవత్సరాలు ఆగాము. ఇంకో 6 మాసాలు ఆగడంతో దేశానికి ఏమీ
ఆభ్యంతరం లేదు. దేశం ఈవారే మీరు జరిపితేనే కాదు అని చెన్నారెడ్డిగారు
బయటకు పోవడంతోనే గట్టిగా చుట్టెయ్యడానికి కూడ సిద్ధంగా లేరు. అందుచేత
ఏమిటంటే ఈ blocks delimitation విషయం మీరు ముందర చేయండి.
ఇదిగో ఇవి బ్లాక్స్, రేపు పంచాయితీ ఎన్నికలు జరిగినతరువాత రాజకీయ పార్టీలకు
వచ్చిన బలా బలాలనుబట్టి ఇవి తారుమారుగా కాబోవడం లేదు అనే అవగాహన
స్పష్టంగా ముందే ఉచ్చేయింది. సరి ఈవారే Delimitation Commission
ఆకటే High Power Commission మా ముందర పెట్టినది. దానినిబట్టి మాకు
అనుమానం ఏమీ ఉన్నది అంటే మీరు పంచాయితీ ఎన్నికలు జరిగినతరువాత మాత్రమే
పార్టీ ప్రయోజనాల దృష్టిలో పెట్టుకొనే మార్పుకోవడానికి పూర్తి అవకాశాన్ని
దానిలో ఉంచుకున్నారు. అదిమాత్రం ఏ మాత్రం న్యాయం కాదు, సబబు కాదు
అని మాత్రం నేను మనవి చేయదలచుకున్నాను. అందుకే నేను పదే పదే గట్టిగా
చెప్పదలచుకున్నది ఏమిటంటే మీరు సదుద్దేశంతో దేశానికి ఆకాజనకమైన వాదా
నాలు చాలా చేశారు, ఏది పంచాయితీరాజ్య నిర్మాణ సందర్భంలో వాటి అన్నింటి

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

నుంచి వెనుకకుపోయి ఎన్నికలు అనే ఒక దానిని ప్రధాన సమస్యగా తీసుకొని ఈవారే మీరు ప్రజాసీకాన్ని, మీ మీద ఆశలు పెట్టుకున్నవాళ్లను చాల అసంతృప్తి పరుస్తూ ఉన్నానో, వాళ్ళయొక్క ఆకలకు విఘాతం ల్పిస్తూ ఉన్నారో అది సరైనది కాదు అని అవసరమైతే అవసరమైన సమయాన్ని తీసుకుని అయినా సరే ఈ delimitation న్యాయంగా సక్రమంగా జరిగినదనేటటువంటి satisfaction పొందినతరువాతనే మీరు గ్రామ పంచాయితీలకు ఎన్నికల జరపడం న్యాయం అని ఆలా కాకిండా వాత పంచాయితీలకు ఏవైతే మనం January '64లో ఉన్న పంచాయితీల ఎన్నికలు జరుపుతామని ఏదైతే లైను తీసుకున్నారో అది నాకు అసమ్మతం అయిందని వెనుకటి లైనుకు వచ్చి అవసరమైతే టైమ్ ఇంకాస్త తీసుకొని అయినా ఎన్నికలు జరిపించడం కొరకు సిద్ధ పడాలని ఆలాగే సమితులకు కూడా మీరు నుండే కేటగారికల్ గా de marcate చేసి ఇది సమితి అని ప్రతివాళ్ళూ అర్థం చేసుకొనే పద్ధతిలో మీరు పజలముందర పెట్టడం న్యాయంగా ఉండదని నేను మనవిచేస్తూ నేను ఈ చెప్పిన విషయాన్ని మినిస్టర్ గారు జాగ్రత్తగా consider చేస్తారని ఆశిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. వాసుదేవరావు :—అధ్యక్షా, గౌరవసభ్యులు చాలామంది మాట్లాడారు. మొత్తంపైన, పంచాయితీ ఎన్నికలకు సంబంధించి కొత్త పంచాయితీల నిర్మాణానికి సంబంధించి మంత్రిగారు statement చేశారు. కొత్తపంచాయితీ గ్రామాలలో ఎన్నిక కాదలచున్నటువంటి అధ్యక్షులకు మాత్రం చాలా నిలబాకలిగింది. అసలు ప్రభుత్వానికి ఏ ఇబ్బందులు వచ్చినాయి. అసలు ఏ పద్ధతిని అవలంబిస్తే, ప్రభుత్వానికి ఇబ్బంది రాదో మాజీటివాళ్లు అర్థం చేసుకోలేని పద్ధతిలో ఉన్నాయి. పభుత్వము ఒక నారి స్పష్టంగా కొన్ని నిర్ణయాలు చేసింది. తిరువాత కలెక్టర్లకు వాటి అనుకు పంపించారు. పంపించిన తరువాత, గ్రామ గ్రామాలకు అందుకు సంబంధించిన అధికారులు ఈ కొత్త నిబంధనలను అనుసరించి ఎక్కడెక్కడ కొత్తపంచాయితీలు చేయాలి అనేదాండ్లో spade work చేయడం జరిగింది. తరువాత కలెక్టర్ల నోటీసులు కూడా issue చేశారు. గ్రామాలలోగాని, తహసీల్దార్ల voters lists కూడా ఏకీకరణ గ్రామానిని అశివారు గ్రామానికి చేరుగా తయారు

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads:*

19th March, 1964 996

చేశారు. ఏ గ్రామంలో ఎన్ని constituencies ఏర్పడాలి అనేటటువంటి
declimitation work కూడా చేశారు. చాలాపని పూర్తి అయిపోయిన తరు-
వాత మొత్తంపైన చాలా విచారకరమైన విషయం ఏమిటంటే, ప్రభుత్వం ఏ
practical difficulties, ను దృక్పథంలో పెట్టుకొని ఈ నిర్ణయాన్ని మార్చిందో
గాని, ఈ మార్చినటువంటి పరిస్థితి మటుకు ప్రజలను మాత్రం impress చేయలేక
పోతుందని మటుకు నేను మనవి చేస్తున్నాను. అసలు ఏదో చెప్పితే ఏదో అయిం-
దన్నట్లు, అయ్యా ఏదో ఇంతకుముందు ఉన్న ఏర్పాటు ప్రకారంగా మూడు Reve-
nue గ్రామాలు కలిసి ఒక పంచాయితీ ఉన్నది. 4 గ్రామాలు కలిసి ఒక పంచా-
యితీ ఉన్నది. మేము ఇదివరకు ఏమి చెప్పకొనే వాళ్ళము అంటే, కనీసం అయ్యా
ఏ రివిన్యూ గ్రామానికి ఆ రివిన్యూ గ్రామపంచాయితీగా ఉంటే బాగుంటుందని ఎక్క-
డెక్కడో 2 మైళ్ళు, 3 మైళ్ళు దూరము ఉన్నటువంటి different revenue
villages ను కలిపి ఒక పంచాయితీ చేసినందువలన ఒక viable unit లేదు.
ఏమాత్రము ససులు సక్రమంగా జరగడంలేదు అని మొరపెట్టుకొన్నాము. సరే,
పంచాయితీ Act వచ్చింది. Act లో ముఖ్యమైన అంశాలు చేర్చి దానిపైన మంత్రి
గారు చాలా కృషి చేశారు. సభవారు ఆభినందించారు. ప్రజలకూడా చాలా
ఘనంగా చెప్పకొన్నారు. ఏది ఎట్లా ఉన్నప్పటికీ, ఒక విషయం మటుకు చాలా
స్పష్టంగా కన్పడుతున్నది. మంత్రిగారు చాలా కార్యదీక్షతో ఏదైనా సరే, ఒక అభి-
వృద్ధి దృక్పథం, యికనుంచి పని గట్టిగా చేయాలనేటటువంటి ఉత్సాహంతో చేశారు.
అది చాలా ఆభినందించ దగినప్పటికీ, ప్రస్తుతం ఏ దైతే, ఈ నిర్ణయం తీసుకొన్నారో,
మళ్ళీ ఒక సారి దానిని పునరాలోచించ వలసిందని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. ఎందుకంటే
practical గా వాటిని ఎదుర్కొనే ఇబ్బందులు వాటిని తొలగించే దాకా, కొత్త
పంచాయితీలు ఏర్పడకలలో మళ్ళీ ఏర్పాటుచేయాలని ఆలోచిస్తారో లేకపోలే
ఇప్పుడు ఉన్న Rules ప్రకారంగా కాస్తా తరువాత నైనా, గట్టిగానైనా ఈ
పంచాయితీలు ఏర్పడుతాయని చెప్పతారో ఆ విషయంకూడా మేము అవగాహన
చేసుకొనే స్థితిలో లేకుండా ఉన్నాము. ఏదైనా ఒక నిర్ణయమైన నిర్ణయాన్ని
రూపొందించి, ఇటుతరువాత కొత్త పంచాయితీలు ఏమీ ఉండవు. **Reorganising**

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

ఏమీ ఉండదు. ఇదిగో ఈ పంచాయితీలయొక్క పరిస్థితి ఇలాగే జరిపిస్తే బాగుంటుంది. అంతవరకు 2, 3 మాసాలు ఎన్నికలు వాయిదావేసి అయినా దీనిని గట్టిగా ఆలోచించి లేదా ఇప్పుడు ఉన్నంతవరకు ఉంటాము. మంత్రిగారు statement లో ఏమున్నదంటే ఇకముందు regrouping ఆవ్యవహారాలు ముందుచేసుకోవలెనని. ముందు చేసుకోవలసిన ఆవసరంలేదు, ఇప్పుడు చేసుకొందాము కావాలంటే. ఒక రెండు నెలలు వాయిదా వేయండి, లేదా practical difficulties ఉన్నాయి. గవర్నమెంటు తీర్పులేనటువంటి ఇబ్బందులు ప్రభుత్వము ఎదుర్కొంటున్నది అన్నప్పుడు, గవర్నమెంటు సహాయంచేయడానికి సిద్ధంగా ఉన్నారు. కాని నేనుమనవిచేసేది ముందు ఏదో కాస్తా విభజన జరుగబోతుంది. కొత్తవి ఏర్పడబోతాయి అని ఇవన్నీకూడా ఒక విధమైన లేనిపోని ఆశలు ప్రజలలో కల్పించడం అవుతుంది. ఇప్పటిదాకా ప్రభుత్వమయొక్క విధానాలకు సంబంధించినంతవరకు, ఈ కొత్త పంచాయితీలను ఏర్పాటు చేయడంలో మాబోటి వాళ్ళు చాలా ఆశలు కల్పించడమేకాదు, కలెక్టరు ఆఫీసు చుట్టు సెక్రటేరియట్ చుట్టూ తిరిగి మైరపిలుకూడా చేసుకొన్నాము. చేసుకొంటే, department లో ఉన్నటువంటి Secretary, Assistant Secretary పర్సన్ల చేసిన సందర్భంలో మా నల్లొండ జిల్లాలో శుభ్రంగా అయ్యా ఈ విధంగా విర్వాట్లు చేయండి అని వారు instructions ఇచ్చి, అదివరకు కొంత ఇబ్బందులు ఉన్నాయిగాని, కాస్తా వ్యవహారాలు పూర్తిచేసి సనులు చాలా సానుకూలంగా చేశారు. ప్రభుత్వానికి ఇబ్బంది ఉన్నప్పుడు దానిని సవరించుకోవలసిన ఆవసరం ఉన్నది. దానిని మేము ఎవరం కాదనలేము. అందుకని, ఏ దైనాసరే ఇకముందు పంచాయితీల ఇంతకంటే ఇంకెక్కువ ఉండవు అనే పద్ధతిలో గట్టిగా ఆలోచించితే బాగుంటుందే గాని ఈ నేరే కొన్నింటిని పెట్టేశాము. మళ్ళి రేపు కొన్ని మార్చేస్తాము, ఎట్లంటే ఇంకా కొన్ని మార్చివేయాలి అనేటటువంటి ఆభిప్రాయాలు ప్రజలలో కలిగితే, దీనికి స్తామత ఉండదు. అని మనవి చేస్తున్నాను. అంతేకాదు, పంచాయితీ సమితి ఎన్నికలకు పాతపద్ధతే ఉంటుందని మంత్రిగారు నెలవిస్తే ఈ విషయంలో చాలా విచారం కలుగుతుంది. మాబోటి వాళ్ళకు గ్రామాలలో ప్రతి గ్రామపంచాయితీ సభ్యులు అంతా కూడాను చాలా ఉత్సాహంతో ఉన్నారు. ఎందుకంటే, అందరికీ అవకాశాలు

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 998

ఉండవు. ఎవరికోసకరికి ఉంటుంది. ఒకడే ప్రెసిడెంటు అవుతాడు. కాని దబ్బు ఉన్నవాళ్ళు అంతా మనుష్యులను ఎత్తుకొనిపోయి కొనుక్కోనే దానికి అవకాశము కొద్దిగా తగ్గిపోతుంది. లేకపోతే, ఈవేళ పదివేలు ఖర్చుపెట్టేవాడు చేపు లక్షలు ఖర్చుపెట్టవలసి యుంటుంది. ఈ గెండిటిలో ఏదైనా జరుగుతుంది. కాని, మొత్తం మీద ఈ పద్ధతి బాగుందనీ, చెన్నారెడ్డిగారు చాలామంచి పద్ధతి ఆలోచిస్తున్నారని అభినందిస్తున్నాను. కాని దురదృష్టవశాత్తు ఆట్లాంటి పద్ధతిలో election జరప దానికి కొన్ని ఆవరోధాలు కలుగుతున్నట్లుగా, ఇప్పుడు ఉన్న పాతపద్ధతే ఉంటున్నట్లుగా వింటున్నాము. ఆసలు ఈ పంచాయితీ సమితులు ఆజిల్లా పరిషత్తులు ఇవి సక్రమంగా పనిచేయాలన్నప్పుడు, వాటికి సంబంధించిన ఎన్నికలయొక్క ప్రాతిపదిక సరైన పద్ధతిలో మార్చినంతవరకు, అభివృద్ధి పొందాలో ఈ వ్యవహారాన్ని సరి దిద్దినంతవరకు, మొత్తంమీద పటుత్వమైన పరిపాలన ఏర్పడేదానికి అవకాశం ఉండ దని నేను మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక delimitation కు సంబంధించి, మాబోటి వాళ్ళకు కొన్ని సుప్తమైఅభిన ప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఇవేసో కాస్తా, వందకు తగ్గించినంతమాత్రాన, కొన్ని కోట్లు తగ్గుతాయి అంటే, కొన్నికోట్లు ఖర్చు పెరిగిన విషయాలూకూడా ఉన్నాయి. High Power Committee ఒక పెద్ద Questionnaires పంపించారు. దాని పైన అభిప్రాయాలు సేకరణ జరిగింది మాకు తెలిసినంతవరకు, majority అభి ప్రాయము ఆసలు ఉన్నది ఉన్నట్లుగానే ఉంచవలసిందని, ఆసలు మాబోటివాని అభి ప్రాయము అడిగితే, ఆసలు జిల్లాపరిషత్తుల అవసరమే కన్నడడంలేదని అనికొనే వాళ్ళలో నేను ఒకడిని. అట్లాగే పంచాయితీ సమితులు చక్కగా ఉండాలన్నట్లుయితే, ఖర్చు తగ్గించాలనే దానికి నేను అభినందిస్తున్నాను. ఎందుకంటే పంచాయితీ సమితుల సంఖ్య కొంత తగ్గించారు. కొంత ఖర్చు తగ్గింది. అట్లాగే జిల్లా పత్తులను తీసివేస్తే 13 కోట్లు ఏమో తగ్గుతుంది. ఇప్పుడు ఉన్న ఏర్పాటు ప్రకారమే పంచాయితీసమితులను కాస్తా నడిపిస్తే, ఇంకా కొంతకాలానికైనా ఈ పంచాయితీ సమితులకు తగ్గించకపోతే ఇదంతా దుబారా అవుతుందనే అభిప్రాయానికి ముగ్గుంకు ప్రభుత్వమువచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయని నేను అనుకొంటున్నాను. పంచాయితీలకు

సంబంధించినంతవరకు కొద్దిగా ఆలోచించి, మళ్ళీ ఏమైనా అనుమానాలకు తావులేకుండా గట్టి పునాదులు వేయవలసిన అవసరం ఉన్నదం మనవి చేస్తున్నెంట్టెను.

(Mr. Speaker in the Chair.)

శ్రీ జె. మల్లారెడ్డి :—అధ్యక్షా, ఈరోజు జరిగే చర్చలలో మనకు ఉండే ఇబ్బందులను, ప్రభుత్వం వుండే ఇబ్బందులను రెండూకలిపి చెపుతున్నాము. ఒకటైతే ఏమో, ఈ బ్లాకులలో దుబారా ఎక్కువగా వున్నది. తప్పనిసరిగా ఈ దుబారా తగ్గించాలని చెపుతున్నాము. అది ప్రభుత్వదృష్టికి తెచ్చినప్పుడు ప్రభుత్వము కొన్ని ప్రతిపాదికలమీద దుబారాఖర్చును తగ్గించే కొరకు తాలూకాను యూనిట్ గా పెట్టుకొని Blocks ను తగ్గించినారు. ఆ ప్రాతిపదిక చాలా చక్కనిది. అది మంచి పద్ధతులద్వారా చేసినదని ఈ సందర్భంలో చెప్పుతున్నాను. మరి అటువంటిప్పుడు, ఈ Blocks ను ఏ పద్ధతులలో విభజించ వలసియుండెను. ఇందులో రాజకీయ ఎత్తు ఏమి వున్నది అనేది అర్థం కావడంలేదు. కొన్ని hard cases వుంటే వాటిని చూస్తామని ప్రభుత్వము చెప్పుతున్నారు. ప్రభుత్వము దగ్గరకు మనము ఎప్పుడూ పోతూనే వున్నామని, ప్రభుత్వము మన మాటలు వింటూనే వున్నది. కాబట్టి ఇందులో రాజకీయ ఎత్తు అనేమాట మాత్రం అర్థం కావడంలేదు. దానిని మిత్రులు స్పష్టికరిస్తే చాలా బాగుంటుంది. ఇక్కడ తాలూకాను unit గా చేశారేగాని మరేమీలేదు. మంత్రిగారు పంచాయితీ Act రచించిన సందర్భంలోకాని తరువాత గాని ఎప్పుడైనా పంచాయితీలు గురించి అనుభవంగా మనముందరి విషయాలు వుంచి ప్రాతిపదికలు చేసినట్లువంటి మాట వాస్తవము. ఆ రోజు మన ఇబ్బందులనుకూడా, పంచాయితీలను గురించిన ఇబ్బందులనుగూడ మంత్రిగారికి నివేదించినప్పుడు, వారు కొన్ని promises మనకు చేసినమాట వాస్తవము. వాటిని అనుసరించి మనము ప్రభుత్వం దగ్గర proposals పెట్టినప్పుడు, ఆ ఇబ్బందులను గుర్తులో పెట్టుకొని ఆ గ్రామాలలో ఎట్లు పంచాయితీలు వేరుగా ఉండాలనే విషయంలో నిర్ణయాలు ఎన్ని తీసుకొన్నారు. గాని, కల్లెక్టర్లు ఇబ్బంది పెట్టినద్వారా వాడు demarcation లో చిక్కులు ఉన్నదని చెప్పి, ఆ proposals ను వెనుకకు తీసుకొన్నారు. కనుకనే మన సభవారిమెదుట 18వ తేదీన మంత్రిగారు చక్కటన చేశారు. దానిమీద

Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re:
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of
Panchayati Samathi Blocks
and elections to Paucha-
yathi Samathis and Zilla
Parishads.

19th March, 1964 1020

ఆ పోహలు కలిగినాయి. ఇప్పుడు ఉంచే తీర్పు పంచాయతీలకు సంబంధించినంత వరకు మంత్రిగారు ఆ పంచాయతీ Act సందర్భంలో చెప్పిఉంటిరి. ఒకటి ఏమిటంటే పెద్ద పెద్ద towns ఎక్కడైతే ఉన్నాయో, వాటికింద కొన్ని revenue villages ఉన్నప్పటికీ కూడా ఆ Town Committees లో వాళ్ళు పాల్గొనక పోవడం, ఆ గ్రామాగ్రులు ఎప్పుటికి అభివృద్ధి చెందక పోవడం, వాటికి పంచాయతీ పద్ధతి అంటే తెలియక పోవడం అనే విషయం సెలవిచ్చారు. ఉదాహరణకు పెదవల్లి గ్రామానికి సంబంధించి వారు చెప్పారు. బండవల్లి అనే గ్రామం అది రివిన్యూ గ్రామం కాదు. Hamlet కాని అక్కడ population వెయ్యివరకు ఉన్నది. దానికి ఈ సారి reorganisation వేరే చేసి కూడా మళ్ళీ ఇప్పుడు తీసివేతారని విని చాలా విచారిస్తున్నాము, మరికొక విషయం, హుజూరాబాద్ తాలూకాలోని విషయం వారు ప్రత్యేకంగా చెప్పిఉండిరి. Revenue Village, బావయ్యపల్లి అని అక్కడ ఉన్నది. అది Revenue village అయినప్పటికీ కూడా, అది చాలా నాళ్ళనుంచి అక్కడ పంచాయతీ లేనప్పటికీ కూడా మళ్ళీ ఈ సారి దానిని వేరే చేసి ఆ పద్ధతి తీసివేయడం విచారాన్ని కలిగించింది.

ఏమైనా ఇబ్బందులు ఉన్నా, మంత్రిగారు మన సభవాదియందర విచారంగా అన్ని వివరాలు చెబుతారని ఆశిస్తున్నాను. కాంగ్రెస్ సభ్యులు, ప్రతిపక్ష సభ్యులు కోరిన విషయం వూర్తి కాలేదు. అది యానాటికి వూర్తి కావాలి. ఎల్లప్పుడూ ఆతస్యంగా జరిగినా, ఇప్పుడు జరిగినా, ఇంతవరకు ఏ ప్రాతిపదికపైన పంచాయతీ ఉంది. ఆర్డర్లు ఉంటే ఎన్నికలు జరుగుతున్నదో, ఆ పాత పద్ధతిపైననే ఎన్నికలు జరపటం మంచిది కాదని మనం తేల్చుకున్నాం. ఈ ఎన్నికలలో చాలా అన్యాయం జరుగుతున్నది. ఇది మన సభలో, మంత్రిగారి అనుభవంలో కూడా చూస్తున్నట్లుంటుంది. మంత్రిగారి మాటలే తథ్యం చెప్పినారు. దైతట్ల ఎల్లమ్మన్ ద్వారా లేక కొత్త పద్ధతి ద్వారా మనం ఎల్లమ్మన్ జరిపించకపోతే మన రాష్ట్రముంటే ఎన్నో అశాస్త్రాలు మరుడతాయని వారు అనుభవంలో చెప్పిన విషయము. ఇప్పుడు, దానిని మరించి ఏమి చిక్కు ఏముంది, యీ కొత్త పద్ధతి ద్వారా ఎన్నికలు జరిపించకపోతే ధానికీ సంబంధించిన దుష్ఫలితాలు ఎలా రావు అని వారు అనుకున్నారో మంత్రిగారు స్పష్టం చేయాలి.

వేరువేరుగా ఉన్న రెవిన్యూ విలేజెస్ - రెండు కిలోమీటర్స్ దూరంలో వేరుగా ఉన్న విలేజెస్ యీ నాడు కూడ పూర్వపు పద్ధతులలో ఒకటే పంచాయితీగా ఏర్పాటు అయినవి. రెవిన్యూ విలేజెస్ వేరువేరుగా ఉండి, దూరందూరంగా ఉండి ఒకే పంచాయితీలో ఉన్నవాటికి- మన అనుభవంలో- అభివృద్ధి జరగలేదు. రేడియోగురించి, నుంచి సీటిగురించి, లోడ్స్ గురించి, రెజిటర్ విషయాలలో ఇబ్బంది వస్తుంది. గ్రామ పంచాయితీకి సంబంధించిన గ్రామసభ సంవత్సరానికి రెండుసార్లు సమావేశమై అందులో గ్రామస్థులు ఆ గ్రామ అభివృద్ధికొరకు ఆలోచించవలసి ఉంటుంది అన్నప్పుడు- వేరువేరుగా విలేజెస్ ఉండి, ఒకే పంచాయితీ ఏర్పడినచోట ఆ గ్రామసభ సమావేశం కాక, కక్షలు ఏర్పడి ఆ రెండు విలేజెస్ లో ఏ ఒక్క విలేజ్ కూడ లాభపడలేదు; అభివృద్ధి గాంచలేదు. కాబట్టి రెవిన్యూ విలేజెస్ వేరుగా ఉండి, వాటికి ఆర్థిక స్వేచ్ఛ ఉండి- దూరంగా ఉన్నవాటికి ఇప్పటికే నా పంచాయితీలు, వేరువేరుగా చేసి యీ ఎలక్షన్ నల్లో ఆ పంచాయితీలు పాల్గొనేట్లు చూడాలి. ఇప్పుడు వేళ్లు, కిలోమీటర్లు వేళ్లు.

[illegible]

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1C02

ఆక్కిడ ఉన్నటువంటి పంచాయితీవారు తొమ్మిదిమంది సభ్యులలో ఎనిమిదిమంది హాజరై “మాకు ప్రత్యేకంగా పంచాయితీ ఆవసరం లేదు”, అని చెప్పటం జరిగింది. శివారు ఉండేటటువంటి గ్రామం గ్రామస్థులు నూటికి 80 మంది. ఆ శివారులోఉన్న మెంబర్స్ మొత్తం “నూరు పంచాయితీ ఆవసరం లేదు; మేము కలిసి ఉంటాము” మేమంతా పేదవారమే, మాకు అదాయం చాలదు; మాకు శివారు వరకే— ఆ గ్రామం వరకే బై ఫర్ కేషన్ చేసినట్లయితే కనీసం 200 రు.లు అదాయంకూడ మాకు రాదు; యీ సంవత్సరం మేము కలిసిఉండి, 20 వేల రులతో రోడ్ వేసుకొన్నాము; మేము చీలినట్లయితే వంద సంవత్సరాలకుకూడ ఆ రోడ్ మేము సాధించుకోలేము; అని చెప్పిన సందర్భములలోకూడ, వారికి ఇవ్వం లేకపోయినా, చీల్చటం అన్న పరిస్థితి కనబడుతున్నది. ఈ ఛీల్చేటప్పుడు— సక్రమమైన పద్ధతులలో అగ్లోచించి చీల్చవలసిన ఆవసరం గుర్తించినందుకు మంత్రిగారిని ఆభినందిస్తున్నాను.

ఈ సమితులను క్లబ్ చేసే విషయంలో చాల చిక్కులు ఉన్నవి. ఈ చిక్కులను గురించి ఆలోచించాలి. ఇంతవరకు ఉన్నటువంటి సమితులలో, ఆ సమితులకు రాకపోకల సౌకర్యాలు కొంత ఏర్పాటు చేసికొని ఉన్నారు. ఇవారే ఉన్నటువంటి సమితికి రావటానికి, ప్రయాణానికి సంబంధించిన రోడ్స్ (యీ సమితులు కాశ్వరమనే ఉద్దేశ్యంతోటి) ఆ సమితికి కావలసిన రోడ్స్ తయారుచేసుకొని ఉన్నారు. ఇప్పుడు ఆ సమితిని మార్చి, వేరే ఇంకో సమితిలో క్లబ్ చేసినపుడు— ఇదివరకు ఒక ఊరికి రోడ్ వేసుకొంటే, ఇప్పుడు ఇంకో ఊరికి రోడ్ వేసుకోవలసిన ఆవసరం ఆ గ్రామస్థులకు పడుతుంది. ఈ విధంగా ఇప్పటికన్నా వ్యయం ఎక్కువ కావటానికి అవకాశం కలుగుతున్నది. ఇవారే సమితులకు రావలసిన రాకపోకల మార్గం వేరు; రేపు క్లబ్ చేసినతరువాత రావలసిన రాకపోకలకు మార్గం వేరుగా ఉన్నవి. ఒకం డబ్బుకు కూడ బెట్టుకోవటానికి ఏదైతే మార్పు చేద్దామని అనుకొంటున్నామో, దానివల్ల ఎక్కువ ఖర్చు అయ్యే ప్రమాదంకూడ లేకపోలేదు. కాబట్టి ఇప్పుడుఉన్న సమితులను అట్లాగే ఉంచి, వాటిలో కొంత ఎస్టాబ్లిష్ మెంట్ ఖర్చులు తగ్గించుకొంటే బాగుంటుంది. సమితులు ఇప్పుడున్న విధంగా ఉంటేనే మంచిదేమోననే ఉద్దేశ్యం నాకు ఉంది. కాబట్టి

1003 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

మంత్రిగారు ఇది పునరాలోచించవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవిజేస్తూ యీ అవకాశం ఇచ్చినందుకు అధ్యక్షులకు నా హృదయపూర్వక వందనములు.

శ్రీ ఎం. రామగోపాల్ రెడ్డి (వైదారం) :—అధ్యక్షా, మంత్రిగారు ఏవో సాధకవాదకాలు ఉన్నవని, ఇప్పుడు పంచాయితీలు వేరువేరు చేసే వీలులేదు అని అన్నారు. వారితో నేను సవినయంగా మనవి చేసుకొనే దేమిటంటే— **Where there is a will there is a way.** మనం ఎప్పుడైనా ఏ సని ఆయినా చేయదలచుకొంటే, వేసి తీరుతాము, సాధించదలచుకొంటే, సాధించి తీరుతాము. అనిధంగా ప్రభుత్వం సాధించిన విషయాలు మూడు చెప్పదలచుకొన్నాను. అదనపు భూమికిస్తు వేయాలని అనుకొన్నారు. ఆ భూమి క్యాబిలీ చూడాలా, వద్దా, అన్నది ఏదీ అవసరం లేదని అనుకొన్నారు. మహా సమర్థతతో, అతిత్వరగా, మహావేగంగా ఒకేసారి అదనపుపన్ను రైతులపైన వేశారు. రెండవది— మోటార్ వెహికల్స్ టాక్స్ పక్షానకాలన్నారు. కన్నుమూచి, కన్ను తెచ్చేలోపల మోటార్ వెహికల్స్ టాక్స్ పక్షానకాలన్నారు. అంతేకాదుగా కేబిల్ టాక్స్ కన్నులు లో టాక్స్ తీసుకువచ్చారు. ఇన్ని పునరాలోచనలు యీ ప్రభుత్వ ప్రతిష్టకు ఉన్నప్పుడు మామూలు యీ చిన్న విషయాలలో— డిమాండ్ మనస్ డిఫికల్టీ అవుతుంది అని అంటే, నాకేమీ అర్థం కాదు.

This work can be entrusted to any Junior Deputy Secretary of our State. They can do it very efficiently to the satisfaction of all concerned.

వానికి రాజకీయంగా వీరు నా అంటికాలు రావటంవల్లనే ఇదంతా అనిపాకున్నదని నేను అనుకొంటున్నాను. ఇంత చెడు రభసచేసి, నానా ఉపన్యాసాలు చేసి, లేని పోని ఆశలు కల్పించి, ఇవాళ ఒకసారి నిండువుండ పగులకొట్టినట్లు పగులకొడితే— అది నుంచి విషయం కాదు. ఇది ప్రభుత్వమూ ఉన్నవారికి ఉపయోగపడుతున్నదని అనుకొంటున్నాను. ఈ రాజకీయాలలో పీఠత్యం, కాళిత్యం అన్నది ఏదీఉండదు. ఇవాళ వారు ప్రభుత్వం పోయినట్లుగానే ఉన్నారంటే ఇది చేయవచ్చు. ఇది నా...

**Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.**

19th March, 1964 1004

మొమ్మ ప్రభుత్వం చేయవచ్చును. ఈనాడు ఏదైతే వారికి లాభదాయకంగా ఉంటుంది అని వారు అనుకుంటున్నారో, అది ఎదుటి పక్షాలకు లాభదాయకంగా పరిణమిస్తుంది. ఎప్పుడు ఏ పని చేసినా విశాల దృక్పథంతో చేయాలి. మన రాష్ట్రంలో మొదట కేడర్ ఎవరు అంటే—గవర్నర్, తర్వాత చీఫ్ మినిష్టర్. తర్వాత మంత్రులు, తరువాత జడ్జన్. మోక్షార్థ న్యాయమూర్తి మోక్షార్థలో తీర్పు ఇచ్చితరువాత ఇంటికిపోయి భగవత్ పాక్షిగా నేను న్యాయంచేసినాను; ధర్మం చేశాను; అనే తృప్తితో మారు పడుకుంటారు. మన మంత్రులకుడే లేక ప్రకారం అదే హోదాకు చెందినవారని మన కాన్ స్టిట్యూషన్ లో వర్ణించింది. కాబట్టి ఏ మంత్రి అయినా, ప్రభుత్వం చేసినప్పుడు—నేను న్యాయంగా ధర్మంగా పరిపాలించాను; నేను, ఎవరికి అన్యాయం చేయలేదు; అన్ని అనుకుంటారా? ఏ బ్లాక్స్, ఏ సర్కిల్స్, ఎందుకూ ఏ విధంగా కలుపుతున్నారో ఇంతవరకు ఏ మెంబర్స్ కూడా తెలియదు. అయోమయంగా ఉంది. ప్రభుత్వం రాజకీయ ప్రయోజనాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని చేయకండి. ఒక పార్టీకి ప్రతిష్ట రావాలంటే, కేవలం రాజకీయంగా ఒక సమితి పెసిడెంటునో, జిల్లా పరిషత్ మెంబర్స్ నో వెంటపెట్టుకుంటే మాత్రం లాభం లేదు. జిల్లా పరిషత్ చైర్ మన్ లకు ఎంత పవర్ తమ కమాండులో ఉన్నా, మొన్న జనరల్ ఎలక్షన్స్ లో విదుగురు జిల్లా పరిషత్ చైర్ మన్ లు వోడిపోయారు. ఇది రాజకీయంగా మాకు లాభదాయకము అని అంటే లాభం లేదు. ఆర్థికంగా మనం విచారించవలసి ఉన్నది. ఇంతకుముందు వాసుదేవరావుగారు చెప్పినట్లు అన్ని తయారుగా ఉన్నవి, లాగానికి పూర్తిగా తయారుగా ఉన్నాయి. సిల్లి, పిల్లగాడు లగ్నం చేసుకుందామని తయారుగా ఉండి పెళ్ళిమందిరానికి వచ్చినారు. అప్పుడు పురోహితుడికి ఏవో అడ్డం పెట్టారు. 'అడ్డం పెట్టారు', 'నో ఆండ్ వాయిడ్' అని పెళ్ళిమందిరానికి పోతే తక్లర్ చేసి పూజలు చేయించి పూజలు చేశాడా? ఏమంత చెడ్డపని ఇది? సాధకసాధకాలు ఏమి వచ్చాయి—ఇదివరకు మనం ఆతపత్రు బిల్లు వచ్చినప్పుడు, సవరించలేదా? 4 కోట్ల 80 లక్షలకన్నా ఎక్కువ ట్యాక్స్ పెట్టిన దైతులమీద పడినట్లయితే పుణరాలోచిస్తామని చీఫ్ మినిష్టరుగారు చెప్పారు. ఇందులోకూడ ఏవైనా సాధకసాధకాలు ఉంటే ఎప్పుడంటే అప్పుడు దిద్దుకోవచ్చును. మనం గుర్తార్ వల్లభాయి పలేల్

1005 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re : elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

సంతానముని అనుకొంటున్నాను. 80 దినాలలోపల పతాన్ కోట్ కోట్, పతాన్ కోట్ బ్రిడ్జి కన్స్ట్రక్షన్ చేసినారు. అమెరికన్ జర్మన్స్ అదిచూసి మేము ఇది కట్టడలనుకొంటే, 180 దినములు పడుతుంది అని అన్నారు...

Mr. Speaker :—What is the point you are driving at ?

Sri M. Ramagopala Reddy :—The point is efficiency

Mr. Speaker :—What is it that you want the Government to do ?

Sri M. Ramagopal Reddy :—My suggestion is they are quite efficient if they want to do any thing.

మనం సమర్థత కోల్పోయామని ప్రజలకు దేశానికి చూపించటానికి ఇటువంటి పనులు చేస్తున్నాము. మనం సమర్థత కోల్పోయామనే వాతావరణం దేశంలో సృష్టి చేయటం మంచిది కాదు. వారే మొదట చెప్పినారు. వారిని ఎవరు ఇవన్నీ మాకు చెప్పవన్నారు ? మేము ఎన్నడన్నా అడిగామా ? ఈ విధంగా కావాలని వారే చెప్పి, తిరిగి ఇవారే అదంతా వాపసు చేసుకొంటామంటే కొంత ఆక్షేపణీయంగా ఉంది. అది దేశానికి గౌరవప్రదం కాదు. అందువల్ల ప్రజలలో నిశ్శుభా వస్తుంది. ప్రజలకు దేశానాయకులమీద విశ్వాసం సడలిపోతే అది దేశానికి ప్రమాదం. ఇప్పుడు ప్రభుత్వం యీ నిర్ణయానికి రావటంవల్ల మన ప్రజలకు నాయకత్వం మీద నమ్మకం లేకుండా పోతుందని మరొకసారి చెబుతూ వీరమస్తున్నాను.

శ్రీ సి. బాలిరెడ్డి (ప్రతిపక్ష) :— అధ్యక్షా, పంచాయతీ పరిశాలన గురించి చెన్నారెడ్డిగారు చాలా ఉత్సాహంగా పనిచేశారని మాకు కాదు, ప్రజానికానికి కూడ చాలా అకగా ఉంది. ఆయన యీ వద్ద “ఇది చాలా సొప్పవని. అంతవని మెప్పించడం అంటే చాలా కష్టమైన పని; నాకు యీ పోస్టోఫీలియోనే కష్టం. అది ఒక తూకి వారు అన్నారని ఒక ప్రకారం ఉండెను. వారే సమర్థులని మేము అనుకుంటున్నాము. ముందు, యీ పెద్ద పంచాయతీలన్నీ విస్తరిస్తూ చేస్తుంది. విస్తరిస్తూ

**Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.**

19th March, 1964 1006

మళ్ళీ యీమధ్య యిప్పుడు చిన్నవి పెద్దవిగా ఎట్లా ఉన్నవో అట్లాగే రెవిన్యూ విలేజెస్ ఉండాలని వారు ఒక తీర్మానానికి వచ్చినట్లు పేపర్లలో వచ్చింది. ఇది మాకు చాల సంతోషముగా ఉన్నది. ఎందుకంటే 500 జనాభాకుకూడ ఒక పంచాయితీ అంటే, మా పల్లెలలో చాల అధికంగా ఇబ్బందిపడే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి మంత్రిగారు తీసుకున్న నిర్ణయం హర్ష దాయకంగా ఉంది; అని మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయితీల రెండు ఒకటి చేయటం అన్నది చాలా బాగుంది. అందువల్ల చాలా ఖర్చు తగ్గుతుంది. ఇప్పుడు వీటిలో డబ్బు వృధా అవుతున్నదని ప్రజానీకం అనుకోవటం పూర్వం. కాబట్టి ఈ రెండు పద్ధతులు చేయటం మాకు చాలా సంతోషంగా ఉన్నదని విన్నవించుకొంటున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య:— అధ్యక్షా, మినిస్టర్ గారు మొన్న ఒక స్టేట్ మెంట్ ఇచ్చారు. హై పవర్ కమిటీకూడ ఒక నివేదికను మనకు ఇచ్చారు. మొట్టమొదట సమగ్రంగా హై పవర్ కమిటీ రిపోర్టు చదివినపుడు ఏదో తెస్తున్నారు అని పించింది. కొన్ని జిల్లాలలో ప్రత్యేకంగా ఎక్కువ తగ్గించటానికి ప్రయత్నం చేశారు. దానికి కారణం ఏమిటో బోధపడటం లేదు. సమితుల సంఖ్య తగ్గించే విషయంలో గుంటూరు జిల్లాలో ఇప్పుడు 35 బ్లాక్స్ ఉంటే, 20 ఉండాలని హై పవర్ కమిటీ రిపోర్ట్ చెసింది. ప్రభుత్వం ఆక్కడ 23 వరకే పెంచడానికి ఉద్దేశించారు. అంటే, అక్కడ దాదాపు 12 తీసివేయడానికి గల కారణం మాకు బోధపడలేదు. జనాభా ఎక్కువ ఉందనా? మొట్టమొదట ఉన్న మోటుకు— కేబినెట్ రిపోర్టును చూచినప్పుడు ప్రాతిపదిక ఏమిటి? కేవలం ఎడెస్ట్ మెంట్స్ కుదరకనే తగ్గింది. తేడా? ఏ ఊళ్ళు కలుపుదామని ఆలోచించుకొంటే, సుంక్రూలకే తగ్గించా వచ్చినావో ఏమో తెలియదు. దేనిమీద ఆధారపడి ఆయా జిల్లాలలో సమితుల సంఖ్య తగ్గించారు? కరీంనగర్, అనంతపురం, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలకు చెందిన సుంక్రూలు ఉన్నాయి. చిత్తూరు జిల్లాలో 17కు మార్పు చేశారు. దేనిని ఆధారం చేసుకొని ఇవి మార్పు చేశారు? అన్నది వారు ఇచ్చిన రిపోర్టులో లేదు. తగ్గించాలి అన్నప్పుడు దానివల్ల ఉపయోగం ఉందా అన్నది మేము ఆలోచించాము మొదట అనుకున్నది— ఇక్కడనుంచి కొంత మార్పు వస్తుంది కనుక మేము డబ్బు

ఇతర ఖర్చులకు ఉపయోగపడుతుందనుకొన్నాము. అవిధంగా ఉపయోగపడినట్లయితే, రికరింగ్ ఎకౌంట్ వస్తాయేమో అనుకొంటే— సేవింగ్స్ అండ్ కేపిటల్ వర్క్స్ టోటల్ వాన్ రికరింగ్ 2 కోట్ల 21 లక్షలు చెప్పారు. సేవింగ్స్ ఆన్ స్టాఫ్ పర్యాయమ్ 49 లక్షలు అన్నారు. ఈ 49 లక్షలు ఎక్స్చేజర్ మొత్తాన సేవ్ అవుతుందా? లేక బ్లాక్ ఎకౌంట్ వరకే సేవ్ అవుతుందా, అన్నది ప్రధాన మైన సమస్య. బ్లాక్ ఒక్కదానికే సేవ్ అయితే, స్టేట్ ఎక్స్చేజర్ కు దానివల్ల వచ్చే టాటువంటి ప్రయోజనం పెద్ద అగుపించదు. ఇప్పుడు ఉన్నట్లుంటే స్టాఫ్ ను ఒక్కోదానికి తీసుకొంటామన్నారు. వారికి safety ఉంటుందన్నారు. ఇక్కడ ఉన్న వారిని ఇంకో చోటకు పంపించటం వచ్చినపుడు వారు ఇక్కడే ఉంటే వచ్చే చిక్క ఏమిటి? ఎక్స్చేజర్ పైన ఎటూ బలైన్ పడుతున్నది. ఎడమచేయి తీసి పుర చేయి పెట్ట మన్నట్లు ఉన్నది. ఈ బ్లాక్స్ వరకే పరిమితం చేసుకొని యీ కమ్యూనిటీ డెవలప్ మెంట్ వాటిలో జరిగిన ఆపరేటన్ మాత్రమే లెక్క చేసుకొంటే లాభం లేదు. మనం గొట్టపుతూపు చూస్తే లాభం లేదు. స్టేట్ మెంట్ మొత్తము ఎక్స్చేజర్ విషయం ఆలోచించవలసి ఉంది. ఇప్పుడు స్టాఫ్ ను ఒకచోట ఉంచటంపోతుంది తప్పితే వేరే ఏమీ లేదు. వారు ఒక సమావేశానికి పిలిచారు. అక్కడ మేం డిస్కస్ చేశాము. అప్పటికీ రిపోర్టు కంప్లీట్ గా మా దగ్గర లేదు. మొత్తం రిపోర్టు చదివితే గాని మాకు విషయం బోధపడలేదు. ఇప్పుడు మార్పు చేసినందువల్ల కొత్తగా వచ్చిన ప్రయోజనం ఏమిటి? ఒక్కటే తగ్గుతుంది. బ్లాక్ సమితి ప్రెసిడెంట్ ను మాత్రం తగ్గిపోతారు. దీనిలో స్టాఫ్ ఏమీ తగ్గుదు. దానివల్ల ఎకౌనమీ జూని, అ మిగిలేదెట్లు ఇతర డివిజన్ మెంటల్ వర్క్స్ కు ఖర్చు పెడతామంటే అందుకు తగ్గుతుందా సంతోషిస్తాము. కాని స్టాఫ్ ను తీసిపారేయటం లేదు. తీసిపారేయాలని చేపట్టను. గవర్న మెంట్ ఏది చేసినా ఇటునుంచి అటు, అటునుంచి ఇటు మాళ్ళటాకు తప్పు చేసికొగా జరుగుతున్న ఖర్చును మార్చలేనపుడు దానివల్ల వచ్చే ప్రయోజనం ఏమిటి? ఇండస్ట్రీస్ ఎంప్లొయ్ అఫీసర్ ఇండస్ట్రీస్ గెడిపార్టు మెంట్ లోకి పోతే ఇండస్ట్రీస్ లెక్కలోకి వారి ఖర్చు వస్తుంది. దీనివల్ల వచ్చిన ప్రయోజనం ఏమీ అవుతుందంటే...

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1008

Mr. Speaker :—That is so far as staff is concerned; what about the maintenance of jeep, maintenance of office buildings, rent and so many other things; not one or two.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—అది నాన్ రికరింగ్ అండి. అసలు ఎప్పుడూ ఎక్స్ చార్జ్ లో ప్రధానంగా ఆలోచించ వలసింది రికరింగ్ మీద ఆలోచించాలి కాని, రికరింగ్ మీద కాదు ఆలోచించ వలసింది. పైనా స్పీలో మనం ఆలోచించి నట్లయితే — రికరింగ్ మీద ఆలోచించి నప్పుడు recurring save ఏదైతే అవుతుందో అది ప్రధానంగా స్టేట్ కు కేవింగ్ కానింది, నాన్ రికరింగ్ avoidable expenditure ఉండేటట్లయితే ఎప్పుడైతే షాప్ టిక్ రిగ్గించుకోవచ్చును. కనుక ఇది avoidable expenditure అవుతుందా కాదా? Avoidable expenditure అంటే building కట్టకుండా ఉండవచ్చు గదా? తాలూకా head quarters లో బ్లాక్స్ పెడుతున్నాము. ఈ నడుంగా ఆశేకారు. వళ్ళీ ఖర్చుతగ్గుతుంది చాల సంతోషంగా ఉన్నది. తాలూకా head-quarters లో పెట్టే బ్లాక్స్ అన్నిటికీ buildings కు కావలసిన 2 కోట్ల పైచిల్లర ఖర్చు తగ్గించేస్తే సరిపోయింది. దాదాపుగా కోటిరూపాయలు కలిసి వచ్చేస్తుంది. రెండు లక్షలరూపాయలు అవుతుంది. 5 బ్లాక్స్ కట్టాల్సిన అవసరం ఉన్నది. దాదాపు ఒక కోటిరూపాయలు దానిలో వచ్చేసింది. క్రొత్తగా కొనేటటువంటిది ఏమిలేదు. బ్లాక్స్ కు కావలసిన వాటిలో కారులుగాని, యితర equipment గాని వాటిల్లో avoidable expenditure ను ఎప్పుడు un-avoidable గా వాడుతున్నాము. ఏమైనా కాస్త economy observe చేస్తే సరిపోతాము. అనేది basic గా ఆవుపడుతున్నది. మాకు report రాక పూర్వం picture కాస్త clear గా అవుపడ్డట్లు ఉన్నది. ఈ report రాగానే దీని మొత్తంగా కూడ basic గా వచ్చిన ప్రయోజనం అంత అవుపడలేదు. అనిపిస్తోంది. దీనిలో రెండు recommendation ఉన్నాయి. Recommendations of annual conference of Development Commissioners and

Development, Panchayat Raj held from 28th to 30th July 1963 at New Delhi. Extract of 17th para.

Considering the rising population and the intensive effort required for rural development, the Conference was strongly of the opinion that there should be no reduction in the existing number of blocks except for marginal adjustments. (The general consensus of opinion was that there should be no reduction in the existing number of blocks except for marginal adjustments.) This is essential not only to give permanency and finality to the block as the unit but also to ensure effective development. Directors, Administrative heads అందరూ సమావేశం అయినారు. 2nd August, 63 Main recommendations of the conference. The general consensus was that there should be no reduction in the existing number of blocks except for marginal adjustments. Ministers అంతా అక్కడ ఒప్పకొని వచ్చారు. ఒప్పకన్న తరువాత Ministers కు ఒక అభిప్రాయం వచ్చింది. Bombay వాళ్ళు Mysore వాళ్ళు observe చేయలేదు. మనం ఎందుకు చేయాలి? అని అడుగుతున్నారు. మన బ్లాక్స్ లో ఉన్నటువంటి చిక్కు ఏమిటంటే Stage (1), Stage (2) pre extension Block ఉన్నది. ఈ మొత్తం కూడా delimitation చేసేటప్పుడు ఏమి అవుతున్నది అంటే, ఈ మూడు బ్లాకుల ఏరియాలు కూడా ఒక area లో కలిసి పోయేస్థితి వస్తున్నది. Pre-extension కు development అంతా అయిపోయింది. post extension యిప్పుడే ప్రారంభం అవుతున్నది. pre-extension అంటే మొట్టమొదట ఆరంభించబోయేది. Post extension అంటే అభిరుది. అందువల్ల ఇప్పుడు ప్రారంభించ బోయేటటువంటి బ్లాకుకు యిప్పుడే development అంతా అయిపోయి normal stage కి వచ్చిన బ్లాక్ లో, వీళ్ళు వాళ్ళు

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1010

కలిసేటప్పటికల్లా—మనకు politics తెలుసు వాళ్ళు యిప్పటికే అలవాటుపడి ఉన్న వాళ్ళు వీళ్ళు కొత్తిగా రాబోతున్నారు. Majority కూడ అక్కడలేదు. పంచాయితీలలో ఉన్నటువంటి బ్లాకులకు 6, 5, 1 మెంబర్లతో కిర్కిర్ చేసేటట్లయితే యిక్కడ ఉన్న వాళ్ళు development మాకే కావాలని అడిగేటప్పటికి ఏమి అవుతుంది? విధిగా వచ్చేటటువంటి సౌకర్యం అంతా యిక్కడ యివ్వక పోయేటట్లయితే అసలు ప్రెసిడెంటు పడిపోయేస్థితి రావచ్చు. అందువల్ల development ఉన్నచోటనే యింకా development వస్తున్నది. ఈ point ను raise చేసినప్పుడు మంత్రి గారు దానికి మేము priority యిచ్చి తీరాలి అన్నారు. Priorities ఎన్ని యిచ్చినప్పటికీ autonomous bodies అది మాకు చెబుతున్నారు. Autonomous bodies బాగా లేవు అని ఎవరికి యిచ్చారు. అంటే మమ్మల్ని ఏమి చేయమంటారు. Autonomous body ప్రతిదానికి పోయి మేము interfere అవుతామా? అంటున్నారు. అందువల్ల మా పరిస్థితి ఏమి అవుతుంది? General గా బాగా extent అయినచోట పలుకుబడి ఉండేటట్లయితే — యిండాక తమరులేరు మనవిచేశాను. Backward వారిని గురించి వ్రాసిన జమీన్ కాకొ కమిటీ report తో clear గా చెప్పారు. నోరుగలవాడు, influence గలవాడు ఎవడు ఉన్నాడో వాడే ఈ block development యొక్క ప్రయోజనా లన్నిటిని పొందుతున్నాడు అని clear గా చెప్పారు. అది నాదగ్గరలేదు. అంటే చదివి వినిపించేవాడిని. ఇప్పుడున్నటువంటి బ్లాక్ల setup లో అంతా నోరుగలవాడికి చెందేస్థితి ఉన్నది. ఈ స్థితిలో political atmosphere వస్తున్నది. Autonomous body గనుక ముఖ్యంగానే అధికారంలేదు. ఇది చేసినందువల్ల వీళ్ళకు వచ్చే over advantage మనం hold చేయగలమా అంటే చేయగలిగిన స్థితి అవుపడడంలేదు. ఈ పరిస్థితిలో అలా చించినప్పుడు దీనివల్ల అదేశం గా వచ్చిన ప్రయోజనం ఏమిటో మాకు బోధపడడం. పంచాయితీలగురించి చెబుతాను, వెంట్రు మొదట చూసినప్పుడు కొంత ఖర్చు, తగ్గి పోతున్నది. కనుక బాగానే ఉపయోగపడతాయి అనుకున్నాము. 2 కోట్ల రూపాయలు అక్కడ వస్తుంది, యిక్కడ వస్తుంది అనుకున్నాము. Detailed గా ఆ report చదివిన తరువాత అర్థమైనది. క్రిందటి తడవకూడ యిదే ఆభిప్రాయం

1011 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayati Samithi Blacks and elections to Panchayathi Samathis and Zilla Parishads.

శ్రీ. నేను personal copy ఇచ్చాను. It is not fair on my part to reveal anything officially. అందువల్ల ఆలోచించేప్పలేదు. ఆ report ఇచ్చాల్సి బయటకు వచ్చినది కనుక చెబుతున్నాను. పంచాయితీల గురించి వచ్చినప్పుడు మొట్టమొదట ఏ విధంగా నిర్ణయిద్దాము. అనుకున్నారు. 5,6 సంవత్సరాల ప్రసవవేదన ఫలితంగా ఒకసారి ఒకకమిటి వచ్చినది. Final stage లో అసెంబ్లీకి వచ్చేటప్పటికి అదిరద్దు అయిపోయినందువల్లే ఆ బిల్లు

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి : — ప్రసవ వేదన ఆ సేభాష మాట్లాడిన ఆంధ్ర బాగుండదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — ప్రసవవేదన అనేది అర్థంచేసుకుంటే బాధలేదు. ప్రసవవేదన బాధపడ్డవాళ్ళకేగాని తక్కిన వాళ్ళకు కాదు.

శ్రీమతి టి. యన్. సదాలక్ష్మి : — అది అసలు వారికి అర్థం కాదనుకుంటాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య : — అది నాకు అర్థంకాదు కాని బాధ అంటే ఏమిటో బోధపడ్డది. కనుక అల్లాంటిదే బాధేపడి మనం యిక్కడ తయారు చేశాము. దానికి ఎంత కష్టపడ్డారో ఈ బిల్లు తయారుచేయటానికి కూడ అంత కష్టపడ్డారు అని చెబుతున్నాను. ఆ కష్టం వారు అర్థంచేసుకుంటే ఈకష్టం మేము అర్థంచేసుకున్నాము. రెండు బిల్లులకు కూడ ఎక్కువ కష్టపడ్డాము. అనేకమైన ఫున్ డాదనాలు వివాదాలు వచ్చినాయి కాని ఒక stage కి వచ్చాము. దానితోటి redistribution అవుతుంది గదా అనే అభిప్రాయం వచ్చినది. వాదాల్సినా అమలు జరుగుతున్నదని, ఆ తరువాతి బిల్లు స్వరూపం రాబోయేయిందు ఒక circular పంపిస్తే దానిని మనం బైట పెట్టడం జరిగింది. అంతటితో మంత్రిగారు ఏమీ చెప్పారంటే మేము యిప్పుడప్పుడే redistribute చేయడంలేదు. Act వచ్చిన తరువాతనే మేము చేస్తాము అని చెప్పారు. అందుకు మేము thanks చెప్పాము. దానికి వారు కట్టుబడి ఉన్నారు. అందువల్ల ఈ బిల్లు వచ్చిన తరువాతనే యివని

Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samathis and Zilla Pari-
shads.

19th March, 1964 1012

notify చేయవలసివచ్చినాయి కనుక యంతకష్టపడినది ఏది ఉంటుంది? వారికి కొన్ని యిబ్బందులు ఉండవచ్చు. కొందరికి బాధ ఉండవచ్చు, మాకుకూడ కొన్ని గ్రామాలు కలిపినందువల్ల యిష్టం లేకపోయింది. కొన్ని గ్రామాలు separate చేసినందువల్ల సత్తోషం కలిగింది. కాని basic point wider గా రావడానికి వీలు ఉన్నదిగా అనుకొన్నాము. Wider గా రావడానికి వీలు ఉంటుందిగా అని చేసినట్లువంటి పరిశ్రమ అంతా ఒక్కనిముషంలో రద్దు చేయడానికి కారణం ఈ Act వచ్చిన తారీఖు అనుకుంటాను. జనవరి 18వ తారీఖు నాటికి ఏవైతే ఉన్నాయో అనే ఉండాలి అన్నారు. దీనిలో ఒకటి మనవిచేస్తున్నాను. ఎవరైతే నోరు ఉండి జాగ్రత్త పడ్డారో వాళ్ళు అంతకుముందే పంచాయితీలు ఆన్సి divide చేయబడుతున్నారని. Statutory right సంపాదించుకునే అధికారం వచ్చేటప్పటికి మాకు లేదు అన్నారు. Secretariat దగ్గర కూర్చునో మంత్రులను పట్టుకొనో, యింకవరనో పట్టుకొనో యిదిన్యాయంకాదు. Statutory right వచ్చినదిగా అని సంతోషించి బిల్లుకోసం ఎదురు చూసినవాళ్ళకు లేకుండా చేశారు. ఒక్కటే లెక్క Statusquo ఉంచదలచు కున్నట్లయితే క్రిందటి elections నాడు ఏ లెక్కలు ఉన్నాయో ఆ ఊళ్ళకు వెళ్ళిపోదాము పదండి. ఈ మధ్య వచ్చిన పరిణామాలు ఏవీ తీసుకోవద్దు. Two years క్రిత మొట్టమొదట అసెంబ్లీ elections అయిన తరువాత ఏప్రిల్లో పంచాయితీలు ఉన్నాయో ఆ పంచాయితీలు తరువాత పంచాయితీలు వచ్చినాయో అవి అక్కరలేదు అని చెప్పండి. ఈ Election politics ప్రభావంవల్ల అనేక గ్రామాలు విభజన చేయబడ్డాయి. అనేక గ్రామాలు club చేయబడ్డాయి. దీనిప్రభావం దీనిలోకి వచ్చేటప్పటికల్లా, కొంత reduction వచ్చినదిగా అనుకుంటే అది కాస్త పోతున్నది నేనుయిప్పుడు చెన్నై రెడ్డిగారితో ప్రాథమికంలో మాట్లాడేవిషయం ఒకటి ఉన్నది. వారు చాలా ప్రయత్నం చేశారు. మేము direct election అడిగాము సమీతులకు పంచాయితీ బోర్డుమొబద్దు ఎవరైతే ఉన్నారో ఆ పంచాయితీ మొబద్దు శంచీస్, direct గా election కు ఉండేటట్లువంటి అవకాశం చేస్తే బాగా ఉంటుంది అని వారు అభిప్రాయం చెప్పారు. దానిని అందరముకూడ నిజం అనుకున్నాము. ఈ పరిస్థితిలో అది తీసిపారేయడం

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re:
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samithis and Zilla Pari-
shads*

అంటే మళ్ళీ పంచాయితీల తగాదాలు అట్లాగే ఉండాలని. ఈలాంటిలో బస్సులలో, చిన్న కారులలో వేసి త్రిప్పడం అనే యాతనలన్నీ పంచాయితీ elections లో జరగాలని అన్నారు. ఇంకొకటి చేసినా నయమయ్యేది ఏమో. అది ఏమిటంటే - దీనిలో వచ్చినటువంటి చిక్కులు, అవన్నీ నేను తెలుసుకొన్నప్పటికీ చెప్పడానికి నీలు లేనివి చాలా ఉన్నాయి. కాని, ఎవరివారికి ఏమేమి యిబ్బందులున్నాయో యివ్వడు చెప్పవలసిన అవసరంలేదు. సరాసరి పంచాయితీ ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక కాగానే, సభ్యుల ఎన్నికకూడా ఆయిపోతుంది అన్నారు. అందువల్ల మనుషుల్ని మోసుకు పోయే వ్యవహారం కొంతతగ్గుతుంది. ఒక క్లియర్ నెస్ వస్తుంది. జనానికి కొంత బాధ తప్పతుంది. దీనికి ఒప్పుకొని వారు గ్రామంలో తమ పెత్తందారు తనాన్ని కోల్పోతామేమోననే భయంతో ఒప్పుకోవడం లేదుతప్ప యింకేమీకాదు. అయితే తిరిగి యీ రోజున వారి పెత్తందారీతనాన్ని మరింత విస్తృతం చేయడానికి పూనుకుంటున్నారో పంచాయితీ ఎన్నికలతోపాటు సమితి ఎన్నికలను కూడా పెట్టవలసిందిగా కోరుతున్నాను. ఈ అవకాశం కల్పించినందుకు తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతున్నాను.

డాక్టర్ యం. చెన్నారెడ్డి:—అధ్యక్షా, పంచాయితీల నిర్మాణం సందర్భంలో నైతే నేమి, పంచాయితీ సమితుల రీ-ఆర్గనైజేషన్ సందర్భంలో నైతే నేమి 13వ తేదీన Statement చేసినప్పుడు, దానిపై యీ విధంగా చర్చ జరగవలసి వుంటుందని నేను ఆశించలేదు. ఎప్పటికప్పుడు, నిర్ణయాలు జరిగినా వీలయినంత త్వరలో, హాస్ ముందు మనవి చేస్తానని, కానీ సభ సెషన్ లో వున్నది. అటువంటప్పుడు కానీ సభ వెలుపల ప్రెస్ లోగాని, యితరత్రాగాని చెప్పడం కానీ సభ వట్ల మనం చూపించవలసిన గౌరవానికి లోటుగా ఉంటుందనే ఆలోచనతో నేను మో ఆనుమతిలో 13వ తేదీన ప్రకటన చేసిన సంగతి గౌరవసభ్యులందరికీ తెలుసు. అయినా, యీ పూట చర్చలు బరుగుతున్నాయి. నాకు మొదట్లో చర్చలు అవసరం లేదని ఆనిపించినా, చాలామంది పెద్దలు చెప్పవలసిన విషయాలకు చాలా స్పష్టమైన భాషలో ప్రేమతో కూడిన, మామూలతో, మామూలతో కూడిన భాషలో అన్ని విషయాలు చెప్పడానికి అవకాశం వున్నదని, నాకు చాలా సంతోషంగా వున్నది. గౌరవ

**Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.**

19th March, 1964 1014

సభ్యులు చాలా విషయాలు చెప్పారు. వివరంగా వాటిగూర్చి చెప్పడానికి నేను ప్రయత్నిస్తాను, ఆ ప్రకటన సందర్భంలో వచ్చిన కొన్ని విషయాలు — ఒకటి — పంచాయితీలు ఎట్లా నిర్మాణం కావాలి, అని. ఇప్పుడు వుండే విధానంలో ఏవిధ మైన మార్పులు చేసుకోవాలనేది మరొకటి. పంచాయితీ సమితులయొక్క రీ-ఆర్గనైజేషన్ ఏ విధంగా జరగాలి; అనే విషయమున్నది. హైపర్ కమిటీవారియిచ్చిన రిపోర్టునుంచి, ఏమి, ప్రభుత్వ రిపోర్టుయేమి అచ్చువేసి, కొంత ఆలస్యంగానైనా గౌరవ సభ్యులకు అందజేయడం జరిగింది. నేను మొదటనే చెప్పినట్లుగా, రెండుమాసాల ముందుగానే వీటిని అచ్చువేసి గౌరవసభ్యులకు అందజేస్తే యీ చిట్క వుండేవి కాదు. ఆలస్యంగా రావడం నాకుమాడ బాధకలిగించినది. దీనివలన యిదేదో planned గా ఆలస్యంగా యిచ్చినట్లుగా కనబడుతున్నందుకు విచారిస్తున్నాను. దీనికి సంబంధించిన సభ్యులు, ముఖ్యంగా ఆఫీసర్లు చాలా కష్టపడి పనిచేశారు. వీలయినంత త్వరగా పెట్టడానికి ప్రయత్నించారు. కాని ఆలస్యం జరిగింది.

రెండవది పంచాయితీల రీ-ఆర్గనైజేషన్. మూడవది — పంచాయితీల ఎన్నికలు. జిల్లాపరిషత్ ఎన్నికలు, అధ్యక్షులు, ఆఫీస్ ఛేర్మన్స్ ఎన్నికలు యీ విషయాలన్నింటికీ సంబంధించి యీ నివేదిక వున్నదని నేను వారికి నేరుగా చెప్పవలసిన అవసరం లేదు. ఇందులో రాజకీయ ప్రయోజనాలగూర్చి కొంతమంది సభ్యులు బాధతో చెప్పారు, వారికి యధార్థం తెలియక అట్లా బాధపడుతున్నట్లు అనిపిస్తున్నది. ఒక గౌరవ శాస్త్రవేత్త సభ్యులు అమోఘంగా, ప్రతిపక్షాన్ని మించిన శ్రుతిలో చెప్పారు వారు నా వరకు చాలా రిలీఫ్ కల్పించారు. వారే మిత్రులు వాసుదేవరావుగారు. వారు నిష్కల్మషంగా చెప్పారు. వారిని అందుకు అభినందిస్తున్నాను. కొంతమంది గౌరవ సభ్యులకు మా నాయకత్వంపై విశ్వాసం వుండదు. కబ్డార్ అనే మాటలలో చెప్పారు. ఆవిధంగానే ఏ శాస్త్ర చేసినా మా నాయకత్వంపై వారికి విశ్వాసం కుదురుతుందని అనుకుంటే ముందుగానే వారిని నా శిష్యులుగా చేసుకొనడానికి ప్రయత్నించేసి వుండేవాడినేమో. ఆయితే, అటువంటి భాష సరియైనది కాదని చెబుతున్నాను. నరసంపేట సభ్యులు వెంకటేశ్వరరావుగారు యిందులోవున్న యిబ్బందులనుగూర్చి చెప్పారు. ఆనాడు నేను వెళ్ళినప్పుడుమాడా వారు చెప్పారు. అయితే

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

యిదొక స్టాటిక్ విషయం కాదని నేను మనవిజేస్తున్నాను. ఇది ఒకనాడుచేసి అంతటి తోపూరుకనేది కాదు. ఇది continuous process. అందువలన యిదేదో ఎన్నికలకొరకు చేసింది కాదని మనవిజేస్తున్నాను. దూర దూరంగా వుండడం వల్ల కొరం లేకుండాకూడా సమావేశాలు వాయిదాపడుతున్న విషయం నాకు తెలుసు. అన్నిభాషల్లోనూ దానిపై అక్కడివారు రిప్రజెంట్ చేయడం జరిగింది. ఆవన్నీ ఫ్లోలో వున్నాయని మనవిజేస్తున్నాను. నిర్ణయాలుచేసి ప్రకటించేసమయాన వారికి అంత బాధవుంటే— వారేకాదు ఇంకా కొంతమంది సభ్యులుకూడ వద్దు అని చెప్పి నష్టం యింతబాధపెట్టి, అవస్థపెట్టడం ఎందుకులే, రీ-ఆర్గనైజేషను వచ్చినప్పుడు చేద్దామని వాయిదా వేశాముగాని, మరొకటి కాదు. ఇప్పటికీ ఆ వివరాలలో వారికి అంగీకారం లేకపోవచ్చు, అది వేరేమాట. కాని రీ-ఆర్గనైజేషను ఆ విధంగా చేయడానికి ప్రభుత్వం అలోచించిన సంగతి మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయితీరాజ్ నిర్మాణం— ఎన్నికల కొరకు చేద్దామనిచెప్పేది, సుల్తానాబాద్ సభ్యులు శ్రీ మల్లా రెడ్డిగారు అన్నారు. పెద్దపెద్ద పట్టణాలచుట్టూ వుండే గ్రామాలను టౌన్ కమిటీలో చేర్చుకుందాం, మునిసిపాలిటీలో చేర్చుకుందాము అనే ఆలోచన వుంది. కాని చేర్చుకోలేకుండా వున్నాము; పంచాయితీలు కాకుండా వున్నాయి అని వారన్నారు. వాటికి చాలా అన్యాయం జరుగుతోందని వారు బాధ పడ్డారు. అటువంటివి కొన్ని మాత్రం చేసుకుంటే రాజకీయ ప్రయోజనాలకోసం చేశారని చెప్పడానికి కారణమవుతుందని, ఆ వివరాలలోకి పోకుండా స్థూలంగా 18నాడు ఆర్ట్స్ ఎక్స్ పోర్ట్ అయ్యేవరకు ఆ చేసినమీద ఎన్నికలు జరుపమన్నాము. ఈనాడు పంచాయితీలకు సౌకర్యాలు కలగజేయడంలో— యీనాటితో యిది ముగియదు, ఇకముందుకూడ ఆవకాశాలున్నాయి, ఎన్నికల హద్దువరకు అప్రహెన్సీవు, అనుమానాలకు, మోటీవ్స్ అట్రిబ్యూట్ చేయడానికి, కాంగ్రెసుపార్టీతో, ఫలాని పార్టీతో చేశారని చెప్పడానికి వీలులేకుండా ఫెయిర్ ఎలక్షనులు చేయాలని ఒకే ఒక ఉద్దేశంతోపు మరొకటి లేదని స్పష్టపరుస్తున్నాను. టౌన్షిపుల్టూ వుండి, అక్కడ చేరని గ్రామాలు గురించి కవర్ చేయడానికి యీ స్టేటుమెంటులో రీ-ఆర్గనైజేషనుగురించి అప్పుడు చేయడానికి వీలుంటుందని చెప్పాము కాని ఇద్ద్రేటనింగ్ కాదు. అవిధమైన పరిణామా

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayati Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samathis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 T016

కాదు. రీ-ఆర్గనైజేషనుగూర్చి కొన్ని మార్పులు చేయవలసివచ్చింది. మొట్టమొదట శాసనసభలో చర్చలు జరిగినప్పుడే కొన్ని ఇంప్రొవ్మెంట్స్ అన్ని పార్టీలకు సంబంధించినవారూ యిచ్చారు. ప్రత్యేకమైన, స్పష్టమైన దృక్పథాలున్నాయి పంచాయతీల నిర్మాణంలో. ఒకటి, ఆర్థిక స్థాపనలువుండి, పెద్ద పంచాయతీలుగావుండి, బలంగా పనిచేసేవి వుంటేనే మంచిదని ఒక వాదన. ఏమైనాసరే, వీలయినంతవరకు ప్రతి గ్రామంలో పంచాయతీ వుండాలనేది మరొక స్పష్టమైన వాదన. ఈ రకమైన ఆభిప్రాయాల యీ పార్టీలోనివారినోను, ఆ పార్టీ వారిలోనుకూడ వున్నాయి. రెండు స్పష్టమైన ఆభిప్రాయాలనుభ్య ఒక సామరస్యం లేవడానికి ప్రయత్నం— ఆర్థిక స్థాపనలు, పునరావస్థీకరణ, జనాభా ఎంత ఆసే వివరాలు చూడాలి. వావిలాల్ గోపాల కృష్ణయ్యగారు చెప్పిన సర్క్యులర్ చాటుగా యిచ్చినది కాదు. బహిరంగంగా యిచ్చారు. అది వివరాలు సేకరించడానికిమాత్రమే యిచ్చారు. పంచాయతీరాజ్ అడ్మినిస్ట్రేషనులో ఎంత ఓపికతో ఎన్ని వివరాలు తీసినా యింకా కొన్ని వివరాలు తీసినా యింకా కొన్ని వివరాలు రాకుండా వుండే అసంతృప్తికరమైన పరిస్థితి వున్నట్లు - మా బలహీనత వల్లనో లేక అసమర్థతవల్లనోగాని - మా అవధివలనలే సిందని వినియోహార్యకంగా మనవి చేస్తున్నాను. కొన్ని పంచాయతీలు తగ్గిపోతున్నాయి. కొత్తగా వస్తాయనుకున్న పంచాయతీలు రాకపోతే చాలామందికి నిస్సహకరిగిందని కొంతమంది చెప్పారు. వీరికే నిస్సహకరిగతువుంటే కొన్ని సందర్భాలనుంచి వున్నవాటికి, అధ్యక్షులకు, మెంబర్సుకు, గ్రామస్థులకు - తమ పంచాయతీలో పోతున్నాయని బాధ కలగడం సహజం. వాటిని దృష్టిలో పెట్టుకొని క్లబ్బింగ్ లేవండా; టై ఫర్వేషనుకు క్రెడిటియా పెట్టితే బాగుంటుందా అని అసెంబ్లీలో చర్చలు జరిగినప్పుడూ అందరితో సంప్రదించి - ఫలానావారు చెప్పినందుకు చేకూరుని కాదు. వారు చెప్పినది, మాకు తోచినది, డిపార్టుమెంటు ఎగ్జామిన్ చేసినది - దానిని బట్టి నిర్ణయం చేయిస్తున్నాము. ఒక ఏర్పాటు చేయటం జరిగింది. దీని ఆములులో చాల చిక్కులు వచ్చాయని మనవి చేస్తున్నాను. ప్రకాంతమైన జిల్లానుంచి వచ్చిన గౌరవసభ్యులు అట్లా చెబుతారు. గౌ. శ్రీ దేశపాండేగారు మెదక్ జిల్లానుంచి వచ్చారు. ఆ కలెక్టరుతో మాట్లాడితే వారు అంతకంటే ఏమి చెబుతారు? అక్కడ పెద్ద సంఘటన, రిగ్రూపింగ్ తగాదాలు లేవు. సర్కారుజిల్లాలనుంచి వచ్చిన రిప్ర

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re:
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of
Panchayati Samithi Blacks
and elections to Pancha-
yath Samathis and Zilla
Parishads.*

జెంటిల్మన్ - యీస్ గోదావరిజిల్లా, కృష్ణాజిల్లాలు, గుంటూరుజిల్లాలో ఆదాయాల మీద, జనాభామీద ఆనేకం వస్తాయి. నేనొకసారి పర్యటించేసే సందర్భంలో ఒకే హాన్లుబ్ గురించి 500 జనాభాకుమించి, 2 కిలోమీటర్లకంటే దూరంగా ఉంటే పెట్టుకోవచ్చుననే క్రైటీరియా అప్లయ్ చేయడానికి - విలేజ్ అఫీషియల్ దగ్గరకు వెళ్లిరిపోర్టు తెచ్చినప్పుడు 450 అని ఒక సర్టిఫికేటు, 550 అని ఒక సర్టిఫికేటు 600 అని ఒక సర్టిఫికేటు వుంది. విలేజ్ అఫీషియల్స్ యివన్నీ వేరు వేరుగా ఇచ్చారు. సెన్సస్ రిపోర్టులో హాన్లుబ్స్ ఫిగర్స్ లేవు. తహశీల్దార్ రికార్డులో వుంటాయి. కాంప్లెక్సిటీ కలగడానికి వీలుంది. ఒక సింజిల్, జూనియర్ డెప్యూటీ సెక్రటరీ యీ పవంతా చేయగలుగుతాడని - ఇదేమీ చిన్న వ్యవహారం కాదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక బల్లనుకొట్టి పది తుకదాలు చేసి పంచమంటే ఎవరైనా చేస్తారు కాని ప్రాణం వున్న బల్లను పంచేటప్పుడు ... ఇది కొబ్బరి, ఇది కాకుడు అని ప్రజా నాయకులు వుండి దురుద్దేశంతో చేశారు - ఇన్ఫై రెంటో పిట్టయేషన్లో వుండే పాటెన్షియల్ ఫీలింగును, శక్తిని అర్థం చేసుకోకుండాపోతే ఇది వీధి సింథల్ అనుకోడానికి అవకాశం లేదు. నాదగ్గర రిప్రజెంటేషన్స్ ఉన్నాయి. ఒక గ్రామంలో స్పెషిఫిక్ కేసు కావాలంటే - వెంకాయలపాడు పూసపాడు పంచాయితీలో వున్నది. సుబ్బారెడ్డిపాలెం అని యింకొకటి వున్నది. 1150 వుంటే రెండు కిలోమీటర్లు కంటే తక్కువవున్నా సెపరేట్ చేశారు. సుబ్బారెడ్డిపాలెం రెండు కిలోమీటర్లకంటే దూరంగా వుంది. 650 జనాభావున్నా గాని చేయలేదు. కలెక్టరు దుర్బార్లు, దురుద్దేశంతో చేశాడు, లేక పోతే ఆ డి. పి. బి. చేశాడు అని చెప్పడం కష్టం. క్రిందినుంచి వివరాలు వచ్చినప్పుడు కొన్ని చేస్తారు, అవి వైకి వస్తాయి. గ్రామాలలో వుండే మెంబర్లుకు ఆ ప్రాంతంలో ఎక్కువ కాంటాక్ట్ వుంటే వివరాలు తెలిసి రిప్రజెంటేషన్స్ వస్తాయి. వెంకాయలపాడు చేశారు. క్రైటీరియా ఫుల్ ఫిల్ అయింది, సుబ్బారెడ్డిపాలెమునకు క్రైటీరియా ఫుల్ ఫిల్ అయినా కూడా చేయలేదు. కలెక్టరు గాని, డి. పి. బి. గాని దురుద్దేశంతో చేశారు అని చెప్పడానికి వస్తుంది. కాని తూర్పు గోదావరిజిల్లాలోని పది, పన్నెండు గ్రామాలు కలిపిన ఒక పెద్ద పంచాయితీ వున్నది. అని ఒక చోట కలిసిపోతున్నాయి. ఒక తోట - తాలూకా హాన్లుబ్స్, సూక్ష్మంగా వారి... ఇవన్నీ

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1018

వున్నాయి. దీనిని బ్రేక్ చేస్తామంటే ప్రమాదం వస్తుంది. పూర్తిగా డిస్ట్రెస్డ్ వస్తుంది అనివుంది. ఏకగ్రీవంగా తీర్మానం చేశారంటారు. గౌ. అప్పారావుగారున్నట్లు ఏకగ్రీవంగా చేశారన్నవి మాకు నోటీసులుకూడ రాలేదని చెప్పేదికూడ వున్నది. అయితే, ఇది నిజమా, అది నిజమా? ఒక్కొక్కపర్యాయం ఇది నిజం కావచ్చు. కాకపోవచ్చు. విచారణచేయాలంటే నా హద్దువరకు నేను హృదయపూర్వకంగా చెప్పగలిగే మాటఒకటే. ఏకగ్రీవంగా జరిగిందన్న దానిలో యధార్థంవుండేమో, లేక వారురాకుండా చేసి వ్రాసిపంపారేమో అనేదాంట్లో అనుమానం వుంటుంది. ఇప్పుడు నేను ఒకటి బలపరిశ్లేషణ-కాంగ్రెసు కావచ్చు, కమ్యూనిష్టుపార్టీ కావచ్చు, లేక ఏపార్టీకి సంబంధం లేకపోవచ్చు. ఆ గ్రామంలో వుండే పార్టీకి సంబంధించిన మనుషులు కావచ్చు—కాని దానివల్ల చిక్కులు వస్తాయి. పెద్దైతను చేసేటప్పుడు — మాన్యుస్ లోగానే చేద్దామనేది ఫీట్ ఇన్ కాకుండా పోయిందని మనవిచేస్తున్నాను, మాన్యుస్ లోగానే ఎందుకు చేయాలనేమాట కొంతమంది గౌరవ సభ్యులు చెప్పారు. మూడు సంవత్సరాలంటే 9 సంవత్సరాలు యిచ్చాము అని కె. ఎల్. నరసింహారావుగారు చెప్పారు. అప్పుడు చాల బౌద్ధార్యంగా ఒప్పుకున్నారు. హార్ట్ ను యింకా కొంచెం పెంచితే—హార్ట్ ఎన్ లార్జ్ మెంటుకు కూడ ఒక లిమిట్ వుంటుంది. హార్ట్ పెద్దగా పెరిగితే పాత లాజికల్ హార్ట్ అయిపోతుంది. పంచాయితీ సమితులు, జిల్లా పరిషత్తుల ఆక్షలోకూడ డేట్స్ పెట్టుకున్నాము—అప్పటిసిద్ధాంతం ప్రకారం మిడ్ టరం ఎలక్షనుకు కావాలనుకున్నాము. ఇప్పుడు సత్యాగ్రహం జరుగుతున్నందుకు కాంగ్రెసువారు ఎన్నికలు జరపడం లేదని, సత్యాగ్రహం జరుగుతున్నందుకు ఎన్నికలు జరుపుకున్నారని — ఇది ఎట్లా వుందంటే — తండ్రి కొడుకు గాడిదను మోసుకు పోతుంటే వుండే అవస్థ నాకు జ్ఞాపకం వస్తోంది. మేము ఇదిచేస్తే అది చేయలేదని చెబుతారు. నావరకు నేను, Government as a whole వాటిని mid term elections చేద్దాము, రెండు ఏళ్లలో ఎలక్షన్ల మధ్య పెడితే బాగుంటుందనే ఆలోచన పెట్టుకొని జూలై ఒకటికి పెట్టుకుంటే బాగుంటుందని అనుకున్నాము. 'ఇది disturb అవుతుందనేది మమ్ము prompt చేసినది తప్ప మరొకటి కాదని మనవిచేస్తున్నాను. పంచాయితీలకు తదుపరి చేసుకోవడానికి కూడా వీలున్నది. ఎన్నికల కొరకే మనం emphasize చేసే

1019 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re : elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayath Samathis and Zilla Parishads.

వాదంకాదు. వ్యక్తిగతంగా గౌరవపథ్యులెవరికి అటువంటి ఆలోచనలేదు. అందరూ ఆయా ప్రాంతాలను ప్రాతినిధ్యం వహించి దేశాభివృద్ధిగురించే దీర్ఘంగా దూరంగా ఆలోచించేవారే. అనుభవంగలవారము. ఎన్నికలు జరిగిన తరువాతకూడా పంచాయతీల సౌలభ్యం, సౌకర్యం దృష్టిలో పెట్టుకుంటూ ఎప్పటి కప్పుడు మార్పులు చేసుకోవడానికి అవకాశాలుంటాయనే దృష్టితో ఆ పేరా చెప్పబడింది. రేడియో సెట్లకు ఇబ్బంది అవుతుంది, మూడు గ్రామాలు కలిసిఉంటే ఒక్క గ్రామంలో రేడియో పెడతారంటే ఒకరేడియోకాదు. రెండు రేడియోలైనా గ్రామాలకు కలుగ చేయాలనే ప్రయత్నం చేస్తే ఆది ఉపయోగ పడుతుంది. మూడు రేడియోలు కావలసి ఉంటాయి కాబట్టి ఇప్పుడే వెంటనే పెట్టడమంటే రేడియోల విషయం ఎన్ని సంవత్సరాలనుంచో పరిష్కారం చేస్తున్నాము; చేయడానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఈ ఇబ్బంది ఉండదు. గౌరవనీయులైన దేశపాండేగారు నన్ను ఆపార్థం చేసుకోరనినాకు తెలుసు. అంగుళేశుమాట అంటున్నాను. వారు అడ్వకేట్; ఆ అనుభవంతో చెప్పారు. నిన్ననే మేము ఆలోచన చేసి లా డిపార్టుమెంటు సెక్రటరీ గారితో discuss చేశాము. ఒక షూని నోటిఫికేషన్ issue చేస్తే లింగి నోటిఫికేషన్ కాన్సిల్ చేసుకో గలుగుతామా లేదా అనేమాట వారికి ఎందుకు అనుమానం కలిగిందోకాని, వారు అడ్వకేటు కాబట్టి నేను చెప్పేమాట సులభంగా అర్థమై పోతుంది. సెక్షన్ 3 (2) (c) లో to cancel notification issued under sub-section (1) ఉంది. సెక్షన్ 3 (1) ఏమిటంటే—

“The Commissioner may, by notification, and in accordance with the rules made by the Government in this behalf. declare any revenue village or part thereof or any part of a revenue taluk to be a village for the purpose of this Act and specify the name of the village.”

ఇదే మేము చేశాము. దానికి నోటిఫికేషన్ ఇచ్చాముకూడా ఏదైనా legal vacuums అంటే local గ్రామ పారిశుధ్యం మరియు పోవడానికి ఉదేశాలు రావడానికి

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayathi
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1020

అవకాశం ఉంటుంది. కాబట్టి మనం అందరం దూరంగా ఆలోచించి ఈ ప్రావిజన్ పెట్టుకున్నాము. ఆపుడే ఏ చిక్కులు legal impediments లేకుండా చేసుకున్నాము. పంచాయితీలు ఎక్కువ కాకూడదని చెప్పేవారు చాలామంది ఉన్నారు. గౌరవనీయులై న ప్రతిపక్ష నాయకులనే quote చేయాలంటే వ్యక్తి గతంగా నాకు కూడా అదే అభిప్రాయం ఉన్నది. పెద్ద పంచాయితీలుండాలి, అధిక స్థానాలతో ఉండాలనేది ఉద్దేశం వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఉద్దేశం చిన్నచిన్న గ్రామాలకు కావాలని, ఈ రెండింటిలోనూ మంచిమాటలున్నాయనే సంగతి దృష్టిలో పెట్టుకుంటే ఇంకా ఆలోచన చేయడానికి ఎన్నికలు వాయిదా వేయకుండా ఇది చేస్తే బాగుంటుందనే భక్త్య నరొకటి కాదు. ఇందులో apprehensions, practical difficulties, criteria అంటే ఇవే apprehensions ప్రతి చోటనుంచి ఎన్నో రిప్రజెంటేషన్లు వచ్చాయి. నిన్న ఉదయం పోస్టుచూస్తూంటే కూడా కొన్ని రిప్రజెంటేషన్లు వస్తున్నాయి. ఇన్ని ఇబ్బందులుండండంవల్లనే ఈ విధంగా చేయడం జరిగింది. దీనిని గౌరవసభ్యులు, ప్రజలు సహృదయంతో అర్థంచేసుకుంటారని చేసుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. పంచాయితీ సమితుల organization విషయం మహా ఇబ్బందిగా ఉంది. బ్లాకులు చాలా ఉన్నాయి, staff చాలాఉంది, అని ఎంతో తీవ్రంగా నేను మంత్రిగా ఉన్న రెండుసంవత్సరాలుగాను చాలామంది గౌరవసభ్యులు ఈ ప్రక్క ఆ ప్రక్కకూడా చెప్పారంటే ఆ విషయం ఎవరూ కాదనరు. ఈ విషయాల్ని అనుభవం గల వారితో కూడిన ఒక High Power Committee ఆలోచనచేసి రిపోర్టు సిద్ధం చేశారు. ఇందులో మరింత గాడిద, తండ్రి కొడుకు కథ జ్ఞాపకం వస్తోంది. ఎందుకు మోశారని వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రశ్న వేస్తున్నారు. వారు retrench కాకూడదు అంటారు; economy కావాలంటారు; వారు లేబర్ లీడర్ మోతమోశాదు; సర్వోదయ లీడర్—multi purpose leader. అందుకే అన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని చాలా జాగ్రత్తగా ఆలోచిస్తుంటారు. ఒకమాట వదలి నేకారు కాబట్టి lacuna కనబడుతోంది. మేము ఈ staff తగ్గించడం జరిగిందంటే non-recurring expenditure తగ్గితే అది అంత లెక్కలోనికికాదు, అన్నారు. అది అంత లెక్కలేనిది అని తుడిచిపారేశేది కాదు; రెండు కోట్లకు

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayati Samithi Blocks and elections to Panchayathi Samithis and Zilla Parishads.

మించిన డబ్బు. అది బిల్డింగులు మొదలైన వాటికి సంబంధించిన commitment. avoidable కాదు. అటువంటి unavoidable expenditure ను eliminate చేస్తున్నాము. Recurring expenditure లో 40, 50 లక్షలు తగ్గుతుంది. 159 మంది S. E. Os. ను తగ్గిస్తున్నారంటే — తగ్గించి వారిని బజారులో వేస్తే retrench చేశారని వాదనల వారికి కోపం వస్తుంది; తగ్గించలేదంటేనూ కోపం వస్తున్నది, వారికి ఎక్కడో ప్రావెన్డ్ చేస్తున్నారకదా చెన్నారెడ్డిగారి బడ్జెటు డిమాండులో తగ్గవచ్చునకాని చివరకు ఆర్థిక మంత్రిగారి కోశములో లెక్కకు వస్తూ ఉంటుంది కాబట్టి economy ఎట్లా ఉంటుంది అంటున్నారు. గౌరవ సభ్యులు ఒక పొరపాటు పడ్డారు; ఉదాహరణకు S. E. Os ను తగ్గిస్తే వారికి appropriate places ఏమిఉంటాయి Industrial Extension Officers ఉంటారు. వారు పైన్ను గ్రాడ్యుయేట్లు అయివుంటారు. ఇప్పుడు వుండే స్కూల్స్ లోను పైన్ను గ్రాడ్యుయేట్ల కొరత కొంతఉంది. అక్కడ వారిని వేసుకుని fill up చేస్తే ఎడ్యుకేషన్ బడ్జెటు పెరిగింది. అనేది నిజమేకాని Industrial Extension Officers గా ఇక్కడే వుంటే పెండుచోట్ల బడ్జెటు పెరగడానికి అవకాశం ఉంటుంది. స్థూలంగా ఒకమాటలో చెప్పాలంటే ఒకచోట పదిమందిఉన్నప్పుడు వారు చేసేపనివల్ల ప్రయోజనంలేకపోతే వారికి మరొకచోటికి తీసుకుపోయి అధికంగా పనిచేయిస్తే economy కాదా? Economy అంటే డబ్బు తగ్గించడమేకాదు డబ్బుతోబాటు ఫనియొక్క volume, efficiency పెంచడమేకాదు economy అవుతుంది అంటే ఎవరికి భేదాభిప్రాయంలేదు అనుకుంటాను. ఇందులోకూడా రాజకీయ ప్రయోజనం — గౌరవనీయులైన వాసుదేవరావుగారు. అన్నింటి గురించి చెప్పారు. ఈ రిపోర్టు వచ్చినతరువాత House నుండు పెట్టడం చాలా అవసరమని ముఖ్యమంత్రిగారిని ప్రత్యేకంగా అర్థించి తొందరలోనే మంత్రివర్గ సమావేశం ఏర్పాటు చేయాలని democratic conventions ప్రకారం మంత్రివర్గం final నిర్ణయం తీసుకోవాలి అనుకున్నాను. జనరల్ గా పాలసీ నిర్ణయం సంబంధించి ఈ నివేదికలోని చాలా అంశాలపై ప్రభుత్వం, concerned department అలోచన చేయాలి. Administrative staff retrench చేస్తే ఎక్కడ

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re:
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisati n of
Panchayati Samathi Blocks
and elections to Pancha-
yathi Samithis and Zilla
Parishads.*

19th March, 1964 1022

పెట్టాలని ఆలోచన చేస్తున్నాము. ప్రత్యేకంగా ఒక డిప్యూటీ సెక్రటరీకి ఈ పని అప్పగించబడింది. క్రొత్తగా ఒక డిప్యూటీ సెక్రటరీకాదు, ఉన్నవనికే ఇది కూడా అప్పగించాము. కాబినెట్ ఆలోచించేటపుడు మంత్రులకు అనుగుణంగా ఉండడానికి చేసుకోవలసి వచ్చిందేమో అని మాటవరసకు బావిలాలగారు అన్నారు. అనుకోండి, సీడియన్ గా కాదనుకుంటాను, వారు చెప్పిన ప్రకారం ఆయి తే—మంత్రులు లేని జిల్లాలలో హెచ్చు చేయవలసి వచ్చింది. మాకు సంబంధమా అంటే అన్ని జిల్లాలలోను సంబంధం ఉందని చెప్పడానికి వీలున్నది. ఏజిల్లానుంచి వచ్చిన మంత్రి ఆ జిల్లా కొరకే ప్రాకులాడుతున్నాడు. అందుకొరకే బేరాలుపెట్టి గ్రామాలు సర్దుకోడానికి ప్రేరేపన అని మాటవరసకు అన్నారుకాని ఆ విధంగా అనరని నాకు తెలుసు. నేను మనవిచేసిన marginal basis కొన్ని ఉన్నాయి. ఒకచోట 325 వేలు, 390 వేలు ఉంటే రెండుబ్లాకులు పెట్టారు. మూడు బ్లాకులు పెట్టడానికి అవకాశం ఉంటాయి. అటువంటి marginal cases ఉంటాయి. ఈ రిపోర్టు final mandate కాదని మొదటనుంచి చెబుతున్నాం. ఏ basis ఏ critenria అంటే distance, population, Total area, backward లో ఇవన్నీ ఉన్నాయి. గుంటూరుమీద కత్తికట్టి కోపంతో ఒకేసారి తగ్గించామని చెప్పడంలేదు. వావిలాల గారికి తెలుసు density of population లో గుంటూరు మనరాష్ట్రంలోని అన్ని జిల్లాలలోనే కాని ఇండియాలోని కొన్ని జిల్లాలలో పోటీచేస్తుంది, మించిపోతుందని మనరాష్ట్రంలో నెంబరు I వారు వచ్చిన సత్తెనపల్లి అటువంటిది కాక మాబోటి మెత్తని ప్రాంతమేగాని density of population బాగానే ఉంటుంది. అది దృష్టిలో పెట్టుకునే చేశారు. తూర్పు గోదావరిలో ఒక్కటే పెంచాను. ఎందుకు పెంచారనేకాని ఎక్కడ పెంచారనేమాట చెప్పలేదు. రాజకీయ ప్రయోజనాల కోసం మాత్రం మూడుఅయితే క్రొత్తకేట రెండుఅయితే పెద్దాపురం మూడయితే పెద్దాపురం మాట అయితే అదికూడా చెసి ఉండుము.

ఏరీమాలో జనాభా చూసుకుని, అవన్నీ చూసుకున్నతరువాత ఇంతచేస్తే బాగుంటుందని marginal cases adjustment చేస్తే బాగుంటుందని కలెక్టర్లు detail geographical conditions, river విగతా facilities అన్నీ చూసుకొని

వారు సలహాలు చెబితే వారు ప్రాసోజబ్బు work up చేయాలని ఉత్తరవులు జారీ చేయబడ్డాయి. మేము ఏదో కూర్చుని తొందరపడి చేసినది ఏమిలేదని నునవి చేస్తున్నాను. ఇందులో తగ్గించినది economy కావడానికే చేసినాము. దీనివల్ల పెరుగుతుందని ఒక గౌరవసభ్యుడు చాల విచిత్రమైన logic చెప్పినారు. ఇది చేసినాము మంచిది. కాని అక్కడికి పోవడానికి రోడ్లు కావలసి ఉంటుంది. రోడ్లకు డబ్బు ఖర్చుపెడతారు. బిల్డింగ్స్ తగ్గించుకున్నారు. రోడ్లమీద ఖర్చుపెడతారు. ఇది ఎట్లా economy అవుతుందన్నారు. సరిగ్గా అదే చేయదలచుకున్నాం. బిల్డింగ్స్ మీద ఖర్చుకాకుండా గౌరవ సభ్యులు ఊరినుంచి వారిల్లాకు కుడి పక్కనపోయి, హెడ్ క్వార్టర్స్ నుంచి ఎడమపక్కగా బ్లాకు ఉంటే అక్కడికి రోడ్లు ఉంది ఇక్కడ లేదే అంటే ఇక్కడకూడ రోడ్లు పడుతుంది. అన్ని గ్రామాలకు కావలసిన సౌకర్యాలు జరుగుతాయి. Recurring expenditure గాని, non-recurring expenditure గాని తగ్గించగా మిగిలినదానిని జనరల్ రివిన్యూస్ లోకి తెక్కు పెట్టుకుండా development activities కొరకే ఖర్చుపెట్టాలని మంత్రివర్గంలో నిర్ణయమైనది. కాబట్టి గౌరవసభ్యులు చెప్పినట్లు పంచాయతీ బిల్డింగ్స్ 90 వేలు ఖర్చు అయ్యేవారు ఆ డబ్బులో ఇంకో రోడ్లు వేస్తారు. ఇంకా కొన్ని గ్రామాలు open up అవుతాయని అది మా ఉద్దేశం. ఏ పాయింటుమీద criticism చేస్తున్నాగో ఆ పాయింట్ గ్రౌండ్ గా పెట్టుకుని చేయబడినదని మనవి చేస్తున్నాను. దేశపాండేగారు కొన్ని కోట్ల రూపాయలు తక్కువయితేనేమి పెరిగితేనేమి అన్నారు. అంత పెద్ద వృద్ధయం నాకు లేదే, మేము దమ్మిడి దమ్మిడి చేస్తున్నాం. కష్టపడుతున్నాం కొందరు కోపానికి వస్తున్నారు. మామూలుగా ఎందుకు చేస్తున్నారని ఒక ప్రక్క చెబుతున్నారు. కొన్ని కోట్ల రూపాయలు ఎక్కువయితేనేం కొన్ని బ్లాక్స్ ఉంటే సరిపోతుందనే మాటకు మేమయితే పూర్తి కాదలచుకోలేదు. కాబాలము. అంత ధైర్యం లేదు. రామగోపాలరెడ్డిగారు ప్రజలదగ్గరనుంచి డబ్బు వసూలు చేయడంలో మా సమర్థతనుంచి చాల చక్కగా చెప్పారు. మూడు వస్తులు వేశారు. Motor Vehicles taxation నిమిషాలలో అయిపోయిపోయిపోయి పంచాయతీ ప్రజలలోని కడలికే జాబిక్ చేసుకుగాని ఎక్కువ ఆనుభవం వారికిరావచ్చు.

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1024

ఇప్పుడే వారికి అనుభవం కలుగుతోంది కాబట్టి ఆర్థం చేసుకున్నారు. ఎప్పుడో మంత్రి అవుతారన్నారు. అప్పుడు ఇంకా బాగ్రత్తగా ఆలోచన చేస్తారనే విశ్వాసం నాకుంది. అట్లా కాదు. ఈ విధముగానే చేయడం అవసరం. చాలా మంచిదని నేను మనవి చేస్తున్నాను. పంచాయితీ ఎన్నికలు ఎట్లా జరిపినారు అనే మాట చెప్పినారు. పంచాయితీ ఎన్నికలు వెంటనే ప్రెసిడెంటు ఎన్నికగురించి చెప్పినారు. పంచాయితీ ఎన్నిక పంచాయితీ అధ్యక్షుని ఎన్నిక జరిగినరోజే పంచాయితీ సమితి ప్రెసిడెంటు ఎన్నిక గురించి చెప్పినారు. తమ అనుమతితో నా వ్యక్తిగతమైన అభిప్రాయం చెప్పడానికి సిద్ధంగా ఉన్నాను. చాలా మంచిదనిపిస్తోంది. నేను వ్యక్తిగతంగా రాజ్యం చేసే వాడిని కాదు. లాంగ్‌పోయానని చెప్పమంటే వ్యక్తిగతంగా అందరి అభిప్రాయాలు తీసుకోవడమే లాంగ్‌పోవడమేలే దేమాక్రసీముందు లాంగ్‌పోవడానికి సిద్ధముగా ఉన్నాను. పార్టీ ప్రయోజనాలకొరకని కాదు. కొందరు ఏమిటంటారంటే ఈ విధముగా చేసినంత మాత్రాన main votersకు ఎన్నిక కాకపూర్వం డబ్బు ఖర్చు పెట్టుకునే అవకాశ పడ్డదా అనిచెప్పేమాట వ్యక్తిగతంగా ఉన్నవారి అభిప్రాయం దృష్టిలో పెట్టుకున్నా అనుభవం దృష్టిలో పెట్టుకున్నా పంచాయితీ సమితి అధ్యక్షుని ఎన్నిక యిప్పుడే మార్పడం ఈ విధముగా ఉపయోగపడదు అనే విశ్వాసంతో ఈ విషయం ఈ House ముందు మనవిచేయడం జరిగింది. అయితే ఈవిషయం ఆలోచన చేస్తున్నదని చెప్పాను గాని decision కాదు. దానికి ఆక్షయ amend చేసుకోవాలి. ఆ విధముగా చేసుకున్నప్పుడుగాని ముందుకు తీసుకొని పోలేం. చెప్పిన దానికి వెనక్కుపోయి చాల అవకాశానికి పాలై నారని గౌరవమిత్రులు ఆపరిమితమైన అభిమానంతో చాల బాధ కలిగినందుకు వారికి నా వ్యక్తిగతమైన అభినందనలు కృతజ్ఞతలు తెలుపుతున్నాను. దానికి సమగ్రంగా ఆలోచన చేసుకోవలసిన అవసరముంది. రాజకీయ ప్రయోజనాలు ఉంటుందనేమాట రాకూడదని చేసినాము. అంతే తప్ప మరొకటి కాదు. తరువాత పంచాయితీ సమితి ఏ విధముగా adjust చేసుకొనడానికి విలుకలుగజేయడానికి ప్రభుత్వం తప్పకుండా పూనుకుంటుందని విశ్వాసం కలుగజేస్తున్నాను. గ్రామస్థులలో మా ఊరికి పంచాయితీ రాలేదనేకోపం ఎవరికి ఉందనుకుంటున్నారో ఎన్నిరోజులనుంచి ఉన్నా మాపట్ల అన్యాయంచేసి నిడ

1025 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samathi Blocks and elections to Panchayathi Samithis and Zilla Parishads

దీనినారు, అన్యాయంగా కలిపినారు. అనే మాటలకు అవకాశాలుంటాయి. రెండింటినీ తూచి జోకినతరువాత balanceలో ఆ విధముగా వచ్చినటువంటి చెడ్డ వాతావరణంకంటే యిది చాలా ప్రమాదంగా ఉంటుందనే ఆలోచన తాత్కాలికంగా constitution of Panchayatsను ఆపడం పంయతీ సమితులను reorganise చేసి పెట్టడం, reorganise చేస్తూకూడ All India Ministers Conference గురించి చెప్పారు. మదరాసు మంత్రిగారుకూడ ఉన్నారని వాచిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు చెప్పారు. ఆ మినిస్టర్ల కాన్ఫరెన్సులో మదరాసు మంత్రి, మైసూరు మంత్రి, బొంబాయి మంత్రి, ఆంధ్ర మంత్రి ఉన్నారు. మేము అన్ని బ్లాక్స్ పెట్టుకుని కారు వెనక్కుపోతే ఇంకో జీపు తగులుతుంది. అట్లా దగ్గరదగ్గరగా ఓడి మెళ్ళలో నాలుగు బ్లాక్స్ హెడ్ క్వార్టర్స్ ఉండడం బాగుండదు అని తగ్గిస్తున్నాం. కొందరి భయం ఏమంటే వీటిని తగ్గించడంవల్ల పెంటురునుంచి వచ్చే డబ్బు తగ్గిపోతుందేమోనని. దానిగురించి మదరాసు, బొంబాయి, మైసూరు రాష్ట్రాలలో ప్రాతిపదిక ఏరకంగా ఉందనేదానితో నిమిత్తం లేకుండా రాష్ట్రం మొత్తం జనాభా దృష్టిలో పెట్టుకుని కేంద్రప్రభుత్వం ఆర్థికసహాయం చేస్తుంది. ఈనాడుకూడా చేస్తుంది. కేంద్రప్రభుత్వం ఇంకోకే విధమైన ఆలోచన చేయదు, అనే విశ్వాసం మాకు ఉంది. ఈ విధముగా నచ్చచెప్పడానికి ప్రయత్నం చేస్తామని మానవి చేస్తున్నాను. అన్ని రకాలుగామూచి సమగ్రంగా ఉన్న ఈ ప్లేటుమెంటుని ఉదారంగా గౌరవసభ్యులు ఆశీర్వాదించాలని కోరుతున్నాను. గౌరవసభ్యులు ఆశీర్వాదంతో ఎన్నికలు సక్రమంగా జరుగుతాయని సక్రమంగా జరుగుతాయనే సంతృప్తి ప్రజలకు ఉండాలని ఆశీర్వాదించాలని కోరుతున్నాను. ఈ ప్లేటుమెంటును మరొకసారి అంగీకరించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :— ఇప్పుడు మంత్రిగారు ఏమన్నారంటే staticగా ఉండదు. అప్పుడు కావాలంటే re-grouping చేసుకోవచ్చును. ఎన్నికలకోసం కాదన్నాడంటే వరకు చేతుకుంచి 20-30 మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న గ్రామాలుగూడ ఏమి నిర్ణయం చేస్తాలో చెప్పండి. వాళ్ళు ఈ నాలుగు సంవత్సరాలే కాకుండా ఇంకా అయిదు సంవత్సరాలు అదే అనుభవించాలి. ఈ 18-1 అ

*Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samithi Blocks and
elections to Panchayath
Samithis and Zilla Pari-
shads.*

19th March, 1964 1026

నిబంధన లేకుండా యిప్పుడు కలెక్టరు ఆ గ్రామాలకు క్రొత్త పంచాయతీ కమిటీ ఏర్పాటు చేశారా; ఆ రకంగా నిర్ణయాలు తీసుకుంటారా ?

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—అధ్యక్ష, గౌరవనీయులైన వెంకటేశ్వరరావు గారు చెప్పిన మాటతో సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను. వారు చెప్పింది నిజమే. కాని ఇది ఒక్కటే వేరుగాతీసి ఆలోచనచేయడం సాధ్యం కాదు. పక్షపాతం చూపించానని వెంకటేశ్వరరావుగారికే కోపం వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. కాబట్టి ఆయిదు సంవత్సరాలవరకు ఉండవలసిన అగత్యం లేదు. ఎన్నికలు ఆయిపోయిన తరువాత ఎట్లా reorganise చేయాలో స్పష్టంగా యిప్పుడు చెప్పడం కష్టం. గ్రామాలలో దూరదూరంగా పోయిన పంచాయితీలు లేకుండా ఎట్లా re-grouping చేసుకోవలసిన అవసరముందో ట్రైబల్ ఏరియాలో చాలా కష్టంగా ఉందని నేను సంపూర్ణంగా ఏకీభవిస్తున్నాను. ఎంత తొందరలో వీలుపడుతుందో చెప్పలేను. ఆయిదు సంవత్సరాలవరకు ఎట్లా ఉండాలోనే మాట సరియైనది కాదు. అట్లా ఉండవలసిన అగత్యం లేదు.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :—వారు పోలింగులో పాల్గొనడానికి సాధ్యం కాకుండా పోతుంది నుప్పది మైళ్ళనుంచి రావడం, వచ్చి పోలుచేయడం ఎట్లా సాధ్యం అవుతుంది.

డా. ఎం. చెన్నారెడ్డి :—ఆటువంటిచోట్ల ఇంత ఉంటేనే పోలింగు ప్రేషను ఉంటుంది అనేమాట కాకుండా అడ్మినిస్ట్రేషనుకు వీలయినంతవరకు ఎక్కువ పోలింగు ప్రేషనలను, పోలింగు ఆఫీసర్లను పెట్టి సౌకర్యం కలుగజేస్తాం కాని ఈ ఎన్నికల్లో కొన్ని ఏరియాలకు వేరుగా ఆలోచన చేయడం చాలా కష్టం.

శ్రీ ఎ. వెంకటేశ్వరరావు :—చాలా అన్యాయం. 30 మైళ్ళనుంచి గ్రామాలను తీసుకొనివచ్చి కలపడం అసాధ్యమైన విషయం కలెక్టర్లు ఆంగీకరించారు. నోటిఫై చేశారు, సెపరేటు చేశారు. ఆ రకంగా 18-1 పూర్వంగా భావించి

1027 19th March, 1964

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re: elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayati Samithi Blacks and elections to Panchayath Samithis and Zilla Parishads.

చేయండి మూడు సంవత్సరాలు అయిపోయింది. పంచాయతీ అనుభవించలేదు. స్పందించి ఎరుకలేదు. ఇవన్నీ ఈ రకంగా ఉన్నప్పుడు దాని గుర్తించి అంగీకరించక పోవడం మంచిది అనిపించదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—మంత్రిగారు లా పాయింటు చెప్పారు. ఒకటి, నోటిఫికేషను ఇచ్చిన తరువాత కాన్సిలు చేసుకొనడానికి హక్కు ఉందన్నారు. హక్కులేదని అనలేదు. ఏ circumstances కో reasonable causes ఉన్నాయో నోటీసులో ఉంటే బాగుంటుంది. హక్కు ఉంటుంది గాని ఇవ్వాలి పాసు చేసి మరునాడు కేన్సిలు చేస్తే మంచిది కాదు. Adjectives use చేయవలసిన అక్కరలేదు. పంచాయతీ మెంబర్ల ఎలక్షను తేదీన అధ్యక్షుని ఎన్నికకు ఆర్డర్ amend చేయాలన్నారు. అందుకు ఆర్డరు amend చేయవలసిన అవసరం ఏముంది. ఎలక్షను షెడ్యూలు వేసుకొనడానికి rule-making power ఉన్నది కదా అది చేసినట్లయితే చారుకూడా agree అవుతున్నారు, చాలా మట్టుకు అరాచకాలు తగ్గతాయి. కొంచెం ఆలోచిద్దూ.

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :—అధ్యక్షా, గౌరవనీయులైన విశ్వనాథం గారికి ఒక misunderstanding వున్నట్లు వుంది. పంచాయతీ సమితి ప్రెసిడెంట్ ఎలక్షను కొరకు పంచాయతీ సమితి, జిల్లా పరిషత్తు ఆర్డర్ ప్రత్యేక ప్రావిజన్స్ వున్నవి. Nominations, co-options, 15 day notices ఇవన్నీ వున్నవి. వాటిని amend చేసుకొనవలసివుండేది. ఆ కారణముననే చేకాము అని అనడంలేదు, అది చేయలేదు. ఎప్పుడూ చెప్పలేదు. Act ను amend చేయవలసివుంది. ఆ విషయంగా అన్ని ఆలోచన చేసిన తరువాతనే ఈ నిర్ణయానికి వచ్చాము. అని చెప్పి చేశాను.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—అధ్యక్షా, పంచాయతీ అధ్యక్షుని ఎన్నిక ఎలక్షను రోజునే అవుతుంది.

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :—అది ఆర్డర్లోనే వుంది.

Discussion on the Statement
made by the Minister for
Planning and Panchayat
Raj on 13th March 64 re :
elections to Gram Pancha-
yats, Reorganisation of Pan-
chayat Samathi Blocks and
elections to Panchayathi
Samithis and Zilla Pari-
shads.

19th March, 1964 1028

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :—ఇందులో ఒక చిన్న విషయము. Unanimous election అయితే డబ్బు ఇస్తాము అని అన్నారు. ఎలక్షను అనేది వుండనే వుండదు. వుండక పోయినపుడు అధ్యక్షుని ఎన్నిక కోసము పోలింగు date ని చివర ఎక్కడో జేయకుండా declaration అయిన 24 గంటలలో అధ్యక్షుని ఎన్నిక కోసము ఆలోచిస్తారా ?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :—15 రోజులు, 1 నెల మొదల అప్పుడన చేకాము Nominations file చేసిన తరువాత ఎలక్షను వుండదు అనుకోండి. On the day of the election of the members, the election of the panchayat president will also be held అని రూల్స్ లో పెట్టాము. రూల్స్ లో మేము administrative instruction ఇచ్చుకొంటూ on that day అంటే on the day when the polling is scheduled to be held the election of the panchayati president will be held అని clarify చేశాము.

శ్రీ కె. యల్. నరసింహారావు :—అధ్యక్షుడు, regrouping కి సంబంధించి సర్కారుజిల్లాలలో ఇబ్బంది వచ్చింది అన్నారు. తెలంగాణాలో 1951 సెన్సస్ ఇబ్బంది కారణముగా దూరదూరముగా వున్న గ్రామాలను కలిపి పంచాయతీలను చేయడము జరిగింది. 1961 సెన్సస్ ను దృష్టిలో పెట్టుకొన్నపుడు 1000 1500, 2 వేల జనాభా వున్న గ్రామాలను పంచాయతీలుగా ఏర్పాటు చేయడములో వస్తున్న ఇబ్బంది ఏమిటి ? Act అనుబంధంలోకి వచ్చిన 18-1-64 తేదీ నిమిత్తము లేకుండా 1000, 15 వందల జనాభా వున్న గ్రామాలను పంచాయతీలను ఏర్పాటు చేయడములో వస్తున్న ఇబ్బంది ఏమిటి ? Regrouping పూర్తి అయ్యేదాకా ఎన్నికలను వాయిదా వేస్తే ఏమి నష్టమును ప్రభుత్వము feel అవుతున్నది ?

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :—ఈ criteria region-wise district-wise, భేద భేదము లేకుండా, తెలంగాణాలో 1000

Discussion on the Statement made by the Minister for Planning and Panchayat Raj on 13th March 64 re : elections to Gram Panchayats, Reorganisation of Panchayat Samithi Blocks and elections to Panchayath Samithis and Zilla Parishads.

జనాభా అనే పరతు నిర్బంధముగా పెట్టినమాట నిజమే ఈ రోజున జనాభా పెరిగిన అవకాశాలున్నా వేరువేరు regions కి వేరువేరు criteria పెట్టడము అంటే ఇబ్బందిగా వుంటుంది. అటువంటి సౌకర్యము ఎన్నిక తరువాత కలుగ చేసుకోవడానికి అవకాశము వుంటుంది. General గా మాకు difficulty వచ్చింది కాబట్టి ఆ decision తీసుకొన్నామని మనవిచేశాను. ఈ difficulty ఏ జిల్లాలో వచ్చింది. ఆ జిల్లాలో వేరేవేరే పెడదాము అంటే కష్టము uniformity వుండదని ఇది మనవి చేయడము జరిగింది.

ఒక గౌరవసభ్యుడు :—అధ్యక్షా, పంచాయతీలకు ఎన్నికలు జరుగక ముందే delimitation కార్యక్రమము పూర్తి అయితే జాగుంటుందని అనుమానాలకు ఆస్కారము వుండదని మనవిచేస్తున్నాను.

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :—అధ్యక్షా, వివరాలన్నీ కలెక్టర్లకు, జిల్లా పరిషత్తులకు పంపించాము. వారినంచి proposals రాగానే ఏప్రిల్ లో finalise చేస్తాము. 16th May nominations కి ఆఖరు తేది బాగా టైమువున్న పుడు చేస్తాము. ఆ ఎరిక్షను చూసుకొని దానిని adjourn చేయము.

శ్రీ వై. వెద్దయ్య :—అధ్యక్షా, చింతపల్లి బ్లాక్ ప్రక్కగా వుందని, అది నాణిపల్లికి మారాలి అక్కడున్న శైతాంశము అంతా విజ్ఞప్తి చేశారు, దానికి వంత్రిగారే సమాధానము చెప్పాలని మనవిచేస్తున్నాను.

డా. యమ్. చెన్నారెడ్డి :—గౌరవ సభ్యులు ఒక పంచాయతీలో వున్న కొన్ని పంచాయతీ గ్రామములను కలిపి చెప్పినట్లుగా అర్థము చేసుకొన్నాను. నల్గొండ జిల్లాలో కొన్ని బ్లాకులు reorganise అవుతున్నవి. అవి జరిగినపుడు within the block కొన్ని గ్రామాలు adjust చేసుకొనే అవకాశము జాగ్రత్తగా అలోచించాలని కలెక్టర్లకు పంపించిన ఆదేశాలలో వుంది. ఏమైనావుంటే అక్కడ సర్దుకొనడానికి కలెక్టరుకు represent చేయవచ్చు తరువాత నాకుమీద పంపిస్తే

finalise చేసేటపుడు within the block headquarter ఎక్కడ పెట్టాలి పేరు ఏది పెట్టాలి అనికాని, చేస్తాము చేయము అనే అభిప్రాయము కాదు. వివరాలు పంపిస్తే ఆలోచిస్తాము అని మనవి చేస్తున్నాను.

Mr. Speaker :—The House will now take up discussion on the Annual Financial Statement for the year 1964—65 of the Andhra Pradesh State Electricity Board.

DISCUSSION ON THE ANNUAL FINANCIAL STATEMENT FOR 1964-65 OF THE ANDHRA PRADESH STATE ELECTRICITY BOARD.

శ్రీ ఎస్. వేమయ్య (బుచ్చిరెడ్డి పాలెం) :—ఆధ్యక్షా, State Electricity Board యొక్క statement చట్టరీత్యా మన ఎసంబ్లీ ఎదుట పెట్టాలని వుంది కాని వాటిని సకాలంలో పెట్టటం జరగటం లేదు. సకాలంలో మాకు reports అందటం లేదు. బహుశా క్రిందినుండి రావటం ఆలస్యం కావటంవల్ల సెక్రటేరియట్ రికార్డులో ఆలస్యం అవుతున్నదో, లేక ఎక్కడ పెట్టటమే ఆలస్యం అవుతున్నదో తెలియటం లేదు. ఇప్పుడు electricity బలంగా సరఫరా చేయాలనీ, ముఖ్యంగా ఎగ్రికల్చర్ విషయాలకు ప్రాముఖ్యత ఇవ్వాలని తెలియ చేస్తున్నారు. కాని ఆచరణలో అది సరిగా జరిగటంలేదని మనవి చేస్తున్నాను. అప్పుడు కొంత మందిని రిటైన్ చేస్తున్నారు. ఇందులో కొంతమంది staff వుంది, సెక్రటరీ వున్నారు. వీరు గాక ప్లాన్నియర్ ఎడ్యుజర్ వున్నారు. వీరు కేవలం పని జరగకుండా ఆలస్యం చేయటానికే వున్నారని నేను feel అవుతున్నాను. క్రిందనుండి రిపోర్టు వస్తుంది. Office అనుకూలంగా వుంటుంది. కాని ఈయన సీరి ఆఫ్ కార్పొరేషన్ తో త్రిప్పి పంపటం, సంవత్సరాలతరబడి ఆలస్యం చేయటం జరుగుతున్నది. అతన్ని తీసివేస్తే డబ్బు మిగలటమేగాక development అందంగా, అధికంగా అవుతుందని నేను feel అవుతున్నాను. మిగిలిన staff వుంది. చాలామంది టెంపరరీగా వుంటున్నారు N. M. R. క్రింద చాలామందిని పెడుతున్నారు. వారి service కి సెక్యూరిటీ వుందని చెప్పటానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. N. M. R. scheme క్రింద సంవత్సరాల తరబడి వుంచకుండా బోర్డు త్వరగా చర్యలు తీసికొని ప్రోగ్రాంప్రకారం టెంపరరీగా వున్నవారిని రెగ్యులర్లైజ్ చేయాలని, కన్ ఫరమ్ చేయాలని అనేక పాట్లు చెప్పటం జరిగింది. ఇలా చెబితే too general అనిపిస్తుంది.

Specific cases చెప్పమంటారు. Specific cases గురించి చెబితే వారిమీద డిసిస్టెంసరీ యాక్షన్ తీసికొంటారు. సర్వీస్ కమిషన్ కు, బోర్డుకు, ప్రభుత్వానికి లింక్స్ వున్నాయి. అందువల్ల ఏదీ final గాక delay అవుతున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎగ్రికల్చర్ కు సంబంధించి చిన్న చిన్న స్కీములు అనేకం వున్నాయి. నా దృష్టికి 12 వచ్చాయి. ఎన్ని మేషన్స్ అయ్యాయి. అయినా ఎందుకు ఆలస్యం అవుతున్నదో నాకు అర్థం కావటం లేదు. నెల్లూరునుండి కాగితాలు విజయవాడకు వస్తాయి విజయవాడనుండి హైదరాబాదుకు వస్తాయి. విజయవాడ ఆఫీసు డిఫ్టాన్సుగా కన్సిడుర్ చేస్తూది. ఆక్కడకు నెల్లూరు అడిగితే హైదరాబాద్ కు పంపించామని అంటారు. హైదరాబాదు ఆఫీసులో అడిగితే మాకు రాలేదని అంటారు. కరెంట్ ఇన్స్టాలేషన్ కి ఈ విధంగా మళ్ళుల్ని తిప్పటం తప్పలే కాగితాలు ఎక్కడ వున్నాయో కూడ తెలియవు. మార్చి ఒకటవ తేదీనుండి కరెంట్ చార్జీలు పెరిగాయి. ఇండస్ట్రీస్ పెట్టుకొనే వారు, లాభం సంపాదించాలనుకొన్నవారు, వ్యవసాయం కోసం కరెంటును వాడుకొనేవారు అనేకమంది కరెంటుకోసం వున్నారు. వారినుండి కాగితాలు చీఫ్ ఇంజనీరుకు, ఆక్కడనుండి బోర్డుకు వస్తాయి. ఆక్కడ చీఫ్ కంట్రోలర్ ఆఫ్ ఎక్స్ ట్రాంట్స్ వున్నారు. క్రింద వారంతా ఒప్పుకొన్నా ఆయన ఒప్పుకోరు. అది బోర్డుకు సంబంధం లేదు, నేనే చూస్తాను అంటారు. ఎగ్రికల్చర్ కు సంబంధించి ఎలాంటి ఆలస్యం జరుగకూడదని ఎగ్రికల్చర్ మినిస్టరుగారు చెప్పినా ఆక్కడ ఆయన అడ్డం రావటంవల్ల ఆలస్యం అవుతున్నది. టారిఫ్ కావాలి, రేట్లు పెంచమని అంటారు. అయితే మినకందరకూ కూడ తెలుసు, అధ్యక్షుడు. ఈ కాసనసభలోనే ఎలక్ట్రిసిటీకి రేట్లు పెంచారు. వ్యవసాయానికి హార్వెస్టర్ ఎక్కువ అయిపోయిందని చెప్పి ఈ కాసనసభలో చెప్పినప్పుడు ఇమిడియట్ గా మంత్రిగారు లేచి ఇది తగ్గిస్తున్నామని చెప్పి హార్వెస్టర్ కు 20 పెట్టారు అది బాగానే ఉన్నది. 45 నుంచి 20 రూపాయలకు తగ్గింపుగా వ్యవసాయ పంటలు పండించుకొనేదానికి ఇచ్చామన్నారని అది శంతోషమే కానీ మిగతా విషయాలలో కూడ అగ్రికల్చర్ విషయంలో వచ్చేటప్పుటికీ ఎంచుకునే యెడలేదని చెప్పినా ప్రశ్న. ఎక్కడ ఇవ్వడంలేదని ప్రశ్న వేసినప్పుడు బహుశా కొన్ని విషయాలలో మంత్రిగారు, అట్లా ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డు వాళ్ళు చాల దీర్ఘంగా ఆలోచించాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇప్పుడు ఉదాహరణకు పల్లెపాడు లిఫ్ట్ ఇరిగేషన్ కోపరేటివ్ సొసైటీ ఉన్నది. దాని విషయంలో చాల ఉదారంగా మేము ఇచ్చామనికూడ బహుశా చెబితే చెప్పవచ్చు. అది గజెట్ లో కూడ పడింది. ఆ హార్వెస్టర్ ఉంటే చాలా చాలా నుండి ఎల్.టి.కి కూడ కన్సర్వేషన్ ఇవ్వడానికి మా కేమీ అత్యవసరం లేదు. కానీ మారు అగ్రిమెంటులో రిమిస్టర్ ఆయన

రోజునుంచి తీసుకుంటామని చెప్పి కూడ 20 రోజుల క్రిందట గజిట్ లో కూడ పడింది. అది అందరు చూచి ఉంటారు. అది జనరల్ గా బాగా కనపడుతుంది. అది మాడ దానికి బాగానే ఉన్నది కాని అది లోతుకి వెళ్ళి అక్కడ అనుభవించినటువంటిది ప్రాక్టికల్ గా చూచినట్లైతే అది ఎలాంటి లాభసాటిగా కూడ కనపడడం లేదు. అసలు మొట్టమొదట ఈ హెచ్. టి. ఎల్. టి. అంటే ఏమిటో నైతులకు ఆర్థం కాదు. ఎల్. టి. తీసుకోవలసిన వాళ్ళు పొరబాటుగా అక్కడ ఇంజనీర్ల సహా మేరకు, వాళ్ళు కావాలని చెప్పారో, కాని డిపార్టుమెంటుకు మేలు చేయాలని లేక పోతే నైతులకు మేలుచేయాలనో అది వేరే సంగతి. ఇది హెచ్. టి. కాకుండా ఎల్. టి. తీసుకుంటే లాభం అని చెప్పారు. ఒక్కటే; వాళ్ళు ఎన్టర్ అయినారు వాళ్ళు ఎన్టర్ అయితే వాళ్ళకు ఎంతవరకు లాభం? నిజముగా వాళ్ళు లాభం అనుభవించుతూ గవర్నమెంటుకు ఏమన్నా ఈ నష్టం చేస్తున్నారా అని మీరు ఎక్కుంట్లు అంతా బాగా చెక్ ఆఫ్ చేయండి. ఇది 80 హెచ్. పి. తీసుకున్నప్పుడు, అది 80 హెచ్. పి. అయ్యి మేము పొరపాటు తీసుకున్నాము, మాకు కన్సంప్షన్ అంతా చూస్తే వెయ్యి రూపాయలు ఉన్నది, వెయ్యి రూపాయలు మేము కరెంటు ఉపయోగించుకుంటూ మాకు 4 వేల రూపాయలు మినిమమ్ గారంటీ ఇచ్చాము కాని ఈ రోజున మీరు ఎన్హాన్సుమెంటు మార్చి 1వ తేదీనుంచి పెట్టినప్పుడు వెయ్యి రూపాయల మాకు కన్సంప్షన్ ఉంటే 10 వేల రూపాయలు కట్టమంటున్నారు. వేయి రూపాయలు ఎక్కడ, మినిమమ్ గారంటీ 9 వేలు ఎక్కడ. కట్టమనేటటువంటి డబ్బు ఇప్పుడు 12 వేలవరకు పడుతున్నది అన్నమాట. ఈ విధంగా నిజముగా వాళ్ళు ఎంతవరకు దానిని ఉపయోగించుకుంటున్నారు? దీనిలో ఈ రిప్రజెంటేషన్ లో నిజంగా యధార్థం ఉన్నదా లేదా, ఇది నీజనల్ గా వాడుకుంటున్నారా? లేకుంటే సంవత్సరం అంతా వాడుకొని ఇన్ని దినాలు లాభం లేక పోయే సరికి ఇప్పుడు ఈ రేట్లవల్ల లాభం అనుభవించలేక మళ్ళీ ఇంకా లాభంకోసం ఇట్లా అడుగుతున్నారా అనేది ఖచ్చితంగా చెక్ ఆఫ్ చేయాల్సినది. నిజంగా లాభం వచ్చి నన్నీ రోజులు దీనిని ఉపయోగించుకొని ఇప్పుడు నష్టం అనగానే ఎల్. టి. కన్సెక్షన్ కోరుతున్నారా అనేది మీరు తప్పకుండా ఇటువంటి కేసులలో చెక్ ఆఫ్ చేయాలి. నిజంగా ఇది వ్యవసాయం చేసే నైతులు బాధపడుతున్నారు. పొరబాటున వాళ్ళు ఇట్లా చేసుకున్నారు, ఈ రేట్లు వాళ్ళకు సహాయం చేయాలని చెప్పి అది బోర్డు దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని మంత్రులు ఈ విషయంలో చాల ఉదారంగానే చెప్పినందుకు వారిని అభినందిస్తున్నాను. ఇది అగ్రికల్చరల్స్ట్రక్చరల్ సమస్య అని విషయం. దీనిని అగ్రికల్చరల్స్ట్రక్చరల్ ఎన్హాన్స్మెంట్ రేట్లు చేయడం న్యాయం కాదు. అది

తప్పకుండా ఇవ్వాలని మంత్రిగారు బోర్డుకు కూడ సలహా ఇచ్చారు. అది అమలు జరగాలని చెప్పి ఆ విధంగా ఈ హెచ్.టి. వాళ్ళకు కూడాను కన్వర్షన్ ఇస్తూ, ఎన్ హాన్సుడ్ లేట్సు ఎప్పటినుంచి వచ్చాయో అప్పటినుంచీ కూడ రెట్రోస్పెక్టివ్ గా ఎఫ్ టెక్టు తప్పకుండా ఇవ్వాలని నేను కోరుతున్నాను. ఇంక మళ్ళీగా ఈ ఎలెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటుకు మిగతా కొన్ని డిపార్టుమెంటుకు కోఆర్డినేషన్ కూడ కనపడడం లేదు. కొన్ని ఉదాహరణలు చెబుతాను. కొన్ని ఇన్ డస్ట్రిస్ అక్కుడ క్కుడ ఉన్నాయి. కొన్ని రైస్ మిల్సు ఉన్నాయి. కలెక్టరు యొక్క రైస్ మిల్స్ లేనిదే రైస్ మిల్సు రన్ కావు. కాని మన ఎలెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు వాళ్ళు అంతా హెచ్.టి.కి అని ఇస్తున్నారు. అక్కడ ఏమో కలెక్టరు రైస్ మిల్స్ లేకుండానే ఈ రైస్ మిల్సులో ఈ కరెంటు ఉపయోగించుకుంటున్నారు, అడుతున్నారు, అక్కడకుపోయి అడిగితే మాకు రైస్ కు రైస్ మిల్స్ లేదు. మేము ఆడటంలేదు అంటున్నారు, ఆడడంలేదంటే ఆ కరెంటు బిల్లులు ఖచ్చితంగా చెబుతాయన్నమాట, నిజంగా అడుతున్నాడా? లేదా అని. కాని ఎలెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటువాళ్ళు మీరు ఏవిధంగా ఇచ్చారు, కలెక్టర్ రైస్ మిల్స్ లేదు అంటే ఇది మాకు సంబంధంలేదు; ఇది ఏమి, ఎవరు చేయాలని చెప్పి రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటువాళ్ళను అడిగితే ఇది చేయడానికిలేదు అని వాళ్ళు అంటారు. ఈ కరెంటు-మన ఎలెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటును అడిగితే ఇది మాకేమీ సంబంధంలేదు, మాకు డబ్బు రావడమే ప్రధానం. మాకేమీ అర్థం కావడంలేదు. దానిని గురించి యాక్షన్ తీసుకోవాలనేది, అది మేము ఇన్వెస్టమెంట్ వాళ్ళకు. ట్యాక్స్ రైస్, అది సిండిమిల్లు కోసమని, లేక నీళ్ళకునీ తీసుకున్నాడు, రైస్ మిల్సు ఎటాచ్ చేశారు అని ఈ విధంగా జరుగుతున్నది అది ఈ రెవిన్యూ డిపార్టుమెంటు, ఎలెక్ట్రిసిటీ డిపార్టుమెంటు ఈ కోఆర్డినేషన్ లేకుండా వచ్చినో మరీ దేనివల్లనో చూడాలి. ఇప్పుడు ఖచ్చితంగా ఈ ఇన్ డస్ట్రి విషయంలో కొన్ని యింకేమి వాటిని సెన్ విషయంలోగాని వాటికి ఒక వేళ ఈ హెచ్.టి. ఎల్.టి. కన్వర్షన్ ఉంటున్నప్పటికీనీ, వ్యవసాయానికి సంబంధించినటువంటి వాటికి తప్పకుండా ఈ హెచ్.టి. కోర్సెటువంటివారికి తప్పకుండా ఎల్.టి. కన్వర్షన్ కు మీరు ఇవ్వాలి. అదే కాకుండా హెచ్.టి. ఎల్.టి. విషయంలో ఒక విషయం కూడ తెలుస్తున్నది అద్యక్షా, 60 కోట్ల రూపాయలతో మనం హెచ్.టి. ఎల్.టి. ఇన్ ఫ్రాటెక్టు తయారు చేసుకోవడానికి మనకు డెకాన్ల వేకియా కంపెనీతో సంబంధం వస్తున్నది, 194వ సంవత్సరంలో మనకు హెచ్.టి. ఎల్.టి. ఇన్ ఫ్రాటెక్టు తయారు చేసుకుంటుంటే ప్రాజెక్టు తప్పకుండా రావడానికి ఉన్నట్లుగా కనబడుతున్నది. ఇప్పుడు నష్టం అయినా ఈ రెవ్యూ వ్యయం ఇప్పుడు ఉన్న రెవ్యూకు పై ఇంకా తగ్గిపోతాది.

తగ్గిపోయినప్పుడు వ్యవసాయానికి ముఖ్యంగా ప్రిఫరెన్సు ఇచ్చేదానికి ప్రయత్నం చేయాలని చెప్పి నేను మీ ద్వారా ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

(*Sri K. Punnaiah in the Chair.*)

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఎన్నిటికంటే ఈవారం ఎసెంట్లీ..... ఇది కంటిన్యూయేషన్ అండి ఈ డిస్కంషన్ ఈవారంలోటి అగ్రిఫోయేది కాదు.

ఊంపొరరీ చైర్మన్ :—మీరు మాట్లాడినతరువాత మినిస్టర్ గారు రిష్టై యిస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—లేదండి. స్పీకర్ గారు ఆనంది...

ఊంపొరరీ చైర్మన్ :—స్పీకర్ గారు చెప్పినది ఏమిటంటే, ఇప్పుడు మీరు మాట్లాడినతరువాత మినిస్టర్ గారు రిష్టై యిస్తారు. If members are prepared to sit further, it can continue.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—వారు రిష్టై చెప్పినతరువాత ఇంకేమి ఉన్నదండి.

ఊంపొరరీ చైర్మన్ :—రెండవదండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—రెండవది కాదండి.

Temporary Chairman :— Discussion on the annual report of the Andhra Pradesh Industrial Development Corporation Ltd.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు ఇది చేయడానికి కాగణం ఏమిటంటే బహుశ ఆ డిస్కంషన్ కంప్లీట్ అవుతుంటే మోనరుకొని.

ఊంపొరరీ చైర్మన్ :—మీరు మాట్లాడినతరువాత వారు రిష్టై యిస్తారు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇంకా సభ్యులు ఎవరైతే వా మాట్లాడా అంటే 7-1/2 వరకు కూర్చుంటే..

Temporary Chairman :— That is left to the hon. members.

Sri Vavilala Gopalakrishnayya :— It is left to the Chair.

Temporary Chairman :— మీరు మాట్లాడిన తరువాత if any hon. member wants to speak, he can speak. నాకు ఇంకో ఇన్ స్పెక్షన్ లేదండి. నాకు చెప్పినది ఏమిటంటే వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు మాట్లాడుతారు ఆనేది లిస్టులో లేదు. వేమయ్యగారు మాట్లాడతారు, వాగు రిస్ట్రైన్ చేస్తారు. పోనీ ఇప్పుడు మీరు మాట్లాడండి. Now you can speak.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :— అధ్యక్ష, ఈ సంవత్సరం కాస్త లేట్ గా అయినా స్టాట్యూట్స్ ని గౌరవించినందుకు ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డును అభినందించాలి. ఇన్నాళ్ళనుంచి ఏమన్నా లా బ్రేక్ చేశారని చెప్పి అనలేను కాని గౌరవించలేదు. ఈ ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డువల్ల మనకు వస్తున్నటువంటి వాటిల్లో ఈ డబ్బు రెక్క-వేస్తే 31 కోట్ల రూపాయలు గవర్న మెంటు లోన్సు ఏమన్నా ఇచ్చినట్లు తెలుస్తుంది. గవర్న మెంటు లోన్సు ఇచ్చినటువంటిదానికి వడ్డీ గవర్న మెంటు ఏధర్ కైతే లోకా తీసుకుంటున్నదో ఆ లోన్ కన్న 1-1/2% ఏమైనా ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డు అదనంగా ఇస్తున్నది. ఆ తరువాత గవర్న మెంటుకు ఉన్నటువంటి ఎలెక్ట్రిక్ పవర్ ప్రేషన్సు ఏవైతే ఉన్నాయో వాటికి వచ్చేటటువంటి ఎలెక్ట్రిక్ ఎనర్జీ అంతా కూడాను ఇప్పుడు దానికి 2% తయారు అవుతూ ఉంటే— రెండు నయాపైసలు యూనిట్ కు తయారు అవుతూ ఉంటే గవర్న మెంటునుండి ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఏమన్నా 60%కు పచ్చేట్ చేస్తున్నది కనుక ఇక్కడ ఏమన్నా కొన్నందువలన నష్టం, అక్కడ ఏమన్నా అది నష్టం. రెండూ కలిపేసి ఎలెక్ట్రిసిటీ బోర్డు ఏమి చెబుతున్నదంటే మాకు నష్టం అయినదని చెబుతున్నది. ఈ రెండూ కలిపేటట్లుంటే మేజర్ గా ఉన్నటువంటి కన్ స్యూమర్ ఎవరైతే ఉన్నారో వాడినెక్స్ ట్రిన్ హెబిటెడ్ వడేసి ఇతర రాష్ట్రాలకన్నా కూడా మనం చాల హై పవర్ ఉన్నదో లేదో కాని హై రేట్ మాత్రం వేస్తున్నాం. అందువల్ల ఇంకొకటిగా ఉన్నాము. 5 నిమిషాలలోపల పూర్తి చేయాలి వారు కూడా జవాబు చెబుతారు అంటున్నారు.

ఐంపార్టీ చైర్మన్ :— మీరు మరో 5 నిమిషాలు తీసుకోండి.

Sri A. C. Subba Reddy :—It is not a votable thing... If they want a reply, they must give me time before 7-00 P. M.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఆ attitude గవర్నమెంటు తీసుకొంటే, మేము మాట్లాడ నవసరం లేదు.

తెంపరరి చైర్మన్ :—లేదులేండి, మీరు మాట్లాడండి.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—ఇప్పుడు ఇతర రాష్ట్రాలలోకి వచ్చేటప్పటికల్లా, వార్లకు మద్రాసు 11 స. పైలు వసూలు చేస్తూఉంటే, మైసూరు 10 స. పైసలు మనము 23 స. పైసలు వసూలు చేస్తూఉన్నాము అదే యూనిట్ కు H. P. supply లో వాళ్ళు 20 వసూలు చేస్తూఉంటే, మైసూరు 20 వసూలు చేస్తున్నది. ఒరిస్సా 20, బొంబాయి 50, మనము అంతకన్నాపైన 70 వరకు పెళ్ళుతున్నాము. కనుక ఈ జీవరాల్నిన్ని చెప్పడం అంత అవసరంలేదు. ఉదాహరణకు చెప్పితేచాలు, అసలు గవర్నమెంటు Electricity Board ను పెట్టడం వల్లనే నష్టం వచ్చిందని నా అభిప్రాయం. గవర్నమెంటు డబ్బుతప్పిస్తే, ఇక ఈ Electricity Board కు డబ్బులేదు. Loans వసూలు చేయాలంటే, మెన్న ఏమైనా మూడుకోట్ల రూపాయలకు, ఎంతకో, Loans float చేసినారు. అది ఎవరు వసూలు చేశారంటే Village officers నుండి Revenue Departments మొత్తము అన్నీ కూడ వసూలు చేశారు. ఆ పాతకోజులలో ఎట్లాగైతే, war loans వసూలు చేశాలో, గ్రామాలకు పెళ్ళి, ఆ విధంగా అయ్యా మీరు loan కొంటారా, అయితే ఆ difference ఇవ్వండిని difference ఏమిటంటే, బస్టీలలో ఉన్నటువంటి పెద్ద వ్యాపారస్తులకు, business people కు, దానికి దీనికి ఉండేటటువంటి difference లో 2 రూపాయలు, 2½ percent ఉంటే, ఆ 2½ percent ను సరిపోయేటట్లుగా వందకు కొంత, 5, 6 రూపాయలు చొప్పున వస్తుంది. అది మొత్తము, కూడా వసూలు చేసేసి, దాదాపు ప్రతి ఊరిలోకూడా 50, 60 చొప్పున ఒక్కొక్క తాలూకాకు వందంగా కొన్ని లక్షలు వసూలు చేసినారు. కనుక consume చేయాలంటే ఇచ్చేది తక్కువ, వసూలు చేసేది ఏమైనా ఎక్కువ, paper calculations లో interest ఏమైనా వచ్చేది ఎక్కువ. అసలు ఇది Central Government పెట్టనివ్వండి, మనము పెట్టనివ్వండి లేనిపోని భారము మనము వేసుకొంటున్నాము. దీనిని మార్చేపద్ధతి అలోచించక పోతే లాభంలేదు. ఆ తరువాత consumers కు ఖనము ఇచ్చేటప్పుడు, వారు money order చేసినాగాని, అదినాథం తెలియదు.

నాకు రాలేదు. అందుకని disconnect చేసి నారని అమాంతంగా పీకి పారేస్తారు. సైజాంగారు electricity కొరకు చెల్లించవలసి వటువంటి మొత్తము చాలా ఉన్నదని ఈ మధ్య వింటున్నాము. అది నిజమో కాదో మంత్రిగారు చెప్పతారు. కనుక అటువంటి పెద్ద మొత్తాలు వసూలు చేయకుండా ordinary consumer కు వచ్చేటప్పటికి అతనికి connection అమాంతంగా లాగిపారేయడానికి కారణం ఏమిటి? ప్రజల డబ్బులో ప్రజలకు సౌకర్యము ఇవ్వవలసి యుండగా, vested interests ఎందుచేత సౌకర్యము ఇస్తున్నారని నేను అడుగుతున్నాను. ఖర్చుల విషయంలో ఒక విజయవాడ మునిసిపాలిటీ తీసుకొండి. పూర్వపు రోజులలో అయిన ఖర్చున్ను, ఇప్పుడు వీరి ఖర్చున్ను చూస్తే, ఇంత పెద్ద తేడా రావడానికి కారణం ఏమిటో బోధపడడం లేదు. Over head ఖర్చులు చాలా ఎక్కువ అయిపోతున్నాయి. ఈ మార్పు వచ్చేటప్పటికి autonomy అనే పేరుతోటి ఉన్న list ఎవరిని ఆడగలంబై, మరి వారిని అడిగితే, మంత్రిగారిని అడిగితే తెలుస్తుంది. మేము ఏమి చేస్తాము అని వాళ్ళు అంటారు. మంత్రిగారు ఏమో అది autonomous body. ఏ ఊరు తీసుకోవరనో, మేము priority చెప్పలేము అంటారు. అందువల్ల ఈ priorityని ఎవరు నిర్ణయిస్తారని నేను అడుగుతున్నాను. Priority లో లేనటువంటి ఉళ్ళలో electricity కన్నడుతున్నది. మరి ఈ power ను ఉపయోగించుకొనే, మరి power అది ఏదో చెప్పితే, ఆ power ను మేము కూడా బలిహారుకోవలసి వస్తుంది. అది political power. అది ఎక్కడ ఉన్నదో మాకు బోధపడడంలేదు. కనుక మనమూ ఊరికే నామకమే మాట్లాడే బదిలీతి రావడం చాలా దురదృష్టం వైగా ఈచేత ఇది last minute లో రావడం అంతకంటే దురదృష్టముగా ఉన్నది. కనుక ఈ డబ్బును మనకు గవర్నమెంటు అప్పులు ఇస్తూ ఈ విధంగా ఎందువల్ల మనం చేసుకోవలసి వచ్చిందో నాకు బోధపడడంలేదు. ఇప్పటికి కూడా Central Government ను ఒత్తిడిచేసి అయినా సరే, ఈ Electricity Board అనేటటువంటి autonomy లోటి ఈ భారము వేసుకొని, ఈ Accounts లో తేడా over head charges, interest, loans consumption లో ఖరీదులు, ఇవన్నీ వేసుకొని చేసే బాంట్లో కొంత తగ్గించినట్లయితే... వైగా మన రాష్ట్రంలో industrial development లేదను కొంటున్నాము. Electricity fail అవుతుందని అనుకొంటున్నాము. అది అందరికీ తెలుసు. చాలా మార్లు ఆ సెంట్రల్లో కూడా Power Minister గారు మాట్లాడేదానికి లేచేటప్పటికి, సరిగా ఆ కరెంటు కాస్తా అగిపోయింది. సరే Power Minister గారు కూడా powerless అను కొన్నాము. అంతకంటే ఏమీలేదు. ఇది ఎందువల్ల అవుతున్నదో తెలియడంలేదు. ఎన్నిమార్లు చెప్పినా విచారం చేయకుంలేదు. Elections

వచ్చేటప్పటికల్లా, తీసుకొనిపోయి ఇచ్చినాకూడా తీసుకోరు. Careless గా disconnect చేస్తారు. ఈ administration ను సరిచేయడానికి పద్ధతి ఏదైనా ఉన్నదా? ఇప్పుడు ఈ గవర్నమెంటు level లో చేయగలిగింది ఏమైనాఉన్నదా? లేకపోతే autonomous body అని చెప్పి ఈ burden అంత మోయడమే ఉన్నదా? తరువాత కొన్ని system ఏమైన గవర్నమెంటుకింద ఉన్నాయి. కొన్ని supply system ఏమైన Electricity Board క్రింద ఉన్నాయి. మరి ఈ dual system ఎందుకు వచ్చిందో మాకు బోధపడడంలేదు. కనుక ఇవన్నీ చూస్తే ఈ electricity కి power generate అయి ఆంధ్రపరిశ్రమాభివృద్ధికి అవకాశం లేకుండా ఇది ఒక administrative ప్రతి బంధకం అవుతున్నది కనుక దీనికి ఏదైనా solution ఉన్నదా లేదా అని అడుగుతున్నాను.

తరువాత projects కట్టేది ప్రభుత్వమైతే ఆ తరువాత దానిని అప్పజెప్పేది, తీసుకొనేది Electricity Board అవుతుంది. కనుక దానికి కావలసినటువంటి preliminaries అన్నీకూడా తీసుకువచ్చేటప్పటికల్లా అది మారినదేమో నాకు తెలియదు. ప్రాజెక్టు కట్టేంతవరకు గవర్నమెంటుది. అతరువాత supply కి వచ్చేటప్పటికల్లా Electricity Board తీసుకొంటుంది. అందువల్ల ఏమవుతున్నది? ఇక్కడ విద్యుత్ మొదటవేసుకొన్న స్క్రీనుకున్న అక్కడ వాళ్ళు వేసుకొనే స్క్రీనుకున్న సంబంధం లేదు. వాళ్ళు autonomous body అని చెప్పి తక్కినవాళ్ళు చెప్పింది, వివేకుండా సర్వస్వాంత్ర్య ఆధిపత్యము ఏమైనా వారికి వచ్చేస్తుంది. ఈ ఉన్న పరిస్థితులలో ఆంధ్రరాష్ట్రానికి Electricity లేదని భయపడ్డాము. నిజంగా మద్రాసువాళ్ళు చాలా తెలివైనవాళ్ళు అయినారు. వాళ్ళు మొట్టమొదట electricity కి ప్రాధాన్యత ఇచ్చి చేశారు. మనకు తగాదాలు వచ్చేకాయని అనుకొంటున్నాము. తగాదాలలో లాభము పొందామా, నష్టము పొందామా అంటే, దాదాపు మన గవర్నమెంటు లెక్కలప్రకారమే 7కోట్లు రూపాయలు తేడాగా నష్టపడ్డాము అంతకంటే ఎక్కువ బరగలేదని సంతోషము తప్పితే, మొత్తముమీద ఇప్పుడు జరుగుతున్నది—ఇంకో మాటచెప్పి మిగిస్తాను. ఒరిస్సా గవర్నమెంటు ఈ బలమేల ప్రాజెక్టు విషయంలో డబ్బు పెట్టుబడికి మేము మీకు 9కోట్ల రూపాయలు అప్పు ఇస్తామని చెప్పారు. మరి ఆ అప్పు ఇచ్చారా లేదా అంటే అదేమో నాకు తెలియదు అన్నారు. మంత్రిగారు, మరి అది Electricity Board కు సంబంధమా? లేకపోతే మంత్రిగారికి సంబంధమా? లేకపోతే ఇప్పుడప్పుడే మనకు తెలియలేదా? అందువల్ల, దానికి మల్లి మనము ఏమైనా డబ్బు ఇచ్చుకోవలెనా, లేకపోతే Electricity Board ద్వారా ఇచ్చేటట్లుయితే, మనము అప్పు తెచ్చో డబ్బు మళ్ళీ వాళ్ళకు

ఇచ్చేది, మళ్ళీ ఏమైనా గవర్నమెంటుకు 1½ Percent ఏమైనా Electricity Board వసూలు చేసేది ఈ రెండింటిని కలిపి consumer మీద వేయడమే. ఉండే టెక్టుతో, చాలా అవకతవకలుగా ఉంటుంది, ఇదేసో steady గా ఉండే పద్ధతి అలాంటివక పోతే లాభములేను అని తెలియజేస్తు ఇంతటితో నేను ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—అధ్యక్షా, మొట్టమొదటి point ఈ report ఏదో జాప్యం జరుగుతుంది. ప్రభుత్వంమందు పెట్టడంలేదు అని. దీన్ని గురించి కొద్దిగా చదువుతాను.

In February of each year, the Board shall submit to the State Government a statement in the prescribed form of the estimated capital and revenue receipts and the expenditure of the ensuing year, and the State Government shall as soon as may be, after the receipt of the said statement cause it to be laid on the table of the House or as the case may be the Houses of the State Legislature, and the said statement shall be open for discussion therein but shall not be subject to vote.

సాధారణంగా ఈ రిపోర్టు ఫిబ్రవరి end లో వస్తుంది. దానిని తనిఖీ చేసి మార్చిలో పెడుతున్నాము. ఈ సంవత్సరం కూడా పెట్టినాము. అంతవల్ల ప్రభుత్వము దగ్గర ఆలస్యం అయింది కనుక ఈ report ఇక్కడికి ఆలస్యంగా వచ్చిందని చెప్పడం న్యాయం కాదేమోనని నా అభిప్రాయము. తరువాత, వేమయ్యగారు మాట్లాడుతూ rural electrification విషయంలో ఏదో estimates అన్నీ sanction అయినాయి. మావద్దనుండి వీటికి సంబంధించి agreements అన్నీ కూడా తీసుకొన్నారు. ఇదివరకు ఇవ్వడంలేదని చెప్పుతున్నారు. ఈ estimates sanction అయిన తరువాత, ఈ Board లో sanction అయ్యే ముందుగా ఈ agreements అన్నీ కూడా కావాలి, తెస్తారు, తెచ్చి sanction చేస్తాము అంటుంటే, అయిదుకోట్లకు సంబంధించిన స్కీములు ఇవ్వడం Board లో sanction అయ్యేవి ఉన్నాయి ఇంకొక అయిదు కోట్లకు sanction కావడానికి తయారుగా ఉన్నాయి. అందువల్ల పదికోట్ల డబ్బు ఎక్కడైనా కేటాయించుకోగలిగితే, ఇప్పటివరకు sanction చేసినవి, చేయడానికి పూర్తిగా తయారుగా ఉన్నటుంటే, ఇవన్నీ కూడా చేయడానికి వీలుగా ఉంటుంది. అందువల్ల ఇవన్నీ కూడా తెచ్చి దగ్గర పెట్టుకోవలసి

న్నాము. Sanction చేసి పెట్టుకొంటున్నాము. As and when funds are available, వాటిని మనము చేసుకొంటున్నాము. తరువాత ఈ Financial Adviser సరించి చెప్పారు. ఇది general గా ఒక pattern గా ఉన్నట్లు వంటిది. ఇది అన్ని Departments కు ఉన్నది. Financial Adviser అని ఈ Board కే కాదు. మన గవర్నమెంటు work కూడా కొంత చేస్తారు. కాని, ఈ Financial Adviser pattern అనేది స్వరాజ్యం వచ్చిన తరువాత ఇది ఉండవలెనా లేదా అనే సందేహంతో ఉండేవారిలో నేనుకూడా ఒకడిని మీతో పాటు, అందువల్ల ఆ pattern ను మార్చేవరకు వాళ్ళు మనకు ఉండక తప్పదు. వాళ్ళు ఉన్నప్పుడు, కొంత check కూడా ఉంటుందేమో అనే ఆభీప్రాయము పెద్దలకు లేకపోలేదు. అందువల్ల ఆ structure మారినచే, ఇప్పుడు ఈ Financial Adviser పద్ధతి మనకు తప్పదు.

నైజాముగారు చాలా బాకీ ఉన్నారు, అయినా వారిని అడగడంలేదు. బీద వాళ్ళు కడతాము అన్నా తీసుకోకుండా వారిని disconnect చేస్తున్నారు. అని కొంత ఆక్షేపణ వచ్చింది. నైజాం గారు ఇంతకుముందు ఒక ఫర్మానా ఇచ్చుకొన్నారు. ఆ ఫర్మానా valid అవునాకాదా అనేది తర్జన భర్జనలలో ఉన్నది తప్పిలే మరేమీ కాదు. Legal advice తీసుకొంటున్నదితప్ప మన ప్రభుత్వం వచ్చిన తరువాత, అటువంటి నైజాము అయినా ఒకటే లేక ఒక poorman అయినా ఒకటే. తప్పకుండా నైజాముగారిని గాని, మరెవరిని గాని వదలి పెట్టేదిలేదు, poor man కు నెంటునే వానిని disconnect చేసేదిలేదు.

తరువాత construction of project విషయంలో, ప్రభుత్వము ఏమో కట్టుకుంది. ఆ తరువాత Board కు handover చేస్తుంది అన్నారు. ప్రభుత్వము constructions అన్నీకూడా inter-State కు సంబంధించినది. ఇప్పుడు శ్రీశైలం మొదలైనటువంటి ప్రాజెక్టు కొత్తగూడెంగాని, రామగుండంగాని, నెల్లూరు ధర్మల్ ప్రేషన్ గాని, ఆబోర్డు కట్టుకొంటున్నారు. Inter states సంబంధించి, గెండు రాష్ట్రాలకు సంబంధించిన విషయాల్లో మన ప్రభుత్వమే కట్టుకోలేదు. ప్రభుత్వం చేతుల్లో మాన్ ఖండే, తుంగభద్ర, ఆపర్ సీలేర్, శ్రీశైలం ఉన్నవి. వాటిని కట్టుకొంటున్నాము. బలిమెల, గుంటివాడ, వల్ల 7 కోట్లు నష్టం అంటే; అదిముందుగా కాంక్షన అయిఉండి అనుకున్న సంవత్సరములో పూర్తి అయిఉంటే అప్పటినుంచి ఆ electricity ని అమ్ముకొని ఉంటే, ఈలాభం వచ్చేదికాబట్టి, ఆ విధంగా జరగ నందున 7 కోట్లు నష్టం అని లెక్కచేశారు. కాని గెండున్నట్లు, మధ్య తగాదా పరి

స్కారం అవలంబిస్తున్నట్లు అది తీర్మానం కావచ్చును ఇటువంటి లెక్కలు వేస్తే ఏడు కోట్లకాదు, 70 కోట్లు అనికూడా లెక్కలు వేసి చెప్పవచ్చును.

గుంటివాడ విషయంలో క్రికోట్లు లోను విషయం చెప్పారు. అసలు Com-promise ఏమంటే మనం ఈ ప్లానులో కేటాయించుకున్న డబ్బు ఇచ్చినతరువాత దానికంటే జాస్తి ఖర్చు అవుతుంది, దానికి క్రికోట్లు అప్పుఇవ్వాలి అన్నాము. అంతే గాని మనం డబ్బు ఇవ్వడం లేదని, వెంటనే వారిని అప్పు ఇవ్వండి అని చెప్పినదికాదు.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—First extent లో క్రికోట్లు పెడ తానుని చెప్పారు—ఆ అగ్రిమెంటులో.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—కాదు. ఇప్పటివరకు ఇవ్వవలసిన డబ్బు ఇవ్వ వలసినదే. ప్లానులో కేటాయించినదానికన్న extra ఖర్చు పెట్టితే క్రి కోట్లు లోనుగా ఇవ్వవలసినదని, మా వద్ద లేదని చెబితే, దానికి క్రి కోట్లు ఇస్తామని చెప్పారు. అన్నీ నాకు బాగా తెలుసు. మొట్టమొదటినుంచి ఆ compromise తర్జనభర్జనలు జరిగి పుటినుండి నేను ఉన్నాను.

ఈ Electricity Board తీసివేయాలని, లాభం లేదని, చెప్పేవారు చాలా మంది ఉన్నారు. అయితే ఈ బోర్డు సెంట్రల్ అక్టవ ననుసరించి స్థాపించబడినది. మన ప్రభుత్వం అఖరున విధిలేని పరిస్థితులలో దీనిని ఏర్పాటు చేసింది. ఇకమీదట సెంట్రల్ గిడ్డో, రీజియనల్ గిడ్డో ఇచ్చిన తోడుతోనే పనిచేయాలి. ఇతర దేశాలలోకూడ, సెంట్రల్ యూరప్ అంతటికీ ఒకటి ఉన్నది. వీటిని commercial bodies క్రింద convert చేస్తేగాని లాభం లేదు అనే attitude కూడ లేకపోలేదు.

Tariffs గురించి చాలామంది చెబుతున్నారు. మద్రాసులో ఇంత ఉన్నదని, బాంబాయిలో ఇంత ఉన్నదని, మన రాష్ట్రంలో ఇంత జాస్తి ఉన్నదని అన్నారు. మద్రాసు రాష్ట్రంలో మనకు తెలుసు— పాతకాలంలో మన డబ్బులో కట్టుకొన్నారు; ఆక్కడనుంచి మనం ఉట్టి చేతులతో బయటకు వచ్చాము; ఇదివరకేవారు కట్టుకొన్నారు కాబట్టి అవి వారు అనుభవిస్తున్నారు దానికి పెట్టిన ఖర్చుకూడ ఇప్పటికీవారు ఎత్తివేసి ఉంటారు. అందువల్ల వారు cheapగా సబ్సిడీ చేయగలుగుతున్నారు. మనం ఇప్పుడు ధర్మలో వ్రేలున్న, హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ పవర్ స్టేషన్లు కొత్తగా కట్టుకొంటున్నాము. ఇప్పుడు cost of materials కూడా చాలా

ఎక్కువయినది. కనుక ఇప్పుడు మనం, మద్రాసువారి పాఠశాలపు రేట్లు ప్రకారం సజ్జె చేయలేము. కొత్తగా కట్టుతున్నటువంటి ఇతర రాష్ట్రాల tariffsతో మనం compare చేసుకొనుట మంచిది. సెంట్రల్ గవర్నమెంటుకూడ చెబుతున్నారూ రైతులకు tariff ఇంత ఉంటే బాగుంటుందని. కొంత advance ఆయిన రాష్ట్రాలు—మద్రాసు, మైసూరువంటివి—తక్కువకు సజ్జె చేస్తే ఇండస్ట్రీస్ జాస్టీగా వస్తాయేనే భావంతోకూడా వారు చేస్తున్నారు. మన ప్రభుత్వంయొక్క అభిప్రాయం ఏమంటే—ఈ బోర్డున్న నష్టంరాకుండా ఉంటే చాలునని అన్నారు. మనకున్న నష్టం పూర్తిచేసుకొనకుండా, ఇంకా నష్టం వస్తున్నప్పుడు, tariffs జాస్టీ చేయక పోతే ఇంకా నష్టం వస్తుందని, అందువల్ల ఇంకా కొంత పకడ్బందీగాచేసి lossesని పూడ్చుకొని నష్టం లేకుండా చేసుకోవాలనే ప్రయత్నంతో ఇంతవరకు జరుపుతున్నాము. జాస్టీ profit: సంపాదించవలసిన ఇండస్ట్రీయే, తప్పకుండా profit రావాలి. Electricityగాని, water గాని, commercial scaleలో చూడాలి. Profit లేకుండా చేసుకుంటూ పోవుట మంచిది కాదు. Latestగా మద్రాసుగాని, బొంబాయిగాని, tariffs revise చేసుకొంటున్నారు. వారుకూడ new projects కట్టాలి. మనంకూడ రెవలండ్ చేసుకొని, 500 M.W. Powerలో తయారుచేసుకొని స్థిరతవడిన తరువాత tariffsలో కొంత reduction చేసుకునే విధంగా చిల్లాలింగుట బాగుంటుంది. Power ఉత్పత్తి ఎక్కువ చేసుకొనకుండా 1950-51లో చేసుకోవడం అంటే ఇంకా మనం లోన్నకు పోవాలి. ఇప్పుడు మనకు కొత్తగా రెవెన్యూ లోను ఇచ్చుటకు World Bank వారు చాల కండిషన్స్ పెట్టారు వారి conditions వప్పుకుంటేనేగాని ఇవ్వము అన్నారు—బోర్డు ఆనే ఉండాలని దానికి ganeration, distribution—అవన్నీ వప్పజెప్పాలన్నారు. మన tariff తల్లి ఇంత loss వస్తోంది కాబట్టి అది జాస్టీచేస్తేనే ఇస్తాము అన్నారు. కావాలంటే ఆ records అన్నీ ఉన్నవి. అందువలన వారిని satisfy చేయడానికి కొంత మేము జాస్టీ చేయవలసి వచ్చింది. Loss కూడ జాస్టీ ఉన్నది, పూడ్చుకోవాలి, నష్టం వస్తుందంటే ఎట్లా ఆప్పు తీరుస్తారు అని ఎవరైనప్పటికీ అనుకొంటారు. అందువలన వారి అగ్రిమెంటు కండిషన్స్ fulfil చేయడానికి ఇది చేకూరు. దీనికంటే tariffను తక్కువ చేయడం కదరదు. రైతులకు high tension tariff ఉన్నది, కొంత ఇబ్బంది వచ్చింది. అది నా నోటిసుకు వస్తే వెంటనే ఆఫీసర్సుతో చెప్పాను. ఆవి చూస్తున్నాము. అటువంటివి ఎక్కువైనా ఒక కేసు అరకేసు ఉంటే తగ్గిస్తాము. జనరల్ కేసెస్ కాదు. ఒకరికి రిగించి ఇంకొకరికి తగ్గించక పోతే discrimination అంటారు. ఇటువంటిన్నీ చేస్తున్నాము. బెజవాడకు రాకడంకాని, నెల్లూరు పోవటంకాని—ఈ తిరగటంలో మొత్తం అవస్థపడుతున్నాము.

1043 19th March, 1964

Discussion on the Annual Financial Statement for 1964-65 of the Andhra Pradesh State Electricity Board.

అంటున్నారు. ఇటీవల ఒక కమిటీని వేశాము. 'యీ విధంగా రాకూడదని, ఏ జిల్లా లోని విషయాలు ఆ జిల్లాలో తీర్మానం కావాలనే ఉద్దేశంతో వెంకటకృష్ణయ్యగారిని ప్రెసిడెంటుగా వేసి ఒక కమిటీ వేశాము. వారన్నీ కొన్ని రూల్స్-జూనియర్స్ కు ఏ పవర్స్, అసిస్టెంటు ఇంజనీర్స్ కు ఏ పవర్స్, ఏ ఇంజనీర్ కు ఏ పవర్స్- ఇవన్నీ కూడా తీర్మానంచేసి వారు ఒక రిపోర్టు వ్రాశారు. అదికూడా 1-3-64 నుండి ఆమలు లోకి వచ్చింది. అది ఆమలులోకి వచ్చినతర్వాత ఈ ఇబ్బందులు చాలావరకు తగ్గిపోయిన అశిస్తున్నాను.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్నమెంట్ లోన్స్ కు వారికి ఇచ్చే దానికి ఇంటరెస్టు 1-1/2% ఎడిషనల్ గా pay చేయమంటున్నారు. గవర్నమెంట్ జనరేల్ చేసినదానికి 2 నయాపైసలకు తగ్గారవుతుంటే, 6 నయాపైసలకు కొనేసి మనకు ఇస్తున్నారు. ఈ డిఫరెన్సుకూడా కన్జూమర్స్ నెత్తిన పడుతుంది. ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ లో అది-కన్సంప్షన్ ఖరీదు ఎక్కువ అవుతుంది. గవర్నమెంట్ లోన్సు ఇస్తున్నప్పుడు- గవర్నమెంట్ ఏ లోన్సు ఆయితే తీసుకొంటున్నదో ఆ లోన్సుకు 1-1/2% add చేసి, అది వారికి credit చేస్తున్నారు. మనం ఎప్పుడైతే అప్పు తీసుకు వస్తున్నామో, ఆ అప్పుకన్నా ఎక్కువ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డునుండి ఇంటరెస్టు వసూలు చేస్తున్నాము. గవర్నమెంట్ పవర్ యూనిట్ ఎంతైతే జనరేల్ అవుతున్నదో, అది యూనిట్ 2 నయాపైసలకు తగ్గారవుతుంటే 6 నయాపైసలు దానికి కడుతున్నారు- ప్రతి యూనిట్ పైన 4 నయాపైసలు వాళ్ళు ఇచ్చేటప్పుడు నెత్తిన వేయాల్సి వస్తుంది. ఇవన్నీ కన్జూమర్స్ కింద కేపిటల్ ఇన్ వెస్టుమెంట్ లో వస్తున్నది. ఈ రెండూ అయ్యేటప్పటికి బరువు ఎక్కువ అవుతున్నది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :—1-1/2% జాస్తి కాదు collect చేసేది. 1/2% జాస్తి collect చేస్తున్నాము. రేట్ ఆఫ్ జనరేషన్ 2 నయాపైసలు అంటున్నారు. ఓవర్ హెడ్ చార్జెస్ ఇవన్నీ లెక్కవేసుకొంటే జనరేషన్ కాస్ట్ యూనిట్ కు 12.9 నయాపైసలు అవుతుంది, అనేది నా information.

శ్రీ వావిలాల గోపాలకృష్ణయ్య :—గవర్నమెంట్ ప్రొడ్యూస్ చేస్తున్న జనరేషన్ కాస్ట్ ఎంత? వీళ్ళు కొన్నపుడు వీళ్ళ ఎకౌంట్ లోకి ఎంతవస్తున్నది ఆ డబ్బు? ఆ సదుమలో కొంత డిఫరెన్స్ ఉంది.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— గవర్నమెంట్ కాస్ట్ కాని, వారు ఇచ్చేది కాని— so many units క వచ్చింది— అంతడబ్బు వాళ్ళు కట్టుకోవలసిందే కాని; గవర్నమెంట్ క ఒక సయ్యపై extra కట్టటం లేదని నేను చెబుతున్నాను. ఇది 1/2% యే కాని 1-1/2% కాదు. 10% గిట్టితే చాలు ఇవ్వవలసిందే అంటున్నారు. 12.5% గిట్టితే ఇప్పుడు ఇవ్వమని order వేసినాము. న్యాయంగా each item లెక్కవేసుకొంటే 18.5% గిట్టితే గాని బోర్డుకు లాభం లేదు. అంతేగాని బోర్డుదగ్గర ఏదో లాభం ప్రభుత్వం పుచ్చాదించాలని కాదు.

శ్రీ తెన్నేటి విశ్వనాథం :— మేము ఇట్లా ఆర్థం చేసుకోవచ్చునా? ప్రొడక్షన్ కాస్ట్ కు 18% కలిపితే కష్టం— అది లాభసాటి లేదని.

శ్రీ ఎ. సి. సుబ్బారెడ్డి :— ప్రొడక్షన్ ఛార్జీతో కూడా కలిపి. అందు వల్ల మనం కూడా ఇతర రాష్ట్రాలతో సమానంగా తూగటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ప్రజలను కాని, రైతులను కాని కష్టపెట్టి మనం ఏదో రాజ్యానికి కట్టపెట్టామని ఉద్దేశ్యం కాదు. రైతులకు గాని ప్రజలకు గాని ఉపయోగంగా ఉండేటట్లు మన రాష్ట్రంలో ఎలక్ట్రిసిటీ ఉత్పత్తి జాస్తి చేసుకొనటానికి ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. ఎలక్ట్రిసిటీ జాస్తి అయినపుడు, మనం కూడా మంచి పాజిషన్ లోకి వచ్చినపుడు మనం ఒకరికంటే జాస్తి చేయవలసిన అవసరం ఉండడమేమనని ఆశిస్తున్నాను.

ఔంపారరీ మైర్స్ :— సభ లేపు ఉదయం 8-1/2 గం|| వరకు వాయిదా వేయడమేరది.

7 25 P.M. The House then adjourned till Half past Eight of the clock on Friday, the 20th March 1964.

